

Stanisław Orzechowski
Quincunx

Biblioteka źródeł Słownika polszczyzny XVI wieku

Repozytorium cyfrowe tekstów szesnastowiecznych (w jednolitej transliteracji zgodnej z *Zasadami wydawania tekstów staropolskich (projekt)*, Wrocław 1955) – red. P. Potoniec, K. Opaliński

Pisma polityczne

oprac. Anna Nath-Dokurno, Piotr Małek

ISBN 978-83-65832-90-0 (całość)

ISBN 978-83-65832-08-5

strona: kt

1: **Q**VINCUNX,

2: Tho iest/ Wzor Korony

3: Polskiéy/ ná Cynku wyftawióny/ przez

4: Stániłławá Orzechowłkiégo/ Okłzy=

5: cá z Przemyłkiéy źiemie: y zá Kolędę

6: Połłom Koronnym/ do Wárfzawy ná

7: Nowé Láto/ Roku Páńłkiégo

8: **1564.** połłány.

9: **M.D.LXIII.**

strona: ktv

grafika

Ku Czytel=

strona: A2

1: **Ku Czytelnikowi pol=**

2: **łkiému/ przed QVINCUNXEM**

3: **krótka Piáarzowa Prośbá.**

4: **P**Rośi cię Piáarz/ Czytelniku mi=

5: ły: Naprzód/ ábyś z dobrą wolą

6: y myślą **QVINCUNXA**

7: iego czytał. Potym/ żebyś w

8: thym **QVINCUNXIE**

9: czytáiąc/ pochlébłtwá nieczekał

10: żadného: ále prawdy oftréy y łczyréy/ ábyś łye

11: thu doczytác nádziéwał. Ná kóniec/ abyś nie

12: piérwéy ołądził przodek tego **QVINCUN=**

13: **XA**/ áliźbyś przyłzedł do kóncá przez iego po=

14: łrzodek. Co gdy vczyniłz/ wielé łkrytych/ á to=

15: bie pożytecznych rzeczy poznáłz/ y łam łiebie o=

- 16: gładaf: gdy wiedzić będziefz/ coś ieft/ gdzieś
17: ieft/ y czymeś ieft/ czym ftoifz/ czym giniefz/ czym
18: nápráwióny być możefz: czego fye z podpifánéy
19: Summy hnet dogadafz. A iefliże chcefz wie=
20: dźiéc/ czemu Polfkim ięzykiem Pifarz **QVIN**=
21: **CVNXA** tego pifał tobie: wiedz iż przeto/
22: Iż ón nie chce/ áby go czytał Włoch/ Niemiec/
23: Fráncuz/ Hifzpan: Polak Polakom pifał/ co być

A ij

Polfzce

strona: A2v

Summá Quincunxu.

- 1: Polfzce zdrowégo widział: nie oglądáiąc fye ná
2: łáfkę álbo ná niełáfkę/ człowieká ná świećie ża=
3: dnégo: Pánu Bogu tylko fámemu oddáiąc fer=
4: deczné myśli/ y vprzymé chući fwé: á Narodo=
5: wi fwemu Polfskiému/ cáłym fercem/ całą dufzą/
6: y całą myślą/ wiernie fłużąc. Ale iuż Summy
7: fłuchaymy náfzého wiernégo/ y bełpiecznégo
8: **QVINCVNXA**.

9: **Summá Quincunxá**

10: **PiérwŃzého.**

11: **W** Tym **QVINCVNXIE**/ Ro=
3

- 12: zmwá ieft o Exequucyáy Wárfzáw=
13: fkiéy: o PoŃtępkoch Seymów Polfskich:
14: o Zacności Káplánfkiéy: o Vpádłym Stanie
15: bez Káplaná/ Swieckim: o Wiernéy Orzecho=
16: wfkiégo fátęczności przy ftanie Duchownym.

17: **Summá Quincunxá**

18: **Wtórého.**

19: **T** En Wtóry Dyálog/ **QVINCVN=**

20: **XA** wykłada: Wizerunk Korony Pol=

21: fkiéy wyftáwia: POLfkié Króleftwo/

22: Królá/ Kápłaná/ Ołtarz/ Wiaré/ pod Zwiérz=

23: chnością Kápłáńfką/ w Kościele záwiéra: Pa=

piezá z

strona: A3

Summá Quincunxu.

1: piezá z Królem iednym przijácielem y nieprzija=

2: cíelem złącza/ Kápłaná Królowi przekłáda/ ká=

3: cerfką niewierną Króloom wiaré odkrywa: S=

4: świętobliwość Króleftwá Polfkiégo przepowia=

5: da/ y włafność iego wyczyta: dzielną wolność

6: Polfką wyftáwia: roznice Króleftwá od Księ=

7: ftwá opowiada: Polfkę nád Lithwę podnáfza:

8: do Vniéy Litwie drogę podawa: Zwiérzchność

9: Kápłáńfką/ mátką być Polfkiéy wolności prze=

10: konywa: Kápłaná Rzymfkiégo/ Koronátorem

11: być Vrzędnym Królá Polfkiégo powiáda. Ná

12: kóniec/ ku pokáiániu Polfkę wzywáiąc ftráfzli=

13: wym Proroctwem/ Rozmowę fwą Wtóry

14: zámyka **QVINCVN~~X~~**.

A iij

Quincunx/

strona: A3v

1: **QVINCVN~~X~~**,

2: **Tho iest/ Wzór Korony Polfkiéy/ ná**

3: **Cynku wyftáwióny/ przez Stániáfá=**

4: **wá Orzechowfkiégo/ Okfzycá z Prze=**

5: **myfkiéy Ziemie: Y zá Koléde Pořłom Koron=**

6: nym/ do Wárfzáwy ná Nowé Láto/ Roku

7: Páńského 1564. poślány: Z tą niżéy

8: nápiśaná Przedmowá.

9: Przedmowá.

10: Pánowie/ á Bráćia mnie miłóściwie łáfkáwi:

11: **T**rudno milczéć gdy boli/ trudno nie=

12: wołáć w złéy tóni/ trudno téż niewzdy=

13: cháć w niewoli: w iednéy łódzi śiedzi=

14: my/ Wiátry przeciwné mamy/ wełny

15: biją/ máłzty łómią/ żagle drą/ Morścy

16: Ráytárzy ná łódź łzturmuią/ nas do=

17: bywáią/ ognie miecą/ łódź palą: ná Pá=

18: troná godzą/ Zeglarze śpią: Ia ginąc/ ná was Rátá/ wo=

19: łam: których wśzytkich pomoc wielka/ z ofobná koždégo/

20: máła moc w téy łódzi iest. Cóż wołáł? rzeczećie. To/ w=

21: łzyfcy do łztyru bieźćie/ máłztu łtrzeźćie/ żagle ná trámon=

22: tanę náciągáycie/ ná lewo ku Niemcom nieuchodźćie/

23: wiátrów zachodnych łye bóycie/ Polśkimi pływáycie/ ku

24: portu łztyr dźierźćie/ oręża ná Ráytáry dobywáycie/ Pá=

25: troná bróńćie/ Zeglarzá ze łnu obudźćie. Inák/ wśzyfcy

iedną

strona: A4

Przedmowá.

1: iedną plagą ze mną zginiećie. Skąd to máłz? rzecze kto.

2: Od Bogá przez ludzi/ co wam théż zá Kolędę pośyłam:

3: gdyż thák po Skárbie zákopánym/ iáko po łtudni zám=

4: knionéy/ ludziom korzyśći niemáłz żadnéy. Ktoś ty iest?

5: łpytaćie. Brát ieden z Ruśi wáłz/ niczym innym/ iedno

6: miłóścią wśzech was znákomity ná świećie. Cóż to iest/

- 7: co nam śleż? **QVINCVNX**. Co **QVIN**=
- 8: **CVNX** ieft (*marg*)
- : * Quincunx
- : co ieft? (-)? **COMPAS**. Co **COMPAS**
- 9: każe? Drogi Morfkié/ Gwiazdy niebiełkié/ wiátry łtu=
10: łzné/ Porty pewné/ ná thym burliwym Morzu/ vkázuie
11: Polłkiéy Koronie. Od czego iełli odłtąpićie/ Portu chy=
12: bićie: á rychléy w Kálikućie/ á niźli domá bęđziećie. A
13: iż tho ták ieft/ łłuchayćie co **QVINCVNX** náłz o
14: was w Rołpráwie łwéy/ z **PAPIEZNIKIEM**/
15: z **EVANGELIKIEM**/ z **ORZECHO**=
16: **WSKIM**/ bełbezpiećnie mówi przed wámi.

Quincunx

strona: A4v

1: **QVINCVNX** piérwfzy:

2: **Rozmówce**/

3: **PAPIEZNIK, EVANGELIK,**

4: **ORZECHOVSKI.**

- 5: **P**APIEZN. Skądże/
6: á do kąd? **EVANG.**
7: Z Wárfzáwy do Domu.
8: **PAP**. Cóz tám nowégo?
9: **EVAN**. Exequucyą iuż
10: mamy (*marg*)
: EXekucya
: Wárfzów=
: łka przykra
: ludźióm. (-). **PAP**. Chwałá
11: Bogu. **EVAN**. Nie ká=

- 12: żdy tám zá nię Bogu dzie=
13: kuie: wolaćiby drugi był téy Exequucyey nigdy
14: nie widać/ áni o niéy słychać. P*P*A*P*. A czemu?
15: wżákemly fye iéy dawno nápiéráli/ y Krolá o
16: nię ná káżdym Seymie fráfowáli: owo my Po=
17: lacy/ iáko niewiáły: *Nolunt, vbi velis: vbi nolis,*
18: *cupiunt vltro.* *EVAN*. Byś wiedział co tá E=
19: xequucya Wárfzáwka vmié/ y fambyś fye iéy
20: lękał. *PAP*. Nigdy fye tego lękać niebęde/ bes
21: czego być niemogę: Pánie Boże day to/ áby Król
22: Pan nász Miłóściwy/ przez Exequucyą Kró=
23: lestwo fwé/ ku vpadku bárzo náchylóné/ dżwi=
24: gnał y w miarę piérwżą wftáwił.

Ewánge=

strona: B

Quincunx Piérwży.

- 1: *EVANG*. Nie myślą w Wárfzáwie nic o
2: dżwignieniu/ słowá tám o tym niemáż żadné.
3: *PAP*. O czymże tám innym teraz Seymuią/
4: ielli o tym nierádzą? *EVANG*. Seym tám
5: wżyftek o tym ielt/ iákoby brác / á nikomu nic
6: ná wieki niedać. *PAP*. Tylkożeś nam przyniół
7: z Seymu tego? *EVAN*. Nic więcý. *PAP*
8: Y ku temu iednemu Seym Wárfzáwki fye zło=
9: żył? *EVANG*. Ku niczemu inemu. *PAP*.
10: Pánie Boże bądź z námi/ nie po náłku to: gdzie
11: ludzie wolni Seymuią/ tám o łczodrobliwości
12: Królewkiéy rychléy/ á niżli o ściśliwości iego
13: rádzą. Bo wolnych ludzi Seym/ czegoś dobré
14: á pożytecznégo Gminowi/ y łpołeczności fwo=

15: iéy łzuka (*marg*)

: Seym wol=

: nych ludzi/

: iáki ieft? (-). O czym hnet ná początku [PolyticoR](#)

16: Ták nápił wielki [Philosofh Ariftoteles: Vide=](#)

17: [mus omnem Ciuitatem, esse locietatem quandam: &](#)

18: [omnis locietas, boni alicuius gratia constítuitur.](#)

19: [Nam eius caufa, quod bonum videtur, omnes agunt](#)

20: [omnia.](#) Otóz o tym ná Seymie rádźić/ iákóby

21: brác: dobra rzecz lámá przez fye nie ieft. Bo ielli

22: czym innym/ tedy tym iednym/ Król od Tyran=

23: ná bárzo różnym ieft: iż Tyran bierze/ á Król

24: dáie. Ná to/ y Pan Kryftus ono przez Páwła

25: mówi: [Beatius est dare, qu^{am} accipere](#)(*marg*)

: Acto: xx. (-).

B

Królá

strona: Bv

Quincunx PiérwŹy/

1: Królá téz nam Dawid w Pfálmie/ nie bránim/

2: ále rozdawánim ták záléca: [Disperfit, dedit](#)

3: [pauperibus: iusticia eius manet in se=](#)

4: [culum seculi: cornu eius exaltabitur in](#)

5: [gloria](#)(*marg*)

: Pfál. cxii. (-). K temu Sálomon mądry/ onę náukę

6: Królewfką Królom zoftáwił: [Non fit por=](#)

7: [recta manus tua ad accipiendum, et](#)

8: [ad dandum collecta](#)(*marg*)

: Eccl. iiii. (-). Będźiefz to przyfta=

9: ło nam/ otwierác Królowi rękę ku brániu/ á zá=

10: mykác ią ku dawániu? A niebędźiefz to Tyrán=

- 11: nis iáwna/ álbo drogá do niéy? **EVAN**. Nie
- 12: Królá fwégo dobrégo/ y fczodrobliwégo Páná/
13: w tym ále fámi siebie winuymy: którzy nápié=
14: ráiąc fye Exekucyáy/ niewiedzielifmy czegołmy
15: fye nápiéráli (*marg*)
- : Nie rozmy=
: ślnie Pola=
: cy Exequu=
: cyéy profzą. (-) : y ftrzeż tego Pánie Boże/ ábyłmy
16: tą Exekucyą ku rołtyrku/ y ku rozerwaniu Pol=
17: łkiéy Korony nieprzywiedli: ku czemu fye bárzo
18: ma/ bo Prułowie fye oświadczáią/ y w fwoim
19: Oświadcżaniu tho wkładáią: **Quicquid erit in**
20: **contrarium actum, id hořtiliter erit actum**. Náfzy
21: téż Pořłowie Ruřcy/ ták iákochmy im w Wiřni
22: rořkazáli/ ná to bránié nie zezwaláią. Skąd
23: miérzíčká Górných Ludži przeciřwko nam fye

mnoży:

strona: B2

O Exequucyáy Wárfz.

- 1: mnoży: groźby y odpowiadania/ iedności Koro=
2: ny polłkiéy przeciřwné. **PAP**. Takci vmié nie=
3: rozmiřlna rádá: zá ktorą idźie niezgodá. Piér=
4: wéyci było potrzebá fye nam rádźić/ y tho piér=
5: wéy wiedzíčć/ co tho zá řłowo/ Exekucya ieřt.
6: Potym/ co zá rzecz ieřt. Nákoniec/ kędy do niéy (*marg*)
- : Exequucya
: porządna/
: czego po=
: trzebuie. (-).

7: Po tych Quęściach/ ná oštátku/ przyštało nam
8: Królá prośíc/ o Exekucyą taką/ á nie o ináką:
9: któraby wżem nam iednákowo pożyteczna by=
10: łá. Ale tego wżytkiégo zaniechawšy/ vpornie=
11: śmy śye ná Królu/ téy nieznáióméy Exekucyéy
12: domagáli: y miéśzáłiśmy Rzeczápośpolithą ná
13: Seymie przeto/ y nikczemnymi quęściámi zátru=
14: dniáliśmy Seymy/ y w niwécz ié obracáli: prze=
15: co Koroná Polfka/ bes śádu y bes obróny zośta=
16: wáś/ y otworem káždemu nieprzijaćielowi śta=
17: wáś/ z wielką śzkodą Rzeczypośpolitéy/ y z háń=
18: bą Narodu Polfkiégo. A cóż tu inégo przyštało
19: było Królowi Pánu náśzemu czynić? iédno nie
20: wśpokoić nas tym śkápem/ á przed tym w Pol=
21: śzce nigdy nieśłychánym bránim: gdyż śye nam
22: był śprzykrzył śwym śzczodrobliwym/ á práwie
23: Królewśkim rozdawánim. Przewróć Kroniki
24: Polfkié od deśzczki do deśzczki/ nie naydzieś te=
25: go w nich/ áby kiedy Król który Polfki tákowéy
26: Exekucyéy w Polfzce wżywał/ któryby dawšy (*marg*)

: KRólowie

: Polfzcy/ co

: raz dali/ po

: tym thego

: niebiéráli. (-) /

B ij

y Prywi=

strona: B2v

Quincunx Piérwśzy/

1: y Prywileiem pod Tytułem śwym/ zá Pieczęcią

2: śwą potwiérdziwšy/ co komu záśye brał/ przeci=

3: wko słowu swemu/ y rzeczeniu Królewkiému.
4: Pánie Boże nieodpułzczay tego tym/ którzy do
5: tego Páná nálezego dobrotliwego wiodą/ y tym
6: go/ ták v swych/ iáko y v potomnych ludzi sła=
7: wią/ nád wolą y nád náturę szcudrobliwą iego.
8: Ale radbym to wiedział/ iáko ná Seymie o tym
9: dzierzą/ gdy iuz Król nam/ dobrzeli/ źleli/ co był
10: miedzy nas rozdał/ wśyftko pobierze: będzili
11: iuz téy Exekucyéy kóniec? á wśpokoili sye thym
12: bránim Polka Koroná? niezostánieli iefzcze iá=
13: ka miedzy námi w Polźce przyczyná niezgody/
14: która przez Exekucyą/ miałaby być wśyftká z
15: Polki wykorzenióná/ iefli chcemy z sobą w mie=
16: rze á w pokoiu wedle Práwá/ pod iednym Kró=
17: lém w Polźce żyć. **EVAN.** (*marg*)

: *Wárszaw=

: fka Exeku=

: cya/ pokoiá

: nie vczyni. (-) Pokoiá sye ty ni=

18: gdy w Polźce nienądziéway/ by nietylko to/ co

19: był miedzy nas Król rozdał/ ále y to pobrał/ co

20: kto z nas od Lechá/ Chárwatá stárégo/ w Pol=

21: źce ma: tedy ón tym bránim nigdy nieuśpokoi

22: Polki. Ieftefmy ludzié rozerwáni/ iedności

23: miedzy námi niemáľz żadnéy: nákoniec/ áni Bo=

24: gá mamy iuz w Polźce iednég^o/ bo różnie o nim

25: rozumiemy/ y nie iednáko téż weń wierzymy (*marg*)

: * Różność

: wiáry/ miło

: ści nieczyni. (-): á

26: gdzie różność iest w wierze/ tam miłości/ ani

iedności

strona: B3

O Exequucyey Wárfz.

- 1: iedności/ nie może być między ludźmi żadney.
2: Ktemu/ Itany Koronnymi brákuiemy/ Przywi=
3: leie Koronné/ tak iáko ná przetáku groch z wyki
4: przebiéramy: Królewfką Przysięgę wátlimy/ y
5: tak iáwnie mówimy/ Káplaná w Polźce mieć
6: niehcemy/ o Przywileioch Duchownych nic nie
7: wiemy: to mi Królu dźierz w Przysiędze fwéy/
8: tego nie dźierz. W czym Duchowni omylili
9: profté żołniérze Przodki náłze/ tegom fye ia w=
10: fzyftkiégo teraz w Wárfzáwie dofyc náłłuchał:
11: A małz fye to ku pokoiowi? PAP. Tedy ie=
12: fzcze tam Exekucyey niemálfz/ bo by w Wárfzá=
13: wie oná teraz byłá/ w fzyftko by to przez práwą
14: Exekucyá w Polźce vftáło: bo prawdziwa E=
15: xekucya Królewfká/ iednéy wiáry/ iednéy myśli (*marg*)
: EXekucyey
: prawdziwéj
: fkutek. (-).
16: Nákóniec/ iednéy mowy ludźie/ z różnych ludźi
17: ma vczynić: co być **žadua** [!] miárą niemoże/ gdzie
18: ludźie iednéy Wiáry/ iednégo Práwá/ zá Zwié=
19: rzchnościá Kápláńfká/ pod iednym Królem/ w
20: Królestwie nie fą: ná czym poftánowilifmy byli
21: Roku przeźłégo/ w Zurowicách v Orzechow=
22: fkiégo (*marg*)

: Rozmowá

: Zurowfka. (-)/ dzień świętego Marciná/ przy onéy tłu=

23: Itéy Gęsi/ pomniŹli/ Exekucyą wŹyŹtkę.

24: **EVANG.** Będzie mi pámiętna oná Gęś

25: do śmierci/ bom ná támtéy bieśiedzie rozwiódl

26: fye z tą Źwárliwą Ewányelią: w którém/ iáko w

B iij

iákiéy

strona: B3v

Quincunx Pięrwfzy/

1: iákiéy Pándorze/ zámknióne Źą wŹyŹtki fafoły/

2: kłopoty/ miérziączki/ y duŹne y ćieleŹne/ vpadki

3: człowieczé: którą dawŹy ia we dyabły/ wróci=

4: łem fye do onéy náŹyéy Źtáréy Ewányeliéy pot=

5: ćiwéy/ y ziednałem fye z nią/ przeprośiwŹy ią

6: Źtátecznie: y wolę ábyście mię od téy Źtáréy E=

7: wányeliéy/ Krześcijáninem zwáli/ á niŹli od o=

8: néy nowéy/ Ewányelikiem. (*marg*)

: PoruŹył lu=

: dzie ORze=

: chowfki. (-) Ale byś wiedział/

9: iáką łáfkę Orzechowfkiému/ oná Rozmowá ná=

10: Źzá Zurowfka w Wárfzáwie ná tym Seymie v

11: ludzi ziednałá/ nie rádziłbyś mu Źadnych Dyá=

12: logów do śmierci piŹác. **PAPIE.** Do tąd cię

13: Ewányelikiem zwác będziemy/ poki fye nie od=

14: uczymy. Ale co fye Rozmowy Zurowfkiéy ty=

15: cze/ izali téz y ná Seymie w Wárfzáwie ieŹt?

16: **EVAN.** Pełno iéy ieŹt wŹędzie/ Bo w Krá=

17: kowie drugi raz ią Drukowano/ y ObraŹkiem ią

18: ozdobióno/ którém **QVINCUNX** imię da=

19: no. **PAPIE.** Co to zac z ieŹt? **EVAN.**

- 20: Bá y iac wierę themu fłowu nie rozumiem.
21: **PAPIEZN**. Mąłobym fye niedogadał/
22: ále owo go mamy/ **Lupus in fabula**: o tobieć mó=
23: wimy. **ORZECHOVSKI**. By ie=
24: dno dobrze: Ale witayćiefz Pánowie Mázuro=
25: wie/ czemuż ták rychło z Wárłzáwy pielaćie do
26: dom? **EVAN**. Dobry mię byt s támtąd wy=

gnał/

strona: B4

O Exequucyey Wárłz.

- 1: gnał/ Boday thám drugi raz nie ieżdźić/ áni ná
2: tych Seymiéch bywác. A zaż thám wczáfu v=
3: żywiefz/ álbo fprawiedliwości po którą iedźiefz/
4: doftániefz? (*marg*)
: Seymy Pol
: fkie ludzióm
: fzkodliwé. (-) vtráćiwfzy oftátek tego/ czegoć Są=
5: śiad niewziął/ płączac y nárzékáiąc/ y Bogá ná=
6: kóniec przeklináiąc/ do domu z Seymu nágo ie=
7: dziefz. A tho/ co fye nędze náćierpifz/ co fye zá
8: Prokuratorem nábiegafz/ co fye Alfelforom/ Re=
9: ferendarzom/ y Odźwiérnym ich náklániafz/ to
10: w niwécz. **ORZECH**. Y ia téz wiem co
11: Seymy vmieią/ przeto téz poiednałem fye ze w=
12: fzytkimi fąśiády fwymi/ wolałem iednáiąc fye/
13: domá ná połowicy przeftác/ á niżli Práwuiać
14: fye/ ná Seymie wfzyftko vtráćić: omiérziła mi
15: Seymy Wieś/ nád Wieluniem Czarnézołny:
16: Té Zołny/ iáko mi práwie z rąk vleciáły/ pytay=
17: ćie Prokuratorá mégo/ then wam dobrze o tym

- 18: powié. Dármoć fye kochamy w tych Seymo=
19: wych Sądziéch/ z których nic nie odnośimy ie=
20: dno Limitacyą/ á próżné worki: to iest/ nędzę z
21: niewolą do domu. **EVANG.** Y ia ciem téż
22: przeto opuścił to Seymowé Práwo/ vczyńilem
23: Compromis z Sąsiádem fwym/ y przypuściłá=
24: fwa fye o wzyftko/ ná Pány/ Ianá y Iákobá/
25: Herborty z Fulftyná (*marg*)
: *Herborto=
: wie iedna=
: cze dobrzy. (-)/ Miefzynieckie/ Szláche=
26: tné Ludźie/ iuż niechay wedle ich Decretá/ w

imióno

strona: B4v

Quincunx Piérwŝy/

- 1: imióno Bożé/ lubo Es/ lubo Zes/ ftanie: ia zá
2: Práwo przyymię. **ORZECH.** Nieomy=
3: lífz fye ná żadnym Herborcie nigdy/ á zaż niewi=
4: dżífz/ iáko ci ludzie miłość á pokóy miedzy námi
5: w Przemyłkiey Ziemi mnożą: y dla czego Ianá
6: Herbortá/ Káltellaná Lubáczowłkieg / brátá ich
7: ftárfzégó/ **Mediatorem** Przemyłkiey Ziemie zo=
8: wiemy/ á prawdźiwie iemu ten Tytuł dáiemy:
9: bo v niego brátem rodzónym ten człowiek iest/
10: który prawdę/ wiárę/ fprawiedliwość y pokóy/
11: miłue. Ale daymy práwóm pokóy/ chcę od cie=
12: bie fluchác/ co wždy dobrégó z tego Seymu nam
13: powiádałz. **EVAN.** Niewiém coć mam po=
14: wiádać inégó/ iedno to/ żelmy iuż ná tym Sey=
15: mie Wárfzáwłkim dobrze nármárowáli/ y dy=

16: Iżlem ku pewnemu vpadku obrócili (*marg*)

: Seym Wár

: Iżawfki Iżko=

: dliwy. (-). **ORZE.**

17: Pánie Boże tego vchoway. **EVAN.** Wierę

18: ia niewiém/ czego Iże inégo mamy nádziéwác:

19: iefli w Polfzce Tytuł y Pieczęć Królewfką ręką/

20: Kánclérfką: Nákoniec/ y oną Skálą/ ná którém

21: Królestwo vsiádło Polfkié: [Pollicemur verbo](#)

22: [noftro Regio](#): Seymu Wárzawfkiégo Dekré=

23: tem w Polfzce Iże Ipada: á ktemu/ iefli Iotr z go=

24: dnym/ dzielny z nikkzemnym/ dobry ze złym/ pod

25: iednym Dekretem Seymowym podlegą. A ták

26: przez Exekucyą Wárzawfką/ równi Iobie będą

27: w Polfzce.

Orzechow=

strona: C

O Exequucyém Wárz.

1: **ORZECH.** Więc to oná náIzá miła E=

2: xekucya byłá/ która nam ták długo dodziéwála?

3: **EVANGE.** Infzém tám niewIpominaia/

4: tę poczęli/ y niewiém iefliże iém nieodbiezą/ bo

5: Ikwierku y pláczu ná nię dofyć. **ORZECH.**

6: A ono gdzieIemy podzieli: [Quęrite primum](#)

7: [Regnum Dei, et iufticia^m eius: et hęc](#)

8: [omnia adijcientur vobis](#)(*marg*)

: [Matth:vi. \[!\]](#) (-). Nic to tám nie=

9: waży? **EVANG.** Ni káfka/ by ty zdrów.

10: **ORZECH.** Gdyżelmy od tego niepoczęli/

11: co iefł w tém rzeczy piérwizé/ tedy áni onego do=

- 12: wiedziemy/ co ieft w tym poślednieyfzé: z mur=
13: ku gramy/ y oślep ná tę Exekucyą idziemy: ná=
14: kóniec/ mimo przodek iéy godząc: y równie ták
15: czynimy/ iákobym ia czynił/ gdybym chćiał być
16: w Wárfzawie/ nie ieżdząc z Przemyśła ná Iá=
17: roflaw/ ná Sędomierz/ ná Rádom/ ku Wár=
18: łzawie. (*marg*)

: Prawdziwa

: Exekucya. (-) Prawdziwéy Exekucyey przodek y po=

- 19: czątek/ Przysięgá Królewka ieft: á szrodek téy
20: Exekucyey/ ieft Ołtarz/ Káplan/ Król: á kóniec
21: iéy ieft/ łprawiedliwość y pokóy pólpolity: y nie
22: może then kóniec z inąd w Polźce być/ iedno z
23: tego początku/ przez ten szrodek. A gdyżelmy
24: ten początek opuścili/ y ten szrodek przestąpili/
25: nie nádziéwaymy fye z téy Exekucyey łpráwie=

C

dliwości/

strona: Cv

Quincunx Piérwzy/

- 1: dliwości/ áni pokoiá: roftyрку á niezgody/ ry=
2: chláy z Wárfzawy fye domá siedząc doczekamy.
3: Ale tákże tám miedzy Połty niemáľz żadného/
4: któryby zgániwłzy tę wywrotną Exekucyą/ ku
5: prawdziwéy Exekucyey/ proftéy drogi/ páłcem/
6: iáko ono mówią/ **Collegam** łwym nie pokazał?
7: á zwáľzczá/ iż nie z Tyránnem łwowlnym/ ále
8: z Królem przysięgłym (*marg*)

: *Król Pol=

: łki dobrotli=

: wy pan. (-)/ á ktemu świętobliwym

- 9: y łzczodrobliwym Pánem łwym/ o Exekucyą
10: mówimy. Vkazawłzy Królowi Przyśięgę w
11: Státucie/ łatwie wedle opifánéy powinowá=
12: thości Królewłkiéy w iego Przyśiędze dowie=
13: dżiemy łobie ná nim prawdżiwéy Exekucyéy.
14: **EVAN**. Iżby ludzie z głowámi miedzy Po=
15: łły niebyli/ tego niechay nie mnima áni powiá=
16: da żaden: pełno koło Pofelłkié iest rozumu/ ćwi=
17: czenia/ y biegłóści włzelákiéy: iedno iż łye bárzo
18: w to koło/ niewiém iáko/ zákrádlá páni Prákty=
19: ká/ która nam w Polłzce włzyłtko płuie (*marg*)

Práktyká

Polłkę płuie (-): tá nam

- 20: Rzeczpołpolitą obraca w łwą priuatę/ tá miło=
21: ścią Rzeczypołpolitéy/ łłowy hárdymi łye chlu=
22: biąc/ zá Tefak łye imuie/ ná przeciwniká z bun=
23: tem łwoim iedżie/ iemu nieprawdę/ niewiárę/ y
24: nieprawiedliwość zádáie: ná kóniec/ nieprzija=
25: ćielem go wolności połpolitéy/ y Bráćiéy łwéy
26: zowie/ będąc łámá iádowitym nieprzijaćielem

wolności

strona: C2

O Exequucyéy Wárłz.

- 1: wolności połpolitéy y Bráćiéy łwéy/ pod ofobą
2: miłóści/ y życzliwości włzelákiéy. Tákże onym
3: drugim/ ácz mądrym itéz biegliwym/ ále iednáł
4: częścią prołtym/ częścią nie śmiáłym Połłom/
5: włzyłtkié Warty tá Páni vbiéga. *Quare? Quia*
6: *filijs seculi huius, prudentiores sunt filijs lucis in gene=*
7: *ratione sua(marg)*

1: Lucę xvi. (-). Y łatwie ty/ ty filios feculi poznasz/

8: iefliże fye im dobrze przypátrzyfz. **Aryftophanes**

9: zacny y ftárégo wieku/ v Gręków Komik/ zná=

10: cząc ty ludzie/ którzy gdy inák vrość w Rzeczy=

11: poſpolitéy niemogą/ Rzeczapoſpolitą miéſzáiąc

12: roftą: krotofilnie o nich powiáda/ iż ci ták czy=

13: nią burząc/ áby czego w Rzeczypoſpolitéy do=

14: ftáli: iáko oni czynią/ którzy w odmęcie wodą

15: miéſzáiąc/ łowią Węgorzá (*marg*)

16: * Połowie

17: ná Seymie

18: Węgorze łó

19: wią. (-) : bo iáko trudno ieft

20: chćiwym Rybitwom w przezroczyftéy wodzie/

21: włócić chytrégo y płytkiégo węgorzá/ tákże téz

22: trudno ieft/ ludzióm nádęthym/ á ku dobremu

23: mieniu chćiwym/ mieyftcá doftác w fpokoynéy

24: Rzeczypoſpolitéy zacnégo. Oglądniemy fye ie=

25: dno/ á ludzióm fye dobrze przypátrzymy/ naydzie=

26: my to iáwnie/ Iż my ná każdym Seymie Pol=

27: ſkim/ nic nie czynimy inégo/ iedno tą Práktyką

28: łowimy węgorze. Po śmierci Króla Zygmun=

29: tá/ dziewiąty tho Seym Polſki teraz w Wár=

30: ſzawie ieft: każdy z tych Seymów/ ſwą włafną

C ij

Quęſtią

strona: C2v

Quincunx Piérwſzy/

1: Quęſtią miał/ á żadna fpokoyna niebyłá/ ani téz

2: kóncá ſwego miałá: bo dla włafnégo czyiégoſ/

3: á nie dla poſpolitégo pożytku/ Quęſtię oné znie=

4: śiόνé były od kogoś: który burząc/ á rzeczami

5: miéłzáiąc/ ták łam z łobą mówił (*marg*)

: Szymowé

: burzki cze^{mv}? (-): Tá mi Quę=

6: łtia pożytku nie uczyniła ná przelzłym Seymie/

7: więc mi tá druga ná tym przyłzłym wczyni: bę=

8: dę ták długo thym odmętem miéłzał/ áże wždy

9: tego kiedy włowię węgorzá/ Brácią állegowác

10: będe/ Poboru nie zwolę/ ziemię Rulką/ Mołkwie

11: y Tátárom otworzę: nie piérwéy wołác przełtá=

12: nę/ áż wždy kiedy (iáko pies głodny) łztukę iáką

13: wchwyę. Ná kóniec/ ktemu Seym przywiode

14: z moią družyną/ ábym przez Exekucyą rzekomo

15: Króla bogácąc/ łobie pomógł: á iefli nie tego/

16: tedy wždy owégo dołtał: to iefł/ áby temu w=

17: zięto/ á mnie zá tę burliwą połługę dano. Táć

18: iefł Práktyká oná Pánie miły/ która ná kóždym

19: Seymie w Polłzce łowi węgorze. Y tá Exeku=

20: cya ninieyłza (*marg*)

: EXekucya

: wárlzáwłka

: czego chce. (-)/ nic inégo nie iefł/ iedno odmęł iá=

21: kiś: w którym odmęćie/ iednym biorą/ drugim

22: dáwác będą: y oglądacie to hnet po tym Sey=

23: mie: włzák wyrzyćie/ że rzadki z Seymu/ álbo

24: hnet po Seymie/ poiedzie Gołotą do domu.

25: A owi náłzy mili prołtacy/ wfukáni y vkłzyká=

26: ni/ ták łye do domu wracáią y wróca/ iáko Za=

częta zwy=

O Exekucyey Wárfz.

- 1: czętá zwykły fye wráćác z Komedyey iákiéy/ ál=
2: bo z Trágedyey/ y nic infzého z onéy gry/ którą
3: íspráwowáli/ nie pomniác/ iedno tho/ iż im téz
4: przy inych ono rzeczóno: **Valete, plaudite, acta iam**
5: **est Fabula**. Tákci téz Pośłowie náfzy niektórzy/
6: wráćaią fye do nas/ nic więcéy áni pomniác/ áni
7: nam powiádaiąc/ iedno to/ iż iuz po Seymie.
8: Ale iáko Seym im z rąk wypadł/ álbo czemu co
9: inégo nam z Seymu przynofzą/ á nie to/ po co
10: od nas pośłáni bywáią/ tego powiedziéc oni nie
11: vmieią: á to wśzytko fye dzieie/ iż oni nie zdole=
12: waią drugim/ Práktyką oną chytrą/ która mąmi
13: ludźmi proftymi/ złé zá dobré/ ízkodę zá pożytek
14: przemieniáiąc/ á ná íwóy młyn/ iáko po ítare=
15: mu mówią/ wśzytkę wodę wiodąc: którzy poki
16: czego nie wezmą/ poty wrzefzczą: á iáko co we=
17: zną/ hnet milczą: á Seymowi/ Boże cię żegnay
18: mówią. Stądci idźie/ á nie z inąd/ vpadek ná
19: Polńką Koronę: który nas pewnie prze thę Prá=
20: ktykę nie minie. **ORZECH**. Niemogą fye
21: ludzie wychwálić onego zwyczáiú Weneckiého/
22: v których tho Práwo ieft (*marg*)
: **WEnéto**=
: **wie**/ karzą
: **Poślá**. (-): Aby żaden Wenecki
23: Pośeł/ niebrał nic od tego Páná/ do którého po=
24: íłány ieft: á któryby przeciwko temu Práwu v=
25: czynił/ áby był bezecnym/ y ze wśzého Weneckié=
26: go Pánńtwá/ ná wieczné czáfy był wywołány.

strona: C3v

Quincunx Piérwŝy/

- 1: **Hermolaus Barbarus**, Człowiek w Wenecyey do=
- 2: mem wielki / y náuká sławny/ będąc w Rzymie
- 3: Połem/ przyjął był Arcybiskupstwo od Papie=
- 4: żá: wywołány przeto był/ y wywołány w cu=
- 5: dzey ziemi vmárł: nie mogła mu ná Sądzie v
- 6: frogich Wenetów/ áni zacność domu/ áni wiel=
- 7: kość rozumu/ áni przyczyná Céfárfka/ áni Pa=
- 8: pielka/ nic pomoc: musiał bezecnością słwą Rze=
- 9: czypośpolitéy Weneckéy wyłtępek płáćić słwóy.
- 10: Nie może prawdá áni wiárá być w thym czło=
- 11: wieku/ który rádząc/ álbo słprawuiąc co w Rze=
- 12: czypośpolitéy/ datków iákich czeka. Day Boże/
- 13: ábyśmy w tym y my Polacy/ mądrych náśládo=
- 14: wáli Wenetów: áby każdy Pośeł/ któryby z po=
- 15: żytkiem słwym/ á z szkodą Rzeczypośpolitéy/ do
- 16: Powiátu słye wrócił/ był tą winą Wenecką ka=
- 17: rány. A zaż to nie okrutna rzecz iest/ słprawo=
- 18: wác tho imieniem wśzey Rzeczypośpolitéy/ co
- 19: Rzeczypośpolitą pśuie? áby tak przez szkodę po=
- 20: śpolitą/ słwego włáfnęg pozytku Pośeł dośtąpił.
- 21: # Iużes powiedział o Exekucyey/ która iáw=
- 22: nie wśzey Koronie iest szkodliwa/ á niektórym
- 23: potáiemnie iest pozytyweczna: co rzecz słámá potym
- 24: pokaże. Ale co y o tych téż mówiłz/ którzy tąż
- 25: Práktyką z gruntu śtan woiiuá Duchowny/ ku
- 26: iáwnemu vpadku wśzyftkę Koronę Polńką wio=

strona: C4

O Zacności Kápłánkiéy.

- 1: dąc/ dla pożytku fwégo? (*marg*)
- 2: Niekhtorzy
- 3: borzą łtan
- 4: Duchowny
- 5: dla pożytku
- 6: fwégo. (-) woła Pofeł ná Sey=
- 7: mie/ Niechcę mieć w Polfzce Kápłaná. A cze=
- 8: mu niechcełz miły dobry Pánie? Przeto/ iż nie=
- 9: chcę mieć w Polfzce iedno iedného Páná. Wie=
- 10: ręć nie przeto: ále przeto/ iżeś Kościoły zgwał=
- 11: cił/ łkárbyś kościelné pobrał/ nádáníás kościel=
- 12: né posiadł/ Dzięsięćinyś kościołom odiał/ Ple=
- 13: banyś wygnał/ woynę Kościołowi BOżemu
- 14: wypowiedziales/ Wiaręś Krześcijánłką porzu=
- 15: cił/ Tureckąś przyiał/ bluźniérftwem zháńbięś
- 16: Polłką Koronę/ y rołtyrkimeś ią nápełnił/ prze
- 17: pożytek fwóy: ábyś w rołtyrku tego w Polfzce
- 18: dołtał/ czegoś w pokoiu dołtác niemógł: Biłku=
- 19: pá mieć nie chcełz/ przeto/ ábyś o łup kościelny
- 20: fwóy/ y o niewiárę fwą/ Sędzięgo vrzędného
- 21: nie miał nád łobą żadného. A iefłize chcełz/ á=
- 22: bym temu/ co przeciwko Duchownym łpráwu=
- 23: iefłz/ wierzył iż to prze pożytek połpolity łpráwu=
- 24: iefłz: wróćze zálye coś z Kościołów pobrał/ zbu=
- 25: duy Ołtarze/ którés wywrócił: przywróc Ko=
- 26: ściołom Plebany/ którés wygnał: wróc Dzięsię=
- 27: ćiny y nádánia Kościelné/ którés posiadł: przy=
- 28: znay Arcybiskupá/ wedle Praw y Prywileiów

- 24: Koronnych/ któregoś wzgardził. A gdy to vczy=
25: niź/ w ten *čas* [!] ia tobie będę wierzył/ iż tho/ co
26: przeciwko Duchownym ná Seymie *ŝpráwuiefz*/

prze po=

strona: C4v

Quincunx Piérwszy/

- 1: prze *pożytek* *poŝpolity*/ á nie prze *ŝwóy* *właŝny*/
2: *imieniem* *bráćiey* *ŝwéy* *ŝpráwuiefz*: ále poki tego
3: *nieuczyniź*/ *byś* *wołał* y *nád* *wołał*/ tedy ia *mó*=
4: *wić* *będę*/ iż ty ná Seymie w *odmęćie* *węgorze*
5: *łowiź*: Y *byś* ty *nawięćey* ná *mię* *ŝye* *gniewać*
6: *miał*/ tedy ia *ŝye* *wkárzać* *iáwnie* ná *ćie* *Poŝle*
7: *będę*: iż przez *ćie* z *Polką* *poŝpołu* *ginę*/ ná *tych*
8: *Seymiech*/ *które* *Przodkowie* *názy* w *Polźce* v=
9: *ŝtáwili* *byli* *ku* *ŝtraży*/ y *ku* *rozmnożeniu* *wolno*=
10: *ŝći* *poŝpolitéy* (*marg*)
: *Seymy* *pol*
: *ŝkie* *obracá*=
: *ią* *ŝye* w v=
: *padek*. (-) : *które* *Seymy*/ *iuz* *obracáią* *ŝye*
11: *nam* w *niewola*/ y w *pewny* *vpadek*: przez *thé*
12: *ludźi*/ *którzy* *in hypocrifi loquuntur mendacium*.
13: *którzy* *wołaiác* *Rzeczpoŝpolita*/ *Rzeczpoŝpolita*/
14: *płuią* *Rzeczpoŝpolitą*: á *ŝwoię* *właŝną* ná *nogi*
15: *ŝtáwią*/ *dziwnym* *fortelem* y *práktyką*. A *zaż* to
16: *ták* *nie* *ieŝt*? *Vniuerfitas* *Polłka*/ *poŝyła* *Polłty*
17: *ŝwé* ná *Seym*/ *do* *Królá* *ŝwégo* *po* *ŝpráwiedli*=
18: *woŝć*/ *po* *obronę*/ *po* *pokóy*. A *tám* *zániechaw*=
19: *ŝzy* *tego* *niektórzy*/ *po* *co* *ŝą* *od* *nas* *poŝłáni*/ *imie*=
20: *niem* *włzey* *Korony* *Polłkiey*/ *ŝtánowią* *Wiäre*

21: nową/ (*marg*)

POłowie

ná Seymie

imieniem ko

rony Pol=

łkiéy/ łprá=

wuią rzeczy

koronie prze

ciwné. (-) Stan Duchowny niłzcą/ Króla mieć

22: chcą/ á Káplaná Królewłkiégo koronatorá/ mieć

23: w Polłzce nie chcą: á to włzyłtko (iákom rzekł)

24: łpráwuią *Vniuerłitatis Polonicáe nomine*. Iełt to

25: łczyra á iáwna *ementita Legatio*: Niemoże tho

26: być inák zwano. Bo *Vniuerłitas* Polłka/ w któ=

réy łye

strona: D

O Zacności Káplánłkiéy.

1: réy łye zámykáią/ *Vniuerłaliter vniuerłi, & fingi=*

2: *lariter finguli*. Ták łtárzy iáko y młodzi/ Kmie=

3: cie/ Mielłczánie/ Ziemiánie/ Pánowie/ Król/ y

4: Koronator iego Káplán. Niechcą inéy Wiáry

5: mimo tę/ która raz do Polłki przyiętá iełt/ przed

6: łżełcią łet lat/ z Rzymu czáfu Mielłká Polłkié=

7: go Monárchy. Królá téż/ *Vniuerłitas* Polłka

8: nie chce inłłzégo/ áni inákłłzégo mieć/ iedno táko=

9: wégo Człowieká/ którégo wolnie obránégo od

10: Rycérłtwá/ wrzędny Arcybłłkup Gniéźniełłki/

11: ręką łwą wrzędnie koronuie/ wedle Praw y Pry=

12: wileiów/ y zwyczáiów łtárádawnych Polłkiéy

13: Korony. A przeciwo themu iednołtáynemu/

- 14: wżęgo narodu Polłkięgo zwoleniu/ wyrwć fye
15: kilkiem Olób z Polłów/ y fprawowć ná Sey=
16: mie przed Królem/ y przed Máieftatem ięgo/ i=
17: mieniem wżęgo narodu Polłkięgo to/ czego ná=
18: ród Polłki niechce/ y czym fye brzydźi/ y co prze=
19: klina/ y co zá vpadek fwóy pewny ma. Y zali tá
20: ták nie wtydliwa śmiáłość/ Weneckięy kaźni
21: godná nie ięft? **EVANGE**. Ale drugdy to
22: ná Seymikach poruczono w Powięcięch bywa
23: Polłom. **ORZECH**. Więmy co vmieię
24: Seymiki/ ná których/ duży flábęgo/ śmiály mą=
25: dręgo/ łatwie z kluby fwéy wybija/ ku fwoiemu
26: pożytku Seymikiem kieruiąc. Aleć to ná feymi=

D

kách nic

strona: Dv

Quincunx Pięrwfzy/

- 1: kach nic niema czynić/ o czym Seym wálny być
2: żadną miarą niemoże: áni ná Seymikach Pro=
3: poścya Królewłka o tym bywa/ áni być może.
4: Y któż ięft z nas ták fzałóny? któryby tákowęgo
5: Seymu walnégo od Krolá Polłkięgo czekał/ ná
6: którymby Król o thym z námi rádźił/ mali być
7: w Polłzce/ Króleftwo Króleftwem/ Król Kró=
8: lem/ á Kápłan Kápłanem: **Nam hæc funt prin=
9: cipia Regni POLonię, de quibus nullo modo, neq^{ue}
10: dubitandum^m, neq^{ue} difputandum eft.** A ięfliże o tych
11: rzeczách ná Seymie wálnym/ wåtpliwość za=
12: dna być nie może/ thedy téż áni ná Seymikach
13: náfzych/ przeciwko rzeczam tym/ godźi fye nam

14: Artykułów dawać (*marg*)

: * Artykuły

: SEymiko=

: wé niemáią

: być dawá=

: né przeciw=

: ko Rzeczy=

: pośpolitéy. (-) : áni Pośłom nászym przyśtoi

15: ná wálnym Seymie/ co przeciwného tym rze=

16: czam gruntownym: tho ieft/ przeciwko Króle=

17: łtwu/ Królowi/ Káplánowi/ imieniem wśzény

18: Korony Polśkiéy łprawowáć: Bo ná tych rze=

19: czách/ wśzyłtká Koroná Polśka łtoi. Mówi

20: Ariftoteles in Topicis: Qui dicit non esse honoran=

21: dos Parentes filio, non argumento refellendus est,

22: sed pœna. Quare? quia de principijs dubitat, et con=

23: tra principia disputat. Ták y ty Pośle/ który ná

24: Seymie wołáź/ y tho imieniem wśzény Korony

25: Polśkiéy łprawuiełz: mówiąć/ Króla mieć chce=

26: my/ Káplaná mieć nie chcemy: to nam Bráćia

názy po=

strona: D2

O Zacności Káplánłkiéy.

1: názy poruczyli. Zá tákové Pośelłtwo twoie/

2: przeciwné Bráćiéy twoiéy/ y Stanowi Polśkiéy

3: Korony/ Klózy/ á nie Odpowiedzi Królewłkiéy

4: iełteś ty godzien. A czemu? temu/ iż *contra prin=*

5: *cipia Regni disputas: quibus stantibus, stat Polonia:*

6: *hæc si ruunt, ruit alto à culmine Polonia.* Która/

7: nie będzieli mieć Káplaná (*marg*)

: Bes Kápła
: ná Króleft=
: wo ftać nie=
: może. (-)/ nie będzie mieć pew=
8: nie áni Królá: y podobniéy áby świat bes fłón=
9: cá światem być mógł/ á niżli by Polká bes Ká=
10: płaná Króleftwem być mogła. A gdyż thy ku
11: temu wiedziefz/ áby Polká bes Kápłaná zoftá=
12: łá/ á co inégo czynifz/ iedno nie tho/ áby Polká
13: bes Królá zoftála/ á żeby Króleftwem niebyła:
14: czego Brácia twoi/ to ieft/ [Vniuerfitas Polka](#)/
15: niechce/ ánic tego nigdy poruczáli. Alleguyże te=
16: dy Pośle/ fprawuiąc tákowe Pofelftwá fwé/ nie
17: mną: to ieft/ [Vniuerfitatis Polonicę nomine](#): ále
18: álleguy buntem y fákcyą fwą/ która iednéy kló=
19: zy z tobą poľpołu przeto ieft godná. Hiřtorya
20: Wenecka powiáda/ iż prze tho iedno fłowo: O
21: by iedného Wenecya była. Wenetowie Křiążę
22: fwoie ná plácu przed S. Márkiem/ zárázem o=
23: bieřić dáli (*marg*)

: # Weneto=
: wie obieřili
: Křiążę fwé (-). A któręybym ia kaźni v Królá fwé=
24: go fprawiedliwie groźného nie był godzien/ gdy
25: bym ták przed Królem mówił: O piękna Pol=
26: fko/ byř Kápłaná nie miała: bo bym w thym

D ij

fłowie

strona: D2v

Quincunx Piérwfzy/

1: fłowie iednym y ono mówił: O fzczeřliwa Pol=
<http://rcin.org.pl>

2: Íko/ bys Królá nie miála/ áni Króleftwem była.

3: **EVANG.** Co fye w Wenecyey kiedy działo/

4: tego niewiém: ále co fye ná przefzłym Seymie

5: w Piotrkowie działo/ tho wam powiém/ bom

6: przy tym był/ gdy Duchowna Iurisdikcya

7: Dekrete^m Seymowym tak íkázóna była (*marg*)

: * Iurisdik=

: cya Ducho=

: wna íkázó=

: ná. (-)/ áby Stá=

8: roftá Remiífyey Duchowney/ z vrzędu swoiego

9: nie Exequował: Arcybiskup y Biskupi kilká dni

10: przeto w Rádzie nie bywáli/ w ten czás ieden z

11: Posłów przed Królem ítoiąc/ głósem požrzaw=

12: ízy po Rádzie tak rzekł: Iáko piękna íeft Rádá

13: Políka/ bes írokátéy Rády: Co ón rozumieiąc

14: Biskupy mówił. **ORZECH.** A cóz ná to

15: Król? **EVANGEL.** Słowá iedného.

16: **ORZECH.** Pánny Máryey czás. **PAP.**

17: Nie fráłuy fye/ nie zámilczyk Pan Bóg krzywdy

18: íwéy: vpadkiem Iurisdikcyey Królewíkiéy/ ry=

19: chłó á írogo nád Políką mścić fye będzie.

20: *Translato enim Sacerdotio, trans=*

21: *fertur et Lex(marg)*

: Hebr: vij. (-). Apóstól mówi. Cóz wždy

22: náłzy mili Księża czynią? **ORZECHO.**

23: Spią (*marg*)

: * Biskupi

: ípią. (-): *Quę lua funt quęrun, non quę*

24: *funt Iefu Christí(marg)*

Philip: ij. (-). **EVAN**. Baczyłem

ia to/

strona: D3

O Zacności Kápłáńkiéy.

1: ia to/ że Król żáłościwym z tego był/ ále w tym

2: rozerwáníu Stanu Swieckiégo od Duchow=

3: négo/ przyštało Królowi w milczeniu fluchác/ y

4: tego co go bárzo boláło. **ORZECHO**.

5: Wiém iż to o Królu náłzym prawdziwie może

6: być mówióno/ co iest nápisano: *Erat autem*

7: *Moyfes vir mitifimus, super omnes*

8: *homines, qui morabantur in terra(marg)*

Num: xij. (-). (*marg*)

Król polfki

ćichy y mi=

łósierny. (-)

9: Nie może iuz być szłáchetnieyfza/ dobrotliwfa/

10: y ćierpliwfa náturá w żadnym Królu/ iáko iest

11: w Królu náłzym/ prawdziwie nam Miłóci=

12: wym. Ale niewiém ielize to Królowi ściérpić

13: przyłtoi/ co iest przeciwko Máiełtatu iego Kró=

14: lewłkiemu. Ściérpiał Zydóm Pan Kryłtus/

15: Gdy mu mówili: *Nonné bene dicimus*

16: *nos, quia Samaritanus es tu(marg)*

Ioan: viij. (-). Ale o=

17: nego im nieściérpiał (*marg*)

* Kryłtus

czego nieściér

piał. (-): *Demonium habes.*

18: A czemu? Przeto/ iż ono piérwłzé nie tykáło fye

- 19: Máieftatu iego/ áni Kápłáńkiégo/ áni Króle=
20: wfkiégo: y owfzem/ ácz złą myślą/ ále iednák
21: prawdziwą mową/ Páná nálezégo Sámárita=
22: nem/ (które słowo od Itrózá v Zydów wyfzło)
23: źli oni ludzie przezywáli.

D iij

Ale to

strona: D3v

Quincunx Piérwfzy/

- 1: Ale to wtóré/ **Dęmonium habes**: Iż fye
2: Máieftátu iego tykáło/ przeto hnet ná to Pan
3: nález odpowiedál: **Ego Dęmonium non**
4: **habeo, fed honorifico Patrem meum**:
5: **vos autem inhonoraftis me. et cęť. (marg)**
: *Ciérpliwo
: ści Królew
: fkiéy Krzyż. (-)
6: Náukác tu ieft Królom daná/ áby oni poty w
7: słuchániu ciérpliwemi byli/ pokiby mowá czyiá
8: Máieftatu ich nie thykálá. A gdyż w Bifku=
9: piéch twarz y Máieftat Królewki tymi słowy
10: bárzo fye obrażał/ Król thego ciérpiéc niemiał.
11: A iefliże tákowych policzków/ ná twarzy Ká=
12: płáńkiéy Król ciérpiéc będzie/ rychło wierz te=
13: mu/ Máieftat Królewki wynifzczóny w Pol=
14: fźce będzie. **Nam dedecus filij, pater fine honore(marg)**
: Ecclefi: iij (-).
15: Arcybifkup **Pater**, którégo **Filius**, ieft Król Pol=
16: fki: nie targa fye nikt nigdy przy Synie ná Oy=
17: cá/ piérwéy á niżli wzgárdzi Synem. Ták to
18: ia mówię/ iáko mówić cnemu Polakowi á wier=
<http://rcin.org.pl>

19: nemu poddanemu Królá Polškiégo przyttoi: nie

20: ołtrząc Królá Páná fwégo ná nikogo/ wżák téż

21: nie miánuię nikogo (*marg*)

: Przeftrogá. (-): tylko przefttrzégáiąc wżyft=

22: kié/ á zwłázczá Połty náłze Ziemłkié/ prawdzi=

23: wie dali Bóg á wiernie/ próżę wżech dla Páná

24: Bogá/ ábyfmy tych węgorszów w tym odmęcie

Rzeczypo=

strona: D4

O Zacności Kápłáńkiéy.

1: Rzeczypołpolitéy łowic ná Seymiéch przeftáli/

2: boć miáłto węgorszá włáfnégo fwégo/ vłowimy

3: ledá kiedy w tym odmęcie/ frogiégo Bážyliłzka

4: połpolitégo: który iednym wzrokiem fwym/ w=

5: lżyftkę Koronę Polłką rázem zárázi. A ten Bá=

6: żyliłzek nie będzie iny/ iedno/ álbo Miecz domo=

7: wy/ álbo Nieprzijaćiel połtronny/ który iuż ze

8: wżyftkich łtrón łtoi gotowy nád námi.

9: **EVANG.** Radbym ábyś to w Kole mie=

10: dzy Połty łam mówił/ co thu teraz mówiłz: á

11: zwłázczá/ iż ci tám Dyáłógowie twoi/ wielki

12: przyftęp do Połów ziednáli. **ORZECH.**

13: By ktemu przyftzło/ mówiłbym tho w Wárfzá=

14: wie przed Połty/ co tu teraz mówię przed wámi

15: w Przemyślu. Ale żebyś nie mniemał/ ábym fye

16: vchylał z prawdą tą/ popiřę wżyftko/ co fye tu

17: mówi/ y poślę ná piřmie w ręce Pánu Mikołá=

18: iowi Syenickiému/ Máfzáłkowi ná Seymie

19: Wárfzáwłkim Połelłkiému (*marg*)

: * Mikołay

: Syenicki

: Máfzáfek. (-): y nie wáfpię w cno

20: ćie y w wierze iego/ że tho ták iáko iemu pośle/

21: obiáwi wáfzyftkim Połom/ y wáfzem inym/ któ=

22: rym to wiedziéc będzie przyftáło: nie prze moię

23: chudá á nikkzemną ołobę/ ále prze miłóść nami=

24: leyfzýy Páftryey nálfzýy/ która w żywé oczy ginie

25: tą Pánią Práktyką: **Pro qua, quis bonus dubitet**

26: **mortem oppetere.PAP.** Niemáfz fye tu z czym

kryć/

strona: D4v

Quincunx Piérwfy/

1: kryć/ żywác to prawdá ieft/ cóście tu mówili:

2: bys tego miał thu w téy cháłupie zátáić/ á cóz

3: bys iného vczyńił/ iednobyś **Veritatem Dei deti=**

4: **neres in mendacio:** co Pan Bóg frego karze.

5: **ORZECHO.** Nie zátáię/ wiérz temu.

6: # Wfpomniałes téz tu Dyálógi moie/ álboś

7: co tám o nich fłychał? **EVAN.** Nie bywa=

8: łem ná żadnéy w Wáfzáfwie biésiedzie/ gdzieby

9: ony wfpomináné nie były: rádži ié ludzie czytá=

10: ią/ ále przedfye ná nie fye gniewáią (*marg*)

: Ná Dyálo=

: gi Orzecho=

: wfkiego lu=

: dzie fie gnie

: wáią. (-). **ORZE.**

11: Co zá przyczyná tego gniewu/ w tám tych Dyá=

12: lógoch moich ieft? wiézfli/ powiedz mi/ profzę ćię.

13: **EVAN.** Ia ták dálece z tobą o tym mówić

- 14: nieumiém/ tylko to wiem/ żeś bełbezpiecznym pi=
15: łánim łwym/ ná tym Seymie Wárlzáwłkim/
16: rozgniewał Połły/ Księżą/ Dworzány: Ná kó=
17: niec/ Króle y Césárze/ nikomuś tám nie przepu=
18: ścił: skąd małz nienawiść v ludzi wielką.
19: **ORZECH**. Tedym ia nie Inkaufem/ ále
20: ogniem/ z Rozmowy wáłzéy támté Dyálogi pi=
21: łal/ gdyż ony pożarem iáko powiádałz/ dośiágly
22: Królów y Césárzów. **PAP**. Iełtci nie ledá
23: ogień w támtych Dyáłógoch/ to iełt/ wierna á
24: łczyra prawdá/ która przykra záwłze świátu by
25: wa. Czytałem Liłt mądry y vczóny/ od Hozy=
26: ułá Kárdynałá z Trydentu do ciebie/ w którym

Chimerę

strona: E

O Vpáđłym Króle: Pol.

- 1: Chimerę y Diálogi twoie/ ón zacnéy náuki czło=
2: wiek chwali. Tákiéż y Cromer twóy/ co do cie=
3: bie z Dworu Césárfkiégo piłze/ téżem to widział (*marg*)
: * Orzecho=
: włki wolny
: w piłaniu. (-).
4: Ale ci obádwá/ wyłokich itéz ćwiczoných rozu=
5: mów ludzie / ná to łye zgadzáiá/ że bełbezpiečniéy=
6: łzégo Piłárzá nád cię/ wieku tego náleść trudno:
7: bo ná rzecz tylko łámę okiem mierząc/ ták ná nię
8: włzyłtkę myśł/ y pióro łwé łkłádałz/ iż téż nic łye
9: ná żadnégo łtanu człowieká nie ogládałz/ áni o
10: to dbałz/ iáko kto/ to co piłzełz/ od ciebie prziiemie.
11: A ták niedziwuy łye temu/ áni łye tego łekay/ ie=

- 12: Źliże tobie piśanié twé/ v ludźi **odium parit**, á z=
13: włafzczá gdyż to baczył/ iż ciébie piérwżégo w
14: Rycérskim łtanie/ ná to Pan Bóg miedzy námi
15: w Ruśi wzbudził/ áżebyś **argumenta** przed łye
16: brał/ ácz potrzebne (nie moze tego żaden ináčéy
17: mówić) y Koronie Polłkiéy zdrowé: ále iednák
18: bárzo óstré/ y ludźiom przykré: prowadźze tho/
19: ná coś wezwány iest/ y coś poczał/ w imiono
20: Bożé: łtołuiąc włzyłtko pióro łwé/ ku dobremu
21: Páttryéy łwéy/ która márnje ginie (*marg*)
: Polłká/ cze=
: mu ginie. (-)/ nie przécł iné=
22: go/ iedno prze tho/ że żaden z nas ná łwym we=
23: zwániu nieprzełtawá: chce być Láik Kápłanem/
24: Połeł Senatorem/ Senator Królem/ Król Ká=
25: płanem/ Kápłan Bogiem. Ty iż to prołtym
26: Ziemiáninem będąc/ we włzyłtkich nas gánifz:

E

nie dźiwuy

strona: Ev

Quincunx Piérwży/

- 1: nie dźiwuy łye/ że ludźie zazdrościwi/ tobie téż o=
2: no mówią: **Quis est hic?** skądże łye wźiał? á nie
3: wieléłz to nań? A kto przed tobą śmiał w Pol=
4: łzce/ nietylko to mówić álbo piśác/ ále y myślic
5: o tym/ iż Arcybifkup Gniéźnieńłki ták wylźłzym
6: nád Króla Polłkiégo iest/ iáko Bóg nád Arcy=
7: bifkupá wylźłzym iest: y dowiódłeś tego/ piér=
8: wéy w Chimerze/ któraś Fránciłká Sztánká=
9: rá Arcykácérzá z Przemyłkiéy Ziemie/ ná łáfy y
10: ná bory do Zochowá precz wygnáł (*marg*)

: * Orzecho=

: włki Sztán

: kára z Zie=

: mie Przemy

: fkiéy wyg=

: nał. (-)/ y gębęś one=

11: mu bluźniérzowi ná wieki tą Chimeraą závárl:

12: który po wydáníu Chimery twéy/ ták vmilknął/

13: że o nim iuż nic niełtychác. Tákiéż y w Dyáló=

14: goch wydánych/ téż Proporcyaą miedzy Królem/

15: Arcybiskupem á Bogiem/ zretelnieś wyftáwił/

16: przed oczymá włzéy Polłkiéy Korony. Sąć to

17: **Argumenta**, (Bráćie miły) nászym miłym Láí=

18: kom Polłkim przykré y niepodobné. **PARadoxa**,

19: tákowé Proporcyeą v ludźi prołtych łą (*marg*)

: *Proporcya

: miedzy Ká=

: płanem á

: Królem. (-)/ y nie ie=

20: dnégom ia łtyłzał/ którzy z wielkim włkaržánim

21: ciężyli łobie ná cię/ iákobyś thy nam Króla de=

22: grádował Polłkiégo/ podlełzym go nád Arcy=

23: biskupá/ ták w Chimerze/ iáko y w Dyalogoch

24: czyniąc: ále tám degradácyeą nie máłz żadnéy/

25: áni być może: gdzie kto kogo wedle Wokácyeą

26: iego/ ná miełfcu łwym łádowi: nie ty/ ále Bóg

chce to

strona: E2

O Vpáđłym Króle: Pol.

1: chce to miéc/ áby naywyłzłzy Káplán v nas był/

- 2: REX Regum, & Dominus Dominantium Mali
- 3: w Polfzce dobrze być/ *Stultus non intelliget, &*
- 4: *infiens non cognofcet hæc(marg)*
- : Pfał. 91. (-). A tak nie nádziéway
- 5: fye/ pokiś ty żywym ieft/ iáko y ini godni á vcze=
- 6: ni ludzie w Polfzce/ zá pílmá fwé zápłaty inéy/
- 7: iedno miérźiączki á gniewu (*marg*)
- : Zaplátá go
- : dnych ludzi
- : w Polfzce. (-). Pan Bóg tobie to
- 8: íam łáfką fwą pláćić będzie/ *in illo die*: á poto=
- 9: mni ludzie/ po twéy śmierći/ poślugi twé/ prze=
- 10: óiwko Rzeczypośpolitéy/ które czyniśz/ vtóiwem
- 11: wípominániem oddáwác tobie/ y Potomśtwu
- 12: twemu/ dali Bóg będą: tylko (iákoś poczał) nie
- 13: vftaway/ áni leż tak ná Kśięgách/ iáko Smok
- 14: leży ná fkárbiéch/ z którégó nie vżycza ku pożytku
- 15: nic nikomu. Tak téż y ty/ onych pięknych á zná=
- 16: mięnytych náuk/ o którés fye ty piérwłzy z Ruśi
- 17: pokuśił/ y w którycheś fye z dziećinśtwá twégó/
- 18: áż do tych czáfów pilnie záwłze chował/ nie té=
- 19: rayże ich proznówaním w Zurowicách/ áni ich
- 20: gnuśnością zákopyway v śiebie Domá: ále ich
- 21: owoc ná świát wydaway/ ku chwale Bożéy/ ku
- 22: ławie Polfkiéy Korony/ á ku pożytku Rzeczypo=
- 23: ſpolitéy/ pomniác ná ono: *Fontis lignati, & The=*
- 24: *fauri defofsi, nullus vfus. ORZECH*. Dzię=
- 25: kuięc że mię ćiefzyfz/ áleć iuż nie lza/ gdyżefmy fye
- 26: thegó pługá obiemá rękómá ſtátecznie ięli/ nie

strona: E2v

Quincunx Piérwfy.

- 1: oglądáiąc fye ná zad/ iedno pogániác do kónćá/
- 2: wzywáiąc Páná Bogá ná pomoc/ **Qui dat vel=**
- 3: **le, & perficere.** Ale profzę was/ powiedzcie mi/
- 4: co tákowego w naszym Dyálogoch iest/ coby ko=
- 5: go spráwnie obrázác miáło? Iellizem w czym
- 6: zblądził/ tego ludzióm nágrádzác wftydzić fye
- 7: nie będę. **PAPIEZN.** Mnie ty o to nie py=
- 8: tay/ tego pytay/ który teraz profto z Wárfzáwy
- 9: iedzie. **EVANGEL.** Powiem ia tobie com
- 10: ftyfzał: Piérwfy Dyálog obráził Pofty/ że w
- 11: nim powiádałz/ iż Połłowie mówiąc o Exeku=
- 12: cyéy/ co Exekucya iest nie wiedzą. (*marg*)
- : Czym fye lu
- : dzie w Dyá=
- : lógoch obrá
- : żili. (–) Wtóry Dy=
- 13: álóg/ zda fye iákoby degrádował Króla/ gdy go
- 14: z Królestwem/ powiádałz być pod Káplánem.
- 15: Ale trzeci Dyálog/ ten bárzo obráził/ máło nie
- 16: wzyftek Seym/ w którym ty wiedziefz k temu
- 17: Króla/ áby Król brónił Ołtarzá przeciwko Ká=
- 18: cierzóm/ Iágiełłowym Prywileiem/ y Przodków
- 19: nášzych Kápturem frogim. Czwarty Dyálog/
- 20: obráził Arcybifkupá itéz Bifkupy/ przeto/ iześ ié
- 21: niemotámi iáwnie názwał. Piąty Dyálog/ ru=
- 22: fza Króla/ przeto/ żeś go Miniátrátem Arcybi=
- 23: f kupá Gnieźnieńfkiego/ w Królestwie iego być
- 24: położył. Szófty Dyálog/ tenżeć więc przijaźn

25: ziednał/ á zwłafzczá v Dworu: przeto/ żeś Dwo=

26: rzány pięknym Pánnam/ w fraucymerze Kró=

lowéy

strona: E3

O Vpádłym Króle: Pol.

1: lowéy będącym/ przyrownał. O **śiódnym** [!] Dy=

2: álógu máłom co słýfzał ludzi mówić/ podobno

3: gniewáiąc fye ná piérwłzé/ y tych ofátnich nie=

4: czytáli. Małz cóś wiedziéc ode mnie chćiał.

5: **ORZECH**. Iużci teraz baczę to być praw=

6: da/ com téz od mądrych słychawał: niemáłz nic

7: mizernieyłzého nád té ludzi/ którzy co ofobliwé=

8: go/ o rzeczách wielkich piłzą: tudziéż zazdrość/

9: tudziéż nienawiść zá nimi chodzą (*marg*)

: **ZáPiłárzmi** [!]

: tudziéż nie=

: nawiść cho

: dži. (-). Mógłbym

10: tu przypomiónać przed wámi/ zacné y święté lu=

11: dzie/ którym ia ni w czym rowien ieftem: które

12: zazdrość z potwarzą záwłze łzczypáłá. Ale tho

13: opuściwłzy/ powiém wam/ com wziáwłzy od

14: was w koždym Dyáłógu piłał/ á naprzód pocznę

15: od Dyáłógu Piérwłzého: tylko was profzę/ áby=

16: ście mię łáfkáwie słucháli: á iefliżebym wydáiąc

17: Dyáłógi té/ odftąpił od onéy Rozmowy/ którą=

18: ście mieli ze mną w Zurowicách/ ná džién S.

19: Marćiná/ Roku przefłzłego: álbo iefliżebym bes

20: znácznéy przyczyny co w którym Dyáłógu gánił

21: álbo chwalił/ ábyście mię łámi tu ofádzili: á ia

- 22: wedle nálezku wáfzého/ nágrodzę obrázonemu
23: ode mnie koždemu. **PAPIEZ**. Rádzi cię fłu=
24: chác będziemy/ y zá toć téż dziękujemy/ iż sam ło=
25: bie nieufafz/ á iż fye ná ludzie dawafz.
26: **ORZECH**. Byliście w Zurowicach ná

E iij

dzién

strona: E3v

Quincunx Piérwfzy/

- 1: dzién S. Marciná wdzięcznymi v mnie gość=
2: mi/ źleście tám tużyli Seymowi Piotrkowfkie=
3: mu/ blisko przeźłemu: názwaliście go Klątwą
4: Bożą/ obiecowaliście to/ iż z niego nie miało nic
5: być/ prze dwie przyczynie (*marg*)
: Piotrkow=
: fki Seym/
: w fzkodę fye
: obrócił. (-): prze iednę/ Iż Bogá z
6: námi bluźnierzmi w Polfzce niemáfz: á prze dru=
7: gą/ Iż pełno nienawiści/ y ziątrzenia wnętrzné=
8: go w Polfzce miedzy námi ieft: która nienawiść
9: nas/ iáko Sodomę á Gomorrę/ w Polfzce záśle=
10: piá/ ták iż ku drzwiam dobréy rády tráfić/ ná
11: żadnym Seymie/ żadną miarą nie możemy.
12: Przeto téż ná Exekucyą my wołaiąc/ co ieft E=
13: xekucya nie wiémy. A prawdá iż fye stąd była
14: poczęła Rozmowá náfzá oná Zurowfka?
15: **EVANG**. Táki ieft. **ORZECH**. A nie
16: prawdáfz tho ieft/ cóście mówili? Byćiechmy
17: wiedzieli co ieft prawdziwa Exekucya/ á by był
18: z námi Bóg/ fkóńczylibyśmy ią byli pewnie/ ná

- 19: przeźłym Seymie w Piotrkowie: ále żefmy iéy
20: nieználi/ á Bóg nas opuścił/ przetoľmy fye téz z
21: Exekucyą/ iáko z nieznáiómym człowiekiem/ w
22: Piotrkowie mijáli/ y przez cále puł roká/ tám o=
23: koło Exekucyéy rádząc/ niczego nieľpráwiwfzy/
24: roziecháľfmy fye dármó: á práwie tháko/ iáko
25: Szedłacy mówią/ Iáchawľzy bes pieniędzy ná
26: Targ/ przyiecháľfmy bes foli do domu ná zad.

Skąd

strona: E4

O Vpádłym Króle: Pol.

- 1: Skąd odnieśľfmy ten požytek/ żefmy zwádźiw=
2: ľzy fye około nieznáióméy Exekucyéy/ Połocko
3: ftráćili (*marg*)
: * Połocko
: Moľkwá
: wzięćá. (-)/ y wrotá otworzyľfmy Moľkiewfkiému
4: do wfzyťkiéy Ruľkiéy Ziemie/ niezgodą fwoią.
5: Tedy *Euentus rei docuit*, że y wy prawdęście mó=
6: wili/ w onéy Rozmowie náľzéy Zurowľkiéy/ y
7: iam téz prawdę pińał w Dyáľógoch ľwych/ że ón
8: Syem Piotrkowľki/ miał fye nam w ľzkodę o=
9: bróćić. A cóz tedy w tym Dyáľógu ludźie obra=
10: źa? gdyź iáwnie widźicie/ że to ľkrytym Sądem
11: Bożym zifzczóno wfzyťkim nam iefť/ co fye kol=
12: wiek w tym piérwfzym Dyáľógu/ Ludźióm od
13: nas obiecowaľo (*marg*)
: Co Poľty
: obraźiľo. (-). **EVANG.** To ludźie obra=
14: źa/ żeś w tym piérwfzym Dyáľógu Poľtom Ko=

15: ronnym nieumiejętność ządał/ iákoby oni thák
16: Íproftni byli/ áby rádząc o Exekucyéy/ nie wie=
17: dzieli co Exekucya íeft: á to Ízalónemu przyftoi/
18: o tym rádzić czego niezna/ álbo o czym nic nie=
19: wie. Prawdá íeft/ że to było miedzy námi w o=
20: néy Rozmowie náłzéy wfpominano/ ále íednák
21: nie kłásć tego było w Dyálógu/ áni do Druku
22: dáwác/ Ludzióm folguiąc. **ORZECHO.**

23: Bráćie miły (*marg*)

: Pińánié po=

: rządne/ co

: ma mieć w

: íobie.. [!] (-)/ káždé pińánié porzádne/ ma pewną

24: drógę íwą/ którą idzie à *determinatis principijs*, p^{er}

25: *determinata media, ad determinatas Conclufiones.*

26: Muśíz począc w pińaniu porzádnym od począt=

ku/ chce=

strona: E4v

Quincunx Piérwfzy/

1: ku/ chcezli przez śrzodek porzádnie przyść do pe=

2: wnégo kónćá. A ták z onéy Rozmowy náłzéy

3: Zurowfkiéy/ ía Dyálógi około Exekucyéy pińá=

4: né/ muśiałem piérwéy obłudną Exekucyą zgá=

5: nić/ á niżlim do prawdziwéy Exekucyéy przyftą=

6: pił/ bo tego potrzebowaía *ipfa ars, & ratio ícri=*

7: *bendi*: w którój tho íeft/ ábyś piérwéy zborzył

8: rzecz przeciwną/ tóz pothym/ ábyś íwą ítawił.

9: Powiádaía póspolícíe/ íż to íeft Exekucya/ Brác

10: co komu nád práwo dano (*marg*)

: Brác nieíeft

- ⌚ Exequucya. (-): á ia powiádam/ kto
- 11: to ták twiárdzi/ ten co ieft Exekucya niewié: bo
- 12: branie álbo dawánié/ nie łą grunty Królestwá
- 13: Polłkiégo/ ále łą przypadki iákiés iego/ które przy=
- 14: chodzą y odchodzą/ okrom vpadku Koronnégo.
- 15: Ale to ieft Exekucya/ która náchylóné ku vpad=
- 16: ku Królestwo/ w iego klóbę wftáwia/ y grun=
- 17: tów iego ftrzeże/ Práwy itéz Prywileymi przez
- 18: Króla Polłkiégo nam poprzyśiężonymi. A iż
- 19: Połłowie náłzy o tákowéy Exekucyey ná Sey=
- 20: miéch nie wfpomináią/ áni łye iey Królowi Pol=
- 21: łkiému vpomináią: przeto téż oni ná Exekucyą
- 22: wołáiąc/ *nesciunt que loquuntur, & de quibus af=*
- 23: *firmit(marg)*
- ⌚ i, Tim: 1. (-). Smiele ia to o nich z Páwłem Apošto=
- 24: łem teraz przed wámi mówię. Nie łádác rzecz
- 25: ieft Pánowie mili/ o Exekucyey/ to ieft/ o Kró=
- 26: lu/ á o Królestwie mówić (*marg*)
- ⌚ Exequucyą
- ⌚ znác/ rzecz
- ⌚ trudna ieft. (-): nie ieftci tho Orze=

chowłkiégo

strona: F

O Vpádlým Króle: Pol.

- 1: chowłkiégo głowy/ prołtého á domowého Zie=
- 2: miániná/ którého wżyftká mądrosć ieft/ Pług/
- 3: Zóná/ Wól: ná doł Orzechowłki pátrzy/ á E=
- 4: xekucya prawdziwa górą idzie: nie łádá Soko=
- 5: łá ná nię trzebá/ którymbys ią vłzczwác chćiał.
- 6: Królestwo dobrze łpráwióne/ ieft wizerunk Kró

- 7: leŧwá Bożégo: á iáko trzebá oká czyŧtégo temu/
8: który by chciał Królestwo Bożé dobrze poznać/
9: Nam beati mundo corde, quoniam ipŧi DEum vi=
10: debunt(*marg*)
: Matth: v. (-). Ták téż trzebá oká oŧtrégo/ łáfká Bożá/
11: y wŧzelákimi náukámi ćwiczonégo temu/ który
12: chce poznać/ co Król/ co Królestwo Polŧkié/ co
13: Exekucya iego ieŧt. wierzcíełz temu/ że tákiego
14: oká/ áni v kart pod wiéchá/ áni v pługu ná ro=
15: léy/ áni ná Cle v hándlu nie nábedźieŧz: muŧiŧz
16: go w Rzymie/ w Athenach/ w Hierozolymie/ y in
17: dzie po ŧwiećie myŧłá buiáiąc/ ŧzukác: w Zuro=
18: wicách go pewnie nie naydzieŧz. **EVAN**. A
19: iákóżeŧ ty w Zurowicách ŧiedząc/ w Chimerze
20: Króla nam náłzégo/ y powinowátość iego Kró=
21: lewká wykłádał/ coŧ téż y w Dyálogoch pow=
22: tórzył. **ORZECH**. Prawdę odemnie v=
23: ŧłyŧyŧyŧz: Kłózy bym godźien/ iáko ŧzalóny/ bym
24: powiádał zem ia Chimere (*marg*)
: *Chimerá
: s kąd ieŧt. (-) álbo Dyáłogi w Zu=
25: rowicách nálażł: Nálażłem ia to wŧzytko w A=
26: thenach/ y chceŧzli wiedźieć v kogo/ tedyć powie^m.

F

Euange=

strona: Fv

Quincunx Piérwŧzy/

- 1: **EVANG**. Bárzo rad tego będe ŧluchał: bo
2: (mamlić prawdę powiedźieć) nie náłzégo kráiu
3: to źwierzę ieŧt/ zamorŧkiéğ coŧ w ŧobie ma/ ŧiér=
4: ŧciá/ y poŧtawá ŧwá. **ORZECH**. Do=
<http://rcin.org.pl>

- 5: brze to baczyfz/ ále ábym Cię dŁugo łowy niebá=
6: wił/ czytay łobie [Dionyfium Areopagitam](#), zwo=
7: leniká Páwłá Świętego z Athen/ In [Libro de](#)
8: [diuinis nominibus](#). Który tymi łowy wypifuie
9: Krześcijańkięgo Królá. [REX est per quem alij](#)
10: [quisq^{ue} in ordine, & gradu suo, munera Dei varia](#)
11: [participant. Quorum multiplicem varietatem, Rex,](#)
12: [quatenus omnia prouidet, in se vno colligit.](#)
13: To iest/ Król iest ten przełożony/ przez którego
14: Pan Bóg rozliczné dary ludu fwemu/ w Kró=
15: lestwie rozdáie/ y ty rozliczné dary Król/ ilko w=
16: łzyłtko opátruie/ w łobie iednym zamyka. Otóz
17: ná tym wykłádzie thego Gréká z Athen Świę=
18: tego/ Chimerá náłzá/ á potym Dyálógi zbudo=
19: wáné łá/ nie ná Zurowłkim iście gruncie. A ták
20: chczeli ty Pośle/ o Exekucyey mówic/ pátrzay=
21: że kóncá iey/ ku czemu łye włzyłtká łkłáda. A ie=
22: łli łłábé oko/ á tępe ktemu małz/ dowiáduy łie od
23: tych Džiwiłzów Świętych/ którzyć vkażá ná
24: oko/ iż (*marg*)

⌚ Exequucya

⌚ prawdziwa

⌚ co iest. (-) Exekucya prawdziwa Korony Polłkię

25: nic inęgo nie iest/ iedno to/ áby Król Polłki do=
26: brze dármi Bożymi w Królestwie łwym łzáfo=

wał/ á

strona: F2

O Vpádłym Króle: Pol.

1: wał/ á oné dary łam w łobie włzyłtkie zámknio=
2: né miał/ á the moc áby vrzędnie od Bogá przez

- 3: naywyższego Kápłaná polécóną łobie miał: co
- 4: gdy Król vczyni/ dofyc fye Exekucyey sítanie:
- 5: ále iefli tego nie bédzie/ Exekucya w Polfcze ni=
- 6: gdy nie dóydzie. A któżkolwiek tego nie wie/ ál=
- 7: bo inák około Exekucyey mówi/ ten nie wie co
- 8: mówi. **EVANG.** Wieléby to wiedzić ná
- 9: Ziemiány. **ORZECH.** Wielé/ á przeto do=
- 10: brzeby nam ná ono pomniéc/ *Ne futor vltra cre=*
- 11: *pidam(marg)*
- : Ziemiánin
- : bez Kápła=
- : ná głupim
- : ieft. (-). Nie vbiegay fye do tákowych Quęstyy
- 12: z Kápłany Ziemiáninie/ iąlesli fye pługu/ nie o=
- 13: gładay fye ná zad: to ieft/ w cudzą vocacyą nie
- 14: wkraczay/ bo grzech hnet vczynisz. Pomni ná
- 15: ono/ *In qua quis Vocatione vocatus est, in eadem*
- 16: *permaneat(marg)*
- : i, Cor: vij. (-). Vczniu Miłtrzá nie vcz/ Láiku Ká=
- 17: płaná nie święć: to ieft/ Ty ogónie głową nie
- 18: bądź/ ále iáko świętości/ ták téz rozumu y rády
- 19: v Kápłaná/ iáko v głowy śwey łzukay/ á thám
- 20: fye o niéy pytay: indzie iéy wierz temu/ nigdzie
- 21: nie naydziesz: áni bes Kápłaná/ iáko w iné rze=
- 22: czy trudné á łkryté/ ták téz y w tę Exekucyą któ=
- 23: réy prágniesz/ nigdy nie tráfiłz: chociaż oná tu=
- 24: dziéż przed tobą łtoi/ pokić ná nię Kápłan oká
- 25: nie otvorzy/ nie vpátrzyłz iéy nigdy: wylczy=
- 26: rzay ty y wytrzelczay oczy łwé iáko chcełz/ ták

strona: F2v

Quincunx Piérwfy/

- 1: ty ią/ wzgárdziwfy Kápłaná oglądafz/ iáko nie=
2: topérz wzgárdziwfy śwíátłością/ fłónce widzi.
3: **EVANG.** Tákże wfyfcy Pořłowie/ którzy
4: ná ten czás w Wárszawie/ wfyfťkiéy Korony
5: Polřkiéy twarz ná łobie nořzą/ vrodzóni Lácho=
6: wie/ nie wiedzą co im zdrowo/ y ná tym fyé my=
7: lą/ Exekucyéy inéy rzeczy nie zowąc/ iedno to/
8: áby pobrano ná Seymie/ co było przeciú Stá=
9: tutowi Alexándrowemu rozdano. **ORZE.**
10: Baczę z kim mówię/ bym z onemi teraz mówił/
11: którzy rozum w nořnách/ á rádę w rękách/ nie
12: w głowie chowáią: których oná ořtátnia bywa
13: przy Wotowániu Conclufia/ Boday zábit kto
14: przeciúko temu/ vtopię Kórd w niem řwóy do
15: iedlec. Bym z tákiemi ludźmi teraz mówił/ to
16: bym vczynił/ co Pan Kryřtus v Herodá vczy=
17: nił był (*marg*)
: *Pan Kry=
: řtus v Hero
: dá milczął. (–)/ któremu ná hárdé y ná wřzeteczne pyťá=
18: nie iego/ nic nie odpowíadał/ bo nie były odpo=
19: wiedzi godné. Ale gdyž ia z wámi mówię z lu=
20: dźmi řtátecznymi y z vczónymi/ tedy wam tho
21: powiém/ co był powiedział **Socrates Philořoph**
22: iednemu Sophiřcie/ przeciúwnemu łobie/ który
23: nań nie prawdą/ ále grómádą w řwarze iechał:
24: **Non facit probabilem errore^m multitudo řequentiu^m.** (*marg*)
: Gromádá

: błądowi

: wiary nie

: dácie. (-)

25: Przeto/ iellize włyfcy teraz w Wárłzáwie ták

26: Exekucyą wykłádáią/ iáko ty powiádáfz/ thym

mię nie

strona: F3

O Vpádłym Króle: Pol.

1: mię nie wikli/ áni tego powiádáy/ áby tám teraz

2: o tym zgodá w Wárłzáwie byłá. [Quia qui er=](#)

3: [rant, confentire non vident^{ur}](#): Mówi [Iurisconfultus](#),

4: [Et vbi non est confensus, ibi homines non loquun=](#)

5: [tur vnum, fed loquuntur multa](#). Przeto téż w błá=

6: dzie/ iáko prawdy/ ták téż áni zgody nigdy nie=

7: łzukay. A iż ták bránié iáko y dawánié/ Exeku=

8: cyą zwác błąd ieft (*marg*)

: Bránié/ nic

: ku EXeku=

: cyéy niena=

: leży. (-): dowodząc tego [Definitione](#)

9: [Regis](#), którą nam podał Dionyzyus Biskup S.

10: którąś iuz słyłzał/ y którąć powtórzę: Król ieft

11: vrząd/ przez który ludzie w Królełtwie porząd=

12: nie wedle łtanu łwego/ rozliczné dáry Bożé bio=

13: rá/ które łye téż záłye w Królu/ iáko w głowie/

14: włytykie zámykáią. Tu nie słyłzył nic w téy De=

15: finicyéy o brániu: tedy brác álbo dáwác/ [Acci](#)

16: [dentia Regię cellitatis funt, non autem funt de sub=](#)

17: [łtancia eius: & quoniam accidens est, id quod adest](#)

18: [& abest, præter subiecti corruptionem](#), tedy rádži

- 19: nie rádźi muśiemy tego Dionyzyułowi S. po=
20: zwolić/ Iż iáko powinowátość Królewka nie
21: łtoi ná dániu imienia/ áni ná brániu/ wedle ná=
22: tury fwéy: ták téz áni Exekucya ná brániu álbo
23: ná dawániu nie łtoi: która Exekucya nic inégo
24: nie ieft (*marg*)

: Exequucya

: co ieft? (-)/ iedno fkutek powinowátości Królew=

25: fkiéy/ iákoś iuż słyłzał.

26: # Iełli mię thu śpytałz/ komu w tym więcý

F iij

wierzę/

strona: F3v

Quincunx Piérwŷy/

- 1: wierzę/ Połłomli wŷytkim Seymu Wárfzów=
2: fkié^o/ czyli iednemu Dionyzyułowi Bifkupowi? (*marg*)
: Przy Bifku=
: piéch praw=
: dá. (-)
3: Odpowiém ci/ przyymi to odemnie iáko chcełz/
4: Więcý wierzę iednemu Dionyzyułowi Bifku=
5: powi/ przez łen ze mną mówiácemu/ á niźli w=
6: łzyłtkim Połłom Seymu Wárfzówkiégo/ mó=
7: wiącym ze mną ná iáwie. Czemu? przeto/ Iż ie=
8: mu miedzy inemi Bifkupy ono rzeczóno ieft od
9: Bogá: *Vobis datum est noŷte myŷteri=*
10: *um Regni Dei, ceteris autem in pa=*
11: *rabolis*(*marg*)
: Lucę viij. (-).
12: Mówić o Exekucyey/ to ieft/ o na=
13: práwie y o poŷtánowieniu Króleŷtwa Polŷkié^o

- 14: Krześcijánkiégo/ iest wielkié **Myfterium**. Pe=
15: wnie to wiédz/ że to **Myfteriū**, przy Kápłaniéch
16: tylko łámych iest: o którym **Myfterium**, to iest/
17: o fkrtyéy táiemnicy/ gdy wy Láikowie mówiéie/
18: **Parabolas** mówiéie/ básni mówiéie: á iáko Pá=
19: weł o tákowych mówi/ **Nesciunt quę loquuntur**,
20: **& de quibus affirmaⁿt(marg)**
: * Láik bes
: Kápłaná/
: bydlém nie
: mym iest. (-). Przeto więcéy wierzę Dio=
21: nyzyułowu iáko Biskupowi poświęcónemu przez
22: Páwłá Apofłóá/ y Arcybiskupá wielkiégo/ á
23: niżli wżytkiemu Gminowi Pofelłkiému: który
24: Gmin/ odłączóny od Kápłaná/ **comparatur iu=**
25: **mentis infipientibus, & fimilis factus est illis. Pfal=**
26: **mo tefte(marg)**

: Pfal. 48. (-). Nie mówię tego (dali Bóg) ku zelży=

wości Ry=

strona: F4

O Vpádłym Króle: Pol.

- 1: wości Rycérłtwá Polłkiégo/ vchoway tego Pá=
2: nie Boże/ bom téz łam iest kól płotu tego/ iáko
3: ono mówią: **Su^m os de ofsibus, & caro de carne hac.**
4: Ale ábym przypómniał wam bráćiéy łwéy ono/
5: co Clemens Papiéz s. nápił: **Vnusquisq^{ue}**
6: **agnofcat locum fuum proprium.**
7: Przeto/ ták o tym ia mówię/ nie pośiádaymy
8: Kápłánów/ áni bierzmy przed łye ich Quęłtyy:

- 9: álbo iefli ié przymuśzeni iáką potrzebą póspolitą
10: kiedy przed fye bierzemy/ chodźmy z nimi do Ká=
11: płanów/ náuki y wykładu ich/ od Kápłanów
12: prośmy (*marg*)
: * Kápłan/
: kofzem ieft
: głębokim. (-): boć Kápłani fą ony kofze głębokié/ w
13: którích fchowáné fą odrobiny oné/ które z chlebo=
14: wych pártýk kruźyły fye w rękách Páńfkich/ y
15: Apoštołów iego ná puźczy. Pártykác to cáła
16: ieft Pośle/ Król/ Królestwo/ Exekucya. To ieft
17: podáné całkiem od Bogá wam Láikóm w ręce:
18: Ale wyložyc Exekucyą/ wyložyc Króla: wyło=
19: życ Królestwo Krześcijánłkié/ iákowé ma być/
20: Frágmentać to fą: drobné odrobiny to fą w głę=
21: bokich kofzách té odrobiny: to ieft/ W Kápła=
22: niéch Vrzędnych/ tych rzeczy wykłady fchowáné
23: od Bogá fą. Nie wfpinay fye nád té kofze wzgo=
24: rę Ziemiáninie nie wfpinay/ wyłokié to kofze fą/
25: nie prześiągniesz ich/ byś fye nawięcáy wzgóre

wfpinał.

strona: F4v

Quincunx Piérwfzy/

- 1: wfpinał. Ani fye téż ty ná to Pośle Ziémłki ká=
2: fzy/ ábyś ty té odrobiny w tych głębokich á cie=
3: mnych kofzách/ álbo okiem fwym vpátrzyć/ álbo
4: ręką dośiądz mogłéś: krótką rękę/ y tępé oko ty
5: ná to małz. (*marg*)
: Láik/ skąd
: ma mieć

5: wykład rze=
6: czy fkrtych. (-)Ale iefliże ty prágniefz odrobin tych/
7: dobrym fercem/ práwą wiárą/ y miłością całą/
8: idźże po nie do onego/ którému rzeczóno lámemu
9: **PASCE**: tenći téy odrobiny máluczkiéy z kofzá
10: fwego dośiágnie/ á tobie ią vkaże/ y poda: któ=
11: régo nie fzukay indźie/ lám y tám tułáiąc fye po
12: kąćiech/ iedno w Rzymie ná Stolicy Piotrá S.
13: á ieflić do Rzymu dáleko/ mařz w Polřce Po=
14: fłańcá/ y Namieřtniká iego Arcybifkupá Gnié=
15: źniéńfkiégo/ y Suffragány iego/ v tych odrobin
16: tych fzukay/ których prágniefz: ćić powiedzą/ co
17: Król/ co Królestwo/ co Exekucya prawdźiwa
18: Korony Polřkiéy ieft. **EVAN**. A wiedźáli o=
19: ni iedno lámi/ co to zá rzeczy fą? **ORZECH**.
20: Pewnie wiedźą/ iednym fercem/ y iedną duřzą/
21: w onym iednym będąc/ któremu napiérwéy lá=
22: memu/ á przezeń inym Bifkupom/ á przez Bifku=
23: py potym wřzytkim kápłanom rzeczóno ono ieft (*marg*)

24: **Matt:xvi [!]** . (-) :

25: Quodcunq^{ue} ligaueris fuper terra^m, erit

26: ligatum et in coelis: et quodcunq^{ue} fol=

27: ueris fuper terram, erit folutum et in

cœlis.

strona: G

O Vpádłym Króle: Pol.

1: coelis. Hic enim portat Iudicium

2: filiorum Írael in pectore: ficut fcri=

3: ptum eft(*marg*)

⌘ EXODI

⌘ xxviii. (-). Ieśliże tedy Arcybiskup z Biskupy

4: swymi czego niewie/ albo nieumie sam przez sie/

5: latwie sie dowie y nauczy/ od tego Piotra Rzym=

6:skiego/ czego mu wiedziec albo vmiec/ ku twemu

7: pozytku iest potrzeba. **EVANG.** A nuż ten

8: Piotr Rzymski z Biskupy Polskimi zbledzi (*marg*)

⌘ Papiesz z la=

⌘ wicą swoią

⌘ bledzić nie=

⌘ moze. (-)/ wiec

9: my nań naprawę wzytkiego Królestwa Pol=

10:skiego/ mimo Stan wzytkek Rycerki przypu=

11: scic mamy? **ORZECH.** O Homo, tu

12: quis es, qui respondere audes Deo(*marg*)

⌘ Rom: ix. (-).

13: Bóg mówi: *Omnia quęcunq^{ue} dixerint*

14: *vobis, facite*(*marg*)

⌘ MATthei

⌘ xxiii. (-). A mówi to o Przełożonych Du=

15: chownych: a ty pytalz Bogą/ a nuż Papiesz z Bi=

16:skupy swymi zbledzi? Harde to pytanie twoie/

17: vporu y niewiary pełne. Wiedzial ci Krystus

18: Pan/ y Bóg nalz/ komu nas polécic miał: dal

19: nam takie Paltyrze/ którym dal Duchą prawdy/

20: dal im ognite z nieba ięzyki/ bes których cózkol=

21: wiek ty Láiku poczniesz/ żadney rzeczy z pożyt=

22: kiem swym nie dowiedziesz: o czym sluchay S.

23: **CLEMens** co mówi: *Si quis absq^{ue} Epi=*

strona: Gv

Quincunx Piérwŝzy/

- 1: Ícopo aliquid faciat, non habebitur fa=
 2: ctum: vt enim Saul, cum fine Sacer=
 3: dote obtulit, audiuit Ítultè egiffe: Íc
 4: omnis Laicus, qui absq^{ue} Sacerdote
 5: aliquid facit, fruÍtra ey inaniter facit. (*marg*)
- : # Bóg nic
 : zdrowéĝ áni
 : zbáwiénnéĝ
 : ludzióm nie
 : dáie/ iedno
 : przez kápła=
 : ná. (-)
- 6: MaÍz Íłowá prawdziwego zwolenniká/ itéż po=
 7: tomká Piotrá S. Nie dobywayże ty tedy ięzy=
 8: ká Íwego/ ná Vrząd PáÍtyrzá twégo: ále ná ie=
 9: go ięzyk vchá Íwego nákláday/ bo iemu dano v=
 10: czóny ięzyk/ á tobie dano vcho/ y to głuché/ ieflic
 11: go ten PáÍtyrz pálcem Íwoim nie otworzy: nie=
 12: czekay nic od Bogá/ áni dufzy/ áni ciáÍu pożyte=
 13: cznégo Íobie/ iedno przez tego PáÍtyrzá/ y przez
 14: zacné KápłáńÍtwo iego: o czym nápisał tenże S.
 15: **CLEmens**, tymi Íłowy: Sacerdotium fu=
 16: Ícipitur, ad custodiendum corpus et a=
 17: nimam à periculis. Trzebá tobie Láiku
 18: Królá/ nie dáć go Bóg/ iedno przez tego Kápła=
 19: ná. Trzebá tobie KróÍu Rády/ nie bédźiefz iéy
 20: z inąd miał zdrowéy/ iedno od Kápłaná. Trze=

21: bá Królestwu twemu napráwy/ nie nápráwi go

22: nikt infzy/ iedno ten Kápłan. Trzebá POLfzce

23: Exekucyéy/ nie vkażeć do niéy drogi żaden iny/

iedno

strona: G2

O Vpádłym Króle: Pol.

1: iedno kápłan. Prágniefz Królu/ y fzukafz Koro=

2: nie fwéy pokoiá/ nie naydziefz go nigdzie indzie/

3: iedno v kápłaná (*marg*)

: # Gdzie ká=

: płaná nie=

: máfz/ tám

: théż pokoiá

: nie máfz. (-). Kápłanowi fámemu rzeczóno/

4: *Pacem meam do vobis, pacem meam*

5: *relinquo vobis*. Przeto téż w fłużbie Bożéy/

6: Klucznik y Száfarz prawdziwégo pokoiá/ ad fi=

7: lios pacis ták mówi: *Pax vobis*. Nie dać te=

8: go pokoiá wierz mi żaden Kácérz/ bo go fám nie

9: ma: *Non est enim Pax impijs*(*marg*)

: Ioan: xiii. (-)(*marg*)

: Efa:xlviij [!] . (-).

10: Odwróciłzi fye Królu od tego Rzymfkiégo Ká=

11: płaná/ pewnie odwróciłz fye od pokoiá/ y w pe=

12: wny niepokóy y w roftryk z Królestwem twym

13: wpádniefz. *PAX eⁿⁱm est possesio, hereditas, & fors*

14: *Leuitici generis*: iákoś tu teraz od Páná Kryftu=

15: fá fłyfzał. A ták/ chcemyli rozumnymi/ mądry=

16: mi/ fprawiedliwymi/ mężnymi/ vtćiwymi/ to ieft

17: dobrymi á cnotliwymi ludźmi/ nie fłowy tylko/

18: ále též y rzeczą/ w Polfzce być: á iefli chcemy fye

19: w Polfzce ósiedzić/ y Polfką Koronę poftáno=

20: wić/ fluchaymy Kápłaná: bo iefli tego fluchác

21: nie będziemy/ ták nas Polaki roftyrk domowy

22: rofprofzy/ iáko wiátr proch rofprafza (*marg*)

: Matth: x. (-). Ná znákci

23: tego Pan Kryftus kápłanom proch z nóg fwych

24: wybijác rofkazał (*marg*)

: # Czemu

: proch z nóg

: Kápłanom

: wybijác ka=

: zano. (-)/ tám gdzieby przyięci nie byli/

G ij

ážeby

strona: G2v

Quincunx Piérwfy/

1: áżeby przez to koždy z nas to wiedział/ iż gdzie

2: Kápłaná niemálfz/ tám též y pokoiá niemálfz/ áni

3: może być żadnégo. Przyymuiefzli Królu/ álbo

4: též y ty Ziemiáninie Kápłaná/ przyymuiefz po=

5: kóy: wypądzálfzli od siebie Kápłaná/ wypądzálfz

6: též z niem poľpoľu pokóy: á pewnie bierzefz w

7: Dóm fwóy niepokóy/ który roftyrkciem zginác

8: muśi: *Quia omne Regnum in feipfúm*

9: *diuifúm, defolabitur: et domus fupra*

10: *domum cadet*(*marg*)

: Matt: xij. (-). Pan Kryftus mówi (*marg*)

: # Swiecki

: ftan zginác

: muśi/ bes

1: łtanu Du=

2: chownégo

3: będąc. (-).

11: Nie pátrrz ná żywot/ áni ná vczynki Kápłáńfkié

12: Królu/ nie pátrrz: ále pátrrz ná vrząd Kápłáńfki/

13: którym ty łámym z Królestwem łwoim łtoifz:

14: włzák y ty teraz ná wyłokim Máiełtaćie łwym

15: Królewłkim/ tudźież podle Kápłaná łiedząc/

16: *circumdatus es infirmitate*, łmiertelnościam pod=

17: dány iełteś/ które tobie łámemu przed Bogiem

18: łzkodzą: ále Vrzędowi twemu Królewłkiému/

19: nic v nas nie łzkodzą: *Quia omnis homo mendax*

20: *folus autem DEus verax est*(*marg*)

21: Rom: iij. (-): Od którego łámégo

22: łák Vrząd Kápłáńfki/ iáko y Królewłki pocho=

23: dźi. Mówię teraz łák przed wámi/ iáko mi

24: Pan Bóg iełt mił: któźkolwiek odłacza od łta=

25: nu Swieckiego Kápłaná, by iemu włztykié/ nie=

26: tylko Króle álbo Célárze/ ále téż y Anyoły z nie=

bá zo=

strona: G3

O Vpádłym Króle: Pol.

1: bá zołtáwił/ nic mu nie zołtáwią/ vpáść z grun=

2: tu Swiecki łtan mułi: nákoniec/ łlepym/ łmro=

3: dliwym/ prochem y ćieniem/ łtan Swiecki bes

4: łtanu Duchownégo iełt: Pełno o tym małz włzę=

5: dzie piłmá/ przykłádów/ y Krónik/ czytay iedno/

6: naydźiełz: # **PAPIEZN**. Radbym áby ćię

7: tu teraz twoi przyiáćiele/ Sztánkárowie/ Fry=

8: czowie/ Krowiccy/ Alexándrowie/ y ini Sekta=

- 9: rze/ łużáli: którzy to ná cię piłmy łużoimi wio=
10: dą/ iákobys thy przenięty od Káplánów/ łużan
11: náłz Duchowny bróńić miął. **ORZECH.**
12: Krzywdę mi ná tym wielką czynią/ nie mamći
13: od żadného Duchowného zá to/ coby w oko wło=
14: żyć: y owłzem niektóry z Duchownych (*marg*)
: Orzechow=
: łużkiego nie=
: winnie ká=
: cérze potwa
: rzaią datki. (-)/ którzy
15: mi Iurgelty przed tym dawáli/ łużkorom iedno w
16: Sztánkárá á we Fryczá/ y w iné łużkodliwé Ko=
17: ronie Polńkiéy kácérze/ ońtrzym záwádził/ y hár=
18: cu zá łużką Bożą wygrałem/ o Duchowny włyzy=
19: łużtek łużan z kácérzmi hárcuiąc/ zá rázem mi Iur=
20: geltów dáwác przestáli: ták oni byli wdzięczni
21: połużgi moiéy/ o co ia (Pan Bóg świádek) nic
22: nie dbam/ żywi mię Pan Bóg chudą Oyczyzną
23: moią/ z zónką y z dżiatkámí moimi: y nie wát=
24: pię/ że mię do kónćá żywić będzie. Niechże te=
25: dy datki y vpominki Bińkupié ná łużtronie będa:
26: nam zákazano *sub modium aut lectum*, k woli ko=

G iij

mu/ ál=

strona: G3v

Quincunx Piérwfzy/

- 1: mu/ álbo ná złość komu/ *Lucernam accenlam po*=
2: *nere(marg)*
: Marci iij. (-). *Lucerna accenla(marg)*
: *Lucerna*

1: **accenfa.** (-), ieft Kápłan/ Duchem S.

3: przez rękę Bifkupią/ iákoby láternia oświéceny:

4: przeto/ áby ón z mieyfcá fwégo świecił człowie=

5: kowi Swieckiemu/ który w iednym Domie/ to

6: ieft/ w iednym Kościele z nim miefzka/ światło=

7: ścią nie fwą/ ále Bożą/ iemu od Bogá przez Z=

8: wierchność Kápłáńfką wżyczóną. Tego dárú

9: Bożégo/ zákazał Pan Kryftus kłáść pod korzec/

10: álbo pod łóże (*marg*)

1: **Korzecálbo** [!]

1: łóże/ co zná=

1: czy. (-): korzec ieft pożytek/ bo im mierzą:

11: łóże ieft gnuśność/ á cielefna rofkofz: prze któréd/

12: nie ma Kápłan dárú fwégo poniechác (*marg*)

1: Orzechow=

1: fki Kápłan. (-). Tákiéz

13: y ia pomniąc/ iz téz y mnie/ ácz bárzo ná ón czás

14: młodemu/ y ták wyfokiégo Stanu nigdy

15: **niegodne^{mv}**: á wżákóz ná święceniú moim we Lwo=

16: wie/ przez ARCybifkupá Lwowfkíégo/ Piotrá

17: Stárzechowfkíégo/ świętégo człowieká/ ono nie

18: dármo rzeczóno byío/ zá włożeniém ręki Vrżę=

19: dnéy/ **Accipe SPIRitum SANctum**. Stárác fye

20: o to pilnie mam/ ábym téy łálki mnie dánéy/ y

21: mnie raz ku fzáfunku vrzędnie zwierzónéy/ nie=

22: zátłumił korcem iákíem/ álbo łóžem fwym nie=

23: zgásił. Puściłem Duchowné chleby/ nie mam

24: Stolcá Káznodzieyfkíégo żadnégo: álem téy lá=

25: fki BOżéy/ którą raz ieftem nápiątnowány ná

26: Vrząd Kápłáńfkí/ nie puściłem/ áni puścić iéy

strona: G4

O Vpádlým Króle: Pol.

- 1: mogę/ wieczna iest: która to łáfká z miłóšierdzia
- 2: Božého/ próznováć mi nie da/ vřtávicznie mi
- 3: dodziéwa/ pała we mnie: á kędy może ze mnie
- 4: wynika/ mowá/ piórem/ Drukiem/ nic fye nie o=
- 5: glądáiąc ná pokóy/ álbo ná iáki pożytek włáfný
- 6: móy. Zle tedy á fáłłzywie mnie té Iurgelty/ ál=
- 7: bo té naymy/ Kácérzowie zádawáią/ y grzeřzą
- 8: przeciwo Duchu świętemu/ lzác y háńbiąc po=
- 9: řługę wierną moię/ przeciwo Bogu/ y przeciw=
- 10: ko řwemu włáfnemu řumnieniu: bo to oni do=
- 11: brze wiedzą/ że mię fáłłzywie tymi Naymy po=
- 12: twarzáią. A gdyż ia tu teraz z wámi przyia=
- 13: ćiołmi řwymi otworzyście mowię/ tedy téż nic
- 14: przed wámi táic nie będę: Więdzcie to/ żećiem ia
- 15: miał ták od Duchownych/ iáko y od Swieckich
- 16: Pánów/ Iurgeltów nie máło/ álem ié potrácił (*marg*)

: ¶ Iurgelty

: Orzechow=

: řki potrácił. (-)

: * Duchow=

: ni Iurgelty

: swoimi Ká

: cérze chowá

: ią. (-): á iż tymi Iurgelty/ niéktórzy Pá=

23: nowie Duchowni/ iáko pewnym Zołdem/ cho=

24: waią Kácérze/ iáwné zbóyce Kościoła Bożého/

25: gdyż Kácérzowi dáć iáłmużnę grzech ieft śmier=

26: telny. Ale to niech będzie ná ftronie/ ná ten czás

to wam

strona: G4v

Quincunx Piérwŷzy/

1: to wam powiádam ze wŷzytkich Iurgeltów któ=

2: rem kolwiek miał/ nie zołał mi iedno ieden ten/

3: który mnie náznaczył ón/ świętý pámieći/ Ká=

4: łztellan Krákowŷki/ Pan Ian Tarnowŷki/ zá nie=

5: śmiertelny Vpominek przeciw mnie łáŷki ŷwéy (*marg*)

: Pána Tar=

: nowŷkiégo

: łzczodrobli=

: wość. (-):

6: który Iurgelt/ Syn iego/ á dobrodziéy móy mi=

7: łościwy/ Pan Ian Kryłztoff Káłztellan ná ten

8: czás Woynicki/ iścić mnie raczy koždy nowy rok

9: przez Stároftę ŷwoiégo Iárołławŷkiégo/ Pána

10: Stániłławá Morŷkiégo/ vczciwégo záchowá=

11: nia człowieká. Tákci ieft iáko powiedam: przey=

12: rzał tho Bóg/ że moiá chuda itéz nikczemna w

13: Kościele iego połługá/ miała być od Kácérzów

14: tą potwarzá háńbióná (*marg*)

: Orzechow=

: ŷki ná oyczy=

1: znie przełtał (-): przeto mię tych Iurgel=
15: tów pozbawił/ y obnázóného od opcéy pomocy/
16: poładził mię ná gruncie Oycowfkim y Mácie=
17: rzyńłkim/ którym mnie wedle śtanu y potrzeby
18: moiéy/ z łálki śwéy świętéy żywi: y odiał mi w=
19: łzytki myśli y śtáránia około podwyśzenia/ álbo
20: téż około dobrého mienia iákiého: łámę tylko tę
21: chuc wřzczépił w ferce mé z łálki śwéy/ ábym w
22: vbogiéy Wiołce śwéy Zurowłkiéy śiedząc/ ni o
23: czym nie myślił/ iedno o tym/ iákobym to Po=
24: tomkom śwym cáło oddał/ y tego ábym przeci=
25: wko Kácérzom brónił/ wedle możności śwéy/
26: com od Przodków śwych miłych wzięł: á żebym

łam ná

strona: H

O Vpádłym Króle: Pol.

1: łam ná tym przełtał/ á dáléy ábym fye ni ocz nie
2: śtárał/ áni nád to bogáctwá/ áni Tytułów ża=
3: dnych nie łzukał: pewnie to wiedząc/ iż żadného
4: Tytułu nád ten zacnieyfzy/ między ludźmi być
5: nie może/ iáko ieft/ Szłáchćic á Krześcijánin:
6: day Boże/ iedno ábym dobrym Szłáchćicem y
7: Krześcijáninem był. Profzę was/ ábyście temu
8: y łami wiaré dálí co mówię/ y drugim téż także
9: o mnie powiádáli: bo to ták ieft/ á nie inák/ iáko
10: powiedam. **PAPIEZN**. Owo iáko baczę/
11: dofyc tobie Okłza Oycowłka/ á Trąbá Mácie=
12: rzyńłka/ á ktemu Chłéb powřzedni/ z Paćierzem
13: domowym: á iż o nálże Tytuły y Iurgelty nic
14: nie dbałz (*marg*)

1: Wierny po=

2: kład koždé=

3: go dobrého

4: który ieft? (-). **ORZEC**. Prawdę mówisz/

15: zawnzem rad przed sobą miał oné Páwła świę=

16: tégo/ do Tymotheuřzá krzykliwé vpominánié:

17: [O Timothee, Depofitum cuřtodi\(marg\)](#)

18: ij Tim: 1. (-).

19: Z kąd ia ták mnimam/ że koždemu poczćiwemu

20: człowiekowi/ tych trzech rzeczy naywyżłzych z=

21: wierżono: które łą/ poczćiwość Oycowłka/ pocz=

22: ćiwość Máćierzyńłka/ á poczćiwość wiary ich

23: Krześcijáńłkiéy: tych trzech pokłádów mnie/ y

24: koždemu poczćiwemu człowiekowi/ ták chowác

25: przyłtoi/ iákobyłmy poczćiwości Przodków łwo=

26: ich/ á wiary ich w którém pomárli/ háńbić żadne=

27: mu ná Swiećie człowiekowi nie dopuřzczáli/ y

H

przy tych

strona: Hv

Quincunx Piérwłzy/

1: przy tych trzech rzeczách/ gdyby tego byłá potrze=

2: bá/ krew łwá roźłác/ y gárdłá łwé dáć nie lito=

3: wáli: á gdy tym trzem rzeczám dołyc vczynimy/

4: ořtátek niechay pśi orżá/ iáko ono mówią: ábo=

5: wiem iełłże to tylko ořtáteczné łtáránié v nas

6: być ma/ ábyłmy poczćiwość Przodków náłzych/

7: ták Swiećką iáko y Duchowną/ iákołmy z rąk

8: do rąk wźięli/ tákiéż Potomkom náłzym cáło od=

9: dáli: tedy iné rzeczy włzytkié/ Tytuły/ Páńłtwá/

10: y bogáctwá/ máią być v nas [Vanitas vanitatum,](http://rcin.org.pl)

11: & dolor, et afflictio (spiritus)(marg)

12: Eccl's 1. (-): iáko Sálomon má=

13: dry mówi. A temu żebyfmy dofyć vczynili/ zgo=

14: dliwie miefzkaymy w Kościele/ Kápłánów fłu=

15: chaymy: zá których náuką / wypełnimy zakón/ y

16: powinowátość fwą/ ták Swiecką iáko y Du=

17: chowną. A gdyż ia (iż fye wróćę ku przedsięw=

18: żięciu fwemu) Stan Kápłánfki ták wielbię (marg)

19: # Bes Ká=

20: płaná PO=

21: lacy niewie=

22: dzą co ieft

23: Exekucya. (-)/ iá=

24: kom ieft wielbić prze dufné zbáwienie fwé/ j prze

25: dobré rzeczy náležý póspolitý powinién: nie=

26: wiem czemu bym thym Połty Koronné obrázić

27: miał/ iż w Dyáлогу Piérwřzym/ około Exeku=

28: cyéy wydánym/ iáwnie to powiedam/ Iż Połto=

29: wie náłzy przeto/ iż Kápłánřtwem gárdzą/ bes

30: Kápłaná nie wiedzą co ieft Exekucya/ áni dro=

31: gi do niéy nie naydą. A ieflizem fye wam řprá=

32: wił z Dyáлогу piérwřzého/ tedy pódźmy iuż do

drugich.

strona: H2

O Vpádłym Król: Pol.

1: drugich. **PAPIEZ**. Mnie fye dofyć sftáło.

2: **EVANG**. Bá wierę y mnie: nie rozumiém/

3: czemu fye o to wřtydác/ álbo gniewác kto ma/

4: gdy komu nierozumnemu/ wodzá pewného do

5: rozumu vkázuią: ále ty iuż nam o drugich Dy=

- 6: álógoch powiedz/ którés z Rozmowy náłzéy Zu=
7: rowfkiéy nowo wydał/ iáko ié przeciwko niena=
8: wiści téy Szymowéy ninieyszéy brónisz.
9: **ORZECH**. Rad to vczynię: iedno was o
10: to profzē/ ábyście ode mnie gotowéy rzeczy fłu=
11: cháli/ á nic przeciwnégó fłucháiąc miē/ nie my=
12: ślili áni mówili/ áż około každégó Dyálógu fpra=
13: wē ode mnie vślyfzyćie: odpráwiē was krótko/
14: bo téz to co fye iuż mówiło/ vkróci nam mowy
15: około tych Dyálógów drugich. **EVAN**. Tak
16: vczyniemy/ iákobyfmy nigdy ni o czym nic nie=
17: wiedzieli/ fłuchác ciē bēdziemy.

H ij

Quincunx

strona: H2v

1: **QVINCVNX** Wtóry.

- 2: **O** **RZECH**. Máło
3: przed tym/ á niżlim tu
4: do was przyfzedł/ od=
5: dáné mi fą z Kráko=
6: wá Lifty/ od Księdzá
7: Thomałzá z Płázy/ w
8: Modlnicy dobrégo y
9: Vczónégó Plebaná/
10: Księdzá M. Krome=
11: rá powfzedniégó domowitá/ pośpołu y z Dyá=
12: lógi/ któréfmy około Exekucyéy Polfkiéy Korony
13: roku przefzłégó/ z Rozmowy náłzéy Zurowfkiéy/
14: przed Szymem Piotrkowfkim pífáli: które w
15: Krákwie powtoré Drukowano/ przy których

16: owo maćie **QVINCVCNCEM**, ná kíztałt

17: twarzy Korony Polłkiéy miłternie wyrzezány.

18: Mnimam iż wiécie (*marg*)

: Quincunx

: co iest? (-)/ **QVINCVCNX** co zá

19: słowo iest. **EVAN**. Nie bárzo wiémy: y o

20: tymechwá tu łobie z Księdzem Doktorem ga=

21: dáłá/ piérwéy á niżliś do nas przyłzedł: j radbym

22: od ćiebie słýłzał wykład tego to słowá/ y ktemu

23: przyczynę/ czemu twarz KORony POLłkiéy/

24: **QVINCVCNX** wezwaná od ćiebie iest?

Potrzebá

strona: H3

Quincunx Wtóry.

1: Potrzebá iest tego/ áżebyś nam tho powiedział

2: piérwéy/ á niżli o czym innym mówić będziem.

3: **ORZECH**. Bym nie chciał/ tedy to vczynić

4: mułzę: bo káżdá rzecz o którém mówić chcełz/ tego

5: potrzebuie: naprzód/ áżebyś imię iey zrozumiał:

6: potym/ ábyś náture yéy poznał: ná kóniec/ ábyś

7: włáłność iéy wiedział: ábowiem ná tych trzech

8: rzeczách/ włzyłtká dołkonála łtoi náuká (*marg*)

: Trzy rzeczy

: máią być

: ná baczeniu

: w náuce. (-)/ o rze=

9: czách łkrytych. A ták iż ia łye mam wam łprá=

10: wowác z Dyáłógu Wtórégo/ okołó Exekucyéy

11: iuż wydánégo: w którém Krółéłtwo Polłkié v=

12: kazáłifmy połtánowióné być/ ná Królu/ ná Ká=

- 13: płanie/ ná Ołtarzu/ iáko ná trzech węgléch iá=
14: kich: mużę wam piérwéy powiedziéc/ co zá imię
15: to **QVINCVNXX** ieft. Przeto naprzód to
16: wiédzcie/ iż Trzywęgláfta Figurá táka/ [grafika](#)
17: Początkiem ieft wżyftkich Figur inych: bo tá
18: Figurá we wżyftkich inych Figurách być muśi/
19: iáko ieft Quádrat/ piątnokątna/ łzoftokątna/ y
20: śiodmokątna/ y iné wżytkié Figury: y w tę Fi=
21: gurę wżytkié iné/ mużą być zásię rozdzielóné.
22: Ale nie wdawáiąc łye z wámi w głęboką Geo=

H iij

metryą/

strona: H3v

Quincunx Wtóry/

- 1: metryą/ dofyć nam ná ten czas wiédziéc/ Trzy=
2: węgláfta Figurá dwoiáka/ o iednym śrzednim
3: punkcie/ **QVINCVNCEM** czyni táko=
4: wá Figurá. [grafika](#)
5: Cynkiem my to Polacy zowiemy: Słowo to
6: z Láćiny wżięté ieft/ iákoby rzekł **QVINEK**(*marg*)
: * Cynek fo=
: remna Fi=
: gurá. (-).
7: Stárzy Láćinnicy/ iáko fá/ **Varro, Cæfar, Cice**=
8: **ro, Quintilian**, tę Figurę **QVINCVNCEM**
9: zowá. **Columella**, ofobliwy Miłtrż w łpráwach
10: Kmiecyh/ *in Libris de re ruftica*, tego dowodzi/
11: Iż foremnieyżéy Figury/ ku rozłádzieniu łádów/
12: nád Cynká niemáľz: y dowodzi tego tym/ Iż do
13: którégo kolwiek kątá w Cynku oká przyłóżył/
14: hnet wżyftek Cynek w oku łwym rázem máľz:

- 15: czego w Quádraćie y w inych potym Figurách
- 16: nie naydziełz: tego **optice** álbo **perſpectiua**, ktora
- 17: wzrok łądzi/ iáśnie v Geometrów dowodzi.
- 18: Maćie tego łąowá **QVINCVNX** wykład:
- 19: łąuchayćiełz przyczyny Napifú tego to (*marg*)
- : * Przyczyná
- : Napifú. (-)/ dla którégý
- 20: Twarz Korony Polſkiégý rzeczóná iełt **QVIN=**
- 21: **CVNX**: ále tu was/ á niźli mówić pocznę/

prośić

strona: H4

Wykład Quincunxá.

- 1: prośić będę/ ábyście mi dozwolili/ łąkrytych onych
- 2: vżyć náuk/ nád poſpolity poſpolitégó człowieká
- 3: rozum: którégó nas pewná drogá/ do niepewnych
- 4: rzeczy wiodá. Mamy mówić o náturze y o w=
- 5: łąności Polſkiégý Korony/ rzeczy to łą wielkié y
- 6: trudné: nie tylko ná mię hrubégó Ruśiná/ ále
- 7: wierę téż y ná mądrégó Sálomoná: ku których
- 8: rzeczy wyrozumieniu/ potrzebá nam iełt drogi
- 9: iákiégý łąádnégý y pewnéy/ przez którąbyłmy do=
- 10: łąąpić tego mogli/ o czym teraz mówić mamy.
- 11: Aleć prozno nam inégý drogi nád tę łązukác/ którą
- 12: nam podał dobry Miłtrz **ARÍſtoteles**, in primo
- 13: **Lib: PhyſocoR**, hnet ná początku ták piźzac (*marg*)
- : * Drógá ku
- : náleźieniu
- : rzeczy tru=
- : dnych. (-): Gdyż
- 14: ták przyrodzenié náłze łąpráwiło/ ábyłmy z iáw=

- 15: nych y wiadomych nam rzeczy/ poştępowáli ku
16: rzeczam táiemnym y niewiádomym: przeto po=
17: trzebá ießt/ poştąpić od rzeczy nam wiadomych/
18: do rzeczy nam z przyrodzenia niewiádomych.
19: A iż té rzeczy/ które przed łobą widomie mamy/
20: łą nam naprzód wiadomé: przeto z nápomini=
21: nia tego Philozophá wielkiégo/ mużę od wiádo
22: mych mnie rzeczy począc/ o ták wyłokich y głębo
23: kich rzeczách mówiąc: Są trzy naygłównieyſze
24: ná ſwiećie między ludźmi rzeczy (*marg*)

: Trzy rzeczy

: główné ná

: Swiećie. (-)/ Król/ Kápłan/

- 25: Kościół: żadna rzecz czwarta nie ießt/ która by
26: z tymi trzemá rzeczomá równaná być mogła:

chcę mó=

strona: H4v

Quincunx Wtóry/

- 1: chcę mówić o tych rzeczách/ co zacznę łą/ y iáko mię=
2: dzy łobą zwiázané/ y ſplećioné poſpołu łą/ nie=
3: wiem myśląc/ s kąd począc mam? ſłyſzę ſłowá/
4: ále rzeczy nierozumiém: cóżkolwiek przed łye we=
5: zmę/ wſzytko mi z rąk páda: w téy tákowéy tru=
6: dnoſci ſwéy/ zá rádą tego wielkiégo Philozoffá/
7: póyde do Oká/ y ſpytam go/ mali ono co przed
8: łobą/ czymby mię ráutowác mogło. Ná to odpo=
9: wie mi ták Oko/ cóżkolwiek ia przed łobą mam/
10: to wſzytko nic inégo nie ießt/ iedno fárbowána
11: Figurá. Spytam ia Oká/ co to zá Figury łą?
12: Odpowie mi Oko/ łą Elfy/ Dryie/ Quadry/ Cyn

13: ki/ Zezy/ y iné Figury. To ia od Oká słyżąc/ py=

14: tam co to ieft Dryiá? Odpowiada/ iż Dryiá ieft

15: trzykątna Figurá/ ná trzy węgły ták rozłożóna. [grafika](#)

16: Tákże mi téż powié o Quádraćie/ którego For=

17: mę ták mi Oko wyftáwi. [grafika](#)

Biorę

strona: I

Wykład Quincunxá

1: Biorę przed sye to co słyżę/ j równiác to o czym

2: myślę z tą Dryią y z Quadrem/ sżérŕze náyduię

3: być/ á niźliby z temi Figurámi mogło być rów=

4: náné/ bo nie dołyćci ieft Królestwu Polfskiému

5: miéc Królá/ miéc Kápłaná/ miéc Ołtarz: ále

6: téż iemu wiáry potrzebá. Máło iefzcie ná tym/

7: ále trzebá Królestwu Polfskiému iefzcie tego/ á=

8: by wżysťko w Kościele Krześcijáńfskiém zám=

9: knióné było: przeto odrzuciwży té Figury dwie/

10: dowieduię sye o Cynku/ iákowéy figury ieft/ y po=

11: wie mi Oko iż tákowy **QVINCUNX**, álbo

12: Cynek ieft. [grafika](#)

13: Tę ia Figurę wżiáwży przed sye od Oká/ náy=

14: duię iá Koronie Polfskiéy bárzo być podobną: y

15: ták vczynię/ wezmę sżzędni punkt z tego Cyn=

16: ká/ y podniofę go myślá wżgórf/ sťtanie sye hnet

17: piátnokátna **PYRAMIS**, iákoby Wieża iáka

18: wyfoka/ ośtrého wierzchu/ ná Quádraćie tákó

19: poftáwióna. **PYRamis**

I

Słuchay=

strona: Iv

- 1: Słuchayćielź/ iáko podobieńftwem tego oftré=
2: go wierzchu Pirámidá/ ná czterzech kąćiech fto=
3: iącého (*marg*)
4: `άναλυσις. (-)/ rozum człowieczy nam Koronę Polfką
5: wyrázi/ y iuz w imiónio Bożé wedle tego podo=
6: biieńftwá połtępuymy ták: Iesli Polfká Króle=
7: ftwem iesł/ tedy ma Królá: bo inák Króleftwem
8: zwaná być niemoże. Iesli ma Królá/ tedy ma
9: téż y Kápłaná/ który Polfskiego koronuie Królá.
10: Iesliże ma Kápłaná/ tedy téż ma y Ołtarz/ któ=
11: remu ten służy Kápłan: á iesliże ma Ołtarz/ te=
12: dy téż ma Zakón álbo Wiárę/ którą ten Ołtarz
13: w Krześcijáńftwie ftoi: á iesliże ma Wiárę/ te=
14: dy téż przez tę Wiárę/ iáko przez drogę iáką/ w
15: Kościele Krześcijáńskim/ y pod zwiérzchnością
16: iego/ Króleftwo Polfskié zámknioné iesł: które to
17: Króleftwo Polfskié/ ná Królu/ ná Kápłanie/ ná
18: Ołtarzu/ ná Wierze/ iáko ná iákich czterzech wę=
19: gléch (*marg*)
20: Króleftwo
21: POLfskié ná
22: czym ftoi? (-)/ Íprawá Boską poftáwioné: zámyma fye w
23: iednym/ świętym/ powórzechnym/ y Apoftolfskim
24: Kościele: y iesł podobné to Króleftwo niedoby=
25: téy onéy Wieży/ która ze wózech ftron fwoich/
26: obrónna iesł przeciwko wózyftkim Nieprzyiaćie=
27: lom fwoim/ ták duźnym iáko y ćielefnym. Któ=
28: réy Wieże nigdy nie dobytáy/ twarz álbo wzór
29: tą Figurą wam wyftáwię/ bárzo wzgóřę wy=
30: nieśiónemu Cynkowi podobną. [TYPVS](http://rcin.org.pl)
<http://rcin.org.pl>

strona: 12

Wykład Quincunxá.

- 1: By kto mię tu teraz spytał/ co Królestwo Pol=
- 2: lkie ielt? (*marg*)
- 3: Co Króle=
- 4: ltwo POL=
- 5: lkie ielt? (-)Tedybym ná to pytání tak odpowie=
- 6: dźiał: Królestwo Polłkie ielt/ iedno w Sárma=
- 7: cyéy Páństwo/ włafnemu Królowi fwemu wol
- 8: nie wybranemu/ z Láłki Božéy/ przez Kápłaná
- 9: poddáné: Ołtarzem Krzyżá świętého vraczóné:
- 10: Wiará Krześcijáńlką od Bogá oświécóné/ á w
- 11: iednym/ świętym/ powfzechnym/ y Apóftółłkim
- 12: Kościele zówárté y zámknióné. Pátrżayćíełz
- 13: tu/ iáko zá ráđą Aryftotelá/ poczawfzy od Oká/
- 14: proftą drogą ku wykłádu Królestwá Polłkiego
- 15: przyfzliłmy. Iákóž to wy przyymuiećie/ radbym
- 16: fłyłzał? **PAPIEZ**. Ia przeciwko temu mó=
- 17: wić nie vmiém/ widzę Definicją być całą: *habet*
- 18: eⁿⁱm & *genus, et differentias fuas*: znác żeś w Szko=
- 19: lách nie próznował. Těžci Tureckie/ to ielt/ Ká=
- 20: cérłkie Páństwo/ ma Króla/ ále nie od BOgá
- 21: przez Kápłaná: máią tež Kácérłtwá Miniftrá
- 22: fwoiého/ ále Ołtarzá nie máią/ któremuby ten
- 23: to Minifter fłużył: bo wyrzucóné lą precz z po=
- 24: srzodku Gromády Kácérłkiéy Ołtarze. Mielić
- 25: tež Bálwochwalcy Ołtarze/ ále wiary Kryftá
- 26: Páná náłžego nie mieli. Máią tež Kácérzowie
- 27: iáko y Dybłowie wiaré/ bo tež y oni z Dyabły

25: pospołu mówią/ Tu es CHRİftus filius DEI viui.

26: Ale iż w iedności Kościoła f. Krześcijánkiégo

I ij

nie fą/

strona: l2v

Quincunx Wtóry/

1: nie fą/ przeto martwa wiára/ przekłété Ołtarze/

2: fálszywi Kápłani/ obłudni Królowie/ łotérłkié

3: Kroleftwá fą ich (*marg*)

: # Kácérzo=

: wie żadnéy

: rzeczy vrzę=

: dnéy niemá

: ią. (-). Ale náfzá święta Polfká/

4: gdyż fye oná w Kościele świętym Krześciján=

5: fkim/ ze wściórnałtkimi człónki fwoimi záwiéra

6: y zámyka/ zá łáfką Miłóściwégo Bogá/ ma w

7: łobie prawdziwégo Króla/ prawdziwégo Ká=

8: płaná/ prawdziwy Ołtarz/ prawdziwą Wiaré:

9: żywiąc pod Zwierzchnością naywyższego Ká=

10: płaná/ Piotrá Rzymłkiégo/ któremu wyznawa

11: być fye od Bogá polécóna. Y by wżylcy Kácé=

12: rzowie/ co ich ná świećie y w piekle iest teraz/ y

13: potym będzie/ powłtali/ nigdy żadną chytrością

14: áni przewrotnością fwą/ tego wykłádu Króle=

15: łtwá Polłkiégo oni nie skáżą/ którés teraz przed

16: oczymá náfzými źretelnie wyftáwił. **EVAN.**

17: Y ia téż nic przeciwko temu nie mówię/ bo to ná

18: oko widzę/ cóżkolwiek álbo któryżkolwiek kąť ál=

19: bo węgieł/ z tego Cynká wzgóřę wzniesiónégo

20: wymiełz/ wżytká Koroná Polłka nátychmiał

- 21: vpádnie. Ale mi to powiédz/ czemuś w Dyá=
22: lógoch ná trzech węgléch Koronę Polfką był po=
23: Itáwił/ którą teraz ná Cynku Itánowisz? (*marg*)
: ¶ Różność
: Dyálogów
: od Quin=
: cunxá. (-)
24: **ORZECH**. O rzecz łatwią mię pytałz/ iam
25: w onych Dyálogoch *cognitione confuła*, *non aut^{em}*
26: *cognitione diftincta* poštěpował. Mówiłech w

támtych

strona: 13

Wykład Quincunxá.

- 1: támtych Dyálogoch z náłzą brácią po prořtu/ po=
2: Itáwiłem przed nimi Króla/ Káplaná/ Ołtarz/
3: rzeczy widomé/ áżeby tym łatwiéy/ ná tych rze=
4: czách widomych/ Exekucyą widomie położóną/
5: poiąc byli mogli. Ale iednák (ieřliże dobrze ba=
6: czyřz) tedy przy tych trzech rzeczách/ obaczyřz być
7: též Wiaré y Kořciól. **EVANG**. Słyřzę co
8: mówisz/ ále iednák ia w Dyálogoch nie widzę
9: Kořcióła/ nie widzę Wiary. **ORZE**. W
10: tym krzemieniu/ widziszli ty ogień? EVAN.
11: Nie widzę. **ORZECHO**. Vdérzże iedno
12: w ten krzemień ogniwem/ hnetki go ogládařz.
13: **EVANG**. Podobno. **ORZECH**. Tákże
14: též rořtrząřni iedno Króla/ Káplaná/ Ołtarz/
15: hnet tám náydzieřz Kořciól y Wiaré: bo oprócz
16: Kořcióła/ niemářz áni Wiary prawdziwéy/ áni
17: Ołtarzá/ áni Káplaná/ áni prawdziwégo Kró=
<http://rcin.org.pl>

18: lá (*marg*)

: # Oprócz

: Kościoła

: prawdy nie

: mądz wrzędo

: wéy. (-): fzczyry fáłz á zdrádá ieft/ to co w Kościele

19: nie ieft. Podobno ná to zwalacie? **PAPIEZ.**

20: Niewiém co ten myśli/ ále ia ná to wzyftko z=

21: walam: *Quia quicquid extra Ecclesiam Catholica^m*

22: *eft, peccatum eft.* Skoro ty iedno z Kościoła wy=

23: nidziefz/ hnet sítawa fye twoiá wiára/ niewiá=

24: rą: ofiára/ klątwą: Káplán/ bluźniérzem: Król/

25: Tyránnem: Króleftwo/ niewolą.

26: # **ORZECH.** Chcemyli tedy ná żadnym

I iij

ftopniu

strona: I3v

Quincunx Wtóry/

1: ftopniu Króleftwa Polfkieg^o nie chramác/ dzierz=

2: my fye tego Cynká rádżę/ y w téy Wieży (*marg*)

: ¶ Kościól

: Wieżá ieft

: można. (-)/ któręy

3: ná tym Cynku wzór pokazálifmy/ ftale miefzkay=

4: my połpołu (*marg*)

: Cant: vi. (-) : *Nam hæc eft illa Turris fortitudinis*

5: *terribilis, vt castroru^m acies ordinata.* Y zda mi fye/

6: że o tákowęy Wieży mówi Pan Kryftus/ gdy

7: nas vpomina/ chcęmyli taką Wieżę budowác/

8: ábyfmy fye przed tym á niżli budowác pocznie=

9: my/ vsiadłszy łami z łobą poráchowáli (*marg*)

: Lucę xiiij. (-)/ á tego fye

10: dowiedźieli/ doftánieli nam ná budowánié na=

11: kłádu/ czyli nie: áby potym záłożywłzy Fundá=

12: mentá/ nie muśielifmy prze niedoftátek włzyft=

13: kięgo budowánia zániechác/ y ono od mimo idá=

14: cych łłyfzéc/ Ten człowiek poczał budowác/ á nie

15: mógl dokónác (*marg*)

: Wieże Ká=

: cérfskie. (-). Co prawdźiwie o włzytkich Ká=

16: cérzoch mówióno być może/ którzy nigdy fye nie

17: ráchuią przed tym/ á niżli fundáméntá rozlicz=

18: nym wieżam łwym kácérfskim zákłádáią: ále py=

19: chá/ zazdrością/ łákomłtwem/ zápaleni/ piérzchli=

20: wie zákłádáią fundáméntá kácérłtwóm łwym:

21: ták iáko y po Potopie ludzie Bogu przeciwnie/

22: piérzchliwie fundáméntá zákłádáli/ Wieżę Ba=

23: bel buduiąc/ którą z Niebem wyfokością zrów=

24: náć chćieli (*marg*)

: Gene: xi. (-): Ale Bóg iáko oné ludzie hárdę/ mo=

25: wę im **popłowawł** [!] / po włzyłtkim łwiecie był

26: rołprólzył: ták téz ninieyłzé Kácérze/ ná rozliczné

ięzyki

strona: 14

Wykład Królft: P.

1: ięzyki rozdzielił/ y ná rozmáité łekty rołprólzył:

2: którzy wzgárdźiwłzy oną łtárádawną Wieżą/

3: przez Pátryárchy/ Proroki/ y Apołtoły Święté/

4: od łámęgo Bogá zbudowaną: z téy Wieże wy

5: łzli/ á infzély wieże łobie zbudowác nie mogli/ ácz

6: ná to y gárdłá fwé odważáli. (*marg*)

: # Kácérzo=

: wie poczy=

: náią ále nie

: dokonywá=

: ią budowá=

: nia fwégo. (-) Chćiał Luter w=

7: fzytkę ftárádawną Policyą w Niemcách z grun=

8: tu wyrócić/ á fwą nową poftawić: nie móglći

9: tego dowieść ze wżyftkimi towarzyszmy fwoi=

10: mi/ y z Sektą fwoią zginął: á tá Wieżá/ to ieft/

11: Policya ftárádawna/ zá łáfką Bożą w Niem=

12: cách/ iáko ftoi táko ftoi: przedię tám Króle/ y

13: Céfárze Rzymfkié/ Káplán Koronuie: przedię

14: tám Kúrfirłztowie/ ácz niéktórzy łą z nich Kácé=

15: rzowie/ á wżákóz y ci nie chcą mieć inégo áni zá

16: Króla/ áni zá Céfárzá Rzymfkiégo/ iedno po ftá=

17: remu wybránégo od siebie/ á od Káplána/ ná

18: ten Vrząd Królewłki y Céfárłki/ koronowáné=

19: go człowieká. Ták téz y v nas w Polźce fye

20: dzieie: piérwłzy Stánkár przyniółł nam Nie=

21: mieckie Kácérłtwo/ to ieft/ iáwné bluzniérłtwo

22: do Polłki (*marg*)

: # Stánkár

: piérwłzy w

: Polźce Ká=

: cérz nieprze=

: móglłtáréy [!]

: Wiary. (-): którégo tá myśl wżyftká byłá/ áby

23: rozerwawłzy kácérłtwem w Polźce lud/ z grun=

24: tu stárádną Policyą Polką zborzył. Ięli łye

25: náfzy byli/ iáko stroiów nowych zwykli/ ták téz

26: y Stánkárowéy nowéy Wiáry/ bárzo byftrze:

nátychmiałt

strona: 14v

Quincunx Wtóry/

1: nátychmiałt poczęli wywráćć Ołtarze/ wygá=

2: niác Kápłany/ Skárby Kościelné rozbiéráć/ y

3: wózýstek łpósób stárożytnéy w POLfzce Wiáry

4: odmieniáć/ y nową Policyą w Królestwie Pol=

5: łkim budowáć. Nie moglić tego do tych czálów

6: dowiészć/ áni dali Bóg dowiodá: przedsię Vni=

7: uerfitas Polka/ nie zowie inégo w Polfzce Kró=

8: lem człowieká/ iedno od Kápłaná vrzędnie ko=

9: ronowánégo: łami téz Kácérze/ Pánłtwo Pol=

10: łkié nie zowá Księłtwem/ áni Woiewódtwem

11: iákim: ále go zowá Królestwem Polłkim/ imię=

12: niem zacnym/ nam Polakom przez naywyżłzégo

13: Kápłaná raz z Rzymu dánym. Iédźcie do Wár=

14: łzáwy/ á przyłłuchawayćcie tego/ którymi łłowy

15: Ewányelikowie nayprzedniełfzy Krółá witáią:

16: tám vłłyłzyćcie/ że I.K.M. ták iáko prawdźiwie

17: Páná fwoiégo witáć máią/ záwždy y witáią/ y

18: miánuią Królem. A gdyby Páná náfzégo/ kto

19: inák á niżli Królem thám witáiąc miánował/

20: pewnieby było w tym łełę MAIEłtatis crimen.

21: Awo macie Witánié/ którym witáli Połłowie

22: teraz w Wárlzáwie Krółá (*marg*)

: # Witánié

: Połełłkié. (-): iáko vczćiwie/ ták

23: téż y mądrze/ przez Páná Mikołáiá Sienickiégo/

24: Márzálká fwégo/ dzielnégo człowieká. Ale ie=

25: fliże dziękiią Bogu Połowie w tym Witaniu

26: zá Królá/ niechże téż temuż Bogu/ cíż Połowie/

dziękiią

strona: K

Wykład Królest: P.

1: dziękiią zá Kápłaná/ przez którégó dał Polakom

2: Bóg Królá (*marg*)

: # Ktokol=

: wiek dzięki

: ie Bogu zá

: Królá/ ten=

: że téż iemu

: dziękiie zá

: Kápłaná. (-): á iefli Połowie Ziemłcy Kápłaná

3: nie máią zá Kápłaná Krześcijánłkiégó/ ále go

4: máią zá Antykryftá Rzymłkiégó: niechayże téż

5: ná Seymiéch Wálnych oni/ áni witaią Królá

6: Połłkiégó Królem Krześcijánłłkim/ áni zá to go

7: máią/ gdyż Królá Połłkiégó Rzymłki (wedle po=

8: wieści kácérłkiéy) koronował Antykryft: ná kó=

9: niec/ áni ty o Woiewodo/ Kálztellanie/ Már=

10: łzáłku/ Cánclérzu/ Podłkárbi Połłki/ zowcie fye

11: áni fye miánuycie imiónmi temi: bo té Tytuły/

12: PALatinus, Castellanus, Marłłalculus, Cancellarius,

13: Thełaurarius, Capitaneus, od Antykryftá Rzym=

14: łłkiégó/ przez Królá Połłkiégó z Rzymu maćie.

15: Nie piérwéy temi Rzymłłkiémi łłowy y Tytuły

16: Król Połłki was obdárzył/ áż łam piérwéy tym

- 17: imieniem REX POLONIÆ, Lácińfkim obdá=
18: rzóny od Papieżá Rzymfkiého/ przez Ianá La=
19: fkiého/ Arcybifkupá Gniezniéńfkiého/ z Rzymu
20: był. Wróćciész tedy Antykryftowi Rzymfkiému
21: Tytuły té iego/ nie noście ich ná fobie/ nie miéy=
22: cie z Antykryfem nic ná poły: bądźciész w Pol=
23: fzcze/ álbo Hołofetámi Wołófkimi/ álbo Vłanmi
24: Tátárfkimi/ álbo Báfzámi Tureckimi: bo táko=
25: wé Tytuły/ nie fą Papiefkie imióná z Rzymu:
26: ále fą imióná ftárych Kácérzów z Turek/ itéz

K

z Tátar:

strona: Kv

Quincunx Wtóry.

- 1: z Tátar: które w Polfzce odnowili/ y wftáwi=
2: cznie odnawiaią (*marg*)
3: † Kácérzo=
4: wie w Tu=
5: recką Wiá=
6: rę Polfkę od
7: mieniáią. (-)/ cí Sákrámentarze Luterfcy/
8: **Caluinift#**, **Stancarift#**, y ini: które wy Pánowie
9: Polfcy/ y wy Pánowie Litewfcy/ iáko węże ná
10: fzyie fwé/ práwie w zánádrách fwoich chowacie:
11: którzy was w Turecki żywot/ j w Turecką wiá=
12: rę/ fáłfzem iáwnym/ y iáwną zdráďą wpráwuia.
13: Sturczyć fyé nam ledá kiedy/ o Pánowie Pol=
14: fcy y Litewfcy/ y w Zawoióch Tureckich/ y w
15: Kiwierzéch Tátárfkich rychłó nam z wámi cho=
16: dźić poľpołu/ iefliże fyé nie obaczyćie. Pánie
17: Boże bądź z námi/ ná oľtátnim kráiu ftoimy/ ie

13: dno iuż łpáść/ á łzyię prze té kácérze złámác: te=

14: go tylko nam Polakom nie doftáie. **EVAN.** (*marg*)

: Nieftátecz=

: ność Ká=

: cérfka. (-)

15: Bywałem ná wielkich Kazániach Domowych

16: teraz w Wárłzawie v niéktórégó Páná/ ná któ=

17: rych od Káznodzieie iego niceś nie słyszál inłzé=

18: go/ iedno to/ Iż Papiész ieft Antykryft/ á Kápła=

19: ni iego Bálwochwálcy/ á Wiárá Rzymłka blu=

20: źniérftwo. A potym/ gdy z Kazánia támtégó

21: przychódźili niéktórzy do Królá/ tám wielką od=

22: miánę w nichem widział: bo iáko Królá zwáli

23: Królem/ ták téż Arcybiskupá Arcybiskupem/ y

24: Biskupá zwáli Biskupem: czemu bázom łye ia

25: dźiwował/ pátrząc ná wielką nieftáteczność o=

26: nę: ábowiém iełłize Papiész Antykryftem ieft/ á

Biskupi

strona: K2

Wykład Królełt: P.

1: Biskupi iego Bálwochwálcy/ tedy łtátecznemu

2: człówiekowi/ á zwłázczá Pánu Rádźie wielkié=

3: mu/ przyłtało włyłtko zárzućić/ áni tego włpo=

4: minác/ áni tym łye wzaiem raczyć/ cółmy od te=

5: go Antykryftá wźięli z Rzymu. **ORZECH.**

6: Dobrze mówilz: nie od kogoć inłzégó my Pola=

7: cy (iákom ći y piérwéy powiedział) wźięli imió=

8: ná té (*marg*)

: * Vrządow

: łwych imió=

- 8: ná Polkã z
- 9: Rzymu ma (-)/ [Archiepifcopus, Epifcopus, Sacerdos, REX,](#)
- 9: [PALatinus, Castellanus, &c.](#) iedno z Rzymu od
- 10: Papieżã: nád to iefzce/ Koronę/ Miecz/ y Sce=
- 11: ptrum/ nie od kogo iného my Polacy mamy/ ie=
- 12: dno z Rzymu od Papieżã. Iefli ty tedy Pãnie
- 13: brzydźiŕz ŕye Papieżem (*marg*)
- 14: Kto gãrdzi
- 15: Papieżem/
- 16: gãrdzi Kró
- 17: lem. (-)/ y Antykryŕtem go być zo=
- 18: wieŕz/ brzydźze ŕye tãż vpominki iego: [Quę eft eⁿⁱ](#)
- 19: [focietas luci cum tenebris?](#)(*marg*)
- 20: ij, Cor: vi. (-) Vdérz o ziemię imie=
- 21: niem Królewŕkim/ y Vrzędmi Króleŕtwã iego
- 22: wŕzyŕtkiemi/ poczãwŕzy od Woiewody/ áze do
- 23: Bórgmiŕtrã Miefckiého/ tãk iãkoŕ tãż vderzył
- 24: o ziemię imieniem Papieŕkim: ŕtãrgni z Korony
- 25: Królewŕkiéy Krzyż/ bo to znãk iefł Owczãrnie
- 26: Papieŕkiéy: zdrãpay Wieniec ná głowie Króle=
- 27: wŕkiéy/ który ná Króla Polŕkiého włóżyłã rãkã
- 28: Papieŕka: wydrzy Miecz Królowi z rãk/ Sce=
- 29: ptrum iego złãm/ wyrzuc z Polŕki Stolicę Kró=
- 30: lewŕkã/ niech iéy znãku w Polŕzce nie będzie/ bo
- 31: tho łã vpominki Antykryŕtã (iãko thy mówifz)

K ij

Rzymŕkiého:

strona: K2v

Quincunx Wtóry/

1: Rzymŕkiého: maŕz Piŕmo zá ŕobã: [Reŕpexit](#)

2: [Deus ad Abel, et ad munera eius: ad](#)

3: Caim autem et ad munera illius non

4: respexit(marg)

: Gene: iiii. (-). A gdyż v ciebie Papięż Rzymłki/

5: gorłzy nád Káyamá ieft/ nie małz pátrzyć ná thé

6: vpominki/ któremi vraczył y vřzláchcił/ y wřzem

7: inym Królom Krześcijáńłkim równym vdziá=

8: łał Papięż Rzymłki/ iefli nie twégo/ tedy zá łá=

9: łką Bożą/ Króła mégo Vrzędného/ Páná nam

10: wřzem miłościwégo. Nie powiáday tego/ ábyś

11: ty Papiężem gárdząc/ vpominki iego ná ofobie

12: Króła Polłkiégo ważyć y wielbić miał: nie po=

13: wiáday tego nigdy/ boć w tym wierzyć nie będą:

14: nie może to inák być/ ná iednym przełtác muřłz/

15: álbo gárdząc Papiężem/ y Królem Polłkim gár=

16: dźić: álbo wielbiąc Króła Polłkiégo/ y Papiężá

17: Rzymłkiégo przy nim wielbić: idzieć to po łwo=

18: rze Pánie miły/ łamći to mówił Pan Kryłtus/

19: Si me perfequuti sunt, et vos perfe=

20: quentur(marg)

: Ioan: xv. (-). Kápłanći to naywyżłzy mówi/ do

21: wybránych Kápłánów łwoich: w którym Ká=

22: płanie naywyżłzym/ Papięż Rzymłki Namiełt=

23: nikiem iego będąć/ do Królów wřzyłłkich Krze=

24: śćijáńłkich/ łobie y Stolicy łwoiéy poddánych/

o Kácé=

strona: K3

Wykład Królełt: P.

1: o Kácérzoch bełezpiecznie tákiéż to mówić może/

2: Si me heretici perfequuti sunt, o Re=

3: ges, et vos perfequentur. (marg)

- ⌚ Mowá Pa=
- ⌚ piefka do
- ⌚ Królow. (-) Mną wy zá
- 4: łáfką Bożą łtoicie/ nie ia wámi: cóż wy kolwiek
- 5: Królowie Krześcijáńscy zacności itéz władzý
- 6: Królewkiéy przy łobie maćie/ to wżyftko ode=
- 7: mnie maćie: á ia od was w vrzędzie łwym Ká=
- 8: płańfkim/ rzeczy nie mam żadnéy: iefli wy mnie
- 9: opuścicie/ zginiecie: ia od was opuřczóny/ nie
- 10: zginę: bo ia nie wáľzą mocą z Kápláńftwem
- 11: łwym/ ále obietnicą Bożą w Kościele Bożym/
- 12: ná Stolicy Piotrá Świętego wiecznie łiedzę.
- 13: Mnie Kácérzowie nigdy nic nie vczynią/ gdy
- 14: oni ná mię náložą/ mnie Papieżá chybią/ á was
- 15: pewnie o Króle nie chybią. Ieftemći iatanqua^m
- 16: *ignum ad łagittam* od Bogá wżyftkiem Kácé=
- 17: rzom połtáwióny/ o mnieć im wżyftkim idzie:
- 18: *nam percute Pałtorem, et difpergen=*
- 19: *tur oues gregis(marg)*
- ⌚ *Zach:xiiij [.]* . (-). O mnieć to/ po Pánie mo=
- 20: im piłano iefł piérwżym: ále będąc ia tym cé=
- 21: lem Kácérzom wyłtáwiónem/ przedsię iefłtem
- 22: máłutkim célem w oczách ich: nie doyrzą mnie
- 23: Kácérze/ áni w mię nigdy oni zmierzą (*marg*)
- ⌚ Papieżowi
- ⌚ kácérzowie
- ⌚ nigdy nic
- ⌚ nieuczynią. (-): łtrzałki
- 24: ich/ áłbo ná demną/ áłbo po demną/ áłbo podła
- 25: mnie vpadáiąc/ potłuką y połámia łye wżyftkié

strona: K3v

Quincunx Wtóry/

- 1: o Stolec mój/ á w mię nigdy nie trafią: o sie=
 2: dze fye/ oftoię fye ia ná mieyfcu fwym bes was/
 3: byście téz dobrze wy wzyfcy poginęli Królowie
 4: ná świecie/ tedy ia przedsię ftać mużę: bo beze
 5: mnie Kościól Boży wieczny thu ná ziemi ftać
 6: nie może/ á bes was Królów oftać fye ón może:
 7: bo nie Królom Królestwo Pan Bóg/ ále Ká=
 8: płanom Káplánftwo wieczné być poprzyślągł:
 9: Królowie wzyfcy/ przed Sądnym dniem Bo=
 10: żym poginą/ á Káplánftwo do Sądného dnia
 11: nie zginie: co wam Dániel Prorok obiecuię.
 12: (*marg*)
 : Máchomet
 : mógl wy=
 : gnąć Króle
 : z Grécyéy/
 : Papieżá wy
 : gnąć nie=
 : mógl. (-)Mógl Máchomet z Grécyéy wzyfťkię wygnąć
 13: Króle j Céfárze/ mnie s támtąd wygnąć do tych
 14: czálów nie mógl/ áni wyżenie. Mógl Sołtan
 15: wziąć Królom Aegypt/ mnie tám Stolcá mégo
 16: w Alexándryéy do tych czálów niewziął/ áni we=
 17: źmie: tákię Antyochiá/ tákię Syryá/ tákię y
 18: iné Kráiny/ kácérzowie álbo ich fynowie/ mogli
 19: Królom odiać: mnie Práwá moiégo tám odiać
 20: nie mogli/ áni odeymą: tedy o was idzie/ o Kró=
<http://rcin.org.pl>

- 21: lowie Krześcijánłcy/ á nie o mię. Nie mów źa=
22: den z was ták/ Papieżá Lutrowie łkázá: Papie=
23: żowi oni nic nigdy o Królu/ nie vczynią: ále cie=
24: bie kiedy nie zwiéłz/ kácérzowie wzgóřę nogámi
25: z Stolcem twym Królewłkim wywróćá.
26: # Toć do Królów Papież o łobie bełbezpiecznie

mówić

strona: K4

O Zwiérzchn: Kápł.

- 1: mówić może/ iákóz y zázždy mówi/ y prawdę
2: mówi: ma zá łobá świádká wielkiego/ Páná
3: łwégo/ który ták do Papieżá mówi: **PETRE ego**
4: **rogau pro te, vt non deficiat Fides tua. Deficient**
5: **Reges, deficient Regna seculi huius: nunqu^{am} tamen**
6: **deficient PETRVS, neq^{ue} Regnum Petri: nam Re=**
7: **gni eius non erit finis(marg)**
: Lucę xxij. (-). (marg)
: # Piotr w
: Rzymie
: wieczny. (-) Nie trzebáć ktemu wielkich
8: wywodów/ iełłize to prawdá iełł/ co ia mówię/
9: álbo nie: podnieśćie iedno oczy łwé ná świát/ y
10: wglądnićie we włzyłłkie Krześcijánłłkie Króle=
11: łtwá/ nie naydziećie tego nigdzie/ áby w którym
12: **Królełkwie [.] / zázwadziác Kácérze w Papieżá/**
13: nie piérwéy w Krolá łwégo zázwadziłi/ y onego
14: z Stolcá iego Królewłkiego zrzuciłi (marg)
: Skutki E=
: wányeliéy

- : nowéy. (-). Tákci
- 15: tá nowa Ewányelia/ cztériem Ewányeliftom
- 16: przeciwna/ y ode Dyablá ná swiát ku vpadku
- 17: ludzkiemu połłaná/ vmié: ázeby oná połłufzeń=
- 18: łtwo przeciwko Páftyrozom Duchownym krád=
- 19: nač/ wiaré włzyłtkę przeciwko Królom łamálá/
- 20: gásiłá y tłumilá. Pánie Boże łtrzeż/(mówię
- 21: to wiará y miłością vprzémą fwą/ przeciwko
- 22: Królowi Pánu łwemu Miłościwe^{mv}/ zápalóny)
- 23: łtrzeż Pánie Boże/ ázeby tá nowa Ewányelia/
- 24: nas ku záłóściwemu kóńcu/ z Królem Pánem
- 25: náłzym miłóściwym/ ledá kiedy nie przywiodłá:
- 26: áby kácérzowie w Polfzce ná Papieżá mierząc/

w Królá

strona: K4v

Quincunx Wtóry/

- 1: w Królá Polfkiego tákiéż nie záwádzili/ iáko w
- 2: Królá łwego nie dawno kácérzowie Fráncułcy (*marg*)
- : * Kácérzo=
- : wie Fráncu
- : łcy o Królá
- : łye pokušili (-)
- 3: byli záwádzili: o czym łłychamy/ y z wielkim zá=
- 4: lem czytamy. Nie chcę przypomináć co łye nie
- 5: dawno działó w Niemcéch/ álbo w Angliéy/ y
- 6: indzie: skąd to znáć iáwnie możemy/ iż Kácér=
- 7: łtwo Papieżowi groząc/ nikomu więcýy/ iáko
- 8: Królom groži/ á ié z gruntu borzy: ku temuć y v
- 9: nas łye ma/ obáčmy łye iedno dobrze. Powiá=
- 10: dáią iż tám teraz w Wárlzáwie inákłza Wiára/

- 11: inákľza łużbá Boža/ inákľzé Kazánia v Fáry w
12: Kościele przed Królem bywáią/ á inákľzy wľzy=
13: łtek wiáry łpoľób v niěkłórych tám gđzie indźie
14: łye dźiewa: wiérzże temu/ iáko ty dwá Koścío=
15: ły różné/ nie łą iednéy wiáry przeciwko Bogu (*marg*)

⌋ GđzieWiá [!]=

⌋ ry iednéy

⌋ między ludź

⌋ mi niemáľz/

⌋ tám pełno

⌋ niewiáry. (-)/

16: tak téz ludzie w tych Kościeléch dwóch między

17: łobą różnych mieľzkáiąc/ tak w Swieckich iáko

18: y w Duchownych łprawách łwych/ nie łą łobie

19: wierni áni życzliwi: á tám gđzie życzliwoścłi nie

20: máľz/ wiáry téz pewnie nie máľz. Niechay łye

21: Wiar różnych ludzie kłániáią/ y zálécáią/ y mi=

22: łościwáią łobie iáko chcą (*marg*)

⌋ # Nieprzy=

⌋ iaźń w róż=

⌋ nych Wiá=

⌋ rách. (-)/ przedsię tám ielli nie

23: iáwnie/ tedy táiemnie/ Káyml Ablá/ Chám Noé=

24: go/ Ílmáel Izááká/ Ezau Iákobá/ Abłólón Da=

25: widá/ ná kóniec/ Iudaľz prześláduie Kryťtuľá:

26: á mówiąc mu **RABI**, y przyiáźliwie go całuiąc/

Zydom go

strona: L

O Zwiérzchn: Kápl.

1: Zydom go wydáie. Vkazał téz to śmiercią łwą

- 2: Hibráim Báfzá/ Zawoiem Turek/ ále fercem
3: Krześcijánin/ który nie tylko był v Turká Be=
4: glerbek álbo Wifer/ (które fą wielkich Vrzędów
5: Tureckich imióná) ále máło nie drugim Soli=
6: manem Carzem w Turcéch był: á wždy ten ró=
7: znéy wiáry fkrycie od Solimaná Carzá będąc/
8: częstokroć ku vpadku ze wśzyftką mocą Turecką/
9: Páná y dobrodzieiá fwégo przywodził: czego téz
10: potym gárdłem przyplácił. A czemu/ álbo skąd
11: to ieft? Przeto: *Quia duarum Ciuitatum sunt Ci=*
12: *ues, contrariarum inter fe: vnus eft ex Ciuitate Dei,*
13: *alter verò eft ex Ciuitate Diaboli. Magnu^m intereft*
14: *inter hos duos chaos, non commeant, neq^{ue} ad fe ad*
15: *inuicem tranfeunt. Quia Deus diuifit lucem à tene=*
16: *bris: appellauitq^{ue} lucem diem, & tenebras noctem.*
17: Y wiércziéfsz temu/ *ex íftis tenebris*, vrodźili fye
18: byli złoczyńcy oni w Litwie/ Wóycík ścięty/ á
19: Wiktoryn w Wilnie ćwiertowány (*marg*)
: * Wóycík y
: Wiktoryn
: zdrayce Li=
: tewfcy. (-). Pan Bóg
20: z ofobliwégo miłóšierdzia fwoiégo/ ftrzegł nas
21: fam/ żełmy vbodzy ludźie wśzyfcy rázem półpo=
22: łu z Pánem fwym/ iedną ráną nie zginęli: á iż
23: *ex plenitudine cordis os loquitur*, fpowiádam fye
24: wam/ y to wam iáwnie powiádam/ czego táic
25: w łobie żadną miárą nie mogę/ áni téz táic tego
26: mnie cnemu Polakowi/ á wiernemu Królá fwég

strona: Lv

Quincunx Wtóry/

- 1: poddánemu/ y miłośnikowi iego/ nie przyłtoi: to
2: wam powiadam/ iż mię Wóycík ścięty/ á Wi=
3: ktoryn ćwiertowány nie dawno w Wilnie/ bár=
4: zo łmuca/ y w nocy mię budzą (*marg*)
: Połocko. (-): Połocko mię téz
5: nie ćiefzy/ które/ iáko iełt przez Mołkiewłkiégo
6: wzięté/ ia niewiém: ále ludzie á zwłafzczá łłuże=
7: bni/ to y owo mówią: prawdęli/ nie może tego
8: nikt lepiéy wiedziéc/ iedno ten/ którego to dolé=
9: ga naprzód: á nas wierné Polaki iego przy nim.
10: Y to wiédzcie/ żeć ia o Królá Páná fwégo/ nie=
11: piérwéy bać łye przelátané (*marg*)
: Orzechow=
: łki boi łye o
: Królá. (-)/ áż go Pan Bóg z mi=
12: łośierdzia łwoiégo nam z Wilná do Krákowá
13: zdrowégo przeniešie: á I.K.M. w Krákowie
14: ná Kurzéy nodze/ gdzie łye oycowie náłzy Przod=
15: kom iego kłániáli/ połádzi: poki tego nie będzie/
16: ia nigdy wełól nie będe. **EVANG.** Byłem
17: w Wilnie gdy Wóycíká śćinano/ byłem téz przy
18: Wiktorynowéy łprawie/ którą włzyłtkę łpifána
19: mam/ połpołu z Liłtem tym/ który był ón zdray=
20: cá Páná á dobrodziéiá fwégo/ do Kniáziá Mo=
21: łkiewłkiégo piłal: co w tym Liście łtoi/ łtrách
22: nie tylko powiádác/ ále y czytác: w którym Li=
23: śćie temu tylko wierzę/ iż Wiktoryn był Páná

- 24: łwego zdraycá: o inych rzeczách/ niech Pan Bóg
25: łądzi: áleć ia niczemu tám nie wierzę/ *Vt enim*
26: quisq^{ue} vir optimus est, ita difficult^{er} de altero súspicat^{ur}.

á wżákóz

strona: L2

O Zwiérzchn: Kápl.

- 1: á wżákóz iednák žal łye tego Pánie Boże/ że Pá=
2: nu náłzemu ná tákové łpráwy w Litwie przy=
3: łzło: ná iákové łpráwy zá łádką Bożą/ żadnemu
4: Królowi Polłkiému w Polłzce/ iáko Polłká iest/
5: nigdy nie przychodziło/ áni dali Bóg przyydzie/
6: poki wiára łlawna Narodu náłżégo Polłkiégo/
7: łtarádawnéy wiáry Krześcijánłkiéy/ którąchmy
8: od Przodków łwych wzięli/ dżierżéc łye mocnie
9: będzie: (*marg*)
: # Wiára
: Krześciján
: łka/ Wiáry
: Królew=
: łkiéy łtrzeże. (–) od którój iestli odłtąpimy/ łtrzeż tego Pá=
10: nie BOże/ áby y v nas w Polłzce tá nowa E=
11: wányelia/ tákowych Wóycików j Wiktorynow
12: nam nie národziłá. **PAPIEZN**. Rad to od
13: łiebie łyszę/ y zá to Pánu Bogu dżiękuię/ żeć dał
14: vznánié to z łáki łwoiéy ták wielkié/ żeś poznał
15: fáłłz á zdráde nowéy Ewányeliéy téy: porzúc ią/
16: y odrzec łye iéy/ ták iákoś łye ná Krzcie świętym
17: odrzekł Dyablá/ itéz włzyłtkich vczynków iego/
18: piérwéy/ á niżli by cię z cnotliwégo Polaká/ y z
19: świętéy á wiernéy Królowi łwemu krwié czło=
<http://cin.org.pl>

- 20: wieká/ w Woyčíká álbo w Wiktoryná iákiégo
21: nie przemienił. **EVANGE**. Dałem ia we
22: Dyabły niewiárę tę iefzcie ták rok/ fkoró po Ro=
23: zmowie onéy nálezý Zurowfkiéy: bo to iáwnie
24: widzę/ że w téy nowéy Ewányeliéy iáwné pie=
25: kło y potępienié/ ludzióm vporným zámknióné
26: ieft: która to nowa Ewányelia/ fkoró iedno w

L ij

człowieká

strona: L2v

Quincunx Wtóry/

- 1: człowieká wftapi (*marg*)
: # Nowa
: Ewányelia
: złé ludzie ro
: dži. (-)/ hnet w nim gási boiáźń prze=
2: ciwko Bogu/ miłość przeciwko Bliźniemu/ po=
3: fłufzeńftwo przeciwko Páltyrzom/ wiárę przeci=
4: wko Królóm: y mnoży w nim niewftyd/ vpór/
5: śmiáłość/ y wízeláką niepráwość: y wiedzie go
6: ku vpadku ták iego włáfnemu/ iáko y poľpolite=
7: mu. A to włyftko s tąd idzie/ że gárdźimy Pa=
8: piezem/ przez którégó Pan Bóg Króle nam dáie/
9: y włyftko to/ cóżkolwiek my dobrégó w Króle=
10: ftwie mamy. **ORZECH**. Przetoć Bráćie
11: miły Pan Bóg/ pod gárdłem przykazał koźde=
12: mu człowiekowi/ żadnégo nie wymuiąc/ Ká=
13: płaná naywyźfzégó fłuchác: bo to żywa prawdá
14: ieft (*marg*)
: Kto od Ká
: płaná odftę

⌚ puie/ od pra

⌚ wdy odstę=

⌚ puie. (-)/ Ikoro iedno człowiek od tego Káplaná od=

15: Itąpi/ hnet prawdy odstąpi/ y wpada w iáwny

16: fáłfz/ łobie y Rzeczypospolitáy szkodliwy: o czym

17: ták pifano iest (*marg*)

⌚ Deut: xvij (-): Qui aut^{em} superbierit nolens obedi=

18: re Sacerdotis imp^{er}io, qui eo tempore ministrat Do=

19: mino Deo tuo, ex decreto Iudicis moriet^{ur} homo ille:

20: & auferes malum de Israél, &c(*marg*)

⌚ Deutero=

⌚ nomium

⌚ .i. Euange

⌚ lium. (-). To Przykazánié

21: Zakónné/ ku Nowemu Zakónowi wśzyłtko łye

22: ściąga: Bowiém po Grécku δευτερονόμιον, iákoby

23: Wtóry Zakón/ rzeczóno iest: á téz ono łowo/

24: IN DIEBUS ILLIS(*marg*)

⌚ In diebus

⌚ illis. (-): Co y teraz Zyd mówi:

25: tekst hebrajski futura respicit, & ad

26: Meſchię tempora pertinet: ták o tym świádczą/

Ionátás

strona: L3

O Zwiérzchn: Kápl.

1: Ionátás y Onkelos/ Tálmuđziści bárzo łárzy

2: żydowłcy/ którzy przed Bożym Národzenim Za=

3: kón BOży wykłádáli: y nie inák téz náłzy dži=

4: śieyfzy Zydowie o tym łowie rozumieią.

- 5: Otóż macie/ iáko tymi słowy zakónnymi/ vwa=
6: zón iest Káplán Nowého Zakónu: ták/ iż ktokol=
7: wiek iemu posłufzen nie iest/ tákowy każdy wtó=
8: régo/ to iest/ Nowého Zakónu/ právem śmierci/
9: ták cíelefný iáko y duźný/ iest winién. A iż téz
10: tho prawdá iest/ któz kolwiek odstępuie od Ká=
11: płaná/ ten odstępuie y od prawdy: Słuchay Za=
12: kónu/ co mówi BÓG do Sámuelá Káplaná:
13: Non te spreuerunt, sed me(marg)
14: i,Reg:viii [!] . (-). A cóz iného
15: iest wżgárdzić Bogiem/ iedno nie wżgárdzić pra
16: wdą? A iefliżec ielzce máło ná tym/ słuchayze
17: íámého Syná Bożého/ naywyżlégo Káplaná/
18: co do Káplánów słwych mówi: (marg)
19: Vítá Božé/
20: Káplán. (-)Qui vos au=
21: dit, me audit: et qui vos spernit, me
22: spernit: qui autem me spernit, spernit
23: eum, qui misit me(marg)
24: Lucę x. (-). Pátrzayze tu zacności
25: wielkiéy Kápláníkiéy/ o Sákrámentarzu. Mó=
26: wi ták Pan Kryštus: Kto was Káplánów słu=
27: cha/ mnie Syná Bożého słucha: á kto mię słu=
28: cha/ ten Oycá mégo/ który mię posłał/ słucha.

L iij

A gdyż

strona: L3v

Quincunx Wtóry/

- 1: A gdyż ták iest/ pódzmyśz zásię tymże torem ná
2: zad/ per conuerfionem consequentis: to naydzie=
3: my/ iż Bóg Oćiec/ á Syn iego/ á Káplán/ iedná

- 4: rzecz ieft: iedno mówię/ który to Káplan/ przez
- 5: Duchá S. zá vrzędnym włożenim ręki zwiérz=
- 6: chniéy/ przyięty ieft w towarzyftwo Tróyce S.
- 7: Y byś ty mnie ípytał/ co ieft Káplan? (*marg*)
- : Káplan co
- : ieft? (-) Ták bym
- 8: íi ná to odpowiedział: Káplan naywyższy/ á w
- 9: tym iednym wśzytko Káplánftwo/ nic inégo nie
- 10: ieft/ iedno wftá Tróyce S. przez które Pan Bóg
- 11: iáwnie z námi mówi/ Króle nam ftánowi/ rze=
- 12: czy potrzebne itéz zbáwienné nam dáie/ grzéchy
- 13: nam odpufzcza/ Ciáło y Krew íwą ná Ołtarzu
- 14: nam poświęca: Ná kóniec/ temiż wfty íwemi/
- 15: táko Kácérzom niewiernym Piekło otwiéra/ á
- 16: Niebo im zámyka/ iáko íwym wiernym/ Niebo
- 17: otwiéra/ á Piekło im zámyka. Idźże ty teraz/
- 18: á Káplaná zárzuć/ hnet zárzuciwśy go/ z praw=
- 19: dy w fáłfz/ z wiáry w niewiárę wpádniesz (*marg*)
- : Skąd Ká=
- : cérftwá po=
- : chodzą. (-)/ y w
- 20: niéy z nogámi y z głowá wśzyftek wtóniełz/ ítrá=
- 21: cíłz Bogá/ oślniełz: y ná kóniec Arryanem álbo
- 22: Neftoryanem/ to ieft/ Cálwinem álbo Stánká=
- 23: rem przekłętym zoftániełz: á tho nie s kąd inąd
- 24: idźie/ iedno z wzgárdzenia Káplaná naywyższé=
- 25: go: o czym nápiśał wielebny Bífkup/ y Męczen=
- 26: nik Cypryan/ przeciwko Kácérzom/ tymi słowy:

O Zwiérzchn: Kápł.

1: Neq^{ue}eⁿⁱm aliunde hærefes obortę funt, aut nata funt
2: ſchifmata, quàm inde, quòd Sacerdoti Dei non ob=
3: temperatur, neq^{ue} vnus in Eccleſia ad tempus Sacer=
4: dos, & ad tempus Iudex vice Chriſti cogitatur. &c̄(marg)

: Cypr.li:1 [!].

: Epift: 3. (-).

5: O czym więcéy w támtéy Epiftole/ y ná inſzych
6: mieyfcách/ v Cypryaná naydziecie: iáko téz y to:
7: Inde ſchifmata & hærefes obortę funt, & oriuntur,
8: dum Epifcopus, qui vnus eſt, & Eccleſię præeſt, fu=
9: perba quorunda^m præſumptione contemnitur, & ho=
10: mo dignatione Dei honoratus, ab indignis homini=
11: bus iudicatur. &c̄(marg)

: Cypr.li:4 [!].

: Epift: 9. (-). Początek tedy wſzyſtkich błę=

12: dów y roſtyrków kácérfkich/ inſzy nie ieſt/ iedno
13: wzgárdá Kápłaná naywyżſzého/ namieſtniká
14: Kryſtá Páná/ y Bogá náłzého: s tąd ſye wzięli
15: ci Bábilóńczykowie/ którzy rozmáité wieże/ prze=
16: ciwné wieży Bożéy/ którém wzór wyſtawiliſmy
17: teraz przed wámi/ między ſobą nie zgodné po ſ=
18: wiecie/ á zwłáſzczá tu v nas w Polſzce y w Li=
19: twie (czego ſye Pánie Boże žal) ſwiebodnie bu=
20: duią/ ácz żadnéy nie dokónáią. Ná które to Bá=
21: bilóńczyki/ my ná fwéy wieży wyfokiéy/ mocnéy/
22: y mężnéy/ y wiecznéy ſtoiąc/ możemy wrągáiąc
23: ſye im buduiącym/ ono Ládo po Ruſku Márcy=
24: aliſowé/ tráfného Poéty/ z wielkim Tryumffem

25: przyśpiéwować:

26: Barbara, Pyramidum fileat miracula, Memphis:

27: Afsiduus, iactet nec Babylona, labor(marg)

: &trirightwh: Vragánié

: Krześciján

: lkié. (-).

Vmilknićie

strona: L4v

Quincunx Wtóry/

- 1: Vmilknićie o Bábilónczykowie złośliwi/ Páfty=
- 2: rzom niepoślufzni/ á Królom swoim niewierni
- 3: ludzie/ vmilknićie: bo prózna iest chluba wáfzá/
- 4: przeštańcie ná nas łzturmować: łby łobie piér=
- 5: wéy o wieżę náłzę potłuczećie/ á niźli nas ná niéy
- 6: dobędźcie: Bóg z námi iest/ mamy przy łobie
- 7: ná wieży téy vrzędné Króle/ święté Kápłany/
- 8: błogofławióny Ołtarz/ Wiaré całą/ w iednym/
- 9: świętym/ powfzechnym/ y Apoštołskim Kościele
- 10: zgodliwie/ pod iednym Páftyrzem mieřkamy/
- 11: nic fye wáfzych iádowitych y rozdzielónych fál=
- 12: łzem ięzyków/ nie boimy: Wódz y Książę wáfze
- 13: Dyabeł/ podrzucón iest z wami pořpołu pod no=
- 14: gi náłze: daná nam iest od Bogá moc/ ábyłmy
- 15: was łtáręgo wężá plemię/ y piekielná gádźinę/
- 16: nogámi łwymi/ to iest/ prawdą Bożą/ y łzczyrą
- 17: wiárą powfzechną náłzą/ deptáli/ niłzczyli/ itéz
- 18: martwili. Tákci nam godźi fye ku tym Bábí=
- 19: lónczykom mówić/ którzy łwé włafné wieże/ prze
- 20: ćiwné wieże téy pořpolitéy náłzey/ buduią: którą
- 21: ná tym Cynku świętym/ nie ludzka/ ále Bořka

- 22: Íprawą/ poştánowioną być widzićie: á iellizem
23: wyftáwiáiąc Wiżerunk iéy przed wámi/ co zbu=
24: dowánia tego to opuścił/ álbo nie tákem wyftá=
25: wił/ iáko zacność wieże téy potrzebowałá/ iáko=
26: zem ia tego dośięgnąć nie mógl: profzę/ ábyście

mi odpu=

strona: M

O Zwiérzchn: Kápł.

- 1: mi odpuścili Ziemiáninowi proftemu: który/ ie=
2: śliże do was ludzi vczónych nie przyniółł tego/
3: czego wy chćieli: dofyć iest iemu/ że to/ co wam
4: obiecał/ ziścił iáko mógl. Nie obiecałemći ia
5: wam powiádác o rzeczách wyfokich/ w głębo=
6: kiéy Teologięy zámknionych: od których ty Księ=
7: że Doktorze klucz ná ten czás będąc **Adminiftra**=
8: **torē** w Przemyłkim Biskupstwie/ w niebytności
9: Biskupiéy/ nośisz. Ale iákobym z wámi Wár=
10: caby grał/ obiecałem wam był powiedzić o E=
11: śiéch/ o Dryiách/ o Quadrzéch/ o Cynkoch/ y o
12: inych Figurách: y dofyćiem temu iáko mnimam/
13: vczynił: O Tużie nicem wam nie powiádał/ bo
14: Tuz Figurą nie iest żadną/ ále iest máterią Fi=
15: gur inych: **Nam inter duo puncta, cadit linea, que**
16: **est figurarum materies, non figura.** A ták przyymi=
17: ćie wdzięcznie/ iákóz kolwiek sye to od nas wam
18: powiedziáło. **PAPIEZN.** Nie tylko to od
19: ćiebie wdzięcznie przyymuiemy/ áleć zá to tobie
20: bárzo dziękuujemy: y przeto ćię miłuiemy/ żeś rze=
21: czy wyfokié/ nád które/ nie tylko wyżłzych/ ále im
22: téż równych ná świece rzeczy żadnych nie máłz;

- 23: prawie z niebá zwabiłeś ná ziemię y ná Wárca=
24: bieś ié poftáwił/ drogą przez Aryftotelefá podá=
25: ną: w którego Szkole kto nie bywał/ rádżę áby
26: o rzeczách wielkich/ trudnych/ itéż fkrytych/ áni

M

mawiał/

strona: Mv

Quincunx Wtóry/

- 1: mawiał/ áni piśał/ áni fye o nie gadał: bo w nie
2: nigdy bes tego to Miłtrzá nie tráfi. Ná to był
3: Pan Bóg tego Pogániná oświécił/ áby ón lu=
4: dzień wypifał drogę/ która po Grécku $\mu\epsilon\theta\omicron\delta\omicron\varsigma$ fye
5: łłowi: to ieft/ *certa via & ratio docendi, discendi, &*
6: *sciendi*: bes którój drogi/ iefli człowiek do wiel=
7: kich á fkrytych rzeczy tráfi/ tho fye iemu iákoby
8: ślepemu idącemu w drógę/ przygodzi: w którój
9: z tráfunku á nie z vmyłłu/ tám gdzie chce/ tu y
10: owdzie około siebie mácáiąc/ przychodzi.
11: A gdyżes ty nie z tráfunku/ ále drogą pewną/ &
12: *certis progrefionibus artis*, dokonałeś miłternie
13: wieże téy: y my rádži ná nię pátrzymy/ y tobie
14: rádżimy/ ábyś łam z námi połpołu/ nigdzie rad=
15: łżey nie miełzkał/ iedno w téy to wieży: *quę łola*
16: *ełt Turris fortitudinis à facie inimici*, á żadna ina
17: nád nię.
18: # Aleć iednéy rzeczy téy to wieży nie dołtawa.
19: **ORZECH**. A czegóz iefzcze? **PAPIEZ**.
20: Poświęcenia (*marg*)
: *Poświęce=
: nié Quin=
: cunxá. (-): Wiéłz dobrze/ iż nie tylko w łtá=

- 21: rym álbo y w nowym Zakónie/ ále téz y w Po=
22: gánłtwie/ zá wieku ftárégo ludzcie/ gdy co álbo
23: Bogu/ álbo téz y Rzeczypólpolitáy/ ku czci y ku
24: chwale kółztownie zbudowáli/ záwłze łwé bu=
25: dowánia Bogu poświącáli/ ázeby oné mieyłcá
26: pólpolité/ tym wáznieyłzé/ y zacnieyłzé/ y świę=

tobliwłzé

strona: M2

O Świętobliwósci K. P.

- 1: tobliwłzé v Pólpółłtwá były. Ale gdyżeś ty
2: nie ledá budowánié teraz przed oczymá náłzymi
3: wyłtáwił/ ále iście tákié/ które fámo włzyłtkié
4: **septem** oné łlawné **miracula mundi** przechodzi.
5: Boże vchoway/ ázebyś ty ták łzláchetnéy rzeczy
6: nie poświéciwłzy/ miał s tąd precz odiść: **nam**
7: **Templa ædificare & dedicare, eiusdem religionis funt**
8: **nomina.** ORZECH. Prawdę mówiłz: á
9: włzákóz/ iefliże budowánié z poświącánim/ łá
10: **eiusdem religionis nomina: non tamen eiusdem pro=**
11: **fessionis est Tempła ædificare, cuius est & dedicare.**
12: Cieślá Kościół buduie/ chłop prófty: ále Káplán
13: poświąca/ to co ón buduie. Ty gdyżeś **teft [!]** Ad=
14: ministrátorem Biskupłtwá Przemyłkiégo/ w nie=
15: bytnósci Biskupiéy/ ná ten czás należy tobie to
16: poświącáć/ com ia tym wizerunkiem zbudował.
17: **PAPIEZ.** Mój łye Autentyk ták dáleko nie
18: ściąga. **EVAN.** Dyłpenłwie to z tobá náłz
19: Biskup Wielebny/ Ksiądz Herborth Wálenty/
20: gdy dali Bóg do nas przyiedzcie z Trydentu.

- 21: **PAPIEZ**. By iedno to ták było. **EVAN**.
22: Ręczę ia tobie zá to Książę miły Doktorze/ owo
23: Biskupowi téż lámemu co fye doftanie ná tym
24: poświęcániu Ofiáry. **PAP**. A czymże cię ná
25: tym Kierchmáfzu/ álbo ná tym Prazniku czefto=
26: wác będę? gdyż mi oto ten Pan buduiąc wieżę

M ij

tę/ ku

strona: M2v

Quincunx Wtóry.

- 1: tę/ ku poświęcániu iéy nic kósztownégo ná cze=
2: ftowánié twé nie zoftáwił? **ORZECHO**.
3: Zoftáwiłem ia tobie wżyftko/ iefliże chceš nas
4: hoynie ná tym prazniku czeftowác/ małz wżyft=
5: kiégo dofyć: wziąłem ia ku budowánium ná fwóy
6: nakład *puncta, lineas, figuras, plana*, atq^{ue} *folida: hoc*
7: *est, ligna, fœnum, ftipulam*: á zoftáwiłem ci *Le=*
8: *gem, Prophetas, Euangelium, Patres: hoc est, aurum*
9: *& argentum, & lapides preciosos*. Niczegoć do te=
10: go nie doftáie/ małz to wżyftko przy łobie/ iáko
11: Káznodzieiá Kościoła Przemyskiego/ Officyał
12: y **Adminiftrator** ná ten czás iego: nie małz przy=
13: czyny żadnéy/ ku słuźnéy wymówce fwéy. A ták
14: prošimy cię/ byš fye nam z tego nie wymawiał/
15: gdyżem ci fye ia bárzo chudy á nie wándrowny
16: Cieślá/ budowác wieże téy przed wámi Cécho=
17: wymi Miłtrzmie nie wftydał: nie możesz tego
18: poniechác/ bes wielkiéy przygány fwéy: ia budu=
19: iąc/ wielkiégo wżywałem fráfunku: ty poświę=
20: cáiąc/ wefela wżywiesz wielkiégo: *nam ædificatio*

21: **habet laborem, dedicatio voluptatem:** iáko S. Au=

22: guftyn mówi (*marg*)

: **Serm:256 [!]**.

: de Temp. (-). **PAPIEZN.** Gdyż ták chce=

23: cie/ á wymówki moiéy nie przyymuiećie/ vczynię

24: to wam k woli: ále krótko/ y nie od oká/ iáko ty

25: budowánié/ ále od vchá/ poświęcánié íwé po=

26: cznę. Naprzód słyżę Apoštoła Páńského/ ták

do nas

strona: M3

O Świętobliwości K. P.

1: do nas mówiącego: Cóżkolwiek czynicie/ w imię

2: Páńskie czynicie (*marg*)

: **i.Corin:x [!]** . (-)(*marg*)

: # W Imię

: Páńskie czy=

: nic/ co íeft? (-). A w imię Páńskie czynić/ nic

3: iného nie íeft/ íedno od Krzyża świętego poczy=

4: nác to/ co chcemy dobrze w łálce Bożéy dokónác:

5: bes którego znáku (*marg*)

: Bes Krzy=

: zá/ Krzeft

: nie krztem/

: áni żadna

: rzecz dobra. (-)/ íeśli człowiek wierzy/ íeśli íye

6: téż krzći/ Krzeft íego/ Krztem zwánem być nie=

7: może: bo bes Krztá/ to íeft/ bes Krzyża íeft: któ=

8: ry po Słowiáńfku Krztem zową. Nád to íe=

9: ízcze/ íeśli Bogu służyfz/ íeśli íye ípowiádaifz/ íeśli

10: w Stadło wftępuieifz: ná koniec/ cóżkolwiek czy=

- 11: nifz/ ták lęgać/ iáko y wftáiąc/ ták z domu wy=
12: chodząc/ iáko y wchodząc: bes znáku Krzyża f.
13: żadnéy rzeczy ná Swiećie dobrze áni poczniefz/
14: áni dokónafz. Czytay o tym Auguftyńá S.
15: fup Ioan: Tract: CXVIII. Quid eft quòd omnes no=
16: uerunt fignum Chrifti, nifi CRVX Chrifti? Quod
17: fignum, nifi adhibeatur, fiue frontibus credentium,
18: fiue ipfi Aquę qua regenerant^{ur}, fiue Oleo quo Chri=
19: fmate vnguntur, fiue Sacrificio quo alunt^{ur}, nihil eoru^m
20: rite perficitur. Y ná drugim mieyfcu ták piŕze (*margin*)
: Auguftyń:
: Sermo:19 [!].
: deSanctis [!] . (-):
21: Huius Crucis myfterio, rudes catechifantur: eodem
22: myfterio, fons regenerationis confecratur: eiusdem
23: Crucis figno, per manus impofitionem baptizati do=
24: na gratiarum accipiunt. Cum eiusdem Crucis cha=
25: ractere Bafilicę dedicant^{ur}, Altaria confecrantur, Al=
26: taris Sacramenta cum interpofitione Dominicoru^m

M iij

verborum

strona: M3v

Quincunx Wtóry/

- 1: verborum, conficiuntur: Sacerdotes & Leuitę, per
2: hoc idem ad facros Ordines promouentur. Et vni=
3: uerŕaliter omnia Sacramenta Eccleŕiaŕtica, in huius
4: virtute perficiuntur. Weźmimyŕz tedy ten znák
5: KRzyża S. ták iáko bywa przy Poŕwiąćaniu
6: Koŕćielnym/ á przybiymy go náde drzwiami téy
7: wieże ŕwięty/ przeciwko Nieprzyiaćielom tym

- 8: Krzyżá S. który Krzyż/ ná wŕzytkié łtrony tego
- 9: świátá rozpięty iełt (*marg*)
- : Krzyż roz=
- : pięty ná w=
- : łzytkié łtro=
- : ny czemu? (-): á gdyż żadnéy łtrony nie=
- 10: máłz/ skądby nie łzturmowali dźiśia w Polźce
- 11: ná wieżę tę kácérzowie złośliwi: bowiém łztur=
- 12: muią ná nię ode włchodu łłóńcá/ Turcy Arry=
- 13: áńcy: z południá/ Stánkárowie Nełtoryáńcy:
- 14: od zachodu/ Cálwinowie Luterłcy: od pułnocy/
- 15: Tátárowie Sergiáńcy. Cić walczą dźiś prze=
- 16: óiwko nam Polakom włtáwicznie/ którzy z Ko=
- 17: ściołá Bożégo w Dyablów Kościól od nas łye
- 18: przeniešli/ y ze wŕzyłtkim Piekłem łprzyśięgli łye
- 19: ná nas. Iuż Bálwochwálców przeciwnych
- 20: łobie żadnych nie mamy (*marg*)
- : # Bálwo=
- : chwálców
- : ná świećie
- : niemáłz. (-)/ które wykorzenił z tego
- 21: świátá Pan Kryłtus przyśćim łwym: iáko ón
- 22: łam o łobie świádczy/ mówiąc: **Nunc iudi=**
- 23: **cium ełt mundi, nunc Princeps huius**
- 24: **mundi eijcietur foras**(*marg*)
- : Ioan: xij (-). Tedy cóżkolwiek
- 25: nam przeciwnégo ná tym świećie iełt/ to nic iné=

go/ iedno

- 1: go/ iedno Kácérftwo ieft: przeciwko którému/
2: podnieśmy w boiu tym znak Krzyża świętego:
3: nátychmiałt ci Amálechitowie iáko przed Moi=
4: żefzem ná krzyż rozpiętym/ vćiekną przed námi
5: wżyfcy (*marg*)

: EXODI

- : xvij. (-). A gdyż tákowéy mocy to Piątno Ko=
6: ścióła Bożego ieft/ w którym fye zámyka wżyt=
7: ko Królestwo Polské/ dowiedzmy fye co zá Fi=
8: gury ieft/ álbo co zá poštává ieft Krzyża tego:
9: czego nam żáda Páweł Apóštól od Páná Bo=
10: gá/ Abyfmy mogli poznać fzyrokość y długość/
11: wyfokość y głębołość Krzyża S. (*marg*)

: Ephel. iij. (-) Z których to

- 12: słów/ iefliże fye temu przypátrzymy dobrze/ nay=
13: dziemy tho iáwnie/ że w Krzyżu świętym ieft
14: prawdziwy **QVINCUNX**, z dwoiákiéy
15: trzywęgláftéy Figury ták fpráwióny. grafika (*marg*)

: # Figurá

: Krzyża S. (-) (*marg*)

: #Wykład

: Krzyża S. (-)

- 16: Tá Figurá ma w łobie fzyrokość/ to ieft/ do=
17: bré vczynki/ z fzyrokości miłości pochodzące: ma
18: długość/ to ieft/ niefkóńczóną wieczność: ma téż
19: wyfokość/ to ieft/ zapłátę wieczną/ ku którému fye
20: ściąga wżyftká miłość y vprzéymóść náfzá: ma
21: téż głębołość/ to ieft/ fkrytą łáfkę Bożą/ z którému

Quincunx Wtóry/

- 1: iáko z korzeniá/ dobré vczynki pochodzą práwéy
2: miłości: s tąđ ftałość/ tákiéż y zapłátá nálzá po=
3: chodzi. Mówmyż tedy śmieie/ wedle tego wy=
4: kłádu znáku Krzyżá S. którym świétny ieft w
5: PolŹce Kościól Boży/ iż v nas fámych tylko w
6: kościele Krześcijáńłkim prawdziwym/ pod tym
7: znákiem miełzkáiącym/ ieft miłość prawdziwa/
8: ieft ftałość/ ieft zapłátá/ ieft ná kóniec łáłká Bo=
9: ża: á v tych Bábilóńczyków/ y v Amálechitów
10: Luterłkich (*marg*)
: ¶ Kácérzo=
: wie z znakiem^m
: Krzyżá S.
: półpołu y
: Zakón ftrá=
: ćili. (-)/ którzy Krzyżem Bożym ták wzgár=
11: dźili/ że nie tylko ná czeléch fwoich Krzyżá S.
12: nośić/ ále y przy drogách nań pátrzyć nie chcą:
13: y owłzem depcą znák ten/ y pluią nań. V tych
14: mówię niemáłz miłości/ áni vczynku żadnégo
15: dobrégo/ niemáłz ftałecności/ niemáłz zbáwien=
16: néy nádzieie żadnéy/ niemáłz áni łáłki Bożey: ále
17: między nimi ieft nienawiść/ nieftáłecność/ ro=
18: śpácz/ y gniéw Boży pewny/ w którym gniewie/
19: té Amálechity kácérłkié Dyabeł opętał/ y ku wie=
20: cznemu ogniowi/ łobie/ y Anyołom/ y łługam
21: śwym zgotowánemu/ do więźzenia śwégó pobrał.
22: Macie to co ná Poświácániu bywa/ znák wie=
23: że téy świéty: [quę est Turris fortitudinis à facie](http://rcin.org.pl)

24: inimici: to ieft/ przeciw Kácérftwu włyftkiemu.

25: Wnidźmyfz w imię Bożé pod ten Krzyż/ w tę

26: wieżę/ nie przez okno/ ále przez fórtkę/ którą nam

fam Pan

strona: N

O Świętobliwości K. P.

1: fam Pan Kryftus/ przez Krzeft święty otwo=

2: rzył/ kluczem Dawidowym onym/ który co zá=

3: myka/ tego nikt nie otwiéra: á co otwiéra/ tego

4: nikt nie zámyka: y ten ieft przybytek iego/ który

5: zową w Zakonie SANCTA SANCTORVM(marg)

: *Polfká ieft

: S^{an}cta San=

: ctorum. (-),

6: to ieft/ Święté Świętych: bo w tym Przybyt=

7: ku nikt nie miefzka/ iedno ludzic święci: á kto fye

8: kolwiek powiáda nie być świętym/ ten niechay

9: wynidzic precz z Świętégo mieyfcá tego/ które

10: ieft poświęcóné/ ták wnątrz iáko téz zewnątrz/

11: Krwią Báránká niewinnégo/ piérwéy ná Krzy

12: żu/ potym ná Krzcie świętym: z którego Krztu/

13: zá łáfká Bożą/ między Królestwy Krześciján=

14: fkimi/ vrodziło fye téz y Królestwo náfze Pol=

15: fkie przed fześciá fet lat/ y przyięło Zakón praw=

16: dziwy Boży/ w którym przez włyftkié Polfkié

17: Króle/ áż do Króla dżisieyfczego Zygmuntá Au=

18: guftá/ ftale trwało/ nie odchyláiąc fye od niego/

19: áni ná práwo/ áni ná lewo/ máiąc w fobie Ká=

20: płaná/ fprawcę zbáwienia fwégo: potym Króla

21: zbroynégo/ obrónicieleá Wiary y Zakónu fwégo.

- 22: Nád to/ ma y Ołtarz ná krzyż zbudowány z ro=
23: łkazánia Bożégo/ ná kłztałt **QVINCVN=**
24: **XA** prawdziwégo. *Facies & Altare de lignis Se=*
25: *thim, quod habebit quinq^{ue} cubitos in longitudine,*
26: *& totid^{em} in latitudine: id est, quadrum et tres cubitos*
27: *in altitudine(marg)*
: **Exo:xxvij [!]** (-).

N

Ten

strona: Nv

Quincunx Wtóry/

- 1: Ten Ołtarz/ był iáwną Figurą Krzyża S.
2: itéz poftawą iego/ zbudowány z drzewá *Sethim*,
3: które słowo v Zydów łóśniá po Polku známio=
4: nuie piékną á chędogą (*marg*)
: # Ołtarz
: Quincunx
: łofnowy. (-): ná téy łóśni zówieszóny
5: był Pan náłz/ płácąc długi náłze/ rozpięty ná Oł
6: tarzu Krzyża S. ná którym to Ołtarzu onemu
7: krzyżowemu podobnym/ Pan Kryštus wftáwi=
8: cznie łam łiebie iednáiac nas z Bogiem Oycem
9: łwym/ ofiáruie łłuzbę Kápłáńłką wftáwiczną/
10: onę bes krewną itéz chędogą Ofiárę/ którą dług
11: náłz (iákom rzekł) zápłácóny/ á Szuldbryff álbo
12: Zapis/ który ná nas dlužniki łwé Złyduch miał/
13: ná Krzyżu zmázány y vmorzóny iest (*marg*)
: Col. ij. (-). A gdyż
14: tobie tá Figurá **QVINCVNX** ták łye
15: łpodobálá/ żeš ná kłztałt téy Wizerunk Korony

- 16: Polkiéy nam pokazał: pokażęc to ná oko/ iż nád
- 17: tę Figurę/ żadnéy zacnieyżéy Figury w Piśmie
- 18: świętym niemálz (*marg*)
- : &trirightwh:Quincunx [!]
- : Figurá zac=
- : na. (-): ábowiém/ co iest infzého Za=
- 19: kón Itáry/ iedno nie **QVINCUNX**, ná
- 20: pięciorych Księgách MOYżefzowych ftoiący?
- 21: Co infzého Bożé Przykazánié iest/ iedno nie iá=
- 22: wny **QVINCUNX**, tą Figurą fpráwióny? [grafika](#)

strona: N2

O Świętobliwości K. P.

- 1: Czym innym zbroyného Goliatá Dawid nági
- 2: poráził/ iedno nie tym Cynkiem/ z pięciorgá ká=
- 3: mieni nátroionym? Y co iného Nowy Zakón
- 4: iest/ iedno nie Ewányelia święta/ ná pięćoch
- 5: ránách Páná Kryśtuśowych zbudowána? Y zali
- 6: niewidziłz w rościągniónych rękach y w nogach
- 7: dziur? nie widziłz włócznie w boku? nie widziłz
- 8: ná Pánie twym znáczného **QVINCUN=**
- 9: **XA**? to iest/ Cynká iáwného/ ták ránámi ro=
- 10: ípifáného? [grafika](#)
- 11: Tęc íą pięć **Stigmata**(*marg*)
- : **Stigmata**. (-), których nie odnalza od
- 12: Sądu ná łobie nikt/ iedno co iáwny złoczyńcá:
- 13: które Pan Kryśtus iáko zá iné/ ták téz zá Polaki
- 14: nośíc ná ćiele swoim raczył: y to Piątno Cyn=
- 15: kowé hániebné/ iáko złoczyńcá zá Polkę téz no=
- 16: síł/ sftawfzy fyé zá nas klátwą ná Krzyżu (*marg*)
- : Galat: iij. (-). Ná

17: co wŕzytŕko pátrząc Piotr S. Apoŕtół wielki/

18: ták piŕze/ iáko do Zydów/ ták téz y do nas zá ľá=

19: ľką Bożą Okrzcżónych Polaków: (marg)

: i. Petr: ij. (-)V os [!] aut^{em} genus

20: electum, Regale facerdotium, gens sancta, populus

N ij

acquifitio=

strona: N2v

Quincunx Wtóry/

1: acquifitionis: vt virtutes annuncietis eius, qui de te=

2: nebris vos vocauit, in admirabile lumen suum(marg)

: Polŕká lud

: Święty. (-). Té

3: ŕłowá wŕzytŕkim nam ŕłużá Polakom. Naprzód

4: wybrał nas Bóg z Pogánów y z ćiemnoći Po=

5: gánŕkiéy/ ku dziwnéy ŕwiátłóći Koćcioła ŕwo=

6: iégo nas wezwał: nie prze żadné zaŕługi náŕze/

7: któрых żadnych przy ŕobie niemamy/ ále prze mi=

8: łóŕierdzié ŕwoié/ które wielkié ieŕt nád námi: y

9: vczynił nas Królewŕkim Kápłáńŕtwem ŕobie/

10: to ieŕt/ poddał Króleŕtwo náŕze Polŕkié Kápłá=

11: nowi onemu/ któremu téz y nas Polaki ŕłowem

12: onym poléćił: Paŕ[c]e AGnos meos(marg)

: Ioan: xxi. (-). y vkazał nam

13: kóniec tego wŕzytŕkiégo/ czemu nas wezwał/ cze=

14: mu nas wybrał/ czemu nam piérwéy Kápłaná/

15: potym Króla w Polŕzce dał: nie prze co inégo/

16: iedno ázebyŕmy wyznawáli wielkié dobrodziey=

17: ŕtwa iego/ ofiáruiąc iemu ná niewidomym Oł=

18: tarzu/ to ieŕt/ na ŕercu ŕwym/ którego ten wido=

19: my Ołtarz znákiem ŕwiétyym ieŕt (marg)

⌘ Ofiára ieft

⌘ vftáwiczna

⌘ w Kościele

⌘ która? (-): Ofiáry Du=

20: chowné/ które nic nie fą inégo/ iedno duch ftrefk=

21: tány/ fkrufzóné y vpokorzóné przed ftráfzliwym

22: Máieftatem Bożym ferce: którém Ofiáry niewi=

23: domém/ znák tá Ofiára widoma y vftáwiczna

24: ieft: która fłużba Kápłáńfka/ ná Ołtarzu w Ko=

25: ściele świętym/ przed oczymá wiernych ludzi zá=

26: wże bywa. O czym Auguŕtyn S. ták mówi

de Ciuit:

strona: N3

O Świętobliwości K. P.

1: de Ciuit:Dei [!] lib: X. cap: V. Sacrificiu^m viŕibile, inui=

2: ŕibilis Sacrificij Sacramentu^m: id eŕt, facru^mŕignu^m eŕt.

3: A chceŕzli wiedziéć/ co duchowna Ofiára ieft (*marg*)

⌘ Ofiára Du=

⌘ chowna. (-)/ fłu

4: chay Auguŕtyná/ który táwże mówi de CIVit:

5: Lib: X. Cap: VI. Sacrificium eŕt omne opus, quo id

6: agitur, vt ŕancta ŕocietate inhæreamus Deo. Relatu^m

7: ŕcilicet ad illum finem boni, quo veraciter beati eŕŕe

8: poŕŕumus. A nie mamy żadného dylá áni Ofiá=

9: ry/ przez którąbyfmy mogli fye ziednoczyć z Bo=

10: giem/ iedno przez tę/ którą vftáwiczną w Ko=

11: ściele Bożym mamy: przez którą/ iáko przez ká=

12: nał iáki/ álbo przez rurę iáką/ przywłáŕzczamy

13: ŕobie duchem ftreŕktánym/ y ferce fkrufzónym

- 14: y vpokorzónym/ dobrodzieyftwo ono/ krzyżowéy
15: zá wlyzftek świat Páná Kryftułowéy Ofiáry.
16: A tóz maćie Poświęcánié Wieże téy/ którėsćie
17: mieć chćieli ode mnie. Święta ieft ze wnątrz/
18: Krzyżá S. znákiem widomym (*marg*)
: Polfká ieft
: dołkonálé
: Króleftwo
: Bożé. (-): święta ieft w=
19: nątrz/ wybranym ludem/ włáfnym śwym Kró=
20: lem/ Káplánem vrzędnym/ Ołtarzem świętym/
21: Wiárą prawdziwą: w iednym/ świętym/ po=
22: włzechnym/ y Apoftolłkim Kościele miełzkáiąc.
23: Nie wąpłiż w tym nic/ iż Króleftwo Polłkié
24: ieft ludem wybranym: iż ma Królá/ przez którė=
25: go Pan Bóg rozlicznė dáry śwė nam w Króle=
26: łtwie Polłkim dáie: iż ma Kápláná/ Króleftwá

N iij

Niebieskiégo

strona: N3v

Quincunx Wtóry/

- 1: Niebieskiégo Kluczniká: iż ma Ołtarz/ z ktorégo
2: dobrėy woniėy Ofiáry/ od nas Pan Bóg przyy=
3: muie: przy którým Ołtarzu łtoimy/ ná ono po=
4: mniąc: *Abfit à nobis hoc scelus, vt recedamus à*
5: *Domino, & eius veftigia relinquamus extracto Al=*
6: *tari & c. ad victimas offerendas, pręter Altare Do=*
7: *mini Dei nołtri, quod extractum eft ante Taberna=*
8: *culum eius(marg)*
: Iołue xxij. (-). Ma tėż Króleftwo Polłkié Wiárę
9: onę prawdziwą/ *in qua, łpe viuit, charitate viget,*

10: virtus Crucis, mortis, sepulture, & Resurrectionis

11: Christi. Na koniec/ miezka przez tę wiarę w Ko=

12: ściele świętym/ pod Zwierzchnością Kápłaná

13: onego/ o którym napisano iest: Gens & Regnum

14: quod non seruerit tibi, peribit: & gentes solitudi=

15: ne vastabuntur(marg)

: Efaię lx. (-). A gdzież są tu oni/ którzy plugá=

16: wymi wty swoimi (marg)

: # Kácérzo=

: wie bluźnią

: Polkę. (-)/ bezakónność Królestwu

17: POLskiemu zádaia: iemu iáko rzecz nowá/ E=

18: wányeliá przypomináia/ y ábyfmy Ewányeliá

19: przyięli iáko Pogáni/ nas ná to námawiaia: ták

20: iákoby Królestwo POLskie do tych czálów áni

21: Bogá znało/ áni Okrzczone było/ áni Króla/ áni

22: Kápłaná Krześcijánkiego miało/ áni w Ko=

23: ściele Bozym do tychmiał iefzcze nie było: ále

24: iákoby ono łczyré Pogánstwo będąc/ Dyabla

25: miało Bogá z Królem swym póspołu chwali=

26: ło. Krzywdác to iest Pánowie mili/ nie názá/

ále Pána

strona: N4

O Świętobliwości K. P.

1: ále Pána Krytuá/ Pána nászęgo: któremu ci

2: bluźnierzowie plugáwi/ prawdy y mocy/ potwa=

3: rzaiąc nas/ wymuią. Mówił Pan Krytus ná

4: swéy oštátniéy Wieczerzy: Nunc iudicium

5: est mundi, nunc Princeps huius mun=

6: di eijcietur foras(marg)

- Ioan: xij. (-). A ná drugim mieyscu/
7: przy téyże Wieczerzy mówi: **Confidite, ego**
8: **vici mundum(marg)**
Ioan: xvi. (-). Iefliże Królestwo Polłkié
9: z Królem fwym Ewányeliéy iefzcie nieprzyięło/
10: tedy Bogá nie zna/ którego bes Ewányeliéy po=
11: znác żaden ná świecie człowiek nie może: tedy
12: fyé téz Królestwo Polłkié z Królem fwym w i=
13: mióno Bożé iefzcie nie okrzyćiło/ tedy Polłká bál=
14: wochwálftwem iefzcie ieft/ tedy Dyablá miáfto
15: Bogá chwali. A iefliże to ták ieft/ tedy to nie=
16: prawdá ieft/ áby Książę swiátá tego/ to ieft Dy=
17: abel/ przez Páná Kryftuá precz wyrzuczón był:
18: á żeby swiát/ to ieft/ wżyftko bálwochwálftwo
19: swiátá tego/ przez tegóz Páná zhołdowáné/ y
20: precz wykorzenióne było: gdyż iefzcie ón **fortis**
21: **armatus cuftodit atrium fuum** teraz/ ták zá Kró=
22: lá ZYGmuntá Auguftá w Polłzce/ iáko ftrzegł
23: go piérwéy zá Lechá onégo ftárégo/ Pogániná
24: flawnégo: gdyż iefzcie nie przyfzedł nań ón mo=
25: cnieyfzy/ któryby tego mocarzá ze wżyftkiéy bró=

niéy iego

strona: N4v

Quincunx Wtóry/

- 1: niéy iego wyzuł/ y łup iego iemu odiał. Ieftci
2: to bluźnierftwo nád wżytkié bluźnierftwá/ któ=
3: ré mogą być nálezióne naywiętfzé: ieftci to krzy=
4: wdá włafna Syná Bożégo (**marg**)

* Pomftá

Ioan: nad Polłką. (-) : nie byłby fpráwie=

- 5: dliwym y wŕzechmocnym Pánem/ by ták hánie=
6: bnéy krzywdy fwéy/ pomścić fye nad tymi blu=
7: źniérzmi nie miał: Królá téż Polfkiégo/ nálezego
8: miłościwego Páná/ niewiém co dolęże/ iefli go
9: to nie boli (*marg*)
: Królá Ká=
: cérzowie
: hánbią. (-). Oto teraz iáko powiádałz/ ná Sey=
10: mie w Wárłzáwie po kąciéch Kácérzowie każąc
11: ták wołaią głósem ná Królá: Królu z Kró=
12: leŕtwem twym/ Ewányelią przyymi/ Bálwo=
13: chwálftwá przeŕtań/ Dyablá zá Bogá niechwal.
14: Wielka krzywdá y vymá Máieŕtatu Króle=
15: wkiégo to bluźniérŕtwo iefł: wielka téż hánbá
16: twoiá iefł/ o Królu Polfki/ iefliże W.K.M. ten
17: ták wielki Máieŕtatu ŕwego policzek mimo fye
18: puściłz bes pomŕty. Day Pánie Boże/ áby Król
19: nález miłościwy/ iákoby Dawid drugi powŕtał
20: przeciwko tym Goliatom (*marg*)
: i.Reg:xvij [!] (-)/q^{ui} exprobrant acie^m Dei
21: viuentis, áby **QVINCUNXEM** álbo Cyn=
22: Cynkie^m onym ŕwiętyym/ to iefł/ piącią kámieńmi/ po=
23: kámiónował té Goliaty wŕzytkié/ którzy ná piąci
24: ránách Páná Kryŕtuŕowych zbudowáné Króle=
25: łtwo Polfkié/ Dyablówym Króleŕtwem máło
26: w oczách itéż w wŕzách Króleŕŕkich beŕpiecznie

śiedząc/

strona: 0

O Świętobliwości K. P.

- 1: siedząc/ nie bojąc fye nikogo/ być mienią. Mać
- 2: po gotowiu Król Polfki przeciwko tym Goliá=
- 3: tom ony w rękach fwych gotowé kámienie (*marg*)
- : Król ma w
- : rękách fwo=
- : ich gotową
- : pomfęc. (-): Na=
- 4: przód/ Sąd w Królestwie fwym o Kácérftwie
- 5: Duchownym: ma Práwo fwé Królewskié: ma
- 6: y Miecz ku obrónie Wiáry S. z Ołtarzá przez
- 7: Káplaná łobie podány: ma Przysięęę fwą/ któ=
- 8: rą przyściągł/ Korony fwéy przeciwko wólzelákim
- 9: Nieprzyaciéłom iéy brónić: ma téz y Exekucyą
- 10: dżiśieyfzą/ o którą wólzyltká Koroná Króla fwé=
- 11: go prósi. Niechayze iedno ten Dawid Polfki/
- 12: ná thé nie obrzázánego łercá/ y nie obrzázánych
- 13: warg Goliáty/ z káléty fwéy Królewskiéy/ tych
- 14: kámieni dobędzie/ łátwie I.K.M. y to Kácér=
- 15: łtwo potłucze/ y łam łiebie połpołu z Królestwe^m
- 16: fwym/ z wieczného gniewu Bożého/ y z przekłęc=
- 17: twá ninieyfzych y potomnych łudzi/ wybáwi.
- 18: A iefliże tego nie bédzie/ tedy *łtante hac malicia*
- 19: *pręfenti, & nos, & REX nołter pariter peribimus.*
- 20: Iáko Sámuel o tymże Prorokował Zydóm (*marg*)
- : i.Reg: [!] xij. (-)/
- 21: tákżec y nam fye téz Polakóm pewnie prze blu=
- 22: źniérftwo sftanie. Nie mogłá żadna połtronna
- 23: moc nigdy zwalczyć Polfkiéy Korony/ zwalczy
- 24: ią pewnie ten wnątrzny rołtyrk (*marg*)
- : Niezwycię=

⌘ żóną Polfkę

⌘ zwycięży ká

⌘ cérftwo. (-)/ to iest/ Kácér=

25: Itwo nálze domowé: y rownie fye nam ták Po=

26: lakom sítanie/ iáko fye téz było sftáło Zydóm ná

O

pułczy:

strona: Ov

Quincunx Wtóry/

1: pułczy: których żaden lud postronny zwyciężyć

2: nie mógl/ grzech wnętrzny ié zwyciężył: gdy zá

3: rádą Báláámową (*marg*)

⌘ Num:xxv [!] (-)/ Bálák Król Mádyánitów/

4: wpuścił był niewiáfty ludu śwého w Tabor Zy=

5: dowłki: z którymi gdy fye byli Zydowie nierzą=

6: dną miłością złączyli/ pobudźili byli gniew Bo=

7: ży írogi ná fye/ prze który zginęli fá wzyfcy ná

8: pułczy/ ták iż onéy niezliczónéy wielkości/ która

9: z Egiptu wyfzła była/ iedno dwá/ to iest/ Iozue

10: á Káleb zoftáli byli/ którzy do żemie obiecánéy

11: zdrowo przyfzli. Ták téz y my przyięłifmy do

12: POLfki Hærefię/ iáko Cudzołożnice y Frygerki

13: dufz nálzych Niemieckie/ tymi fye łami zwoiuie=

14: my/ y przez té Kácérftwá bes chyby vpádniemy:

15: nie potrzebác nam Turków/ áni Tátarów/ áni

16: Mořkwy ktemu czekác.

17: Macie Poświęcenié Wieże téy/ nie ták podo=

18: bno ozdobné iákościé miéc chćieli: á wżákóz do=

19: fyc ná tym miéycie/ iż Królestwo Polfkie z ludu

20: wybraného (*marg*)

⌘ Polfka świę

- ⌚ ta. (-)/ Iprawą Boską zbudowané: święté
- 21: ieft (iákom téz iuż powiedział) fwym włafnym
- 22: Królem/ święté ieft Kápłanem/ święté ieft Oł=
- 23: tarzdem/ święté ieft Wiarą Krześcijánfką: Ná=
- 24: kóniec/ ieft święté świętym/ w którym miefzka/ y
- 25: w którym fye wżyfłtko zámyka Kościołem/ ocze=
- 26: kawáiąc z Páwłem Apoštołem/ y ze wżyfłtkimi

Święty=

strona: 02

O Włafności K. P.

- 1: Świętymi/ beatam Ipm, & aduentum glorię ma=
- 2: gni Dei, & Saluatoris nołtri Iefu CHRiŤti: cui foli
- 3: trino et vno lit gloria in Ięcula Ięculorum: AMEN(marg)
- ⌚ Tit: ij. (-).
- 4: A gdyż iuż y budowaníe y poświęcání Króle=
- 5: łtwá Polłkięgo mamy/ powiedzże nam ty/ y to
- 6: wypełni cóś nam obiecał: bo ná początku/ gdyś
- 7: miał o królestwie Polłkim mówić/ rzekłś był po
- 8: wiedziéc/ náprzód/ co Królestwo Polłkié/ á po=
- 9: tym/ co zá włafności Królestwá tego fą: niech
- 10: nam niczego nie doftáie ku téy ták vważóny y
- 11: vczóny Rozmowie. **ORZECH.** Rad to
- 12: vczynię/ á zwłafzczá żeś fye téz y ty dał nam w
- 13: téy rozmowie powoli/ y tákeś nam to Poświę=
- 14: cání odpráwił/ żeś y nas w łtarádawnéy wie=
- 15: rze Przodków náłzych potwiérdził/ y Kácérfką
- 16: niepráwość przed oczymá náłzymi wyłtáwiłś:
- 17: zá cóć bárzo obádwa dziękuujemy. **EVANG.**
- 18: Pan Bóg wié/ że przed rádością fye nie czuię/
- 19: áni wam powiedziéc mogę/ iákom vczczón ieft

- 20: ná tym Poświęcániu/ od ciebie mnie miły Księ=
21: ze Doktorze: y bym był Królem/ hnetkibym cię
22: między piérwżymi Kánoniki w Polźce pośá=
23: dźił/ zá tę vcztę szláchetną. **PAPIEZ**. Do=
24: sycći mnie ná Przemyłkiéy Kánoniéy/ ná którém
25: przeltawam/ y tu śmierci czekam. Iesliże syc co
26: dobrého mówilo/ á wam syc to podobáło/ Pánu

O ij

Bogu

strona: O2v

Quincunx Wtóry/

- 1: Bogu zá to dziękuemy. Ale ázeby syc nam nie=
2: miełkáło/ bo iuz oto ná Niełzpory zwónią/ ty
3: téż Pánie Orzechowłki/ czyn co małz czynić/ á o
4: Włafności Królestwá POLłkiégo/ iákoś był
5: nam obiecał/ powieday (*marg*)
: Włafność
: Królestwá
: Polłkiégo. (-).
6: # **ORZECH**. Augułtyn Swięty/ té Phi=
7: lofophy które Platoniki zowá/ powiáda byc ná=
8: uce náłzém Krześcijánłkiéy między inymi Philo=
9: łophy bárzo podobné (*marg*)
: Platoniko=
: wie bárzo
: Krześcijá
: nom podo=
: bni. (-): y záprawdę gdy syc dobrze
10: łámemu Platonowi przypátrzymy/ wielé v nie=
11: go naydziemy Krześcijánłkiéy náuki: áczci tego
12: nigdy v niego nie naydzielz/ [Deus propicius esto](http://rcin.org.pl)

- 13: mihi peccatori: áni tego/ & verbum caro factum est.
- 14: Ale inŝyeh rzeczy w Zakónie náŝym zákrytych/
15: ná kóniec/ y tych które ŝye S. Tróyce tyczą/ nay=
16: dzieŝ doŝyć. Ten tedy wielki y ŝawny **Philo**=
17: **ŝoph**/ in **Lib: de Repub** nápiŝał to: Iŝ Rzeczpo=
18: ŝpolita koŝda/ miédy ludŝmi bywa rządóná/
19: álbo od iedného/ którego ón zowie Królem: ál=
20: bo od wŝyŝtkich/ które zowie Poŝpóŝtwem: ál=
21: bo od niéktórych/ które zowie z Poŝpóŝtwá wy=
22: bráné: y równáiąc ten troiáki Rodzay Rzeczy=
23: poŝpolitéy miédy ŝobą/ náyduie być nayleŝŝą
24: Rzeczpoŝpolitá Króleŝtwo nád iné/ w którym
25: ieden człowiek mádry/ roŝtropny/ ŝpráwiedliwy/
26: méŝny/ ŝczodrobliwy y vcŝciwy roŝkázuie.

Bo tám

strona: O3

O Właŝnoŝci K. P.

- 1: Bo tám gdzie wŝyŝcy álbo wiele rządzą/ trudno
2: o rząd ieŝt: który to rząd/ od iedného z náturey
3: ŝwéy poczyna ŝye/ y od iedného przez poŝrzodek
4: áŝ do kóncá idŝie. Przeto tákowe Rzeczypoŝpo=
5: lité/ w których wiele ludŝi roŝkázuia/ trwałe nie
6: ŝą: tudŝież zá nimi chodŝi niezgodá/ tudŝież od=
7: miáná/ tudŝież niewola: o czym czytáćie Pla=
8: toná in **Lib: de Repub: vij**. Tego téŝ y Aryŝtote=
9: les Platonów zacny vcŝeń dowodŝi in **Polyticiŝ**
10: **ŝuis**. Ale ono tu wam przypomnié co tenŝe piŝał
11: in **Lib: de Coelo**, mówiáć o naywyŝŝzym ŝprawcy
12: Niebieŝkiéŝ biegu: By dwá byli naywyŝŝzy ŝpra=
13: wcy Niebieŝcy/ álbo by byli ŝobie mocá równi/

- 14: álbo nie równi: iefli nie równi/ tedy dármoby
15: był z nich ieden/ gdyż ón mocniejszy może odprá=
16: wić Íprawę Íwą bes onego słábégo: á iefliżeby
17: mocą równi łobie byli/ tedyby Íprawá zginęła
18: w niezgodzie ich niebiełka/ gdyby ieden przełzka=
19: dzał drugiemu. Tákiéż [in xij Metaphi](#). tenże Ary=
20: łtoteles powiáda być iednégo naywyżlégo Ípra=
21: wcę włzech rzeczy (*marg*)

: # Ieden

- : Bóg. (-)/ táko niebiełkich iáko y ziem=
22: łkich: temu łámemu dáie dobroć/ dołkónáłość y
23: wyborność/ nád iné włzyłtki rzeczy: nie przypu=
24: łzczáiąc w towarzysłtwo iego/ áni téż równáiąc
25: z nim żadnéy rzeczy/ áni niebiełkiéy áni ziemłkiéy:
26: ná kóniec/ popłowawłzy włzyłtkié Democrácye

O iij

y Aryłto=

strona: O3v

Quincunx Wtóry/

- 1: y Aryłtocrácye/ iedno Páńłtwo we włzyłtkim
2: przyrodzeniu/ pod tym naywyżłzym Íprawcą zá=
3: myka/ onym sławnym Homerulowym wiérłzy=
4: kiem: `ουκ `αγαθον πολικοιρανιη `εις, κοίρανος `εστω `εις Βασιλευς.
5: To iefł/ Nie dobre iefł wiela Pánowánié/ ieden
6: niech będzie Kiran (*marg*)
: Kiran. (-). Vżyłem łłowá nie zwyklé=
7: go/ bom ná ten czás leplzého nie miał/ które wy=
8: łożę wam potym. Niemáłz tedy wedle tych za=
9: cnych Philolophów/ áni Íprawiedliwłzého/ áni
10: zgodliwłzého/ áni téż trwálłzého Páńłtwá/ nád
11: Monárchią/ to iefł/ nád Páńłtwo zwiérzchnie=

- 12: mu iednemu poddáné. **EVANG.** Aczci ták
- 13: pilną y vczóną mowę grzech przerwác/ á wízá=
- 14: kóz zdzierzec fy nie mogę/ ábym cię tu niepytał/
- 15: czemu ci twoi Philofofowie (*marg*)
- : * Przyczy=
- : ná błędów
- : Mędrców
- : ftarych. (-)/ przyfzedfzy do ie=
- 16: dného naywyżlégo fprawce wízego Swiátá/
- 17: którého my Bogiem Wízechmocnym zowiemy/
- 18: iemu czci á chwały fámemu nie dawáli/ ále iáko
- 19: Páweł Swięty pífze (*marg*)
- : Rom: 1. (-)/ flúżyli ftworzeniu mimo
- 20: Stworzycielá/ który ieft Bóg błogofłáwióny
- 21: ná wieki: skąd ten błád przeciwny mądrości ich
- 22: w nich był? **ORZECH.** Bylá tá w nich
- 23: ślepotá/ *poena peccati*: o czym támże nápiśał A=
- 24: poftól: *Quia cùm cognouiffent DEum, non ficut*
- 25: *DEVM glorificauerunt, aut gratias egerunt: fed*
- 26: *euanuerunt in cogitationibus fuis, & obfcuratu^m eft*

infipiens

strona: O4

O WłaŃności K. P.

- 1: *infipiens cor eorum.* á mówi to ApoŃtól o Phi=
- 2: lofofoch. Wielki á ftráfzliwy to grzech był/ v=
- 3: znawfzy Bogá/ niemé ftworzenie miałto Bogá
- 4: chwalić: ále co fyé téy ślepoćie Pogáńfkiéy dži=
- 5: wuiemy/ gdyż widzimy mądrého Sálomoná/
- 6: między ludem Bożym Proroká y Królá/ ná ftá=
- 7: rość ízáleiącego? który k woli Málpam fwym/

8: Aftarten Deam Sydoniorum(*marg*)

3. Reg:xi [!] . (-), to ieft/ Dyablá iá=

9: wnégo/ zá Bogá chwalił wierného. Co Pan

10: Bóg przepuśczał/ ták ná oné Philofofhy/ iáko

11: y ná tego Królá/ dla hárdości ich/ w którą fye

12: podnošili/ wielką hojnošciá mądrošci: ktorą o=

13: ni nie Bogu/ od ktorého ošwiéceni byli/ ále fámi

14: łobie/ zá fwą włafną przywłafzczáli: ktoré nam

15: Pan Bóg dał ná przykład/ ábyfmy rozumki fwé

16: byftré/ boiážniá Bożą itéz **połnšzeńftwem [!]** Ko=

17: šciołá iego króćili/ á ná ono záfwsze pomnieli:

18: Noli altum fapere, fed time. Et, Non plus fapere,

19: quám oportet fapere: fed fapere ad łobrietatem(*marg*)

Rom: xi. (-)(*marg*)

Rom: xij. (-).

20: Tác przyczyná byłá vpadku Mędrców onych (*marg*)

Náuká. (-)/ v

21: ktorých iełłize co dobrého znajdziemy/ bierzmy

22: to od nich iáko dáry Božé/ ku pożytku fwemu:

23: á iełłize co złégo iełł v nich/ to przy nich zołław=

24: my. Ale iž to co oni około Monárchiéy piłáli/

25: bárzo fye zgadza z námi/ ktorzy iedného Bogá/ y

26: iedno Królełłtwo iego wyznawamy y wielbimy.

Przeto

strona: O4v

Quincunx Wtóry/

1: Przeto y my z nimi przełłóžmy Monárchiá/ to

2: iełł/ iedného zwiérzchność/ inym wšytkim ludz=

3: kim zwiérzchnošciám. Ale iž rozmáité między

4: ludźmi Monárchię łá/ nayleplšzey łzukaymy (*marg*)

⌚ * Którá eſt [!]

⌚ Monárchia

⌚ naylepſza. (-)/ któ=

5: réy różnicą/ od inſzych Monárchiy/ dóydziemy

6: Króleftwá Polſkiego właſności/ o którém wam

7: iuż powiem/ tylko o łáfkáwé wyſłuchánié was

8: proſzę. **EVANG.** Bárzo tego pilnie ſłucháć

9: będę/ bo mi powiádaſz o tákowych rzeczách/ iá=

10: kowych iá przed tym nigdy nie ſłýſzał. **PAP.**

11: Tóż téż y o mnie ſobie obiecuy. **ORZECH.**

12: Niżli wam co inégo powiem/ to wiedziéć maćie/

13: że my Polacy/ iáko y ini Słowiáńſkiego ięzyká

14: ludzie/ mowę ſwą z Gréckiego ięzyká mamy w=

15: żiętą (*marg*)

⌚ Polſki ięzyk

⌚ z Gréckiego

⌚ ięzyká wy=

⌚ ſzedł. (-): tego ſye dowiécie od koźdégó Polaká/ któ=

16: ry iedno Grécki ięzyk rozumié. (*marg*)

⌚ # Król. (-) Máią tedy Gré=

17: kowie ſłowo w ięzyku ſwym iedno zacné **Κοιρανος**:

18: którém ſłowo przyſtoyné ieſt onemu Zwiérzchnie=

19: mu/ który w pánowániu ſwym/ nie ſwégo/ ále

20: poddánych ſwych pożytku ſtrzeże: czego **Etymo=**

21: **logia** Grécka iáwnie dowodzi. Z tego to ſłowá

22: Gréckiego/ vrodził ſye v Węgřów Kiral/ v Ru=

23: ſi Korol/ v nas Láchów Król: którém imię álbo

24: ſłowo/ niemoże żadną miárą przywłáſzczóné być

25: tym to Zwiérzchnim Pánom/ którém **δεσποτας**, álbo

26: **δυναſτας** Grékowie/ to ieſt/ Hoſpodármí álbo Mo=

strona: P

O WłaŃności K. P.

- 1: carzmi zowa/ którzy niewolnikom pánuią/ á nie
- 2: ludziom wolnym: bowiem δεσπότης καὶ δούλος, apud
- 3: Gręcos ita relatiue opponunt^{ur}, vt feru^{us} & d^{omi}nus apud
- 4: Latinos. Weźmićie wŃzytki Pánłtwá od Kró=
- 5: łeftwá róznę/ ták Despocyę iáko tész y Dynáltyę/
- 6: to ieft/ Hołpodárłtwá y Księłtwá/ á równayćie
- 7: ié z Królełtwem: rzecz to wam íamá pokaże/ iż
- 8: niemoże być włáŃnie wezwány żaden Hołpodár
- 9: áni Mocarz/ to ieft/ Księżę Królem (*marg*)
- : Księżę ża=
- : dné Kirane^m
- : nie ieft cze^{mv}? (-): przeto/ iż
- 10: kożdę Hołpodárłtwo y Księłtwo/ ízczyra nie=
- 11: wola ieft: Poddáni w Księłtwách/ przeciwko
- 12: krzywdźie zwiérzchnięgo Páná obróny niemáią
- 13: żadný/ włádnie im Pan zwiérzchni iáko chce/
- 14: gárdło poddánemu bierze kiedy chce/ przedawa
- 15: go/ záłtáwia go/ komu chce/ iáko chce/ kiedy chce.
- 16: Mówię o Głównych Księłtwách/ w których
- 17: Księżętá habent meru^m & mixtu^mD^{omi}nium: iáko ieft
- 18: Turcyá/ Mołkwá/ Litwá/ Rákufy/ y iné Księ=
- 19: łtwá tym podobné. A iż to ták ieft/ dowodzę teg
- 20: Prywileiem tym/ którym dárował Król Íágeł=
- 21: ło Litwę Polakom (*marg*)
- : Íágełło dá
- : rował Li=

⌋ twę PolŹce. (-)/ iáko włáfné itéz dziedziczné

22: poddáné fwé: nie ináczéy iákobym ia tobie dá=

23: rował Zurowice/ Wieś dziedziczną fwą: który

24: Prywiléy ták mówi: Terras Litwanię, quas fem=

25: per cum pleno DOMinio, ac Iure mero & mixto

26: hactenus habuimus, & habemus vřq^{ue} modò à Pro=

P

genitoribus

strona: Pv

Quincunx Wtóry/

1: genitoribus nořtris, & ordine geniturę, tanqua^m Do=

2: mini legitimi, prædicto Regno POLonię incorpo=

3: ramus, inuiřceramus, appropriamus: &ċ. S kąd

4: to znác możemy/ że wedle tego Prywileiá łów/

5: Książę Litewłkié/ iáko téz y Mořkiewłkié/ może

6: być zwáné Defłpotem/ álbo Dynáftą: ále Kira=

7: nem/ iż ták rzekę/ to ieřt Królem/ zwáné być źa=

8: dną miárą niemoże: bo Król/ á zwłářczá Pol=

9: řki/ niemoże řadnym obyczáiem ták o řwym Kró=

10: leřtwie mówić/ iáko tu Iágełło o řwéy Litwie

11: mówi. Niema Król nářz w Króleřtwie Ius me=

12: rum & mixtum, non habet ordinem geniturę, tan=

13: quam DOMinus legitimus: non incorporat, non

14: inuiřcerat, non appropriat Regnum cui vult, neq^{ue}

15: enim poteřt. aliter Polonia Regnu^mliberu^m non effet.

16: S kąd tedy to řye iáwnie pokázuie/ iż Mořkwá/

17: Wołofzy/ Litwá/ ták od Polřki różné Páńřtwá

18: řą/ iáko ieřt różna niewola od řwobody (*marg*)

⌋ Do Vniéy

⌋ Litwie dró=

1: gá. (-). A chceli

19: Litwá (profzę niech oni prawdę tę ku dobremu

20: śwemu z łáfką ode mnie przyjmą) z téy niewoléy

21: przyrodzónéy wynidź/ niechayże o Vnią z Pol=

22: łkim Królestwem pilnie fye ftáráią/ v Kśiędzą

23: wielkiégo/ Páná śwého dziedzicznégo/ á v Króla

24: Polłkiégo/ nam wźzem Polakom miłóściwégo/

25: wolnie od nas wybranégo Páná. Bo Litwá

26: k téy Vniéy niemoże inák piérwéy przydź/ áliźby

Kśiędz

strona: P2

O Włańności K. P.

1: Kśiędz wielki Litewłki vmorzył Práwo swoie

2: Kśiężęcé/ które dziedziczné ná Litwie tákié ma/

3: iákié ia mam Práwo ná swych Zurowicách/ któ=

4: ré mogę dáć komu chcę/ wlawłzy Práwo swoie

5: dziedziczné ná kogo chcę. Ták téż iest to ná woli

6: Kśiędzą wielkiégo Litewłkiégo/ dáć Litwę Kró=

7: leŧwu Polłkiému/ y wlać ná Polłkę Práwo w=

8: ŧzytko swoie dziedziczné/ które iáko Pan włáwny

9: y dziedziczny ná Litwie ma: áby wolna Litwá

10: będąc/ mogła z wolna [!] Polłką złączóná być/ ták

11: iákoby z nią iednym ciálem będąc/ iedno ŧerce/

12: iednę duŧę z Polłką w iednym cíele miałá: Quia

13: in habentibus ŧymbolu^m, facilis est tranŧitus. Latwie

14: bywa z wody wiátr/ bo wilgotné łą oboie: tru=

15: dno ogień z wody bywa/ bowiem ŧpółeczności

16: nie máią z łobą żadnéy: wodá wilga á mokra/

17: ogień łuchy á ciepły: przeco przyść z łobą w iedno

18: nie mogą. Tákże téż Litwá niewolna z Polłką

- 19: wolną złączóną być żadną miarą niemoże/ aż ią
20: Książdz wielki Litewłki/ Pan przyrodzóny itéz
21: dziedziczny/ wolną vczyni/ manu mittendo Li=
22: twanum, per verbum Iuris, ESTO LIBER:
23: áby ták wyfwobodzóna/ z przyrodzóného śwého
24: niewółftwá Litwá/ iuz będąc wolną/ mogłá być
25: z wolną Koroną Polłką złączóná. Ták iáko y
26: Pan Kryftus/ nie piérwéy w Królestwo fwoie

P ij

nas przy=

strona: P2v

Quincunx Wtóry/

- 1: nas przyiął (*marg*)
: Pan Kry=
: ftus iáko
: nas do kró=
: leftwá śwég
: przyiął. (-)/ áliż Prawo Książęcía swiátá tego/
2: które ná nas przyrodzóné miał pan dijabeł/ vmo
3: rzył śmiercią śwą: co téż ná przykład ludzióm
4: dał/ áby nie piérwéy człowiek w Książctwie ná=
5: rodzóny wiedział fye być wolnym/ áliżby pozby=
6: wfy Prává Książęcého/ do Królestwá otwo=
7: rzóné wrotá miał. Tą drógą á nie iną/ między
8: Polłką á Litwą prawdziwa Vnia będzie: która
9: gdy zá łáfką I.K.M. dóydzie/ w ten czas Li=
10: twá wolnością Królestwá Polłkiego wolna bę=
11: dzie: inłzá drógą oná wolna być żadną miarą
12: niemoże. Bo to ieft wielkie repugnans, mieszkác
13: w Książctwie/ á wolnym fye powiádác: nie iná=
14: czéy iáko mieszkác w ciemnościách/ á swiátło=

- 15: ścia fye chlubić: *Nihil enim vt luci cum tenebris,*
16: *ita libertati cum Ducatibus est com^mune.* Król nád
17: Królmi Pan Kryftus/ názwał fwoie Pánftwo
18: Króleftwem (*marg*)
: Czemu Kry
: ftus Pán=
: ftwo fwé
: názwał kró
: leftwem. (-): á Dyabelfkié fobie przeciwné pán=
19: ftwo/ názwał Księftwem: nie przeco inégo/ ie=
20: dno że włańność Kroleftwá/ wolność ieft: ná
21: którą vrodziliłmy fye z piérwu byli/ którąchmy
22: potym grzéchem byli ftráćili/ y z Króleftwá w
23: Księftwo byliłmy wpádli/ z którego Księftwá
24: przeniółł nas Pan Kryftus śmiercią fwą zásie
25: do Króleftwá: którego włańność/ wolność ieft:
26: ták iáko Księftwá włańność/ ieft niewola/ rzecz

człowieczéy

strona: P3

O Włańności K. P.

- 1: człowieczéy náturze przeciwna. Przeto PAN
2: Kryftus/ Królem wiernych fwych/ ták przez An=
3: yoła/ iáko lam przez fye ieft miánowány (*marg*)
: Lucę 1. (-)(*marg*)
: Ioan: xvii (-): á Dy=
4: abeł ludzi niewiernych/ mizernych itéz nędznych/
5: od tegóz Syná Bożégo/ Książęćiem wezwány
6: ieft (*marg*)
: Ioan: xij. (-). Lotr téz ná Krzyżu podla boku Pánfkiégo
7: wifząc/ nie mówił ku Pánu ták: Pomni mię Pá=

- 8: nie w Księństwie twym. Ale Duchem S. nád=
9: chnióny/ ták mówił: Pomni mię Pánie w Kró=
10: leńtwie twym. Cze^{mv}? (*marg*)
: Lotr Kró=
: leńtwá pro=
: śi. (-)(*marg*)
: Lucę xxii (-) Przeto/ iż fye był ten świę=
11: ty Lotr vrodził w Księństwie/ to ieńt/ w niewoli
12: Dijabelńkiéy/ z którój pragnął wybáwiónym być
13: do fwobody Bożéy/ którój nigdzie indzie niewi=
14: dział/ iedno w Królestwie Pánu KRYńtułowu
15: poddánym: które Królestwo ma Káplaná Ole=
16: iem świętym pomázánego/ y Króla Ciérznim/
17: to ieńt/ z drogich kámieni Koroną/ pecały pełną
18: w Królestwie fwym Koronowánego. A przeto
19: mówię to iáwnie/ przy czym fye téż oftoię/ cóż ich
20: kolwiek ná świecie w Księńtwách głównych lu=
21: dżi ieńt/ żadnego z nich niemáńz Polakowi/ który
22: fye w Królestwie vrodził/ niczym równego/ áni
23: łtanem/ áni rodem/ áni Herbem: bo té trzy rze=
24: czy/ ná których zacność wńyńtká wolnego Pola=
25: ká ieńt/ żywymy fą w wolności: które w niewoli
26: martwymy rzeczami fą. A zań w Ewányeliéy

P iij

iáwnie

strona: P3v

Quincunx Wtóry/

- 1: iáwnie nie widżicie/ iáko ón Márnotrąwca (*marg*)
: # Filius
: prodigus.
: Lucę xv. (-)/ z

- 2: Królestwá od Oycá w opcą [!] Kráinę/ to ieft/ w
- 3: Księstwo wpadłzy/ wżyftkę ozdobę poczciwo=
- 4: ści fwéy Szlácheckieý był vtrácił/ świnie páłł/
- 5: młóto z nimi iadał/ práwą świnią w Księstwie
- 6: był: á gdy zásie łzpátność fwą/ y Księstwá one=
- 7: go był obaczył/ wrócił łye ná włtecz do łwoiégo
- 8: Oycá Królestwá. Pátrzayże iáko go tu Oćiec
- 9: wita: kazał nań naprzód wzdźiac Szátę (*marg*)
- : Szátá. (-) prze=
- 10: dniefłzá/ znák wolności Krolewłkieý/ w którém
- 11: niewolnik v wolnych ludzi nie chodzi żaden.
- 12: Mieli v łtarych ludzi vbiory łwé włafné/ iáko
- 13: y dziś niewolnicy/ w których łromotá była cho=
- 14: dźić/ y ieft wolnym ludziom. Potym dał mu
- 15: Piérścién (*marg*)
- : Piérścień. (-)/ którém zá wieku łtáręg żaden nie no=
- 16: śił/ iedno poczciwy Szłáchćić: o czym czytayćie
- 17: [Aulum Gellium, Plinium fecundum, & Liuium iij](#)
- 18: [Decade, Lib: iij, połt Canen^{lem} pugnam, Mago Anni=](#)
- 19: [balis Legatus, effufis in veftibulo Curię annulis au=](#)
- 20: [reis, ad Senatun Carthaginenfem inter cœtera adie=](#)
- 21: [cit: neminem niſi Equitem, atq^{ue} eorum ipſoru^m Prin=](#)
- 22: [cipes, id gerere inſigne. Hęc Liuius.](#) Otóz małz/
- 23: iáko ten Márnotrawcá w Księstwie piérścień/
- 24: to ieft/ łzláchectwo łwé był vtrácił/ którém nie
- 25: piérwém zásie nábył/ áż był od Oycá w Króle=
- 26: łtwo przyięty: y tenże Oćiec/ dawłzy piérścień/

to ieft/

O Właściwości K. P.

- 1: to iest/ ſzláchtwo/ z nowu ſynowi/ zábił przeń
2: wołu tłuftégo. Wól (*marg*)
: Wól. (-) á Zóná/ ſą przednieyſzé rze=
3: czy w Goſpodárſtwie ſtátecznégo człowieká: o
4: czym czytacie Hefiodá Gréká hnet ná początku
5: Georgi. Tym tedy wołem tłuſtym/ vczynił ſy=
6: ná ſwégo w Kſięſtwie vpádlégo/ vczeltnikiem
7: domu ſwégo wſzyſtkiégo. Tego v Páná ſwégo
8: niewolnik żaden niema/ áżeby co miał domá ná
9: poły z Pánem ſwym. Máło ná tym/ ále ielzche
10: tenże Oćiec/ ſpiéwác y táncowác roſkazał/ czy=
11: niąc dobrą myſł ſynowi iuż wolnemu ſwoiemu (*marg*)
: * Myſł do=
: bra v wolné
: go tylko iest (-):
12: którę myſli niewolnik niema żaden/ żywiąc v=
13: ſtáwicznie *in pane tribulationis, & aqua anguſtię.*
14: Otóż macie z Piſmá S. Króleſtwo y Kſię=
15: ſtwo/ równayciéſz ié teraz z ſobą: pátrząyćie ná
16: hárdégo wolnoſćią/ á ſwiétnégo ſwobodą ná
17: ſwiećie Polaká (*marg*)
: ¶ Wolnégo
: Polaká o=
: zdobá. (-): ſzátę noſi Polak známięnitą/
18: to iest/ równą z ſwym Królem wolnoſć: ktemu
19: noſi Polak ſwiétny piérsćień złoty/ to iest/ ſzlá=
20: chectwo/ którym naywyżſzy niſzſzemu równy w
21: Polſzce iest: ma wołu ſpólnégo z Królem Pá=
22: nem ſwym/ to iest/ Práwo poſpolité/ które ták

- 23: iemu/ iáko y Królowi iego w Polfzce iáko wól
24: równo fłuży. Tákowym będąc Polak/ záfzce
25: wefołym w Królestwie fwym iest/ ípiéwa/ tán=
26: cuie fwobodnie/ nie máiąc ná łobie niewolného

obowiáfka

strona: P4v

Quincunx Wtóry/

- 1: obowiáfka żadného/ nie będąc nic Królowi Pá=
2: nu fwemu Zwiérzchniemu iného winien/ iedno
3: to (*marg*)
: # Co Polak
: winien Kró
: lowi. (-)/ Tytuł ná Pozwie/ dwa grofzá z Lanu/ á po=
4: ípolitą Woynę: czwartého niema POLak nic/
5: coby iemu w Królestwie myśl dobrą káziło. (*marg*)
: * W Księ=
: ítwách mi=
: zerya. (-)
6: Pódzciész do Księstwa Główného/ do którego
7: kolwiek chcecie/ w żadnym nie naydziecie praw=
8: dżiwie áni téy ízáty piérwżéy/ áni tego piérście=
9: niá złotého/ áni tego wołu tłútego/ áni téz tego
10: Symfonału wefołego. A iefli który z Księ=
11: ítwá niewolnik tą ízátą/ tym piérścieniem/ tym
12: wołem/ y tym Symfonałem będzie íye chlubił/
13: nie ináčéy vczyni/ iedno iákobym ia odciętą od
14: ciáła rękę/ ręką prawdziwą zwał: bo iáko ręká
15: gdy w cíele nie iest/ ręką nie iest: także téz żaden
16: ná świecie człowiek/ który w Królestwie Krze=
17: ścijánłkim nie iest/ wolnym nie iest (*marg*)

1: W Króle=

2: łtwie tylko

3: łwobodá. (-). A przeto/

18: áni prawdziwym Szlachcicem iest/ áni Prawá

19: ma żadnego pewnego: w biędzie y w nędzy zá=

20: włze żywie. Ná koniec/ cíniem człowieczym/ á

21: nie człowiekiem prawdziwym koždy człowiek w

22: Księctwie Głównym żywiąc/ iest szpátną á w=

23: zgárdzoną rzeczą: **Quare? quia in feruitute Du=**

24: **cali nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.**

25: Niechcę/ áczbym mógł/ Piłmá S. tu ná swiá=

26: dectwo vzyć/ bowiém to łami przez łye baczyćie/

iż Piłmá

strona: Q

O Włańności K. P.

1: iż Piłmá o tym włędzie pełno. PAPIEZ.

2: Baczymy: Zydowłki łam kwitnął zá wieku łtá=

3: régo lud: á czemu? **Quia erat gens łancta, Regale**

4: **Sacerdotium.** A oni zášie/ **Moab & Agareni, Ełau,**

5: **Amalec, Chananei,** przekłętymi ludźmi byli/ ábo=

6: wiem Książętámi y w Księctwách národzeni

7: byli. Dar nád dármi Bożymi thu y ná onym

8: swiecie/ Królewłki łtan iest. Przeto téz w Pa=

9: ćierzu záwłze od Bogá prółimy/ Przydźi Kró=

10: lełtwo: nie mówimy/ Przydźi Księctwo twé.

11: Nic przeco inégo/ iedno iże Księctwo/ rzecz iest

12: brzydłiwa/ y náturze człowieczéy przeciwna/ iteż

13: klátwy Bożéy pełna. **EVAN.** Dołwiádczy=

14: łem ia w Litwie tego/ gdzie Krółá Páná náłzé=

15: go/ nigdy Litwá łáńnym Książęcim/ ále Na=

- 16: iałnieyłym Królem zawnze zowie: y niemoże za=
17: den Litwin bes wielkiéy háńby fwéy/ podobno
18: y bes kaźni/ ták ku Pánu fwemu mówić: Miło=
19: ściwé Książę. Kijemby pewnie od Márzálká
20: Litewłkiégo zá tho fłowo wziął: ále koždy Li=
21: twin ták ku Książdu wielkiému mówi: Miło=
22: ściwy á Naiálnieyły Królu náłz: przemieniá=
23: iąc niźłzé w wyżłzé/ miérzióné w miłé/ wzgár=
24: dzóné w zacné/ á przekłété Książęcé imię/ w bło=
25: gołławióné imię Królewłkié. **ORZECH.**
26: Niechayze tedy Sąsiedzi náłzy Litwá lękáią fy

Q

téy łzpá=

strona: Qv

Quincunx Wtóry/

- 1: téy łzpátnéy y vpádléy Condycyéy Książtwa ko=
2: źdégó głównégó: niechay fyé ią brzydzą/ iáko rze=
3: czą przeciwną zacności náturey ludzkiéy: á nád
4: to ielzce/ niechay oni poznawłzy Náturey Książ=
5: łtwa koźdégó głównégó tę być/ iż między Kró=
6: łeftwem á Książtwem/ to ielł/ między Pánem
7: á Niewolnikiem/ cáłéy wiáry żadną miárą być
8: niemoże: niech fyé Litwá z háńby przyrodzónéy
9: y koźdemu Książtwu przyzwoitéy/ wćiecie co ry=
10: chláy/ gdy ią Polłká wzywa do Krółeftwá Pol=
11: łkiégo łwobody: niech ktemu ią iáko ółtrogá iá=
12: ka bodźie oné od Philósofów Gréckich łzpátné
13: Piątno/ ná Książtwo koźdé Główné włożóné:
14: πάν δούλον του δεσπότη πολεμει: To ielł/ koźdé niewól=
15: łtwo/ iákoby rzekł Książtwo/ przeciwko Defłzpo=
16: towi/ to ielł/ przeciwko Książęcíu fwemu/ woy=
<http://rcin.org.pl>

- 17: nę wiedzie przyrodzoną. Prawem przyrodzonym
- 18: niewolnik Pána fwégo nienawidzi: á gdzie nie=
- 19: nawiść wrodzona ieft/ tám wiary niemálz: quia
- 20: quem quisq^{ue} odit, perijffe expetit. Nie może to inák
- 21: być/ niewiára zá niewolą záfwe chodzi (*marg*)
- : *Niewiára
- : w Księ=
- : ftwách. (-)/ tám iáko
- 22: záfie zá fwobodą chodzi wiára z dobrého fercá/
- 23: y z vprzyméy miłości pochodząca. téy fwobody
- 24: iż w Księtwie głównym żadnym ná świećie z
- 25: náture fwéy niemálz/ áni być żadną miarą mo=
- 26: że: nie może téz tám áni miłości przeciw Pánu

zwiérchnie=

strona: Q2

O Włańności K. P.

- 1: zwiérchniemu/ áni wiary być żadnéy. Tym
- 2: fámym Argumentem Orator wielki v Gréków
- 3: Demofthenes/ wfzytkę moc burzy Philipá Kró=
- 4: lá Mácedónfkiégo (*marg*)
- : Demofthe=
- : nes czym
- : Philipá
- : woiował. (-)/ wiodąc Attyki przeciwko ie=
- 5: mu ná Woynę. Czytáyćie Olintyáki y Philipi=
- 6: ki iego/ naydziećie w tám tych Orácyach ftrá=
- 7: fziwé Argumentá przeciwko Księtwom: któ=
- 8: rych każdy dobrého vrodzenia człowiek lękác fye
- 9: fpráwnie może/ á Księtwá fye iáko pieklá chró=
- 10: nić: y by Geometrowie/ których dowody pewné

- 11: á dofkónálé lą/ chćieli Księstwo z Królestwem
12: miarą swoią pomierzyć/ nie naydą inák tego/ ie=
13: dno że Księstwo Królestwu wiarą poddanych
14: przeciwko Pánu zwiérzchniemu/ równé być za=
15: dną miarą niemoże: przeto/ iż Księstwo niewol=
16: né/ á Królestwo wolné ieft. **PAPIEZN.**
17: Stára łáciná oná Szkolna ieft/ z Platoná w=
18: żiętá: *Metu poenę fidem colunt barbari. À Grę=*
19: *cis aut^{em}, Virtutis amore fides colit^{ur}.* **ORZECH.**
20: Tákci ieft: wielé o tym piŕze Plato in Epitaphio:
21: y nie naydziećie o thym we wŕzytkiéy Philoŕo=
22: phiéy/ áni w Theologiéy ináčzény być vczóno áni
23: piŕano/ iedno iż Księstwo koždé główné ŕczyra
24: niewola y niewiára ieft (*marg*)

: # W Księ=

: łtwie zmié=

: łzana tyrán

: nis z niewo

: lą. (-). Iefliże kto z Księstwá

25: kórógo o to łye ná mię gniewác będzie/ niechże

26: łye ten gniewa nie ná mię/ ále ná wŕzytkié łtáré

Q ij

Theológi/

strona: Q2v

Quincunx Wtóry/

- 1: Theológi/ á zwłáŕczá Gréki: kórzy wykłádáiac
2: ono/ *Nunc Princeps Mundi huius eijcietur foras,*
3: biédę z niewolá ná Księstwá kłádá. Niechay téz
4: tenże wŕzytkim Philoŕophom y Oratorom łtá=
5: rym zá to łáie/ nie mnie: kórzy *barbaros* nie iné
6: ludźi zwáli/ iedno ludźie w Páńtwách niewol=

- 7: nych mieŝzkáiące. Ieŝli tedy téy ŝpátnéy ná=
8: gány chcą wydź Sąŝiedzi náŝy Litwá/ czego ia
9: im ferdecznie ŝyczę: niechże ŝye obróci ku iáŝnoŝci
10: ŝwobody Króleŝtwá Polŝkiéŝ/ á niech ŝye Praw/
11: wolnoŝci/ y poczcíwoŝci náŝyéy Polŝkiéy rozmi=
12: ŝuie. Niech to Litwá weźmie przed ŝye/ iź Vro=
13: dzóny Polak cztérzy rzeczy wŝafné ma (*marg*)
: Polak czym
: hárdy ná
: ŝwiecie. (-)/ którymi
14: hárdym y wŝpániłem człowiekiem między nay=
15: przednieyŝzymi ludźmi ná ŝwiecie ieŝt. (*marg*)
: 1. (-) Naprzód
16: Mátką/ którą Státutem frogim *de Turpiloq^u*
17: obwárował ŝobie Polak/ pilnie ŝtrzegąc niepo=
18: kalánégo národzenia ŝwégo. (*marg*)
: 2. (-) Potym ŝtáráda=
19: wnym Szłáchectwem/ które z Czechem á z Le=
20: chem z Chárwat do Polŝki z ŝobą przynióŝł Po=
21: lak: wié Polak co Szłáchectwo vmié/ á iákich
22: obyczáiów y záchowánia potrzebuie. (*marg*)
: 3. (-) Trzečia
23: téź przy Polaku rzecz ieŝt/ którą Polak ŝwiétnym
24: ná ŝwiecie ieŝt/ cáłą przećiwko Królowi ŝwemu
25: wiárą/ którą ták vmiłował Polak/ iź od wieká
26: Polŝkiégo to ŝye nigdy nie naydźie/ áżeby kiedy

Polŝká

strona: Q3

O Wŝafnoŝci K. P.

1: Polŝká zdraycę przećiwko Królowi ŝwemu Pol=
<http://rcin.org.pl>

- 2: kłiemu vrodziłá: mówię to/ ilko fye oľoby tycze
3: królewkiéy: nie vrodziłá nigdy Polłká Muśsi=
4: łá/ który fye w Grodnie o Kázimierzá Królá ku=
5: śił: áni Glinłkiégo/ który Zygmuntá zdrádził:
6: áni Wóyciká/ áni Wiktoryná żadného/ którzy
7: dla zdrády fwoiéy przeciwko Pánu fwoiemu/ w
8: Wilnie nie dawno fkaráni ná gárdle łá. (*marg*)
: 4. (-) Ná=
9: kóniec/ równościá POLak włyfłtkié iné Kró=
10: lefłwá prześiágl: niemáľz w Polłzce Kniáźiów/
11: Grofów/ áni Kśiáźát żadnych: tym iednym fłó=
12: wem SZLACHTA/ włyfłtek Naród y Gmin
13: Polłkiégo Rycérfłtwá fye zámyka. Chceli tedy
14: Litwá tymi człérzomá rzeczomá/ to iefł/ Mát=
15: ká/ Szłáchectwem/ wiárá/ równościá/ Polłzce
16: być równá/ niechayże oná co rychléy Kśięfłtwo
17: fwoié w Krolefłtwo/ á Kśiędzá Litewłkiégo w
18: Królá Polłkiégo/ á niewolá w fwobodę/ háńbe
19: w cześł/ głúpośł w mądrośł/ á hrubośł fwá w
20: ćwiczóná náture Polłká co rychléy/ gdy po temu
21: czás máiá/ á gdy ich Polłka Koroná pod płáľcz
22: wolności fwéy/ w towarzýfłtwo fwé dobrowol=
23: nie wzywa: á gdy im téź tego Król náľz Polłki/
24: á Kśiędz wielki ich/ miłóściwie źyczy/ y tego im
25: dozwała/ y do tego ich wiedzye. A iefłiźe tę ľzco=
26: drobliwośł Królá fwégo precz od śiebie Litwá

Q iij

odrzuć!

strona: Q3v

Quincunx Włóry/

- 1: odrzuć! niechay to wié/ że oná áni Koronie Polł=
<http://rcin.org.pl>

2: Źkiéy/ áni Litwin żaden (*marg*)

3: Litwin ni=

4: czym Pola=

5: kowi niero=

6: wién. (-)/ by téż był nayzacnieyŹy

7: y nayprzednieyŹy/ naniŹŹemu Polakowi w ni=

8: czym równym być nie może. Abowiém/ iefliŹe

9: Królestwo wŹeláką zacnoŹciá przewyŹŹa koŹdé

10: KŹięŹtwo/ tedy téż koŹdy człowiek w Królestwie

11: wŹeláką zacnoŹciá przewyŹŹa w KŹięŹtwo ko=

12: Źdého człowieká. A iefliŹe KŹięŹtwo główné Źa=

13: dné Królestwu ni w czym równé nie iefŹ/ tedyć

14: téż áni człowiek z KŹięŹtwá żaden człowiekowi

15: w Królestwie będącemu/ ni w czym równy nie

16: iefŹ/ áni być rowién iemu może: iáko Źye téż to

17: piérwéy pokazáło. Nie vymuię tu áni przydá=

18: ię nikomu nic/ tylko o rzeczách mówię/ ták iáko

19: íámé w łobie poŹtánowióné od Bogá íą: wedle

20: którégo poŹtánowienia/ może Polak beŹpiecznie

21: do SąŹiádá íwého Litwiná/ wzywáiąc go do

22: wolnoŹci y do zacnoŹci íwéy PolŹkiéy/ w miło=

23: Źci ták mówić/ Źycząc iemu téyŹe wolnoŹci/ któ=

24: rá íam Polak w Królestwie íwym PolŹkim/ nád

25: koŹdého w KŹięŹtwo człowieká/ błogóŹławió=

26: nym iefŹ. (*marg*)

27: Polak wzy=

28: wa Litwi=

29: ná do íwo=

30: body. (-) O niewolny Litwinie/ mnie wolné=

31: go Źłuchay Polaká: wzywam cię do Źiebie/ wol=

- 24: ności fwéy przyrodzónéy/ y błogofłáwiéńftwá
25: fwégo/ fzczodrobliwie y wiernie wżyczam tobie/
26: nie dla siebie/ ále dla lámég^o ciebie/ w fpółeczność

fwą cię

strona: Q4

O Włańności K. P.

- 1: fwą cię biorę/ z niewolniká wolnym wolnością
2: fwą cię czynię/ iákom téż niewolnégo przed láty
3: Ruśiná/ wolnym y fwobodnym Pánem/ y ró=
4: wnym we wżem fobie vczynił: z którym w źie=
5: mi iego miefzkam/ y gruntu iednégo z nim wży=
6: wam/ wżyfłtkiégo ná poły z nim mam/ nie iáko
7: z Sąśiádem/ ále iáko z fwym włáwnym brátem:
8: Grunth y wżyfłtko Kśięftwo Rufkié/ ia Polak
9: dobywży go pod Rufkiemi Pány/ pod frogimi
10: Tyránný/ w iednom ciáło Królestwá Polfkié=
11: go/ pod iednym Królem/ y pod iednym Práwem
12: złączył. Tákowéż dobrodźieyftwo ia wolny Po=
13: lak/ dobrowolnie tobie niewolny Litwinie ofiá=
14: ruię: które dobrodźieyftwo áżebyś tym wdzięcz=
15: niéy ode mnie przyiáł/ obácz niedofłátki fwoie/
16: á wielkie doftátki moie: Tobie fye Pan rodził/
17: mnie fye nie rodził: tego ty Páná małz/ któregóś
18: mieć muśiáł: ia Polak/ tego Króla mam/ które=
19: gom mieć chciáł: niemáłz ty żádnéy obróny prze=
20: ciwko zwierzchności Kśiężęciá fwégo/ á ia mam
21: obrónę przeciwko Królowi fwemu/ Przyśięgę ie=
22: go vczynióną pod zwierzchnością Stanu Ká=
23: pláńfkiégo: w iármie ty Litwinie przyrodzó=
24: nym iáko wól chodźifz/ álbó iákoby zniewolóna

25: monsztukiem Szkápá Páná przyrodzóného ná

26: grzbiećie swoim nośifz: á ia Polak/ iáko Orzeł

bes pę=

strona: Q4v

Quincunx Wtóry/

1: bes pętlíc/ ná swoiéy przyrodzónéy/ pod Królem

2: śwym buiam swobodzie. To tak Naród Pol=

3: fki śmieie do Litwy mówić może. A co mówię

4: o Litwie/ tóż rozumiéy y o Mołkwie/ o Woło=

5: fzech/ o Turcých/ y o inych Mocárftwách. Ilko

6: ty widzifz z Księftwá ludzi/ tylko widzifz nie=

7: wolników: á ilko widzifz Polaków/ tylko wi=

8: dzifz swobodnych Pánów: którym każdy infzy z

9: Księftwá niewolnik (*marg*)

: * Księftwo

: niewola. (-)/ zázždy z hárcu tak wfte=

10: pować muśi/ iáko Lwowi wftepuią fárny/ kozy/

11: álbo dzicy ielénie: by téż dobrze ná ty niewolni=

12: ki/ Polacy wolni Królowie/ nie z fzáblámi/ ále z

13: puhámi ná hárc iecháli. Záięczého iest fercá nie=

14: wola/ piérwéyci oná vćieka/ á niżli ią fwobodá

15: płofza: niechay niewola w kámchach/ álbo y w

16: **złtotogłowach** [!] ná Bedewiách/ álbo y ná Dzia=

17: nétoch hárdzie ieżdzi/ niech fobie Tytułów zdo=

18: bywa/ á iemi fye ozdabia: nákóniec/ niech fye tá

19: fowá ziaftrżabia iáko chce/ przedśie fowá fowá

20: będzie/ z Orłem nigdy nie zrowna: dnia/ to iest

21: Polaká/ chrónić fye y nocy fwéy pátrzyć muśi:

22: z tym Orłem w Słónce tá fowá nigdy równo

23: pátrzyć nie będzie: plácu hárdemu wolnością/ á

- 24: Królem śwym/ Polakowi zǎwǎżce poštǎpić mu=
25: śi: by tǎż dobrze Polak w śiérmiǎdze nǎ wole nǎ
26: hǎrc przeciwnko tǎy niewolǎy wyiechał.

Wǎżǎkełmy

strona: R

O Włǎdności K. P.

- 1: Wǎżǎkełmy tego zǎ Oyców nǎłżych doświǎd=
2: czyli v Orŕze (*marg*)
: ¶ Orŕzeńfka
: bitwǎ. (-)/ gǎdzie mǎły poczet nǎłżych/ gdy ŕye
3: nie kǎżdemu trǎwty doštǎło w pław przez Orŕzǎ
4: Rzǎkǎ ŕzyrokǎ itǎż gǎłǎbokǎ/ **kwǎpiǎc** [!] ŕye nǎ Mo=
5: ŕkwǎ zbroynie przebywǎli. Miǎdzy którymi Ian
6: Pilecki (*marg*)
: Pilecki. (-)/ Wǎwrzyniec Myŕzkowŕki (*marg*)
: Myŕzkow. (-)/ y Ian Zbo=
7: rowŕki (*marg*)
: Zborowŕki. (-)/ iǎko dobrzy/ czuyni/ mǎżni/ prǎtcy/ iǎdo=
8: wići nǎ wilki pśi/ przed inŕzymi wŕzemi zbroyni
9: przepływǎli przez Orŕzǎ Rzǎkǎ nǎ Moŕkwǎ. A
10: nie byliŕ Ći Polacy Kokleŕowie ǎlbo Horǎcyuŕo=
11: wie Rzymŕcy w Polŕzce drudzy? nie oglǎdǎli ŕye
12: Ći/ o niepodobny bród ŕye kufzǎc/ nǎ to co zǎ ni=
13: mi było: ǎni tego ŕye bali/ co przed nimi ŕtało:
14: ǎle wolnościǎ Polŕkǎ zǎpaleni/ wŕziǎwŕzy pocz=
15: Ćiwość ŕwǎ/ ǎ miłóść Królǎ ŕwoiǎgo przed śie/
16: nie iechǎli ǎni pŕywǎli/ ǎle nǎ kóniǎch ŕwych po
17: wodŕzie lećieli nǎ onego Moŕkiewŕkiǎgo Tyrǎn=
18: nǎ/ y nǎ nieprzyǎciǎlǎ Pǎnǎ ŕwego. Nǎłż tǎż ón
19: miŕy y wielebny Mǎż/ ǎ nieśmiertelnǎy ŕlawy/

20: Rotmiłtrż Ian Borátyńłki (*marg*)

: Borátyń=

: łki. (-)/ Sąsiad náłz/ włá=

21: łny Dźiad/ po dźiévce łwéy/ bráciéy méy łtrycz=

22: néy: izali ze cztériżómá łty Polaków róty łwéy/

23: bębnámi tylko woiennymi/pod Połockiem ná=

24: gnawłzy bydłá tego Mołkiewłkié^o w Dźwinę/

25: máłó nie puł Mołkwy był potopił? Ale to rze=

26: czy łą dawné/ pódźmy do bliźłzych. Pod Stá=

R

rodubem/

strona: Rv

Quincunx Wtóry/

1: rodubem (*marg*)

: Stárodub. (-)/ ón náłz łławný/ y wiecznéy pámiéći

2: Hetman/ Fábíułom y Scypionom równý/ Pan

3: Ian Tarnowłki/ Kálztellan Krákowłki/ czym

4: iným ony niezliczóné Woyłká Mołkiewłkié po=

5: ráził/ y Stárodub z gruntu wywrócił/ iedno nie

6: hárdým wolnoścíą Polakiem? w którým łztur=

7: mie/ y w óobliwym zwycięłtwie/ tákié męłtwo

8: Polłkié byłó/ że Hetman/ gárdłem y pocźciwo=

9: śćią wielé Zacnych Mężów/ od dźiury Zámko=

10: wéy óślep ná łtrzelbę Zamkowá bieżące/ odgra=

11: żał. Między którými był Sieftrzeniec iego ro=

12: dzóny/ Ian Mielecki (*marg*)

: Ian Mie=

: lecki. (-)/ który nie dawno z wielkim

13: żálem włzéy Korony Polłkiéy/ Woiewodá Po=

14: dolłkim/ y Márdźáłkiem Koronným/ máłó przed

15: śmierćią Hetmáná tego/ á Wuia łwoiégo/ ná

16: Mielcu vmárł. Czáfu niemam po temu/ ábym
17: wieczný pámięci Męże godné zwycięftwá one=
18: go/ tu przed wámi teraz wfpóminác miáł/ bo y
19: niemogę prze niedoftátek dowćipu/ czás mię téz
20: ku innym rzeczam wzywa. Mogło by fye wielé
21: przypomniéc/ iákowym fortelem Andrzejá Her=
22: bortá z Fulftyná (*marg*)

: # Andrzej

: Herbort. (-)/ Stárodub wywrócóny ieft z

23: gruntu: á iáko zacna támże poślugá bylá Woy=
24: ciechá Stárzechowfkiég (*marg*)

: # Stárze=

: chowfki. (-)/ który Woiewodá Beł=
25: fkim potym vmárł. Ale to opuźczam/ prze iuż
26: ode mnie przepowiedziáné przyczyny: tylko o to/

wfpómináiac

strona: R2

O WłaŃności K. P.

1: wfpómináiac Ianá Tarnowfkiégó/ onego wiel=
2: kiégó onéy Woyny Hetmáná/ P. Bogá prośmy/
3: áby y Syn iego Pan Ian Kryfztoff (*marg*)
: Ian Kry=
: fztoff Tar=
: nowfki. (-)/ Káfztellan
4: ná ten czás Woynicki/ wielki fłup wolności ná=
5: fzey Polfkiéy/ w tę Mofkiewfká niewolá/ torem
6: Oycowfkim/ oŃtrzem kiedy záfádzil: mamy w
7: Pánie Bodze nádzieię/ że ten młody Pan/ ták iá=
8: ko ieft ná Hetmánftwo przeciwko MoŃkwie od
9: Króla Pána náŃzego MiłóŃciwego wezwány/

- 10: odnowi nam Polakom ná tym Tyránnie/ y ná
11: niewolnikach iego Tryumfy fwoié Oycowfkié/
12: który iest *fatalis Dux huius belli*: w tym nic/ wzię=
13: wży Páná Bogá ná pómoc/ wątpić nie trzebá.
14: Ale żebyście to wiedzieli/ iż nie tylko przeciwko
15: niewolý Mołkiewfkiéy mężna wolność Polfka
16: iest: iáko téż Roku przelzłego/ zá spráwą Leśnio=
17: wolfkiégo (*marg*)
: # Leśnio=
: wolfki. (-)/ Káftellaná Ciechanowfkiégo: á zá
18: mężtwem wielkim cnych Rycérzów onych/ Stá=
19: niłáwá Zamofckiégo (*marg*)
: Zamofcki. (-) Stárofty Bełfkiégo/ ró=
20: wny Poczet Polaków/ máło nie wżyftkę Mo=
21: fkwę ná łobie dżierzeli/ y z wielką fławą Naro=
22: du Polfkiégo z Mołkwy cáło wyiecháli. Ale y
23: do Tátar fye obróćmy/ y do Wołoch ludzi nie=
24: wolnych téż pódźmy: wżędzie naydziecie wol=
25: ność Polfką górę miéc nád wżeláką niewolą.
26: Pytáycie tych/ którzy w Sokálfkiéy bitwie byli (*marg*)

: # Sokálfka

: bitwá. (-)/

R ij

ći wam

strona: R2v

Quincunx Wtóry/

- 1: ći wam powiedzą/ co dzielna Wolność Polfka
2: vmié. Mikołay Fiérléy (*marg*)
: Fiérléy. (-)/ Mikołaiá Fiérleíá Ká=
3: fztellaná Krácowfkiégo/ á Hetmáná wielkiégo/
4: y mądrégo/ mogę ták rzec Fábuiufzá Cuncťatorá/

- 5: Polfkiego Syn/ dżisieyżych Pánów Fierleiów
6: z Dąbrowice rodzony ftryy/ przebiwży fye przez
7: wżyftko Tátárkie woyfko/ ná zad woyfka Tá=
8: tárkieg^o/ zámordowany po bitwie nálezióń ieft.
9: A cóż tego Fierleia inego przez woyfko Tátár=
10: fkie przeniofło byfło/ iedno nie wolność/ á Króla
11: fwego miłość? W téyże bitwie Frydrych Her=
12: bort (*marg*)

: # Frydrych

: Herbort. (–) z Fulztyná/ gdy byf cáló z bitwy wyiechał/

- 13: obróciwży fye/ poftawży málo nád bitwą/ zá=
14: trzańnąwży wzgóre ręką/ á ono Rycérkie há=
15: fło zákrzyknąwży: O bezecna poczciwości/ toć
16: mnie dła [!] ciebie dżisia gárdło dáć. Ochynał fye
17: w ony uffy Tátárkie/ y z wielką Tátárką fzko=
18: dą/ w kupie mężnych Kozaków/ którzy z nim fku=
19: pili fye byli/ odbywży kóni/ z łuki/ piefzki/ orde
20: wżyftkę Tátárką ná fobie dżierzawży/ tám zo=
21: ftał/ y gárdło fwé między družyną wierną fwą
22: mężnie dał/ okupuiąc cześć Króla fwego/ pocz=
23: ciwość fwą/ á wolność Kroleftwa Polfkiego/
24: krwią y śmiercią fwą. O mężna Polfka cnoto/
25: toć v ciebie nic podlejšzego nád śmierć nie ieft.
26: Chwałą Leonidę (*marg*)

: Leonidás. (–) fwego Grékowie/ który tylko

ze trzemi

strona: R3

O WłaŃności K. P.

- 1: ze trzemi fty ludzi dżierząc ná fobie wżyftki Per=
2: fyańskie Woyfka/ Xerxa Króla/ w ciálnych Ter=

- 3: mopilách/ táko vpominał družynę miłą fwoię:
4: Pergite animo forti o Lacedemonij, hodie apud in=
5: feros fortasse cœnabimus. Tóžci též vczynił ten
6: Herborth sławny nářz/ który ku zmordovánéy
7: iuż bitwą družynie/ ták wołał krzykliwe: Tu o
8: wierna družyno gárdłá daymy/ cześć Pánu łwe=
9: mu po łobie zořtařmy: mieyřcá lepřzégó nie bę=
10: dzie ku temu ná potym/ by cnotá zapłátę łwá w
11: Polřzce miáłá. Y nie byłiby był ten Herbort
12: z Fulřzyná z družyná łwá onego pogrzebnégó v
13: Polaków napřfu godřien/ który Leonidás ón za=
14: cny v Spártanów z Lácedemoná miáł?
15: Dic hořpes, Spartę, nos te hic vidiffie iacentes:
16: Dum fanctis Patrię Legibus obřequimur.
17: Ale owo w rękách drugi Herbort Seweryn (*marg*)
: * Seweryn
: Herbort. (-)/
18: Synowiec Frydrychów/ á Brát rodzóny Ianá
19: y Iákubá Herborthów Mieřsienieckich nářznych
20: miłych/ w bitwie Wołofkiéy/ záváđziwřzy łam
21: przed vřřem we wřzytko Woyłko Wołofkié/ mę=
22: źnie łobie poczynáiąc w Woyłce Wołofkim/ zgi=
23: náł: Ieřřize ten zgináć mógl/ który śmiertelné
24: gárdło łwé/ zá nieřmiertelná łwáę łwoię/ y do=
25: mu łwégó/ odmienił. Aleć támże v Obertyná/
26: poznał Wołofzyn co Polak wolny vmié: gdzie

R iij

Pan Ian

strona: R3v

Quincunx Wtóry/

- 1: Pan Ian Tarnowřki piąćią Tyřięcy łudźi/ w=
<http://rcin.org.pl>

2: Izytkę moc Wołoską porąził/ y pod nogi Królá
3: Polfkiégo podbił/ i hołdowną ziemią Wołochy
4: z Piotrem ich Woiewodą Królestwá Polfkiégo
5: wdziáał. Iesliże która w Polfzce bitwá wygrá=
6: na byłą/ któraby fercem/ rozumem/ fzcześciem/
7: z Itarádawnymi bitwámi równána być mogła/
8: tedy tá Obertyńka bitwá tákowa iest (*marg*)

: # Bitwá

: Obertyńka

: zacna. (-): widzia=

9: Ies tam Trymegifty/ ony Herculefy/ Mikołáii/
10: Alexándrá/ Prokopá/ Sieniáwfskié: iedný fzcze=
11: śliwéy Mátki/ y iednégo mężnégo Oycá włáfné
12: trzy Syny (*marg*)

: * Mężowie

: zacni. (-)/ wIzytkié Wołoskié Woyfka dzierzá=
13: cé ná łobie. Widziáales tam z Gołych gór Sie=
14: niénfskiégo/ krwią fwą Wołoskié pokrapiáiącég
15: Woyfka. Widziáales Mieleckiégo/ Iázłowiec=
16: kiégo/ Trzébienfskiégo/ Chodorowfskiégo/ Leśnio=
17: wfkiégo/ Gnoienfskiégo/ Tárła/ Kormánickiégo.
18: Ná kóniec/ Szczefnégo Siemickiégo/ Bráciá y
19: Sąsiády nálze/ z rótami y z towarzysfzmi fwe=
20: mi wbiegáiącé fye ieden przed drugim/ ná goto=
21: wá y nápiętą przeciwko łobie od Wołochów ná
22: hárcu śmierć. Długoby y o inych zacnych Mę=
23: zoch nieśmiertelnéy flawy godnych/ w tam téy
24: bitwie przypominác: á wo da PAN Bóg nam
25: po temu czás/ y pokóy/ y możność/ kiedy o téy bi=
26: twie/ y o posługách Ianá Tarnowfskiégo/ itéz o

strona: R4

O WłaŃności K. P.

- 1: Rycerstwie iego piŃać dali Bóg będziemy: boć
2: mi ielzcze żaden z HiŃtoryków/ którzy o Ńlawnym
3: onym Hetmánie/ y o mężnym Rycerstwie iego
4: piŃáli/ dofyć nie vczynił: á wo doŃtániemy táko=
5: wych Przyaciól/ zá których ráda/ Ianowi Tar=
6: nowŃkiému/ y Ńlawnym poŃługam iego vmrzéc
7: nie damy. **EVAN**. Nápełniłś mię żalem y
8: wefelem: ráduię Ńye/ Ńlucháiąc o ták zacnych po=
9: Ńługách Narodu náŃzego PolŃkiego: á záŃie zá=
10: łuię tego/ iż ták wielka y ták wyŃoka cnotá/ za=
11: dnéy zapláty w PolŃce nie miáła/ áni ma táko=
12: wéy/ iáką v Pogánów miéwáła (*marg*)
: Cnotá vPo= [!]
: gánów pła=
: tna rzecz
: byłá. (-)/ którzy Hetmá=
13: nom Ńwym Ńłupy pozłóciŃté lali/ oŃobliwé groby
14: budowáli/ napiŃy ná nich zacné kowáli/ Potom=
15: Ńtwo ich wielbili y bogáćili/ mieyŃce piérwzé w
16: RzeczypoŃpolitéy Potomkom ich dawáli/ y do
17: nich w potrzebách poŃpolitych oŃtátnié vćieczki
18: miéwáli. Nic tego wŃzyŃtkiégo niemáŃz w Pol=
19: Ńzce v nas/ y owŃzem ten Seym dŃiŃsieyŃzy Wár=
20: ŃzáwŃki ná tym wŃzyŃtek ielŃ/ áby cnotá nigdy za
21: dnéy zapláty Ńobie godnéy w PolŃce nie miáła.
22: **PAPIEZ**. Dayćie temu Seymowi pokóy/
23: Ńerce boli/ y prze žal w kámién Ńye obraca/ o Ńprá=

24: wie tego to Seymu fluchaiąc: niechay páznog=

25: ciem w fercu nálezym zalem zráníonym/ Seym

26: ten nie będzie. 2 cæt.

Ono co=

strona: R4v

Quincunx Wtóry/

1: # Ono coście poczęli konaycie/ y przyczynę tego

2: powiádaycie/ skąd to ielt? Iż niech będzie Mo=

3: flkwicín/ álbo który iny z którego kolwiek Księ=

4: ftwá człowiek (*marg*)

: Czemu wol

: négo czło=

: wieká w

: Księftwie

: niemálz. (-)/ á przedšie ón niema ták Orlégo

5: wzroku/ áni ták Sokolégo oká/ iáko naychudźzy

6: POLak ma? **ORZECH**. A cóz to inégo

7: Ípráwuie w Polaku/ iedno nie wrodzóna wol=

8: ność/ dla którój té woienne przykłády przypomi=

9: náliłmy: bo iáko niewola myśl w człowieku tłu=

10: mi/ niłzczy/ gási/ co fye téz y ná twarzy ludzkiój

11: pokazowác muši: ták téz zášie wolność w czło=

12: wieku myśl mnoży/ ferce podnoši/ twarz wefo=

13: łą/ śmiálé oko/ pozór y pochód ochotny w nim

14: czyni. **PAPIEZN**. Zezwalam ia ná to/ ále

15: bym to ktemu ielzche rad wiedział/ Czemu wol=

16: négo człowieká w Księftwie żadnym niemálz/

17: áni być może? á czemu zášie w Królestwie wol=

18: ni ludzie łą? á nie tylko to w Polfzce/ ále y indzie

19: w Królestwach Krześcijáńskich naydziecie?

- 20: Widamy Hiszpany/ znamy Fráncuzy/ z Niem=
21: cy o między miezkamy/ Czechy téż Brátry śwé
22: w oczách śwych mamy: w tych wśyftkich Kró=
23: lestwách/ myśl iákąś górną/ y ochotną być po=
24: łpolicie widzimy: którój w Moskwie y w inych
25: Księstwách nie widzimy. Przetobym rad wie=
26: dział/ czemu to w Królestwách ieft/ á w Księ=

ftwách tego

strona: S

O Wolności K. P.

- 1: ftwách tego niemálf? **ORZECH**. Wiédz
2: to pewnie/ że między ludźmi **REX fit**, **DVX na**=
3: **fcitur**: stawaią fye Królowie ludzióm/ á Księ=
4: żetá fye im rodzą (*marg*)
: **REX fit**,
: **DVX na**
: **fcitur**. (-). Wezmę ná przykład Królá/
5: Pána náłżego Miłóściwégo: ten będąc iefzcze
6: w żywoćie świętobliwym Mátki śwéy/ iuż był
7: Książęciem Litewłkim: á tenże choć fye był iuż
8: potym vrodził/ przedśie nam Polakom Królem
9: niebył/ ále był Królowi Polfkiému także w Pol=
10: fzcze poddánym iáko y koždy z nas iny. A ták/
11: iáko w Litwie Książętá fye rodzą/ ták téż tám
12: poddáni Książętom śwym fye rodzą: á iáko w
13: Litwie przyrodzony Pan ieft poddánym śwym/
14: także téż tám koždy poddány przyrodzonym ieft
15: niewolnikiem Pánu śwemu: który to niewolnik
16: ma tę w łobie wrodzoną opinią/ Iż Pánu iego
17: wolno z nim czynić co Pan iedno żywnie chce (*marg*)

⌚ Własność

⌚ niewolę. (-):

18: która wrodzona opinia/ wżyftkę myśl dobrą w

19: człowieku z korzeniá tak pŕuie/ iáko czérw drze=

20: wo pŕuie z korzeniá go tocząc. Otóż maćie piér=

21: wŕzą przyczynę/ czemu w Księŕtwách ludzie nie=

22: wolnymi ŕą/ á w Króŕŕtwie wolni: Przeto (iż

23: powtórzę) iże w Księŕtwách/ iáko Książętá ŕye

24: poddánym ŕwym rodzą/ tak téż záŕie poddáni

25: Książętom ŕye ŕwym rodzą. A to ieŕt przyro=

26: dzóna niewola/ Dyabelŕkiéy niewolę podobna:

S

in cuius

strona: Sv

Quincunx Wtóry/

1: *in cuius feruitute, nos omnes natura fuimus filij irę*

2: *Dei.* A Króŕŕtwom/ iáko Króŕowie ŕye nie ro=

3: dzą/ tak téż poddáni ŕye tám nie rodzą Króŕom:

4: Przeco w Króŕŕtwách/ iáko Króŕowie z Bożéy

5: łáŕki króŕuią (*marg*)

⌚ * Króŕowie

⌚ z łáŕki Bo=

⌚ zéy króŕuią. (-)/ tak téż y ludzie z Bożéy łáŕki ŕye ro=

6: dzą: nie ináczéy iedno iáko w Księŕtwách Książ=

7: zętá z gniewu Bożégo pánuią (*marg*)

⌚ Książętá z

⌚ gniewu Bo

⌚ zégo. (-)/ tak téż w Księ=

8: ŕtwách ludzie w gniewie Bożym ŕye rodzą.

9: Ten Argument niemoże ináŕŕzą ŕtać formą/

10: gdyż iuż ŕye pokazáło y Ewányeliá ŕwięta/ Iż

- 11: Księstwo przyrodzonym Prawem Królestwu
12: przeciwné iest: skąd mużą y włańności Króle=
13: łtwá/ z włańnościámi Księłtwá/ przeciwné rze=
14: czy/ tymże Prawem przyrodzonym/ wzajem ło=
15: bie być. Druga przyczyná tego iest tá/ Iż Książę
16: w Księłtwie niema żadného nád łobą zwiérzch=
17: niégo/ ná którégoby łye w łprawách łwych Książ
18: żęcych ogládało. Mówię (iákom iuz y piérwéy
19: powiedział) o Książętách głównych/ którzy ło=
20: bie łámi Pánowie łą: nie o tych/ którzy pod Krze
21: ścijáńłkami Królmi łą. Ale Król ma nád łobą
22: wyżłżęgo łwégo/ nie inégo iedno tego/ który go
23: Królem vczynił/ którému Król przyśiągł/ y od
24: którégó Koronę/ Miecz/ Sceptrum/ ná kóniec
25: Stolec Krolewłki/ z rąk wzięł: ná tego/ iáko ná
26: łwégo zwiérzchniégo/ koždy Król Krześcijáńłki

oglądać

strona: S2

O Wolności K. P.

- 1: oglądać łye muśi. Będzieli Królestwu od Kró=
2: lá łwégo gwałł/ ma gotową vcieczkę do Kápła=
3: ná tego/ przez którégó Bóg dał Królestwu Kró=
4: lá. Ten Kápłan łam á nikt iny vrzędnym Sę=
5: džia iest/ między Królem á Poddánym w Kró=
6: łestwách. **EVANG.** Więc by nam Arcybi=
7: łkup Króla łądzić miał/ będąc Senatorem itéz
8: poddánym iego? **ORZECH.** Nie dobrze
9: tho baczyłz: Arcybiłkup Gniężniéńłki (*marg*)
: Arcybiłkup
: Gniężniéń=

1: fki czym ieft
2: w Polfzce. (-)/ nie ieftci
10: poddánym Królá Polfskiégo/ ále ieft Koronator
11: iego: nie ieft téz áni Senator Królewki/ ále ieft
12: Pater REGIS, & REGNI Primas. Czego do=
13: wiodę nie tylko Práwy Polfskimi/ ále téz y tym
14: Tytułem/ który Tytuł Arcybiskupowi Król dá=
15: ie/ Pan nász/ do niego Lifty pífzác. A iż bys to
16: ná oko widział/ iż żaden iny Królá Krześciján=
17: fkiégo/ mimo Kápłaná naywyższégo fądzić nie=
18: może (*marg*)
19: Królá nikt
20: nie fądzi ie=
21: dno Ká=
22: płan. (-). Będę cię pytał/ á ty mnie bes vporu od=
23: powiáday: á nie mówiác nic o dżiśieyfzym ná=
24: fzym miłóściwym/ dobrotliwym/ y świętobli=
25: wym Królu: o iákiem Bolesławie mówmy/ od
26: którego rácz Pánie Boże Polfkę ná wieki zácho=
27: wác. Cobyfmy z tákowym Tyránnem (gdyby
28: go Pan Bóg ná nas przepuścił) łobie poczęli/
29: gdyby ón zápómniawfzy Przyśięgi fwéy/ Prá=
30: wá nam łamał/ á powinności fwéy Królew=

S ij

fkiéy do=

strona: S2v

Quincunx Wtóry/

1: fkiéy dofyć nie dżiátał? **EVAN**. A co inégo/
2: iedno nie wedle Ewányeliéy/ *Compelle intrare?*
3: A niechcesz/ więc muśifz. **ORZECH**. A któż
4: go ktemu przymuśi? **EVAN**. A kto iny/ iedno

- 5: nie Rzeczpołpolita. **ORZECH**. Cóż ty zo=
6: wiefz Rzeczpołpolitą? **EVAN**. Rycérftwo
7: Polfkié/ z Rádą Koronną. **ORZECH**. Do=
8: brzé mówifz/ ále mi powiédz/ tá Rzeczpołpolita/
9: to ieft/ Rycérftwo z Rádą Koronną/ czym przy=
10: muśi Królá fwégo ku powinowátości iego/ fą=
11: demli/ czyli mocą/ czego oná piérwéy przeciwwko
12: iemu pokuśi? **EVAN**. Sąd z Królem trudny/
13: Gwałt niebeśpieczny: niewiém co tu lepfzégó?
14: **ORZECH**. Ale wždy iedno wybiéray/ bo
15: nie możefz brác rázem oboygá: bo Moc z Są=
16: dem/ rázem połpołu ftać nie mogą/ muśi iedno
17: po drugim być: *nam virtutes ordinem inter fe, que^m*
18: *non transgrediunt^{ur}, feruant*. ták nas w Szkołách
19: vczóno: czemułz milczyłz? **EVAN**. Przeto/
20: iż co ná to rzec niewiém **PAP**. *In genere vir=*
21: *tutum, prior est iusticia quàm potentia(marg)*
: # Sprá=
: wiedliwość
: piérwíza á
: niźli moc. (-). Tego nas
22: náuczył Pan Kryftus który śmiercią fwą piér=
23: wéy fpráwiedliwości fwéy dofyć vczynił/ á po=
24: tym wftawłz z martwych/ mocy fwéy nád Dy=
25: abłem vzył: O czym czytaycie Auguřtyná S.
26: *Lib: xiiij de TRINITATE*.

Orzechow=

strona: S3

O Wolności K. P.

- 1: **ORZECH.** Dobrześ to oładził. A gdyż tedy
- 2: Rzeczpołpolita od Sądu by poštąpić z Boleflá=
- 3: wem (bo o tym iest rzecz/ dla przykładu) miáła:
- 4: kto ná tym Sądzie wrzędnym Sędzią będzie?
- 5: **EVAN.** A kto iny/ iedno nie Rzeczpołpolita.
- 6: **ORZECH.** To być nie może/ bo Rzeczpo=
- 7: łpolita powodem w téy mierze ná ten czás iest:
- 8: nie może ná iednym Sądzie tenże być powodem/
- 9: tenże być Sędzią: chybábymy łye ładzić chcieli
- 10: z Królem łwym po Wołofku/ gdzie ciż łtroną łą/
- 11: którzy téż y ładzą: iáko teraz Wołochowie De=
- 12: łzpotá ładźili/ którego ładnym Prawem nie prze=
- 13: kónálęgo áni ładzónęgo/ zámordowali: ále to w
- 14: tám téy Sámoiedzi nie nowa/ bo w Wołofzéch (*marg*)
- 15: ¶ Wołofka
- 16: Sámoiedź. (-)/
- 17: áni wiary poddanych przeciwko zwiérzchniemu
- 18: Pánu/ áni łprawiedliwości Páńłkiéy przeciwko
- 19: poddánym łwym niemáłz ładnéy: okrutna tám
- 20: v tám tych Ludzi Tyránnis/ z wielką niewolą
- 21: zmiéłzana iest. Tedy między ludźmi cnotliwy=
- 22: mi/ w dobrze poštánowiónym Królestwie/ mu=
- 23: łzą być *illa tria ad legitimum IVDicium requifita,*
- 24: *Actor, Reus, Iudex.* A wedle téy Reguły pytam
- 25: cię/ Kogo ná tym Sądzie/ o którym mówimy/
- 26: Sędzią poładźimy? **EVANG.** Wierę nie=
- 27: wiem skąd go weźmiemy? **ORZECH.** A
- 28: kto nam dał Królá? **EVANGEL.** Bóg.

Quincunx Wtóry/

- 1: **ORZECH.** Wiém to: ále przez kogo nam
2: go dał? **EVANG.** Przez Rycérftwo Polłkié.
3: **ORZECH.** Rycérftwo Polłkié Królá obié=
4: ra ná Królestwo/ ále mu władzý Królewłkiéy/
5: áni imieniá Królewłkiégo nie dáie (*marg*)
: Rycérftwo
: niedáiePol [!]=
: lzce Królá. (-)/ bo tego w=
6: lzýtkiégo od Arcybiskupá Król ná Koronácyéy
7: śwý nábywa: iáko łye iuz y piérwý mówiło.
8: Weyrzy w Pontyfikał/ á Koronácyą Królew=
9: łką czytay/ naydziesz to ták być iáko ia powiá=
10: dam/ á nie inák. **EVANG.** Niech ták będzie.
11: **ORZECH.** Tenze tedy Kápłan/ który nam
12: dáie Królá/ łądzi nas w rołtyrku náłzym z Kró=
13: lem: y ten/ á nie iny żaden/ vznáwác to ma/ zo=
14: łtawali w czym winien Król rzeczy śwý połpo=
15: litéy/ czyli nie. **EVANG.** A nużby Król ná
16: Decrećie Arcybiskupim nie przełtawał/ cobyłmy
17: tu dáléy czynili? **ORZECH.** Od tego iełt
18: naywyżłzy w Rzymie Kápłan/ którégó tu v nas
19: namieltnikiem ARCYbiskup Gniéźniéńłki iełt:
20: któremu łámemu tylko Pan Kryłtus rzekł/ *Pałce*
21: *AGNOS meos(marg)*
: Kápłáńłka
: władza. (-): to iełt/ łpráwuy/ rzádz/ łądz ko=
22: źdégó/ żadnéğ nie wymuiác człówieká/ który łye
23: kolwiek miánuie być Báránkiem: to iełt/ wier=
24: nym moim. Do tegoć we włzytkich Krzełćiján=
<http://rcin.org.pl>

25: ńkich Królestwách/ wżytkim ludzióm/ w krzy=

26: wdách Królewńkich/ vćieczká iest ofátńia.

Ewán=

strona: S4

O Wolności K. P.

1: **EVAN**. A cóż potym będzie? **ORZECH**.

2: To co téż było potkało od Sámuelá Kápłaná/

3: Saulá Króla: ten z Stolcá przez Kápłaná był

4: zrzucóny (*marg*)

: Saul zrzu=

: cóny z Kró=

: lestwá. (-)/ á Dawid miáło Saulá ná Stolec

5: Królewńki był przez tegóz Kápłaná władzóny.

6: ktemu naydzieńz wielé przykłańdów w Krónikách

7: w Gréckich/ w Niemieckich/ w Polńkich/ itéż w

8: inych/ gńdzie poddáni w Królestwách/ Decretem

9: Kápłaná naywyższego/ od pońuńżenństwá Kró=

10: lów niespráwiedliwych wolnymi bęńdąc/ z nowu

11: ná mieyńce piérwńzych złych/ dobreń łobie drugié

12: Króle obiéráli: skąd iáwnie być widzimy/ onę

13: przyczynę (*marg*)

: * Przyczyná

: wolności w

: Króle=

: łtwie. (-) któręý łzukamy/ przęcń w Królestwách

14: tylko wolni ludzie łą/ álbo być máią/ á nie gńdzie

15: indzie: która to łámá iest/ iż Kápłan naywyższy

16: dżierzy ná wóńdzy Krzeńcijáńńkień Króle/ áby nie

17: buiáli w łpráwách łwoich Królewńkich/ iákoby

18: chćieli: ále żeby ták poddánym łwym królowáli/

- 19: iáko fye ná Koronácyéy fwy/ przed Káplánem
20: naywyższym klęcząc/ pod Bożą przysięgą/ piér=
21: wéy á nizeli Koronę z rąk Káplánfkich wzięli/
22: królowác obowiazáli: czego iż w Księstwach y
23: w infzych Mocárftwach niemáfz/ przeto téz w
24: infzych Pánstwach wšzytkich/ ilé ich ná świecie
25: ieft/ fzczyré niewólstwo ieft/ fwobody niemáfz w
26: nich żadnéy. Otóz mařz przyczyny niewólstwá

Książęcého/

strona: S4v

Quincunx Wtóry/

- 1: Książęcého/ á wolności Królewfkíey/ która nie
2: ieft ina żadna/ iákom iuř powiedział/ iedno tá/
3: iż Król w fprawách fwych Królewfkich zniewo=
4: lóny ieft/ ku pořtępowi pewnemu/ Zwiérchno=
5: ścią Káplánfką: á ci Defzpotowie y Mocarzo=
6: wie ini/ w fprawách fwych/ tą Zwiérchnością
7: zniewoleni nie fą. A czegóz iefzcze chceř dáléy
8: ode mnie/ powiedz mi?
9: **EVANG.** Com fłyřzał/ iuř ná tym przeřta=
10: wam: ále iefzcze cóř mam w łobie/ co mi bárzo
11: dodziéwa. **ORZECH.** A cóř to tákiégo ieft?
12: **EVANG.** Mowá twoiá górna/ á bárzo fko=
13: ra: z rzeczy w rzecz/ iáko ftrzała z łuku do cylá
14: bieřąc/ niewiém iáko mi z oczu zniknęła/ nie vka=
15: zawřzy mi/ áni dowiódřzy tego/ áby Króleřtwo
16: Polfkié/ iáko Króla/ ták téz y wolność fwą/ ni=
17: skąd inąd iedno od Káplána mieć nie mogło (*marg*)
: iáko Król/
: ták téz wol=

1: ność wPol [!]=

2: łzce od Ká=

3: płaná. (-):

18: wżytko zda mi łye to być **petitio principij**, co w

19: ten czas bywa/ gdy kto czego przez to dowodzi/

20: co łámo dowodu potrzebuie: á przeto ieltem w

21: tym wątpliwy/ mamli ia tak Królá iáko y wol=

22: ności/ od łámégo Kápłaná/ czyli od kogo inégo

23: w Królestwie Polłkim czekać. **PAP**. Dobrześ

24: tho obaczył: y ia/ ácz mię niołłá mowá twoiá

25: Orzechowłki gdzie chciáłá/ á wżákóz baczyłem

26: to/ że iéy czegoś ielzce nie dołtawáło.

Orzechow=

strona: T

O Wolności K. P.

1: **ORZECH**. Wiém ia téż to moi Pánowie/

2: y tegom łye w Szkołách vczył/ co nápiłá **Arift**:

3: in Lib: **PofterioR**, tymi łłowy: Scire aut^{em} arbitra=

4: mur vnum quodq^{ue} simplicit^{er}, non aut^{em} łophiłtico mo=

5: do accidentaliter: cùm caufam arbitramur nos łci=

6: re, propter quam res est: quoniam illius est caufa, &

7: quoniam non contingit illud aliter esse. To nas

8: ten wielki **Philofopch** [!] vczy tego/ iż każda dowo=

9: dna á nie omylna náuká/ y gruntowna wiadó=

10: mość náłzá/ ná pewnéy przyczynie łye łádowi:

11: która to przyczyná/ ma trzy rzeczy mieć w łobie:

12: Naprzód/ ábyłmy przez nią rzecz trudną vmieli.

13: Potym/ áżeby oná rzecz/ przez którą rzeczy tru=

14: dnych dochodziimy/ byłá włáłną przyczyną rze=

- 15: czy onéy. Ná kóniec/ áby to/ czego przez przyczy=
16: nę pewną dóydziemy/ nie mogło być inák/ iedno
17: ták iáko ieft. Wiém to dobrze/ iż tego mowá
18: moiá potrzebowałá/ chciałáli oná we wízem cá=
19: ła być: ále wam folguiąc/ nie chciałem fye w té
20: Akrybologię bárzo wdawác: á zwłafzczá iż oné
21: Eífy/ Dryie/ Quadry/ Cynki/ ná kóniec y Pyrá=
22: mides/ iáko rzeczy fráłowáné/ á kłopotu pełné/
23: nie bárzo mi y lámemu ímákowály. Ale iefliże
24: wy y tego słuchác chcecie/ tedy wam to demon=
25: ítratiue vkażę/ Iż Polká żadnym ípořobem áni
26: obyczáiem/ nie może mieć áni Królá/ áni wol=

T

ności íwéy

strona: Tv

Quincunx Wtóry

- 1: ności íwéy z inąd/ iedno od Bogá przez Kápła=
2: ná: tylko iedno ábym fye wam w tym nie íprzy=
3: krzył/ próżę. **EVANG**. Nie íprzykrzył/ bo
4: tego słuchác obádwa pilnie od ciebie chcemy/ y
5: o to cię bárzo próšimy. **PAPIEZ**. Nie żeby
6: mnie tego ták dálece dla íwoiéy włáfnéy náuki
7: słuchác potrzebá byłá/ bo mnie tho wiedziéc/ y
8: drugiego vczyć/ iáko Káznodziei kościołá Prze=
9: myłkiégo przyłtoi: ále iż mi słuchác ieft miło/ ták
10: wielkimi náukami gotowéy y wítroiónéy Ro=
11: zmowy: przeto téż y mnie małz gotowégo kte=
12: mu słucháczá. **ORZECH**. W imiόno Bo=
13: że pocznę tedy/ ábym pewniéy pořąpił/ od tegóz
14: Philořophá/ który in primo Lib: pořteriorū Ana=
15: lyticoR, vcząc nas o rzeczách wielkich mówić/

- 16: y drugiego vczyć/ tak piŕze: *Omnis doctrina, &*
17: *disciplina intellectua, ex præexistente fit cognitioⁿe.*
18: To ieŕt/ lubo kto od ciebie ŕye vczy/ lubo ty od
19: kogo ŕye vczyŕz/ muŕitá miéc między ŕobą obá
20: początek iáki/ od którego náukę ŕwá poczniétá.
21: Tákiéŕ ia ná ten czás chcąc wam to dowodnie
22: pokázác/ że tak Król Polŕki/ iáko téŕ y wolnoŕc
23: Polŕka/ wŕzytká ná Kápłanie záwiŕŕá: muŕzę te=
24: go dowodu miéc pewny początek/ nád który/ áni
25: prawdziwŕzy/ áni piérwŕzy/ áni bliŕŕzy/ áni iá=
26: wniewŕzy/ być w tym dowodzie nie moŕe: który

początek/

strona: T2

O Wolności K. P.

- 1: początek/ nie tylko piérwŕzym ieŕt w tym dowo=
2: dzie/ ále téŕ ieŕt y przyczyną tego/ czego dowieŕc
3: chcemy. Thomáŕz S. Philoŕoph itéŕ Theológ
4: wielki/ *in prima parte Summę*, tak powiáda: *Au=*
5: *toritas, eŕt principium cognitionis noŕtrę, in his re=*
6: *bus quę funt fidei.* Przeto zá rádą tego Człowie=
7: ká ŕwiétygo y vczónego/ wezmę to co nápiŕano
8: w Zakonie ieŕt przez Moyŕzélzá S. *DEVT: xvij.*
9: *Non poteris alterius gentis homine^mRege^m facere, qui*
10: *non ŕit frater tuus: cunq^{ue} fuerit conŕtitutus, noⁿ mul=*
11: *tiplicabit ŕibi equos, nec reducet populu^m in Ægyptu^m/*
12: *equitatus numero ŕubleuatus: & cæt. Non habebit*
13: *vxores plurimas, quę alliciant animum eius, neq^{ue} ar=*
14: *genti & auri immenŕa pondera. Poŕtquam aut^{em} ŕe=*
15: *derit in Solio Regni ŕui, deŕcribet ŕibi DEVterono=*

- 16: mium legis huius in volumine, accipiens exemplar
- 17: à Sacerdotibus Leuiticę Tribus, & habebit fecu^m: & c̄.
- 18: Nec eleuetur cor eius in superbiam super fratres suos, neq^{ue} declinet in partem dexteram, vel sinistram:
- 20: vt longo tempore regnet ipse, & filij eius super^{er} Israél.
- 21: W tych słowach widzimy wżytkę poſtawę/ ále
- 22: lepięcy rzekę/ wzór Królestwa Krześcijanſkiego/
- 23: w którym/ iákowy ma być Król/ **zretelnie [!]** Moy=
- 24: żeſz tu wypifuie: bo naprzód takowy człowiek ná
- 25: Królestwo wybrány/ ma być brátem Zydóm/ to
- 26: ieſt Krześcijanóm/ którzy ná Zydowſkie mieyſce
- 27: wſtąpili (*marg*)
- : Król iáko=
- : wy ma być. (-): nie ma być iného Narodu Człowiek/

T ij

to ieſt

strona: T2v

Quincunx Wtóry/

- 1: to ieſt/ nie ma być áni Pogáninem/ áni Odſzczé=
- 2: pięcem/ áni Kácérzem: ále ma być **Krześcijá= [!]**
- 3: ninem wiernym/ mieſzkáiąc ftale itęz zgodliwie
- 4: poſpołu z Królestwem ſwoim/ w iednym/ ſwię=
- 5: tym/ powſzechnym/ y Apoſtolſkim Koſciele.
- 6: Taki á nie inákzy człowiek obiérány ma być ná
- 7: Krześcijanſkie Królestwo: potym gdy iuż będzie
- 8: vrzędną zwiérzchnią mocą poſtánowióny Kró=
- 9: lem/ nie ma wielkiego około ſiebie mieć woſká/
- 10: którymby ná zad do Aegyptu/ to ieſt/ w błędy á
- 11: w kácérftwá/ przez moc á przez gwałt lud Kró=
- 12: leſtwá ſwoiého od Koſcioła Bożého odwodził.

- 13: Ná kóniec/ to Królowi pímo przykázuie/ ázeby
14: Król Zón wielé niemiał: to ieft/ áby pocziwym
15: Málzónkiem był: ázeby frébrá áni złotá nie zbié=
16: rał/ to ieft/ áby łákómym nie był. **EVANG.**
17: Słyszę tu z píamá tego/ iáki człowiek ná Krze=
18: ścijáńłkie Króleftwo obiérány być ma/ y iákie
19: záchowánié iego Królewłkie być ma: ále tego w
20: tym pímie nie widzę/ od kogo władzę Królew=
21: łką/ ten człowiek wybrány ná Króleftwo/ wzięć
22: ma. **ORZECH.** Słuchayże ty iedno co
23: Moyżelz mówi: powiáda/ iż Król ma wzięć od
24: Káplaná Księgi **DEVTERonomium**(*marg*)

Káplan

Królowi

Księgi Za=

kónu wtóré

go podáiąc

co znaczy? (-), które sło=

25: wo/ iákoćiem y piérwéy powiádał/ Wtóremu/

26: to ieft/ nowemu Zakónowi należy: który Zakón

nowy/

strona: T3

O Wolności K. P.

- 1: nowy/ ták lye w ftárym Zakónie táil/ iáko lye tái
2: ogień w krzemieniu. Té Księgi Król ma wzięć
3: nie od kogo inégo/ iedno od lámégo Káplaná.
4: Iefli tu w tym podániu tych Książ/ áni swią=
5: tości/ áni táiemnice żadnéy niemálfz/ tedy táko
6: Królowi té Księgi wzięć od Káplaná przyftoi/
7: iáko y od každégo inégo człowieká. Ale gdyż ieft

- 8: przykazano Królowi/ nie od kogo inégo Książę
9: tych bráć/ iedno od Kápłaná: tedy tu musí być
10: przy tych Księgách coś fkrytégo y ofobliwégo/
11: á Królowi ku Stanu iego potrzebnégo/ czego
12: Król/ áni ode mnie/ áni od ciebie/ áni od żadné=
13: go inégo człowieká/ wziąć nie może/ mimo Ká=
14: płaná/ Królowi ku daniu náznáczónégo: zwła=
15: fzczá/ iż tám przydano iest w tymże písmie/ áby
16: Król miał przy łobie té Księgi/ y czytał ié zów=
17: fze/ áby fye vczył bać Páná BOGA fwoiégo/ y
18: ftrzedz słów/ y obrzędú iego w Zakónie nápiáf=
19: négo. Ty słowá okázuią/ iż Król z Księgámi
20: pośpołu od Kápłaná wziąć miał y náukę ku w=
21: fzytkiéy fprawie fwéy Królewfiéy: którą náukę
22: Królewfką/ dármoby Król z Księgámi onymi
23: od Kápłaná brał/ nie wzięwłzy piérwéy od nie=
24: go tego/ czym Król Królem práwym iest: gdyż
25: *Omne agens prius dat formam, quàm consequentia*
26: *ipfam formam: PHILofopho tefte.*

T iij

Ewán=

strona: T3v

Quincunx Wtóry/

- 1: **EVANG.** O náukę ia nie mówię/ ále mówię
2: o moc/ która Króla czyni Królem/ różnégo czło=
3: wieká od wfzytkich Książąt/ Defzpótów y Mo=
4: carzów inych/ dla którój mocy/ iákoś y piérwéy
5: powiedział/ ofobliwym słowem Grék Króla zo=
6: wie *Κουρανος*, Węgrzyn Kyrál/ Ruśin Korol/ Po=
7: lak Król. **ORZECH.** *Qui ad pauca respici=*
8: *unt, falluntur facile:* Arystoteles mowi. Powiedz

- 9: mi/ bywałeś ty kiedy przy Prawie Niemieckim/
10: gdy ieden drugiemu imienié przedáiąc/ Sądo=
11: wnie różgę wzdawa? **EVANG.** Bywałem:
12: Ale cóż to ktemu. **ORZECH.** Wzdawáiąc
13: różgę ieden ku drugiemu ták mówi (*marg*)
: ¶ Znáki sło=
: wią fye imie
: niem rzeczy
: znáczónéy. (-): Oto ia to=
14: bie wzdaię imienié śwé/ ze wżyftkim Prawem/
15: ták iákom sam miał: y zá tym v Prává oddáie
16: Kupcowi różgę. Czemuż tu ón Przedawcá ró=
17: zgę imieniem śwym zowie/ á różgá imieniem ie=
18: go nie ieft? **EVAN.** Nie ieft różgá imieniem/
19: ále ieft pewnym skuteczného przedánia oného v
20: Prává znákiem. **ORZECH.** Dobrze mó=
21: wiz: Ták téz o tych Księgách rozumiéy/ które
22: tu sam Káplán/ á nikt iny/ Królowi podáie: bo
23: Księgi té widomé/ władzą Królewfką nie są/ á=
24: le są znákiem y świętością władze onéy niewi=
25: dóméy Królewkiéy: którą Król przez Káplán=
26: fką zwiérchność/ od sámého Bogá przy onych

Księgách

strona: T4

Okolo Koronacyéy K.

- 1: Księgách bierze: nie ináczey/ iedno iáko ludzie
2: krłzczeni ná Krzście przy wodzie widóméy/ pra=
3: wdziwy Krzeft duż swoich niewidómy/ od Pá=
4: ná Boga przez Kápláná biorą: á iáko gdy Bi=
5: f kupá święcą/ kładzie Arcybifkup ná głowę Bi=

- 6: ĩkupá ſwięciónęgo Ewányelią ſwięta (*marg*)
- 7: Kſięgi ná
- 8: Biſkupá
- 9: kłáda. (-)/ przydá=
- 10: iác ktemu táiemnych ſłów Modlitwy: które to
- 11: włożenię tych Kſięg/ wielka á ſkryta ſwiętość
- 12: ieft: bo przy tym włożeniu/ ieft oná moc Apo=
- 13: ſtołka/ którą Apoſtołem w koſciele Bożym ſta
- 14: wa ſye Biſkup. Ták téż y dżiſia/ coſ podobnégo
- 15: temu Arcybiſkup czyni koronuiąc Królá: który
- 16: przed tym á niźli nań Koronę włoży/ vpominá=
- 17: nię z Kſięg z Zakónu Bożęgo do Królá czyni:
- 18: iákoby podawáiąc wedle Piſmá tego Królowi
- 19: Kſięgi/ y przy tych Kſięgách Koronę/ Miecz/
- 20: Sceptrum/ y Stolec Królewſki/ Królowi od=
- 21: dawáiąc/ y przy tym Królá vcząc/ y Przyſięgą
- 22: ſobie go vpewniáiąc/ *ne eleuetur cor eius in ſuper=*
- 23: *biam ſupra fratres ſuos(marg)*
- 24: Król Brá=
- 25: tem nie Pá=
- 26: nem ieft
- 27: Poddánym
- 28: ſwym. (-): To ieft/ áby z klóby nie=
- 29: wybijał iednoſtáynę/ pożytkiem właſnym ſwo=
- 30: im/ Król wolnoſci Brácięy ſwęy/ áby Poddánę
- 31: ſwé zá Brácią ſwą właſną/ á nie zá niewolniki
- 32: ſwoie v ſiebie miał. A iż zgadza ſye z tym Pi=
- 33: ſmo ono/ co ieden wyfokięy cnoty itęż mądroſci
- 34: Hetman Scypio/ v Cyceroná mądręgo Mówce

strona: T4v

Quincunx Wtóry/

- 1: mówi: przeto położę to/ co téż prawdziwie niko=
2: mu inżemu/ iedno Krześcijánłkiému Królowi
3: przywłafzczóno być może: **Vt enim Gubernatori,**
4: **curfus secundus, Medico falus, Imperatori victoria:**
5: **fic huic Moderatori Reipub^{licae} beata Ciuiu^m vita pro=**
6: **pořita eřt: vt opibus firma, copijs locuples, gl^{ori}a am=**
7: **pla, virtute honeřta fit: huius operis maximi inter**
8: **homines, atq^{ue} optimi illum eřse effectorem volo..**
9: Toć ieřt tedy nie podnáfzác łye Królowi nád
10: Brácią łwą/ co Moyżefz náfifał/ nie mieć Kró=
11: lowi nic łwego przy łobie włafnégo/ áni gárdłá
12: ná kóniec/ czegoby dla Bráciéy/ to ieřt/ dla Pod=
13: dánych łwoich/ y dla wolnořci ich/ Król dobry
14: položyc czáfu potrzeby nie był powinien. **Bonus**
15: **enim Pařtor animam fuam ponit pro OVIbus fuis.**
16: Co tám (*marg*)
: Ioan: x. (-) Ewányeliřtá piřzác po Grécku/ ono łło=
17: wo Láćiniłkié **PASTOR**, náfifał **ποιμὴν**: którym
18: łłowem/ Grékwie łtárzy zowá Krółá/ iákoby
19: ofobliwéř Páftyrzá iákiégo/ który pewnym Prá=
20: wem/ pod pewną wińá/ pářie owce polécóné ło=
21: bie: Przeto tym łłowem iednym/ nie tylko Ká=
22: płany/ ále téż y Króle/ Pan Kryřtus Kápłan y
23: Król naywyřřzy/ Páftyrzmi zowie: (*marg*)
: # Ták Ká=
: płan iáko y
: Król Pá=

⌚ : 4tyrz. (-) których ná=

24: mieřtników ťwoich vrząd ten być powiáda/ pod

25: winą Sądu Bożego vmrzéc dla ťwych poddá=

26: nych: to ieřt/ niczego inégo/ áni gárdłá ná kóniec

ťwégo

strona: V

Około Koronácyéy K.

1: ťwégo nie pátrzyć/ iedno ťwobody á pożytku lu=

2: du im polécónégo. Otóż iáwnie widźicie/ iáko

3: y władza Królewřka/ tákże wolność Króleřtwá

4: poddánégo Królom/ wřzytká z rąk Kápláńřkich

5: wiři: co iáwnie ogládaćie ieřzcie zKoronácyéy [!]

6: Saulá Krółá (*marg*)

⌚ : Koronácyá

⌚ : Saulowá. (-)/ którą krótkimi řłowy wam od=

7: práwię: o którém ták piřano ieřt: (*marg*)

⌚ : i.Reg: [!] x. (-)Tulit autem Sa=

8: muel lenticulam Olei, & effudit ťuper caput eius, &

9: deořculatus eřt eum: & ait, Ecce vnxit te DOMinus

10: ťuper hæreditatem ťuam in Principem: &c̄. Et cùm

11: ingreřfus fueris ibi VRBEM, obuiam habebis gre=

12: gem Prophetarum deřcendentium de excelřo: &c̄.

13: Et inřiliet in te Spiritus Domini, & prophetabis cu^m

14: eis, & mutaberis in virum alium. Quando ergo eue=

15: nerint ligna hæc omnia tibi, fac quęcunq^{ue} inuenerit

16: manus tua, quia DEVS tecum eřt: &c̄. Itaq^{ue} cùm

17: auertirřet humerum ťuum Saul, vt abiret à Samuele,

18: immutauit ei Deus cor aliud: &c̄. Veneruntq^{ue} ad

19: prædictum Collem, & ecce cuneus Prophetaru^m ob=

20: uius ei: & infiluit fuper eum Spiritus Dei, et prophe=

21: tautit in medio eorum: & cęt. W téy Koronácyéy

22: Saulowéy ná oko widzimy/ iákiéy świątości

23: itéz możności pełná ieft Koronácyá Królewka (*marg*)

: Koronácyá

: Królewka

: wielkiéy tá=

: iemnice peł=

: ná. (-):

24: w którém maż naprzód widómég Káplaná/ któ=

25: ry poświęca Króla: maż to/ iż tenże Káplán/

26: poftánowia Króla/ nie nád niewolą Turecką/

V

álbo

strona: Vv

Quincunx Wtóry/

1: álbo Mołkiewka/ álbo Książęcą iáką/ ále nád

2: dziedzictwem Bożym/ którego dziedzictwá wol=

3: ność przyrodzoną włańnością ieft: maż téż to/

4: iż przez świątość pomázania świętego/ które od

5: Káplaná Król bierze/ tych rzeczy doftawa/ fer=

6: cá nowego/ przez które odmienia fye w człowie=

7: ká infzego: potym mieyfcá Prorockiego/ między

8: którymi Proroki będąc Król/ prorokuie: to ieft/

9: vczeltnikiem fye Káplánftwá świętego sftáie.

10: Iefli tedy zwierchność Káplánka Króla wol=

11: nym ludziom dáie/ iefli Króla w człowieká iné=

12: go przemienia/ y iefli go Prorokiem dżiála/ tedy

13: gdzie Káplaná niemálf/ tám téż áni Króla/ áni

14: Królestwá/ áni ludzi wolnych niemálf. Szu=

15: kaymyfz tedy tak Króla iáko y fwobody v Ká=

16: płaná/ á nie gdzie indzie/ chcemyli to oboie przy

17: łobie cało mieć. **EVANG.** Więc bes Ká=

18: płaná/ Káftellan álbo Woiewodá Krákowfki/

19: Królá dác nie może? **ORZECH.** (*marg*)

: # Zaden

: Swiecki

: Pan Królá

: koronowác

: niemoże. (-)Nemo id

20: dat, quod noⁿ habet. W wrzędzie Káftellánfkim/

21: áni Woiewodzým/ namnieyřzým odrobiny wrzę=

22: du nie naydźiesz Królewfkiego: przeto nie może

23: áni Káftellan/ áni Woiewodá Krákowfki/ dác

24: tego inemu/ czego oni łami niemáią/ będąc oni

25: pod wrzędem Królewfkim/ w wrzędziéch řwych

26: niřłzymi itěž mnieyřzymi/ á niřliby Królewski

urząd

strona: V2

Około Koronácým K.

1: wrząd nád řye więřłzy/ řtánowić między ludźmi

2: mieli. Ale w Káplánfkim wrzędzie/ nie równo

3: nád Królem wyřłzym/ gdyż řye w nim Królew=

4: fki wrząd wřzyřtek zámyka/ z władze řwoiým Ká=

5: plánfkiým tego drugiemu Káplán řřycza/ co w

6: wrzędzie řwoim wćále wřzyřtko ma. (*marg*)

: Czemu Ká=

: plán Królá

: czynić może (-) Bo iáko

7: ćiało człowięczé/ Królowi poddáné/ z duřze iego/

8: która Káplánowi polęcóná ieřt/ wiři wřzyřtko:

- 9: ták téż łtan Królewłki/ z vrzędu Kápłáńłkiégo
10: włzyłtek wiłłłć mułł. A przeto/ gdyż w ła=
11: dnym ná łwłćłć vrzędłł/ Królewłki vrząd nie
12: zámýka łye/ łedno w vrzędłł Kápłáńłkim: nie
13: może ładen vrząd Króła dáwáć ludłłóm/ mimo
14: vrząd Kápłáńłki: który to vrząd/ przed tym niłłi
15: Królowłe ná łwłćłć byłł/ miéđzy Ludem Bo=
16: źym/ zámłłze Królowáł/ y od tego Królowáńia
17: Kápłáńłkiégo/ Lud Boży Królestwem wezwá=
18: ny byłł/ choćłay łełłczce Króla ładnégo nie miał.
19: o czym ták píłano łełł: *Vos eritis mihi in Regnu^m*
20: *Sacerdotale, & GENS fancta(marg)*

Exo: xix. (-). To Płłmo łwłłćłé

- 21: vkázue/ łż Królestwo Krzełłłłńłłkié/ bes Króla
22: máłłć w łobłe Kápłaná/ zámłł włku łtárégo/ Kró=
23: łełłtwem od Kápłaná zwáne bywáło (*marg*)

¶ Kápłan

łżycza włá=

łżéy łwołłéy

¶ Królowł. (-): co by ni=

- 24: gdy nie byłł/ by Kápłan z przyrodzenia łwégo/
25: prawđłwym Królem od włeká miéđzy Ludem
26: Bożym nie byłł/ á łeby Król włzyłłłłłéy włáđze

V ij

łwéy/

strona: V2v

Quincunx Wtóry/

- 1: łwéy/ co łéy kolwłek przy łobłe má/ od Kápłaná/
2: to łełł/ od Króla łwégo łżyczonéy łobłe nie miał. (*marg*)

¶ *Panis pro*

¶ *połitionis.* (-)

- 3: Przetoc y Król Dawid/ wżyczóny łobie Chléb
- 4: święty od Achimelechá Káplaná iadł/ którego
- 5: nie godziło fye ieść/ iedno tylko fámym Kápła=
- 6: nom: znacząc to/ iż Król wczestnikiem ieft Ká=
- 7: pláńftwá: to ieft/ zámyka fye wżyftek w Kápła=
- 8: nie/ iáko w Pánie á w Królu fwym. Ták téż
- 9: tenże Dawid/ przed Skrzynią Zakónu Bożégo/
- 10: w Effodzie (*marg*)
- : # Effód. (-)/ to ieft/ w Ornacie Kápłáńskim/ nie
- 11: będąc Káplánem/ grał y łkakał między Kápłany
- 12: z wefelim chwaląc Páná Bogá: ná znak tego/
- 13: iż Król wczestnikiem Effodu/ to ieft/ łtanu Ká=
- 14: pláńkiégo/ á nie Káplán łtanu Królewskiégo
- 15: wczestnikiem ieft: ále ieft Architecton/ álbo iuż
- 16: lepiéy rzeke/ zwierzchnim Pánem y przełożónym
- 17: Królem/ Káplán łtanu Królewskiégo. Czytay=
- 18: cie o tym 1. **Reg**: VI. **EVAN**. Iuż ták niech
- 19: będzie: ále gđziéż dżisia tego Káplaná naydzie=
- 20: my/ álbo skąd go weźmiemy? **ORZECH**. (*marg*)
- : # Káplán
- : Rzymski
- : łam vrzę=
- : dnie dáie
- : Króle. (-)
- 21: A skądże inąd/ iedno nie stąd: skąd go Przodko=
- 22: wie náłzy bráli ná Koronácyą Królow łwych/
- 23: przed łześcią fet lat? A czemuż wždy mié o to/
- 24: iáko o rzecz nową pytałz? **EVAN**. Nie bes
- 25: przyczyny: Bywałem między Połty ná Seymie
- 26: teraz przy thym/ gdy około twoich Dyálogów

strona: V3

Około Koronacyéy K.

- 1: fwary wielkie bywały/ w których powiadałz/ iż
- 2: Król w Polfzce inák ftánowióny iedno co przez
- 3: Káplaná być nie może: niektórzy z Polfów piér=
- 4: wfzych/ podobno prawdą przymufzeni/ pozwa=
- 5: láiąc tego/ iż Koronator Królewki Káplán być
- 6: muśi: ále nie ten Káplán z Gniézná/ którego oni
- 7: Báłwochwalcą zową. **ORZECH**. A któ=
- 8: régóz inégo oni być powiadaia? **EVANG**.
- 9: Tego/ ná którego by fye Ewányelikowie zwolili.
- 10: **ORZECH**. A nuż oni Wiárámi rozmaity=
- 11: mi roftárgnieni będąc/ kiedy ná iedného Kápła=
- 12: ná fwégo fye nie zwolą/ co łobie my poczniemy
- 13: z Koronacyą Królewfką? **EVANG**. Czekác
- 14: do tąd/ aż fye zwolą. **ORZECH**. Niechcę
- 15: powiadać/ iáko to rzecz iest fzpátna/ niefłufzna/
- 16: itéz niebeśpieczna Królestwu Polfkiemu/ Królá
- 17: koronowánégo do tąd nie miéc/ pokiby fye ci lu=
- 18: dzie Wiárámi roftárgnieni/ ná iedného Kápła=
- 19: ná nie zwolili. Aleć to powiém/ iż fye oni nigdy
- 20: ná to nie zgodzą/ áni zgodzić mogą: czegoć ták
- 21: dowodzę: Powiadałś/ gdy fye w Wárlzáwie
- 22: zchodzą Polfowie/ dnia niemálfz żadného/ które=
- 23: goby fwar wielki około wiáry między Polfy nie
- 24: był: iedni dżierzą z Stánkárem/ drudzy z Cál=
- 25: winem/ trzeći z Lutrem/ czwarći z Góniácyem/
- 26: ini z Sárnickim/ drudzy z Grzegorzem/ j z inemi.

strona: V3v

Quincunx Wtóry/

- 1: A któż by té Bálámuty wyliczył? Stánkár pi=
- 2: łze Księgi/ którymi dowodzi/ y dowiódł/ iz wły=
- 3: łcy Cálwiniłtę Arryanowie łą: Cálwin zášie te=
- 4: go dowodzi/ y dowiódł/ iz Stánkáryłtę łzcyrzy
- 5: Nełtoryanowie łą: Sárnicki tákiéż/ Zydowłką
- 6: Wiárę Grzegorzowi y Góniácemu zádaie: y do=
- 7: brze to im zádaie/ bo ci obádwa/ Syná y Du=
- 8: chá S. od Bołtwá Oycowłkiégo/ iáko Zydowie
- 9: odłaczaia/ y Tróyce S. nie wyznawia: tákiéż
- 10: zášie ci dwa wiodą tho ná Sárnickiégo/ y do=
- 11: brze wiodą/ iz Sárnicki ták wierzy/ y ták vczy/
- 12: iz Bóg w Tróycy iedyny nie ielt/ ále iz łą trzy
- 13: między łobą w náturze różni/ Bóg Oćiec/ Bóg
- 14: Syn/ Bóg Duch S. Ielli tedy różné té Wiáry
- 15: łą/ pewnieć téż Kápláni tych Wiar między łobą
- 16: różnymi być mułzą. Powiedzze ty tedy mnie/
- 17: rychłoli tám Koronácyá Króla Polłkiégo dóy=
- 18: dzie/ gdy kožda z ołobná Wiára/ z Káplánem
- 19: łwym ołobnym/ ná Koronácyą poiedzie? y nie
- 20: piérwéyli thám będzie okrutná śieczká/ á niželi
- 21: Koronácyá Królewłka? **EVANG.** Włszytko
- 22: mi łye widzi/ że nie będzie z téy Koronácyéy nic.
- 23: **ORZECH.** Pewnie nie będzie: y przeto ná
- 24: tenże nam kóniec mułi przyłć/ ná który Zydo=
- 25: wie przyłzli (*marg*)

⋮ * Zydowłki

⋮ známienity

⋮ przykład/

1: którzy po=

2: 1połu z Ká=

3: Kápláne^m Kró=

4: lá ftráćili. (-): którzy wzgárdziwłzy Kápláne^m v=

26: rzędnym/ zořtáli hániebnymi ná świećie ludźmi:

y ták

strona: V4

Około Koronácýéy K.

1: y ták Królá/ iáko y Práwá/ y Królestwo 1woie

2: ftráćili: á wołáiąc ná Káplaná/ [CRVCifige](#):

3: tymże głośem wołáli lámi ná fye/ [REGem non](#)

4: [habemus](#). Nie chćieli mić od Káplaná Królá/

5: nie moglić go potym dořtáć áni od Célárzá.

6: Profzę/ przypátrzymy fye tu frogiéy Spráwiedli=

7: wořci Božéy/ iáko tu Zydowie [in ictu oculi, & in](#)

8: [nouířsima voce](#), z Kápláne^m pořpołu tráćá włá=

9: 1ného 1wégo Królá. [Ad nořtram hæc doctrinam](#)

10: [fcripta funt](#): Pánie Oleřzy miły/ bóymy fye przy=

11: kładu tego/ y ftrzeźmy fye tego/ ábyřmy wywo=

12: 1ywáiąc z Polřki Káplaná/ Królá z nim pořpołu

13: nie wywołáli. **EVANG**. Widzę że ku temu

14: idźiemy/ Pánie Boże bądź z námi. Ale żeby^m

15: mógl gotowym płáćić tym ludźiom/ vkaź mi to/

16: iż nie może być żaden vrzędny Koronator Kró=

17: lewřki/ mimo Káplaná Rzymřkiégo?

18: **ORZECH**. Latwieć tego dowiodę: Na=

19: przód Zwyczáiem: Potym Práwem Polřkim: á

20: ná kóniec Kořćiołá Božégo řwiádectwem: po=

21: cząwřzy od Boleřłáwá Chábrégo/ áż do dźiřiey=

22: řzégo Królá/ kto w Polřce Koronowáł Króle,

23: **EVAN**. A kto iny/ iedno nie Kápłan Rzym=

24: łki/ Arcybiskup Gnieźnińki? (*marg*)

: # Mimo

: Kápłaná

: Rzymłkię

: iny żaden

: koronowác

: Królá nie=

: może. (-) **ORZECH**.

25: Dobrze mówisz: Ale cię ktemu pytam/ Prawo

26: y Státut Polłki/ komu rołkázuię Koronowác

Polłkię

strona: V4v

Quincunx Wtóry/

1: Polłkię Królá? **EVAN**. A komuż inemu/

2: ielli nie Arcybiskupowi Gnieźnińkięmu.

3: **ORZECH**. Tedy ten Król/ któryby był od

4: kogo inłzęgo/ á niżeli od Rzymłkięgo Kápłaná

5: Koronowány/ był by przeciwko Prawu/ y prze=

6: ciwko zwyczajowi Królestwá Polłkięgo Kró=

7: lem Koronowánym? **EVAN**. Prawdá iest.

8: **ORZECH**. Tedyby táki Król/ nie był tá=

9: kim w Polłzce Królem/ iákim Królem Chábry

10: Boleław/ y Potomkowie iego/ áż do dziśieyłz=

11: go Królá w Polłzce był? **EVAN**. Táki iest.

12: **ORZECH**. Tedyby nie był Polłkim Kró=

13: lem/ ále włázá iákim/ á prawie *fur & latro*: któ=

14: régo iestlibyłmy do Polłki przyięli/ mušielibyłmy

15: ten zwyczaj Koronácięy Królewłkięy/ y to Prá=

16: wo/ którego vzywamy/ y ten Státut/ który po=

- 17: pińány mamy/ poľpoľu z Przysięgą Królewšką/
18: precz z Polłki wyrzucić: To ieft/ mušielibyľmy
19: Polłką Koronę ſtracić. **EVANGE**. A cze=
20: muž nam tego ná Kazániach nie powiádaią?
21: **PAPIEZ**. Powiádaiąc/ ále wy nie ſłuchaćie:
22: nie podoba ſye wam nic od nas/ co wam zdro=
23: wie á zbáwienie przynoſi: á to przeto/ iź zginąć
24: chcećie. **EVANGEL**. Nie radbym zginął?
25: **PAPIEZ**. Zginieľz/ ieľli zá inymi póydzieľz/
26: á ieľli Króla od Kápłaná odłaczyľz.

Ewán=

strona: X

Około Koronacyéy K.

- 1: **EVANG**. Tego ia czekam/ áżebyście mi to
2: pokazáli/ iź iny żadny Kápłan/ nie może Króla
3: ſtánowić/ iedno Kápłan Rzymłki.
4: **ORZECH**. Vkażę ia tobie ná oko/ iákom ci
5: obiecał: naprzód cię pytam/ ieľliże ieft ieden Ko=
6: ſćiół (*marg*)
: Tenże Ko=
: ſćiół teraz
: ieft/ który z
: dawná był. (-): potym ieľliże tenże ieft á nie inľzy teraz v
7: nas Koſćiół/ który czáľu Apoľtoľów był/ rza=
8: dem/ zacnoſćią/ władzą. **EVANG**. Miły
9: Doktorze/ odpwiédz ľam temu Sopiſćie zá
10: mię. **PAPIEZ**. O tym nie trzebá wátpić/
11: iź Koſćiół ieft ieden/ á nie dwa: bo o tym Duch
12: S. przez Sálomoná ták mówi: *Vna eľt colum=*
13: *ba mea, perfecta mea(marg)*

- : Cantic.vi [./] . (-). A iefli ieft ieden Kościół/
14: tedy w nim tenże porządek/ y tąż zacność/ y tąż
15: władza ieft teraz/ która y piérwéy w nim czáfu
16: Apoštołkiégo byłá. **ORZECH**. Tedy teraz
17: ten Kościół Kluczniká Piotrá (*marg*)
: # Piotr. (-)/ iáko y piérwéy
18: ma? **PAPIEZ**. Ma. **ORZECH**. Tedy
19: ma ten Piotr klucze y Owczárniá/ którą tymi
20: kluczmi otwiéra y zámyka? **PAPIEZ**. Wier=
21: na prawdá. **ORZECH**. Tedy nie wchodzi
22: nikt w tę Owczárniá Piotrowę wrzędnie/ iedno
23: ten/ któremu do Owczárnie ten otwiéra Klucz=
24: nik? **PAPIEZ**. Tákci ieft. **ORZECH**.
25: Pytam ielzche/ mali Kościół ták teraz iáko téz y
26: piérwéy miał/ Apoštoły/ Proroki/ Ewányeliſty/

X

Páftyrzé/

strona: Xv

Quincunx Wtóry/

- 1: Páftyrze/ y Doktory? **PAP**. Boże vchoway
2: inák mówić. **ORZECH**. A kędyż ci w tę
3: Owczárniá wefzli/ przez dźwiéřzéli/ czyli inędy
4: kędy? **PAP**. Pewnie nie oknem/ áni dźiurá.
5: **ORZECH**. Tedy im Piotr kluczem drzwi
6: Owczárnie téy otworzył? **PAP**. A iákóz inák.
7: **ORZECH**. Tedy wrzędnégo áni Apoštołá/
8: áni Proroká/ áni Ewányeliſty/ áni Páftyrzá/ á
9: po nálzemu mówiąc/ Kápłaná/ niemálz w téy
10: Owczárniéy żadnégo/ któryby nie wśzedł przez
11: drzwi otworzóné od Piotrá (*marg*)

: # Stolicá

- 1: Piotrowá. (-)/ w tę Owczárnią
- 12: Piotrowi zwierzoną? **PAP**. Przeciwno temu
- 13: mówić nikt nic nie może. **ORZECH**. Szu=
- 14: kaymyłz gdzie dziś miełzka/ y owłzem gdzie zá=
- 15: włze miełzka ten Rzymłki Piotr/ którógó vkaże
- 16: nam Augułtyn S. *contra Manicheum* Cap: iiii.
- 17: *Multa funt, quę me in Ecclefię gremio iuftiſimè te=*
- 18: *nent: tenet confenſio popoloru^m, tenet autoritas mi=*
- 19: *raculis inchoata, łpe nutrita, charitate aucta, vetu=*
- 20: *ltate firmata: tenet ab ipſa Sede Apoſtoli Petri, cui*
- 21: *paſcendas Oues ſuas Dominus, poſt Refurrectione^m*
- 22: *ſuam com^mendauit, vłq^{ue} ad præſentem Epiſcopatum.*
- 23: *Sacerdotum Succęſſio. Et Lib: 1. contra Donat.*
- 24: *Ergo in Cathedra vnica, quę eſt prima, fedet prior*
- 25: *Petrus: cui ſuccęſſit Linus, tu^m Cletus, deinceps Cle=*
- 26: *mens: & conſequenti ferie alij.*

Hieronym

strona: X2

Okolo Koronacyey K.

- 1: Hieronym S. ad DAMafum tak piſze: Faceſſat
- 2: *inuidia Romani culminis, recedat ambitio: cu^m ſuc=*
- 3: *ceſſore piſcatoris, & diſcipulo Crucis loquor. Ego*
- 4: *nullum primum niſi Chriſtum ſequens, beatitudini*
- 5: *tuę, id eſt, Cathedre Petri, com^munionem confocior, fu=*
- 6: *per illam petram aedificata^m Eccleſiam ſcio: quicunq^{ue}*
- 7: *extra hanc domum Agnum comederit, prophanus*
- 8: *eſt: &c. Non noui VITalem, MELetium reſpuo,*
- 9: *ignoro PAVLinum. Quicunq^{ue} tecu^m non colligit,*
- 10: *ſpargit: qui CHRiſti non eſt, ANTichriſti eſt.*

- 11: Otóż macie Piotra: widziacie na którym miey=
12: fcu y teraz poladzony iest: widziacie któzkolwiek
13: z tym Piotrem w Rzymie bractwa nie dzierzy/
14: flugą Krystufowym/ to iest/ Káplanem nie iest:
15: ále iest flugą iáwnnego złégo ducha. A to nie le=
16: dá kto/ ále wielkiéy świętobliwości y mądrości
17: ludzie/ Auguſtyn y Hieronym mówią. Zám=
18: knimyfz tedy to cochmy poczęli: któzkolwiek nie
19: będąc bratem itéz towarzyszem w íprawie Ko=
20: ściélnéy Piotrowi Rzymſkiému/ wściépia fye w
21: Koronacyą Królewſką/ táki koždy wdziéra fye
22: w Kościół/ y wściépia fye gwałtem w Vrząd
23: Káplánſki: á będąc ſam przeto złodzieiem y ro=
24: zbóynikiem/ nie może ludziom inákſzego Króla
25: dáć/ iedno tákowego/ iákowym ſam iest: to iest/
26: ſzczyrégo Tyránna. **EVANG**. Dziwnieście

X ij

mi łeb

strona: X2v

Quincunx Wtóry/

- 1: mi łeb zakręcili. **PAPIEZN**. Nie fráfuy fye
2: miły Brácie/ muſíſz ná nas Pápiſtách przeltác:
3: chcefzli mieć vrzędnego Króla w Polſzce/ miéyże
4: vrzędnego Káplána/ od Piotra Rzymſkiego do
5: Polſki poſłanego/ któryby to Káplán vrzędny/
6: dał w ręce Królowi twemu Miecz/ ku obrónie
7: wolności twéy. **EVANG**. Y to ná mię tru=
8: dno/ iáko ten może dáć drugiému Miecz/ które=
9: go ſam niema: [quia nemo dat id, quod non habet](#).
10: Iákoś ſam máło przed tym powiádał: á zwła=
11: ſzczá ten twój Piotr/ któremu rzezóno/ [Mitte](#)

12: *gladium tuum in vaginam*(*marg*)

: Ioan.xviii [!] (-). **PAPIEZ**. Dobrze

13: mówifz: rzeczóno Piotrowi/ Pietrze Mieczá nie

14: vzyway: Ale tego iemu nie rzeczóno/ Nie miéy

15: przy fobie Pietrze Mieczá: y owfzem rzeczóno/

16: *Ecce duo gladij hic: Satis est*(*marg*)

: Lucę xxij. (-). Ma Piotr Miecz/

17: ále go w noznách/ to ieft/ w Kościele fwym/ nie

18: fobie/ ále Królom chowa (*marg*)

: #Iáko Pa=

: piéz Miecz

: ma/ á iáko

: go niema. (-). *Quia Summus Sacer=*

19: *dos habet potestatem gladij, sed exercitium eius non habet.*

20: O czym ftaré Decretá ludzi świętych czytacie.

21: Czego téz mamy w Mieściéich przykład/ gdzie

22: Burgmiftrz Miecz ma/ ále go nád zloczyńcá nie

23: vzywa/ Kátowi go ku skutku fprawiedliwości

24: fwéy chowa. **EVANG**. Więc ty iáko Pa=

25: piezá Burgmiftrzowi/ ták Kátowi przyrowny=

26: wałz Królá? **PAPIEZ**. Wiédz to zá pewné/

Iż de

strona: X3

Około Koronácýéy K.

1: Iż *de rigore iusticie*, by nie było w Mieście Ká=

2: tá (*marg*)

: Kát w Rze=

: czypołpoli=

: téy Królew

: fką ręká ieft (-)/ musiałby fám Burgmiftrz wieśic złodzieiá:

- 3: á by nie było Burgmiŝtrzá/ muŝiałby ŝam Stá=
4: roŝtá to czynić: by nie było Stároŝty/ muŝiałby
5: Król ŝam ręką ŝwą/ Spráwiedliwoŝci ŝwiętéy
6: doŝyć czynić: bo zwłáŝczá Królom przykazano
7: ieŝt/ *Maleficos non paciariŝ viure fuper terram(marg)*
: Exo. xxij. (-).
8: **EVANG.** Mówŝe tedy záŝie ták/ by nie by=
9: ŝo Królá/ muŝiałby ŝam Papiéŝ ręką ŝwą wie=
10: ŝzáć złodŝieią/ gdyŝ ón ieŝt náde wŝzemi Królmi
11: Vrŝędnikiem w Koŝciele Boŝym/ itéŝ Królem
12: naywyŝŝzym/ ták iáko ty powiádaŝ.
13: **PAPIEZ.** Táŝ ieŝt. A za Sámuel Kápłan
14: naywyŝŝzy (*marg*)
: i.Reg.xv. [i] (-)/ Agágá Amálechitę/ przed wŝzem lu=
15: dem/ ręką ŝwą włáŝná nie rozŝiekał ná ŝtuki (*marg*)
: ¶ Sámuel
: ŝcinał. (-)/
16: zrzućiwŝy piérwéy Saulá z Stolcá Królew=
17: ŝkiégo/ przeto iż ón żywił Królá onego przeciwi=
18: ko zákazániu iego? Widŝiŝ iáko w ten czás/
19: gdy Królá nie było/ Kápłan miéŝdy ludem Bo=
20: ŝym/ zoŝtawŝy bes Królá ŝlugi ŝwégo/ ŝam ręką
21: ká ŝwą włáŝná/ Spráwiedliwoŝci Boŝéy doŝyć
22: czynić muŝiał. **EVANG.** Dŝiwnie Sprá=
23: wiedliwoŝć od Pána Bogá miéŝdy ludŝmi po=
24: ŝtánowióna ieŝt (*marg*)
: * Spráwie=
: dliwoŝć Bo
: ŝa dŝiwnie
: poŝtánowió

: na. (-). **PAPIEZ**. Dżiwnie: prze=

25: to téż o niéy ták Dawid w Pfálmie śpiéwa (*marg*)

: Pfál.xci. [!] (-): Mi=

26: rabilia op^{er}a tua Domine, nimis profundę factę funt

X iij

cogitationes

strona: X3v

Quincunx Wtóry/

1: cogitationes tuę. Vir infipiens noⁿ cognoſcet, et ſtul=

2: tus non intelliget hæc. Sąc to ſkryté/ á wielkiéy

3: táiemnice rzeczy/ Bóg/ Kápłan/ Król: poſpołu

4: té rzeczy chodzą/ y iedną rzeczą w Krześciján=

5: ſkim Królestwie są: Iáko o Bodze y o Kápła=

6: nie/ ták téż y o Królu/ ono Dawid w Pfálmie

7: śpiéwa (*marg*)

: Pfál. x. (-): Iuſtus Dominus, & iuſticias dilexit, æqui=

8: tatem vidit vultus eius. Dał tobie Królu Pan

9: Bóg przez Kápłaná ſwégo Miecz (*marg*)

: *Miecz da=

: no Królowi

: czemu? (-)/ ábyś ty tym

10: Mieczem ſprawiedliwość w Królestwie twym

11: czynił: ieſliże ty ſprawiedliwości téy zániechalz/

12: Kápłan Koronator twóy/ nápominác cię o to/

13: y Sądownie vpornégo kárác cię zá to ma: á ie=

14: ſliże Kápłan/ pochłébuiąc álbo folguiąc tobie/

15: zámilczy krzywdy y ſprawiedliwości twéy/ Pan

16: Bóg ták Kápłaná przeto ſądzić y kárác będzie/

17: iáko ſądził y karał Kápłaná onego Heli (*marg*)

: i. Reg. iiiij. (-)/ przeto/

- 18: iż ón nie karał przestępných oných Przełożóných
- 19: Synów fwoich/ **Ophni & Phinees**. Wielé przy=
20: kładów w písmie świętym znaydziecie/ skąd to
21: znać możemy/ iż Pan Bóg írogo fye mści íprá=
22: wiedliwości fwéy wzgárdzónéy/ ták nád Król=
23: mi/ iáko téz y nád Kápłanmi: która ípráwiedli=
24: wość (*marg*)
- : # Dla íprá=
: wiedliwości
: dał BOG
: Kápłany/ y
: Króle lu=
: dżiom. (-)/ áby wítáwiczna y wieczna między ludźmi
- 25: w Królestwie KRZeścijánłkim byłá/ dał nam
26: piérwéy Kápłaná/ á potym przez Kápłaná dał

ludziom

strona: X4

Okolo Koronacyéy K.

- 1: ludziom Króla. (*marg*)
- : *Królowie
- : niewierni. (-) Y był kiedyś czás/ kiedy Króla
- 2: nie było ná Swiećie żadného/ y przyyda ielzcie
- 3: oštátnie przed Sądem Bożym czáfy/ w ktorych
- 4: Królowie poginá włyfcy: ták iáko o tym Pro=
5: rok Dániel z dawná nam opowiada. A zášie
- 6: czáfu nigdy nie było/ áni do Sądného dnia bę=
7: dzie/ którégoby czáfu Kápłaná ná Swiećie nie
- 8: było. Wieczna rzecz Kápłan ielt/ á Król docze=
9: sny ielt vrząd. Nie poprzyśięgał Bóg Królom
- 10: wiecznie chowác Królestwá/ (iákom y piérwéy

- 11: powiadał) ále Kápłanom poprzyśiągł wiecznie
12: chować Kápłánftwo. Kápłan v Bogá wybrá=
13: nym y wiecznym naczynim ieft/ przez które fprá=
14: wiedliwość fwą Bóg między ludźmi fprawuie/
15: y przez które dary fwoie wżyftkie ludziom dáie (*marg*)

: *Przez Ká

: płaná Bóg

: ludziom dá=

: ry fwé dáie. (-).

16: Czemu przypátrzáiąc fye Dionyfius S. ták piŕze:

17: Diuinis Iudicijs fancitum eft, vt his, qui digni funt,

18: vt accipiant: Dona Dei donentur per eos, qui digni

19: funt, vt tribuant. Był Chábry Boleŕław/ piér=

20: wży náłz Król Polŕki/ godny Króleŕtwá Pol=

21: fkiégo: muŕiałci téż być Gaudencyus/ Arcybi=

22: fkup Gniéźniéńŕki/ ktemu dárú godnym/ przez

23: którégoby Pan Bóg dał Chábremu imię/ y włá=

24: dzą Królewfką. Tákiéż był Zygmunt Auguŕt

25: godzien v Bogá/ áby nam w Polŕce królował:

26: muŕiałci téż być Ian Laŕki/ Arcybiŕkup Gnié=

źniéńŕki/

strona: X4v

Quincunx Wtóry/

- 1: źniéńŕki/ godzien w Polŕce tego/ ázeby przezeń
2: SIGmunt AVGuŕt/ nam Polakom Królem
3: vrzędnym od Bogá był. Tenci ieft poŕtępek y
4: porządek onéy mądroŕci Bożéy: *Quę attingit à fi=*
5: *ne vŕq^{ue} ad finem fortiter, & diŕponit omnia fuauiter*(*marg*)
: Sap. xiiij. (-). (*marg*)
: Niebędzie=

: li w Polźce

: Kápłaná/

: nie bęǳie y

: Królá. (-)

6: Tą mąǳrością Bożą ci gárdzą/ którzy teraz ták

7: w Polźce pośpolicie mówią: Królá mieć chce=

8: my/ Kápłaná mieć nie chcemy. Przeciw onemu

9: ApoftolŃkiemu iáwnemu piśmu oni to mówią:

10: Quęcunq^{ue} à Deo funt, ordinata funt(*marg*)

: Rom.xiiij. (-).

11: O ślepi Kácérze/ oto Królá mieć w Polźce nie

12: bęǳiecie/ ieśliże Kápłaná z PolŃki wyrzucicie/

13: przez którego Polźce włáfnego Bóg dáie Królá:

14: z którym téż dáie nam pośpołu Ńprawiedliwość/

15: wolność/ miér/ pokóy/ y wiekuiŃtą po śmierci

16: chwałę Ńwą. (*marg*)

: Zá co Polak

: ǳiękować

: ma Bogu. (-) Zá co my wierni/ á zá łáŃką iego/

17: oświéceni prawdą POLacy/ ǳiękujemy Pánu

18: Bogu/ iz nam dał wrzędnego do PolŃki Kápłá=

19: ná: á przez Kápłaná/ dał nam Ńprawiedliwego

20: Królá: y przytym próśmy Pána Bogá/ áby nas

21: raczył záchować/ pod Zwiérzchnością Kápłáń=

22: Ńką y KrólewŃką/ ná czáŃy wieczné w łáŃce Ńwéy/

23: y w Wierze téy/ którąchmy od Przodków Ńwych

24: miłych z rąk wzięli: ábyŃmy wedle Ńtárożytnéy/

25: y iuż przyrodzónéy POLźce Wiáry/ łámego w

26: Trócy Świętáy iedynego Bogá/ prawdziwie

strona: Y

Proroctwá ftráfzliwé.

- 1: w Polŝkim Królestwie chwalili/ á iemu cześć/ y
2: chwałę/ y pokłón/ przez Syná iego iedyńého/ Pá=
3: ná náfzého Iezu Kryŝtá/ ná wieki oddawáli.
4: **ORZE.** (*marg*)
: Modlá Pol
: fka ku BO=
: gu. (-) Pánie Boże day to/ y rácz ftrédz w
5: Polŝce téy Ierárchiéy ŝwiętéy/ którąŝ ty poŝtá=
6: nowił raz w Narodzie náfzym POLŝkim: rácz
7: iéy brónić Swięty Pánie/ przeciwko tym Sá=
8: krámentarzóm ŝlepym y ŝzkodliwym: którzy tę
9: Monárchią y Ierárchią teraz rozlicznymi Ká=
10: cérftwy tárghią. Brón Káplaná fwoiégo náfz
11: Pánie/ przez którego dałeś nam Polakom y Kró=
12: lá: którego vtwiérdz/ iáko obrónćé fwégo Ołta=
13: rzá ŝwiętého. Oŝwieć łáfką fwą wŝyŝtko Kró=
14: leŝtwo náfze Polŝkié/ ábyfmy téy ćiemnoŝci/ Cze=
15: ŝkiégo/ Niemieckiégo/ y Szwáycárŝkiégo Kácér=
16: ŝtwá/ prózni w Polŝce rychło byli: á žebyfmy ćie
17: my nędzni roŝtyrkem/ á ŝtrápieni kácérŝtwem y
18: roŝpáczą/ vpádli POLánie/ iedného/ prawdzi=
19: wégo/ y wierného Bogá/ iednym ŝercem/ y zgo=
20: dliwym głoŝem/ ku lepŝzéy nádźiei łáfką twoią
21: przywróceni/ w Polŝce wiecznie chwalili: Ameⁿ.

22: # **EVANG.** (*marg*)

: # Epilóg

: Quincunxá

z łtráfzliwy^m

Proroctwe^m

złączóny. (–) Ia wam obiemá/ iáko zá ty

23: Modlitwy/ ták téz y zá tę gruntowną/ á práwie

24: Krześcijáńfką náukę/ bárzo dziękuie: pilnie fye o

25: to ftárác będe/ ábym tego nigdy nie zápómniał/

26: com w téy rozmowie dżiśia słyszal: náuczyłem

Y

fye tu

strona: Yv

Quincunx Wtóry/

1: fye tu tego/ iż ftan Swiecki bes ftanu Ducho=

2: wnégo/ nikkzemnym á vpádłym ftanem w Pol=

3: lzce ieft: dowiedziałem fye téz/ co zá poštawá/

4: álbo co zá wzór/ y co zá włalność Korony Pol=

5: fkiéy ieft: iuz téz teraz rozumiem/ między Kró=

6: leftwem á Kśięftwem różność iákowa ieft: ná

7: kóniec/ dowiedziałem fye tu tego/ iże nie żadną

8: infzą rzeczą/ iedno Kápláńfką Zwiérzchnością/

9: Polski Król/ y Królestwo iego/ y wolność Kró=

10: leftwá tego ftoi. Rzeczy to fą wielkié/ á mym

11: zdánim/ ku słuchániu nowé: y niewiém áby od

12: którégo/ tákó Gréckiégo/ iáko téz y Lácińskiégo

13: Autorá/ kiedy w kupie rázem połpołu tráctowá=

14: né były: fzkodáby byłá wielka/ áby nie miály być

15: ták iáko fye tu mówiło/ té rzeczy popifáné/ y do

16: Wárfzawy ná Seym pośláné: owo fye vzna=

17: my/ á k łobie przyydzimy/ biorąc té tákowé zdro=

18: wé rzeczy przed się/ y oné między łobą z Rádami

19: y z Królem I. M. różbiéráiąc przed tym/ á niżli

- 20: śiekiérá gniewu tego Bożég^o/ który iuż wiśi nád
21: námi/ ołtrzem vderzy w korzeń czérwiwy wiá=
22: ry/ y owłzem niewiáry náłzény. **PAPIEZ.**
23: Boże day to: nie ledá rzeczy tu fye dziś mówiły/
24: mogę to rzec/ iż nie bes Duchá Prorockiégo Pan
25: Bóg vpomina y przełtržega dziwnym obyczá=
26: iem Królá Polłkiég^o/ y Królestwo iego/ nie tylko

przez nas

strona: Y2

Proroctwá łtráźliwé.

- 1: przez nas Káznodzieie (*marg*)
: * Pan Bóg
: iednym głó
: fem włzech
: w Polłzce lu
: dži vpomi=
: na Królá
: Polłkiégo. (-)/ którzy Prorockié mieyłce
2: w kościele Bożym dżierzymy: ále téz y przez po=
3: łpolitégo człówieká. Gdzie fye kolwiek obróciłz/
4: á vłzy łwé ná świat podnieśielz/ nic inégo nie
5: vłtyłzyłz/ iedno co ten iednołtáyny głós ludzki:
6: ZGINiemy. A tego zginienia nie naydzie nikt
7: przyczyny żadný inłzény/ mimo tę niełpráwiedli=
8: wość/ przećiwko Bogu/ y przećiwko bliźniemu:
9: która fye w POLłkę wkorzeniá/ y bárzo fye ná
10: włzytkié łtróny po Polłzce rozplódziłá: o którém
11: Sámuel Prorok do Zydów/ to iełł/ do nas Po=
12: łaków/ ták mówi: 1. REG: XII.
13: *Si perfeueraueritis in malicia, et*

- 14: vos, et Rex vester, pariter peribitis.
- 15: Kczemu bárzo idźie/ Boże bądź z námi.
- 16: **ORZECH.** (*marg*)
- : # Lukafz
- : Mnich Ká
- : znodźieią
- : przepowie=
- : da fpuftofze
- : nie Polfki. (-) Słyfzałem ná Kazániu Luka=
- 17: fza Lwowczyká Dominikaná/ Ziemká náfzého/
- 18: który w wielkim zebrániu kazał w Przeworfku/
- 19: dzień Poczęcia Pánni S. przed oną/ iáko Ro=
- 20: dem/ cnotą/ y Małżeńftwem/ ták téż Swięto=
- 21: bliwością/ wielką á fławną Pánią/ przed I. M.
- 22: Pánią Zophią/ z Sprowy Odrowążówną/ Ká=
- 23: fztellanką ná ten czás Woynicką: ná którym to
- 24: Kazániu ón Mnich/ S. Micheafzá Proroctwo/
- 25: ftráfzliwymi fłowy przywłafzczył Polfkiéy Ko=

Y ij

ronie:

strona: Y2v

Quincunx Wtóry/

- 1: ronie: MICH: V. Nunc vaftaberis filia
- 2: latronis, obfidione^m pofuerunt contra
- 3: nos, in virga percutient maxilla^m Iu=
- 4: dicis Ifrael. Nápełnił w ten czás był ten
- 5: Mnich wftytko kazánié ftráchu y boiáźni wiel=
- 6: kiéy: drżało/ iáko ná iáwnym Sądzie Bożym/
- 7: ftráchem y boiáźnią/ ono kazánié wftytko: tákó
- 8: nam był otworzył Duchem S. oczy/ ná przyfzły

- 9: vpadek náfz. (*marg*)
- : Polfka po=
- : liczkuie Pá=
- : ná Kryftuá (-) A zali my *non percufsimus maxil=*
- 10: *lam IVDicis Ifraél*, nazywáiąc Ciáło ono Bogá
- 11: żywého/ które zá nas wydáné było/ Dyablém?
- 12: A przepieczelz fye nam policzek ón/ którym po=
- 13: liczkuiemy vftáwicznie Oblubienicę niepokalá=
- 14: ná Kryftowę/ Cérkiew świętą Krześcijáńfką/
- 15: Bálwochwálftwo/ to ieft/ cudzołoftwo Ducho=
- 16: wné iéy zádáiąc? Czegóz fye iného tá *Filia la*
- 17: *tronis*, tá Lotryni Polfka/ która wftykiégo Pá=
- 18: ná Kryftuá/ ták w głowie/ iáko téz y w człón=
- 19: kách iego/ zhánbiá/ fplufkáá/ y zbluźniá/ ná=
- 20: dźiéwác ma zá to/ iedno nie *vaftitatem, pradati=*
- 21: *onem, & interitu^m*? Prze tę krzywdę y háńbę fwą/
- 22: przepuści Pan Bóg ná nas *Virgam Alfur^{ectam}* to ieft
- 23: Turká/ który Bábilonią dźis dźierzy (*marg*)
- : Turek Król
- : Bábilónfki. (-). Wźiác
- 24: nam ledá kiedy tą miotłą śmiertelną od Bogá
- 25: chłoftę: ná toć Bóg tego Bábilónfkiégo Króla

poftáwił/

strona: Y3

Proroctwá ftráfzliwé.

- 1: poftáwił/ y iemu oftrą fzáblę w ręce dał/ áżeby
- 2: przezeń nád námi bluźniérzmi/ mścił fye krzyw=
- 3: dy fwéy (*marg*)
- : f Málcher

- 1: Mnich Za=
2: pászcią Pol=
3: lzce grozi. (-). Málchier téz tegóz Zakónu/ tu od nas
4: z Mościłk Mnich/ o Datánie y Abyronie każąc
5: we Lwowie/ pálcem nam był vkazał ziemię o=
6: tworzóńą/ ná nas hániebné bluźniérze: y nápeł=
7: nił nas był tákim łtráchem/ iákoby nas iuż hnet
8: ziemiá żywo požrzéc była miála. (*marg*)
9: Woyćiech z
10: Pilzná Ká=
11: znodzieiá kó
12: niec Króle=
13: łtwáPolłkié [!]
14: go vkázuie
15: ołtátni. (-) A ty téz miły
16: Księże Doktorze/ skąd ten Duch małz/ że ná ko=
17: zdym Przemyłkim kazániu/ łtráźliwym głólem/
18: á zápalónym Duchem S. ięzykiem wołáłz/ krzy=
19: czyłz/ y nam to obiecuiełz/ iefliże łye nie vznamy/
20: Króla y Królestwo pewnie łtraćimy: á iże my
21: ołtátniego tego dżisieyłzého Króla w POLłzce
22: mamy. Niehcę ia temu wierzyć/ áby Noé przed
23: Potopem/ Loth przed Sodomłkim vpadkiem/
24: Hieremiałz przed niewolą Bábilónłką/ Apołto=
25: łowie przed rołprołzenim Zydowłkim/ nákoniec/
26: Heliałz przed Sądem Bożym/ miał być ołtrzey=
27: łzym/ łtráźliwłzym/ y groźnieyłzym Káznodzie=
28: ią/ náđ was teráźnieyłzé Polłkié Káznodzieie/
29: przed vpadkiem pewnym Królestwá Polłkiego.
30: Co łye nas tycze/ którzy [plebe in media, non aut^{em} in](http://rcin.org.pl)

24: Tabernaculo teŧtimonij prophetamus: beŧpiecznie

25: przed Pánem Bogiem to wam powiedziéć mo=

26: gę/ iż to co fye drugdy mówi álbo piŧze/ ia mam

Y iij

nie ták

strona: Y3v

Quincunx Wtóry/

1: nie ták z wielkiégo czytánia (*marg*)

: Orzechow=

: fkiég piŧmá

: skąd fye bio

: rą. (-)/ álbo z iákiéy ofobli=

2: wéy náuki/ któréry żadnéy we mnie niemáŧz/ iáko

3: z wftáwicznégo myŧlenia/ y z boiázni wielkiéy:

4: y nie mnimaycie tego/ ábym ia w Zurowicách

5: Goŧpodárftwá iákiégo pátrzał/ álbo o iáki po=

6: żytek w chudobie fye fwéy ftárał/ ciéniem domá

7: ieftem/ wftáwicznie myŧląc o pewnym wpadku

8: fwym: byŧ ferce moje rofkroił/ nie nálaŧłbyŧ w

9: nim nic inégo/ iedno to ŧłowo/ Zginiemy.

10: Nie žáłuię tego ŧem fye ozenił/ przeto/ iż mi dał

11: Pan Bóg Zónę/ Rodem/ Vrodą/ Połágiem/ y

12: cnotą Zácną: á przytym/ ŧzláchetné z Zóny téy/

13: á mnie miłé Dżiatki. Ale tego ia žáłuię/ iż nie

14: ŧam/ ále fámo ŧiódm z Zóną y z Dżiećmi zginąć

15: mam/ álbo w roŧtyrku domowym/ álbo w wię=

16: żieniu Nieprzyaciélfkim: ná iednym ŧmiertel=

17: nym człowieku wŧzyŧká Polŧká záwiŧłá (*marg*)

: Ná iednym

: człéku Pol=

: fká záwiŧłá. (-). Nie=

- 18: málz Syná/ niemálz Brátá/ niemálz żadného w
19: Polźce pewného nam Swátá: przepuścili Pan
20: Bóg/ nie opátrzywłzy nas inák/ ná dźisieyźégo
21: Páná nálzého śmierć/ tyśiác Królów miálto ie=
22: dného/ zárázem Polłká miéc będzie. Turek Bá=
23: bilónłki Król/ z Węgiér do Polłki przez Bełchkit
24: nágląda/ Wołochy y Tátáry ná nas pogotowiu
25: ma: fzáblą oną nam groźąc/ którą iemu łam Bóg
26: ná nas bluźniérze w ręce dał. A nie tylko stąd

nam

strona: Y4

Proroctwá strážliwé.

- 1: nam Tyránnem tym Bóg groźi/ ále y Mołkwę/
2: chłopy y niewolniki przed tym nálze/ ná nas po=
3: budził/ łercá im przeciw nam dodał/ Ziemię Ru=
4: łką przez Połocko im otworzył. Otwórzmy téź
5: vłzy ná Niemcá/ co stámtąd vłylyźyłz iného/ ie=
6: dno to/ iż iuź z Niemiec pewného Páná mamy.
7: Ale co nośimy tu y owdźie oczy y vłzy łwoie po
8: świećie/ w Polłkę/ to iełt/ łámi w się weyrzimy/
9: nie naydziemy fye być domá v siebie iednym lu=
10: dem/ ku iedności zgodliwym: Pápiłtowie iedni/
11: á Ewányelikowie łą Polacy drudzy/ między fo=
12: bą ludźie bárzo różni/ á nie ieden lud (*marg*)
: Polacy róż=
: ni o wybié=
: rániu przy=
: łzłéğKrólá [!] . (-): Ow wo=
13: łá/ Niechcę miéc w Polźce Królá Pápiłty: á ów
14: zásié/ Niechcę miéc Królá Ewányeliká. Tákże

- 15: koždy z nas Królem z ołobná swoim fy chlubi=
16: my/ obcé Ludzi Pány fwemi Miłościwymi zo=
17: wiemy/ Twarzy ich ná lzyciach swoich nošimy/
18: Iurgielty od nich bierzemy/ y inżé rzeczy ku v=
19: padku fwemu/ przed vpadkiem fwym mówimy/
20: czynimy/ itéz spráwuujemy: á o zá żywotá Kró=
21: lá fwégo czynimy/ á cóż będzie po śmierci iego?
22: A więc tu Lukalz nie włafnie nam ná kazaniu
23: przywłafzczył Proroctwo ono: *Nunc vaftaberis*
24: *filia latronis*. Teraz/ teraz/ o Polfko Lotryni/ prze
25: twé bluźniérftwo gárdło daż. Ale nas nic to
26: nie ruża: á czemu? Przeto/ iż nas Pan Bóg prze

policzek

strona: Y4v

Quincunx Wtóry/

- 1: policzek fwóy/ który od nas wziął/ y záwżze bie=
2: rze/ *percuſsit furore, cœcitate, & amentia mentis(marg)*
: # Slepotá
: Polfka. (-).
3: Ze wżąd wołaią ná nas Prorocy/ do POLfki
4: od Bogá poſłáni/ opowiadaią nam vpadek pe=
5: wny/ ták iáko Loth Zápásć opowiadał Sodo=
6: mie: co y my przed vpadkiem od fwych Kázno=
7: dziei tákież przymuiemy/ iáko od Lothá przyy=
8: mowála ślepa Sodomá: o czym ták piſmo mó=
9: wi/ *Vifus eft eis quafi ludens loqui(marg)*
: Gen: xix. (-). Ták téż y my/
10: zá ſzalóné ludzi té v ſiebie mamy/ którzy ná nas
11: ono ſłowo poſpolité w Polfzce/ Zginiemy/
12: ná Kazaniach po Kościeléch wżedzie wołaią.

- 13: Nie rufza to nas nic/ áni to Exequucyą być my
14: zowiemy/ ábyfmy fámi siebie/ y Króleftwo fwé
15: Polfkié/ ná Seymie wálnym náprawili: wízyt=
16: kořmy to mimo fye puścili precz/ tylko pokrzyká=
17: iąc łobie ono/ Bierz Królu/ bierz: mnimamy że=
18: byfmy Kurká złtrzelili/ álbo Exequucyéy dowie=
19: dli: od czego dáléy iefteřmy/ á niřli iefł ziemiá od
20: niebá. [Quare? Quia decimamus mentam, rutam,](#)
21: [& omne Olus: præterimus aut^{em} Iudicium & charita=](#)
22: [tem Dei\(marg\)](#)

: Lucę xi. (-). Téć fá rzeczy Pánowie moi/ które nam

- 23: Polakom myśl kázić/ á ten świat řpráwnie o=
24: brzydźić máią. Ia o łobie to wam powiádam/
25: y iáwnie wyznawam/ żem iefł pełny rořpáczy
26: wielkiéy (*marg*)

: # Rořpácz

: Orzechow=

: řkiégo. (-)/ řtráćilem náđziéię niewiém iáko/ y onę

którą

strona: Z

Proroctwá řtrářzliwé.

- 1: którą miéwáią przy łobie y Złoczyńcy ná kóniec/
2: řtoiąc iuř przed řnopem ná plácu: boć y ci dru=
3: gdy miéwáią co ná ořtátek/ czym fye iefzce iuř
4: ginąc ćiefzą. A ty mnie vkař/ czym fye ćiefzyř/
5: řtoiąc pod řtrářzliwym gniewem Bořym? Ty
6: řam bluřnić Bogá nie przeřtawář/ Arcybifkup
7: ćię zá to nie klnie/ Król ćię nie karze/ Vrřédowie
8: wřzyřcy/ máli y wielcy/ vmilkli przećiwko blu=
9: řniérřtwu twemu: á nie muřilř że ty przeto bes

10: wżelákiéy nádzieie miłóšierdzia Bożégo/ zá oná

11: groźbą: *Heu vindicabor de hoftibus meis, & his qui*

12: *oderunt me, retribuam*(*marg*)

: Efa: 1. (-)(*marg*)

: *Deutr:32. [!]* (-): nádziéwác fye pewnégo

13: vpadku duŝnégo y cíelefnégo ŝwégo? Skázi=

14: liŝmy w Polŝce/ ná Seymie przelŝłym Piotrko=

15: wŝkim/ Káplánowi naywyŝŝzemu Iurisdikcyá

16: iego (*marg*)

: Iurisdyk=

: cya Ducho=

: wna ŝkázó=

: na. (-)/ którú ón nie od ludŝi/ ále od ŝámégo Bogá

17: miał: przeto ábyŝmy bes wŝelákiéy pomŝty Bi=

18: ŝkupiéy Bogá bluŝnili. Nápráwi iá (wiérzciéŝ

19: temu) Bóg/ ále vpadkiem náŝzym. Mówimy/

20: Niech nas o wŝytkié rzeczy/ ták o Swieckié/ iá=

21: ko y o Duchowné/ Król ŝam w Polŝce ŝáđzi: á

22: Káplán Rzymŝki/ niech nas nie ŝáđzi. Táki

23: bęđzie: bęđziemy miéć Królá w Duchownych

24: rzeczách Sęđziégo/ ále nie tego/ którého nam w

25: Polŝce przed tym/ przez Kápláná Rzymŝkiégo

26: Bóg dawał: ále tego/ którého nam Bóg przez

Z

Turká/

strona: Zv

Quincunx Wtóry/

1: Turká/ álbo przez roŝtyrk náŝ domowy da: á te=

2: go nie dŝugo czekác. Smierć Królá dŝiŝieyŝzé=

3: go/ którój day Boŝe nie doczekác/ tákowégo pe=

4: wnie Królá Polŝce da. Pánie Boŝe dayŝe mi

- 5: śmierć/ przed śmiercią Króla dziśieyżego: á nie
6: daway doczekać onych złych dniów/ które náftá=
7: ná po śmierci Króla tego (*marg*)
: Króleftwá
: Polfkięg kó=
: niec. (-): bowiem śmierć iego/
8: śmiercią pewną Króleftwá Polfkięgo ieft.
9: Iuż teraz o śmierci iego myśląc/ widzę ná oko
10: w Polfzce/ rozerwáną Rádę/ gwałty Pánién=
11: fkié/ háńby Málżeńfkié/ łupy Kościelné/ śmier=
12: ci Kápłáńfkié/ złupienia domów/ bitwy y mor=
13: dy wnętrzné/ łpuftofzenia poľpolité: ná koniec/
14: Koronę Polfką pływájącą we krwi fwoiéy do=
15: mowéy (*marg*)
: Polfká po=
: dobna Cze=
: chom. (-). Idą ná nas/ idą/ Pánowie moi/ **Fata**
16: Brátrżéy náłzéy Czechów/ którzy przez Hułá ro=
17: łtárgnieni/ w iáki rołtyrk/ y w rozłanié krwie
18: przyłzli byli: czytáyćie o tym Hiłtoryą **Taborita**=
19: **rum** y **Hufitarum**, naydziećie tám rzeczy łtráľzli=
20: wé: w któręy Hiłtoryéy/ téż włzytki obyczáie/ téż
21: początki/ y téż połtępki vpadku ludu onęgo nay=
22: dziećie/ które v nas w Polfzce być iuż widzićie.
23: Niechcę o tym łżérżéy mówić/ bym zwónká nie
24: rułzył: ále iednák w támtéy Hiłtoryéy to nay=
25: dziećie/ iż prze niedbáłość Arcybifkupá Práfkie=
26: go/ Króleftwo ono Czełkie mężné y známienité/

Proroctwá ftráfzliwé.

- 1: y Królá było ftráćíło/ y we krwi fwéy domowéy
- 2: pływáło: ná co nam téż Polakom pewnie przyy=
- 3: dzie/ tymże obyczáiem y drogą/ ná co y Czechom
- 4: było przyfzło. Day miły Boże śmierć piérwéy/
- 5: á niżli to w Polfzce bédzie/ co być muśi/ iefliże
- 6: fye náfz Arcybifkup Gniéźniéńfki wczás nieobu=
- 7: dži/ á z Królem náfzym półpołu/ tym złym przy=
- 8: fzlým rzeczam/ poki iefzce może/ nie zábieży. Iá=
- 9: kim fercem tę Modłę ku Bogu czynię/ złzy moie
- 10: té krwáwé wam vkázuią. **PAPIEZ**. Poma=
- 11: gamy y my tobie płáczu tego/ y o téż śmierć Pá=
- 12: ná Bogá z tobą prósimy: muśi Polfka Koroná
- 13: od Bogá ná gárdle być fkarána (*marg*)
- : Polfka mu=
- : śi być kará=
- : na. (-). Niepodobna
- 14: rzecz ieft/ áby to inák być mogło: Mówi Bóg/
- 15: *Si peccauerit vir in virum, placari ei*
- 16: *potest Deus: fi autem in Dominum*
- 17: *peccauerit vir, quis orabit pro eo?(marg)*
- : i. Reg: ij. (-)
- 18: Záčżeliśmy iuż nie z Świętymi Woynę/ ále
- 19: z onym/ który ieft Świętym nád Świętymi
- 20: wśzytkimi. Iuż nam nie o to w Polfzce idzie/
- 21: mamyli mówić/ *Sancte PETRE ora pro nobis:*
- 22: ále o to/ iefliże tu ná ziemi Bóg wćielóny/ Ká=
- 23: pían y Król naywyższy Kryftus Pan/ w Ko=
- 24: śćiele fwoim ieft: iefli Syn Boży Bogiem ieft (*marg*)
- : Kácérftwá

Polfkié. (-):

25: á iefli Bóg w Tróycy iedyny ieft: á iefli Pan

Z ij

Kryftus

strona: Z2v

Quincunx Wtóry/

- 1: Kryftus vrząd fwóy Kápłáńfki/ fam tu między
2: námi ná ziemi wśzyftek/ przez włáfné Kápłáń=
3: ftwo fwé/ vftáwicznie fpráwuie/ czyli nie. My
4: iż powiádamy/ że tu tego Kápłaná między ná=
5: mi cíelefnie ná ziemi w kościele niemáfz/ wśzech=
6: mocność iego niebem zámykáiąc/ á Boftwo ieg^o
7: od ciááá ziemiá rozdźieráiąc/ iego Bogu Oycu
8: nierównym czyniąc: á nie grzezfymyfz my tym/
9: nie przeciwko Piotrowi álbo téz Páwłowi/ ále
10: przeciwko lámemu wiernemu Bogu/ y przeciw=
11: ko Máieftatowi iego świętemu. Kogóz my w
12: ták wielkim grzéchu/ *in hoc crimine læfę Maiefta=*
13: *tis Diuinę*, naydziemy íobie Przyczyńcą/ zá które=
14: goby przyczyną/ odpufcił nam BOG wćielóny
15: krzywdę y háńbę fwą/ bes pokáiania náńzého?
16: á zwłáfczá iż drugiego Pośrzedniká niemáfz ku
17: Bogu żadného/ nád tego/ którégochmy Boftwo
18: fkrádli/ Człowieczeńftwo zháńbili/ á iego Ko=
19: ściól fplufkáli. Ale nas to nikáfká nie ruřza pi=
20: ímo: A czemu? Słuchay támże téz przyczyny:
21: *Et non audierunt vocem Patris fui,*
22: *quia voluit Dominus occidere eos.*
23: Chce nas Bóg zábić/ bo my chcemy lámi zgi=
24: nąć: nie chcemy fye vznác/ nie chcemy fye káiác/
25: nie chcemy Arryanów y Neftoryanów bluźnié=

strona: Z3

Proroctwá strážliwé.

- 1: rzów od siebie precz wygnąć: przeco chcemy do=
- 2: browolnie zginąć/ dużę/ ciáło/ Królá/ y Króle=
- 3: stwo ná kóniec strácić: y stánie sje to ták we=
- 4: dle woli nászéy. A zaż nie vpornie téy plagi do=
- 5: magamy sje v Bogá? Od S. Marciná do te=
- 6: go czáfu/ to iest/ do Zapuřtu tego ninieyřzého/
- 7: Seym Wálny Wárlzáwřki/ nie Pogáńřki/ ále
- 8: Krzeřcijáńřki/ w Polřce řtoi: á ielřcze áni nářz
- 9: wielebny Káplán/ áni Król/ áni Króleřtwo ie=
- 10: go/ řłowá řadnégo nie przemówiło/ czymby sje
- 11: popráwiło/ álbo gniéw Boży vřlágáło. Ielřći
- 12: to řroga kaźń/ y řroga Aegypcyáńřka ciemnořć/
- 13: która řlepotá zárářiřlá wřzyřkich nas (*marg*)
- : Polřká vpa=
- : dku řwégo
- : niewidři. (-)/ *à minimo*
- 14: vřř^{ue} *ad maximum*: ábyřmy iáko Sodomá y Go=
- 15: morrá/ wřzyřcy rázem zginęli. **EVANGE.**
- 16: Miřy Orzechowřki/ dář ci Bóg pióro/ otvorzył
- 17: ři též/ iáko widzę ná przyřřlé rzeczy/ które ná Pol=
- 18: řkę idą/ oko: bądź w téy ninieyřzéy nářzéy řlepo=
- 19: řie Lothem/ wořay ná Brářiá nářzę Polřy. Po=
- 20: piřř tho wřzyřřtko/ iáko sje tu mówiło: vkaź im
- 21: przyszřly vpadek/ do którégo y řámi idą/ y zá řobą
- 22: wřzyřřtkę Koronę Polřką wiodą. **PAPIEZ.**
- 23: Šzkodáby ážeby to ná Seymie być nie miáło:
- 24: stánie to nam zá iedno Ieremiařzowé Proroc=

25: two. **ORZECH**. Vczynię ták iáko mówi=

26: ćie: popifzę przyiáchwłzy do Zurowic pilnie y

Z iij

wiernie

strona: Z3v

Quincunx Wtóry/

1: wiernie to wśzytko/ ták iáko fye tu mówiło/ nie

2: ochyláiąc niczego. Ale mi fye tóz ná Seymie

3: w Wárfzawie pewnie sítanie/ co fye było sítá=

4: ło temuż Ieremiałzowi (*marg*)

: Hieremia=

: łzowé Księ=

: gi łpalóno. (-)/ którégó Księgi/ zá trze=

5: ćiéy álbo czwartéy kárty czytánim/ łpalóno by=

6: ło ná Seymie w Hierozolymie: przeto/ iż ón prze=

7: powiádał/ prze grzéchy á bluźniérftwá ludu one=

8: go/ Zborzenié Królestwá ZYDowłkiégó (*marg*)

: Ier:xxxvi [!] . (-)/ przez

9: Nábuchodonozorá Króla Bábylónłkiégó: tákże

10: iáko y my teraz przepowiádamy/ prze tákowéż

11: grzéchy/ vpadek Królestwá Polłkiégó/ który v=

12: padek/ ná to Królestwo ze wśzyftkich łtron idzie:

13: ále zwłázczá przez Turká (*marg*)

: Turek Król

: Bábylónłki

: miotłá Bo=

: żá ieft. (-)/ który y dżiś ieft Bá=

14: bylónłkim Królem: bo Turek/ iáko Afłryyá/ ták

15: téż y Bábyloniá/ która w Afłryyéy ieft/ dżiś dżier=

16: ży. Ták tá Bábylonia/ od wieká závłże miotłá

17: Bożá ieft/ którą prze grzéchy y prze krzywdę fwą/

- 18: vltáwicznie Bóg siekl nieprzyiaćiele fwe Zydy/
19: y teraz siecze fáłfzywé Krześcijány: przed które=
20: go Królá Bábyłońfkiego przyścim/ zówzdy Bóg
21: połyłał y połyła Proroki/ y vpomináiącé fwé/ w=
22: zywáiąc ku pokáianiu ludzi/ przed kaźnią fwą.
23: O czym Amos Prorok ták mówi: **AMOS** iij.
24: **Non faciet Dominus Deus verbum,**
25: **nifi reuelauerit secretum suum ad fer=**
26: **uos suos Prophetas.**

Iáko y

strona: Z4

Prooctwá stráfzliwé.

- 1: Iáko y teraz do Polfki was Káznodzieie Bóg
2: połyłał/ ázebyście páłcem Królowi Polfkiemu y
3: królełtwu ieğ/ pokazowali gniew przyfzły Boży (*marg*)
: Gniéw Bo=
: ży znaczny
: nád Polfką. (-).
4: A zaż tego gniewu/ y téy pomfty/ która ná Pol=
5: fkę idzie/ iáwnie nie widzimy? (*marg*)
: # Defzpot
: zábit. (-) Oto teraz nie=
6: dawno Iákubá Defzpotá/ dzielnégo y wielkiégo
7: człowieká/ á nam przyiázliwéğ Hofpodára Wo=
8: łofkiégo/ wydánégo w oblężeniu długiem przez
9: Wuhry niewierné flúżebné fwé/ ná Soczáwie
10: zámordowali Wołochowie zdrádlivi. Tákiéż
11: Iešieni przefzłéy/ Dymitr Wišniowiecki (*marg*)
: #Wišnio=
: wiecki. (-)/ z czel=

- 12: nymi z Wołyniá Kozaki/ w Wołoszéch zginął:
13: którego w Konftántynopolu Soliman Cárz v=
14: łtrzeláć dał/ iáko S. Sebestyaná/ záfiezónégo
15: ná wędách. Oto teraz Alexánder Wołoszyn (*marg*)

: Alexánder. (-)/

- 16: wgnániec/ Zturczywšzy łye/ woiuie Wołoską
17: Ziemię: wykorzeniáiąc z niéy korzeń itéz máćicę
18: wšytkiégo plemieniá y Narodu Wołoskiégo/ á
19: Tureckim Narodem wšyłtkę Ziemię Wołoską
20: ofadzáiąc: y ná Choćimiu Solimaná Turká/
21: Bábyłońského Królá/ z łrogą y z oftrą łzábłá/
22: cztery mile od Kámieńcá náłzého/ nád gárdły
23: nászymi ładowiác. To wy opowiádayćie Kró=
24: łowi y Królestwu iego co widzićie (*marg*)

: Polská zá=

: twárdziála. (-): *fed quis cre=*

- 25: *dit auditui vestro?* A rułzałz to co którého z nas?
26: á pościmyłz przeto? álbo bierzemy włóšenie ná

łye/ káiác

strona: Z4v

Quincunx Wtóry/

- 1: łye/ káiác łye bluźniérłtwá łwégo? álbo síedźimy
2: li w popiele z przełtráchu náłzého/ płácząc przed
3: Pánem Bogiem zá bluźniérłtwá łwé/ połpołu y
4: z Królem łwym? (*marg*)

: Ione iij. (-) iáko též Niniuitę vczynili byli

- 5: przed vpadkiem łwym/ zá przepowiádáním Io=
6: náłá Proroká. Niemálz nic tego v nas/ Mięło=
7: pułty iáko teraz łá/ ták y Poście będą w Wár=
8: łzawie: Máłzkárę błázeńską rychłéy vyrzyłz ná

- 9: nas/ y ná Przełożonych náleznych/ á niżli włósień
10: pokutujących ludzi w Wárfzawie Poście.
11: A ia/ iż to ípifawfzy do Wárfzawy/ iáko mi ka=
12: żećie/ poślác mam: boię fye/ iż mi fye tóz tám sftá=
13: nie/ co fye sftáło było Micheafzowi v Achábá
14: Króla (*marg*)
: * Micheafz
: Prorok zhán
: bióny. (-)/ którego prze prawdziwé opowiadánié v=
15: padku Królewfskiego/ y Królestwá iego/ fálfzy=
16: wi Prorocy vpoliczkowáli byli/ przed tymże A=
17: chábem Królem (*marg*)
: 3 Reg:xxij [!] (-). Będą pewnie Sákrámen=
18: tarzowie/ y infzy wfyfcy bluźniérze/ o mnie ták
19: przed Pány mówić: Skądże fye wziął ten nowy
20: nález z Ruśi Prorok? cóż wždy ón to plećie? á nie
21: wielélfz to nań? o kiju: **crimen**ci to ieft **laefę Maie**=
22: **ltatis**, ták śmieie z Królem fwym o vpadku Kró=
23: leftwá iego mówić. Gdy mię to od nich potka/
24: á ktemu ieftliże rzeką/ iáko y Micheafzowi mó=
25: wióno: **Mandamus, mittite virum íftum in carce**=
26: **rem, & fuftentate eum pane tribulationis, & aqua**

anguftię,

strona: Aa

Proroctwá ítráfzliwé.

- 1: anguftię, **donec reuertar in pace**. Co ia w ten czas
2: odpowiem ná to? **PAPIE**. Tóz odpowiefz/
3: co támże Achábowi Królowi odpowiedział był
4: vbogi Micheafz: **Si reuerfus fueris in pace, non eft**
5: **in me locutus DOMINUS**. Bóg/ Bóg to w nas

- 6: do Królá Polfkiégo mówi/ cóż fye kolwiek tu od
7: nas/ wiernych poddánych iego/ dżiśia mówiło:
8: czego ieſliże Król náſz zániedba/ á ieſli tym w=
9: zgárdzi/ pewnie poſpołu z námi zginie. A ieſliże
10: to piſmo/ które o tym przyſzłym Króleſtwá Pol=
11: fkiégo vpadku/ z rozmowy ninieyſzégó náſzégó ná=
12: piſzeſz/ y ná Seym Królowi/ á Rádam/ y Po=
13: ſłom Koroným poſleſz/ w Wárſzawie ſpałá:
14: niechayże fye zá tho wſzyſcy nádżiéwáią onéyże
15: pomſty (*marg*)
: Pomſtá zá
: Kſięgi Ie=
: remiaſzowé
: ſpałóné. (-)/ która potkáłá byłá zá tákowyż vczynek/
16: Ioáchimá Zydowfkiégo Królá: któremu po ſpa=
17: leniu Kſięg/ tenże Ieremiaſz Prorok/ od Páná
18: Bogá ták powiedział (*marg*)
: Ier:xxxvi [.] . (-): Hæc dicit DOMINVS:
19: Tu combuſiſti volumen iſtud, dicens: Quare ſcri=
20: piſiſti in eo annuncians, Feſtinus veniet Rex Baby=
21: lonis, & vaſtabit terra^m hanc: & ceſſare faciet ex illa
22: hominem, & iumentum? Propterea hæc dicit Do=
23: minus Deus contra Ioachim Regem Iuda: Non erit
24: ex eo, qui ſedeat ſuper SOLium Daud: & cadauer
25: eius proijcietur ad æſtum per diem, & ad gelu per
26: noctem. Et viſitabo contra eum, & contra ſemen

Aa

eius, &

strona: Aav

Quincunx Wtóry/

- 1: eius, & contra feruos eius, iniquitates fuas: & adduca^m
- 2: super eos, & super habitatores Hierufalem, & super
- 3: viros Iuda, omne malum: quòd locutus sum ad eos,
- 4: & non audierunt. Muśimy wedle Proroctwá
- 5: tego/ my Polacy/ álbo fye káiác/ álbo z gruntu
- 6: zginać. Tobie ná tym nic/ iefli to ná Seymie
- 7: zdrápią/ álbo fpałą: dofyc tobie ná tym/ ták wiel=
- 8: kich itéz pożytecznych rzeczy Królowi y Króle=
- 9: ftwu iego nie táic: á ofáték Pánu Bogu poléc/
10: który prawdziwé fłowá fwé vmié y z ognia w=
- 11: fkrzésić. # Ale iuz nádchodźi noc/ á to [y][pro]
- 12: pace zwónią/ czás wftác/ mnie zwłafzczá/ [któ]ry
- 13: mam przed łobą Kazánié/ o ślepym przy drodze
- 14: siedzącym v Ierychá: vftýfzyfz iefli bédźiefz przy
- 15: tym/ co dali Bóg o tym Ierychu/ y o tym śle=
- 16: pym/ w przyfzłą Niedzielę kázác bédźiemy. Nie=
- 17: máfz w téy Rozmowie náfzény nic/ coby fye nie
- 18: zgadzáło z Kazánim náfzym: bowiém Ierycho
- 19: od Mieśiácá po Zydowfku wezwáné ieft (*marg*)
- : Polfká Mie
- : śiácowi po=
- : dobna. (-): który
- 20: fkoro fye od fłóncá odwróci/ wfzyftkę fwiátłość
- 21: nátychmiaft tráci. Tákiáko téz náfzá miła Pol=
- 22: fká/ w téy nieftátteczności fwéy/ gdy fye iuz od=
- 23: wraca od Káplaná/ iáko od fłóncá fwégo/ wol=
- 24: nośc y zacność fwą rychło ftrácić muśi/ y zoftác
- 25: wiecznie ślepą: gdyż oná w ślepoćie fwéy iáw=
- 26: néy/ z tym ślepym poſpołu/ przy drodze siedzą=

strona: Aa2

Proroctwa ftrązliwé.

- 1: cym/ IESV Fili DAVid miferere mei, nie woła.
- 2: **ORZECHO**. Pánie Boże cię wlpómoż/ á
- 3: dayci Duchá fwégo/ ábyś tymi widómymi rze=
- 4: czámi/ ná oko pokazał vpadek pewny/ ludzióm
- 5: tym zówiedziónym/ áby fyw wczás obaczyli. Do
- 6: czego Káznodzieiam drogi profítzý (iáko mni=
- 7: mam) áni fnádniefzý/ áni otworzyftzý nie=
- 8: máfz/ mimo té rzeczy widomé (*marg*)
- : Obyczay po
- : ftętku z Ká
- : cérzmi. (-): bowiém onych
- 9: trudnych á fkrytych rzeczy/ których rozumem się=
- 10: gamy/ nie może profity á niećwiczóny náukámi
- 11: [cz]łowiek łatwie poiąć. Kácérz téż/ gdy nań pi=
- 12: f[m]em prawdziwie iedziefz/ wyrwie ón pímo/
- 13: ácz fáłzywie rozumiané/ á wízáków iednák ku
- 14: prawdzie v niebácznych podobné: którym ná cię
- 15: poiedzie/ y pímo pímmem ci zbijác bédzie: skąd
- 16: fyw vrodzi fwar/ á nic inégo. Ale kiedy ty wi=
- 17: domymi rzeczámi/ iáwnie y iálnie ná Kácérzá
- 18: poiedziefz/ vftąpić ci plácu musí. Otoć dawam
- 19: to ná przykład: Kácérzá żadnégo w Polfzce nie=
- 20: máfz/ któryby Polskiéy Korony Królestwem nie
- 21: zwał/ y któryby śmiał Polkié Królestwo innym
- 22: imieniem zwác/ iedno nie Królestwem: weźmifz
- 23: to cóć Kácérz podawa/ y poftáp *per resolutione*^m
- 24: *caufati in fuas caufas*, hnet ná nim hárcu wygrafz/
- 25: y to otrzymałz czegoć nie pozwala. Chce Ká=

26: cêrz mieć Polkę Królestwem/ á Kápłaná mieć

Aa ij

nie chce

strona: Aa2v

Quincunx Wtóry/

1: nie chce w Królestwie: pátrrze iáko tu ten báłá=

2: mut łam śiebie hnet z śiodá [./] łwego wybodzie/ y

3: od łwego łpádnie rázu: gdy ták nań náłożyłz.

4: O ślepy Kácérzu/ powiedz mi/ Polká Króle=

5: łtwemli ieft/ czyli nie? Rzeczé że ieft. Nuż ty

6: teraz weń ołtrzem/ y ták mów: Tedy Polká ma

7: Królá: Odpowię/ pewnie że ma. A ma Pol=

8: łká Królá Kácérzu: tedy téz ma Kápłaná/ któ=

9: ry koronuie tego Królá. Widzifz iáko tu wy=

10: padł z śiodłá ná hárcu Kácérz/ y przewrócił łye

11: łam od rázu łwoiégo wzgóre nogámi/ widomá

12: rzeczá/ ná głowę porážón/ ze włzytká Ordá łwą.

13: A iefliżeby łwárzác á kręcąc łye Kácérz/ w łwa=

14: rze przed prawdá/ iáko piłkórz pokropióny łolá/

15: pozwaláći Kápłaná/ ále nie tego z Rzymu/ ále

16: owégo od Cálwiná/ álbo od Stánkárá/ álbo od

17: którégo inégo Kácérzá/ mówże mu ty ták: (*marg*)

: # Bes Ká=

: płaná Prá=

: wem POL=

: łkim Król

: być w Pol=

: łzce niemoże (-) O

18: niezbedny Kácérzu/ ia Polak mówię teraz z to=

19: bá o Królestwie Polłkim/ y o Królu iego/ wedle

20: Praw y Przywileiów itéz zwyczáiów Polłkich/

- 21: przez Królá Polfkiégo/ nam Polakom poprzy=
22: siężónych. Day swaru pokóy/ y písmu którégó
23: nierozumiéń/ y w którym fáłszu y łápáczek prze=
24: cíwko prawdzie szukasz: do Práwá ia ciebie Kró
25: lestwá Polfkiégo/ y do Przywileiów iego/ przed
26: Królá swégo ná Sąd ciągnę: y wedle tych to

Praw y

strona: Aa3

Proroctwá strážliwé.

- 1: Praw y Przywileiów/ Arcybiskupá Gnieźnién=
2: fkiégo/ Kápłaná Rzymfkiégo/ Koronatorá Kró=
3: lá Polfkiégo/ ia tobie pokázuię/ bes którégó Król
4: Królem w Polfzce być nie może: á gdyż ty prze=
5: cíwko vchwałam Koronnym/ y przeciwko Przy=
6: wileiom frogim Królestwá Polfkiégo/ gwałtem
7: kácérstwem swym/ Królá Polfkiégo od Kápła=
8: ná odrywał/ y z Polfki wypádzasz Arcybiskupá
9: Gnieźniénfkiégo/ Kápłaná Rzymfkiégo/ Koro=
10: natorá Królá Polfkiégo/ Práwy y Przywileymi
11: [Po]lfkiégo Królestwá vprzywileiowánégó/ itěz
12: zwyczáiem stárodawnym ná vrząd koronowá=
13: nia Królewfkiégo vtwiárdzónégó. A gdyż to
14: czynisz/ nińcząc Máiełtat Królá Polfkiégo/ de=
15: pcąc y gálząc imię Królewfkié/ y Królestwo Pol
16: fkie w niwécz obracáiąc. Przeto spráwiedliwym
17: Sądem Królewfkim/ odnieść ná łobie masz tę
18: winę y tę káźń/ ze włyłtkim potómłtwem two=
19: im/ którą ná cię kładzie Práwo Polfkié/ y Przy=
20: wileie Królestwá Polfkiégo póspolitę/ przeciw=
21: ko Kácérzom vchwałą póspolitą wżégó Naro=

22: du Pólkiégo popifáné/ y w Polfzce ná wieczné

23: czáfy poftáwióné/ przeciwko Niewierze wáfzéy

24: Kácérkiéy/ ku obrónie Polfkiéy Korony.

25: Przetom ia to Księże Doktorze miły/ ten wy=

26: wód ná przykład vczyił wam Káznodzieiam/

Aa iij

ábyście

strona: Aa3v

Quincunx Wtóry/

1: ábyście fye ná kazániach nie bawili piłmem głę=

2: bokim/ gdy wam o Wiaré idzie/ lubo vcząc po=

3: Ípolitégo człowieká/ lubo fye z kácérzmi gadáiąc. (*marg*)

: # Vzdá ná

: Kácérzá. (-)

4: Powrozá ná kácérzá trzebá/ nie piłmá.

5: Zaż nie widziłz/ iáko Pan Kryłtus y prófté ludzi

6: widómymi rzeczámi vczył (*marg*)

: *Pan Kry=

: łtus kácérze

: wyganiał z

: Kościołá

: powrozem. (-)/ y powroziánym bi=

7: czem wyganiał ony z Kościołá przedáiąc y ku=

8: puiącé/ którzy Dom Boży czynili łoterfká iáfki=

9: niá. A któż iny w Domu Bożym kupuie y prze=

10: dáie/ iedno nie kácérze? którzy niezgody sie [iá w]

11: Kościele między ludem Bożym/ dla požyt[ku/ y]

12: dla rofkołzy/ y dla chwały próznéy łwéy/ b[rzu=]

13: chowi łwemu łłużąc/ nie Bogu. Tákiéż Dom

14: Boży/ kto iny iáfkiniá łoterfká/ to iełt rozbóyni=

15: cá/ czyni/ iedno nie kácérz/ który gwałci Kościoł

- 16: Boży/ przemieniáiąc/ niŹcząc/ y depcąc Zakón/
17: y wftáwy Kościelné/ y wŹytki obrzęd y Zakónné:
18: ázeby ŹkáziwŹy Wiárę/ wywróciwŹy Zakón/ y
19: ŹkáziwŹy w ludźioch boiaźń Bożą/ y poŹłufzeń=
20: Źtwo Kościelné/ mordował duŹe ludźkié/ y Dy=
21: abłu ié z Kościoła Bożego wydawał/ y stąd ié
22: wykoczował ku potępieniu wiecznemu (*marg*)
: Ioannis x. (-): któręgo
23: Pan KryŹtus Źłódźieiem á rozbóynikiem zowie.
24: Przeciwno które^{mv} mięymy té powrozy/ to ięft/ té
25: rzecy widomé/ bes których Źwiát Źtać nie może:
26: wwiklemy té ŹproŹné kácérze łatwie/ y owŹzem/

fami

strona: Aa4

Proroctwa Źtráfzliwé.

- 1: fami kácérze Źiebie wwiklą: Nam Hæreticus pro=
2: prio Iudicio condemnatur(*marg*)
: Tit: iij. (-): iáko ApoŹtół Páweł
3: mówi. Łatwie tego tym doŹwiádczyć moźemy:
4: Niechay Król Iego M. náŹ MiłóŹiwy Pan/
5: z koźdę y Sekty/ których ięft rozmáitych/ á Źobie
6: przeciwnych w PolŹce doŹyć/ naychytrŹzé Kácé=
7: rze/ ná ten Argument wyŹádzi/ áby to oni Kró=
8: lowi Ie^{go} M. y Królestwu iego pokazáli/ iź bes
9: Káplaná RzymŹkięgo/ Koroná PolŹka Króle=
10: Źtwem być może tákim/ iákim Królestwem bylá
11: [z]á Chábręgo/ y zá inych Królów PolŹkich (*marg*)
: # Kácérzo=
: wie nigdy

1: tego nieuka

2: żą áby Kró=

3: Króleftwe^m być

4: Polfka mo=

5: głá bes Ká=

6: płaná. (-): y tá=

12: [k]owym/ iákowé fą iné krześcijánfskie Króleftwá:

13: piérwéy fye kácérzom pukác/ á niżli óni tego do=

14: wiodą: *Quare? quia funt in meta fenfibili redargu=*

15: *tionis, per quam compræhenduntur in aftutia fua:*

16: y mużą w téy confequencyéy widoméy/ iákoby

17: w łámołowce iákiéy ci Kácérzowie wwiąznąc.

18: Iefli Polfka koroná ieft Króleftwem/

19: tedy ma Królá: iefli ma Królá/ tedy

20: má Kápłaná/ który tego to Koronuie

21: Królá. Obróćże fye zásie ná zad. A niema

22: Polfka tego Kápłaná/ tedy téż Polfka

23: niema Królá: á iefli POLfka niema

24: Królá/ tedy Polfka Króleftwe^m nie ieft.

Aa iij

Zwártuy

strona: Aa4v

Quincunx Wtóry/

1: Zwártuy Kácérzu wżyftek nápełnióny fáłżem

2: łeb fwóy/ nic téy confequencyéy nie vczyniŹ: mu=

3: ŹiŹ álbo Kápłaná Rzymfskiégo w PolŹce miéc/

4: iefli ty Króleftwem Polfkę zowieŹ: álbo iefliże

5: Kápłaná Rzymfskiégo w PolŹce miéc niechceŹ/

6: muŹiŹ Polfki Króleftwem nie zwác.

7: BaczyŹli KŹięże Doktorze miły/ iáko tu Kácérz

8: w łykach ieft/ á iáko tymi widomymi powrołki

9: ze wżąd ządziérzgnióny ieft. Profzę odpuście

10: mi/ zem ten przykład wtoczył: do czegoś mi dał

11: przyczynę tym/ że powiadałz/ iż ná fwym kazá=

12: niu/ chcełz przyrownác ftan Swiecki Mieśią=

13: cowi odwrócónemu od Słóńcá (*marg*)

: # Stan

: Swiecki

: Mieśiącem

: ieft. (-): á Kácérftwo/

14: ślepemu nie ná drodze/ ále przy drodze siedzące=

15: mu: którzy to Kácérzowie/ w tym różni od te=

16: go ślepégo łą/ bowiém ten o miłóśierdzie woła

17: ná Páná fwoiégo/ á ślepy Kácérz w hárdości

18: fwoiéy milczy: ięzyk/ vcho/ oko/ ku náwróceniu

19: fwoiemu ftrácił. **PAPIEZ**. Alboć mój żak

20: tobie mię wydał: boć to co ty mówiłz/ ná moich

21: fexterniéch przyłżłégo moiégo Kazánia ieft/ coć

22: hnet chcełzli vkáže. **ORZECH**. Nie dži=

23: wuy fye temu/ iż moiá mowá zgadza fye z fex=

24: ternámi twoimi/ bo gdzie ieft iedno ferce/ á du=

25: fzá iedná/ tám téz mowá muśi być iedná (*marg*)

: W Koście=

: le iedno lu=

: dzie mówią. (-): co być

26: nigdzie indzie nie może/ iedno w iedności Ko=

27: ścioła świętégo.

Ewán=

- 1: EVANG. Duch S. pewnie przez obu was
2: iedną rzecz dziś mówi/ y nápełnił przez was v=
3: łzy y łerce moie/ zdrowymi/ mądrymi/ pożytecz=
4: nymi/ itéż zbáwiennymi rzeczami: y wielkie bo=
5: gáctwo z téy rozmowy odniołę z łobą do domu.
6: Pánie Boże day mnie to/ ábym téy Rozmowy
7: náukę závŹze w łercu łwym miał: á iżebym ią
8: łkutkiem y vczynkiem pełnił przeciwo Bogu/
9: y przeciwo bliźniemu łwemu: Kápłaná wiel=
10: biąc/ á Królá łwego Polłkiego połłuznym bę=
11: dąc: y łtátecznie á porządnie w Polłkim Kró=
12: lełtwie żywiąc. **PAPIEZ**. Pánie Boże day/
13: áby y my tákże ná to závŹze z tobą połpołu po=
14: mnieli/ cołmy tu zgodliwie z łobą mówili. Ale
15: iuż dobra noc. **ORZECH**. Miałem był ie=
16: łzcze y o onych Dyálógoch wydánych z wámi/
17: ták iákom wam był obiecał/ mówić: ále widzę
18: iż czáfu niemáŹ. **PAPIEZ**. Ná Połt to łcho=
19: waymy/ bo teraz (podobno) téż y thy stąd do
20: Krákowcá ná Mięłopuły łye bierzefz/ do Páná
21: Stániłáwá Fredrá (*marg*)
: # Fredro (-)/ ná to wefelé/ które ón łzłá=
22: chetny człowiek/ Córce łwéy Pánnie Annie łprá=
23: wuie/ którą Pánu Ianowi Iáłkmánickiemu (*marg*)
: ¶ Iáłkmá=
: nicki. (-)/ wy
24: bornemu młódzieńcowi/ Sieftrzeńcowi twoie=
25: mu rodnemu/ w Małżeńłtwo łwięté dáie.
26: **ORZECH**. Tákielł/ będzie támi Zacnych

strona: Aa5v

Quincunx Wtóry/

- 1: ludzi wielki ziazd: ia téz tám Swátem iádę/ y
2: was téz tám nie przepómnię. **PAPIEZN.**
3: Tákze téz y my vczynimy tu w Przemysłu/ z Pá=
4: ny Ráycy Przemýfkimi/ przyaciélmi náłzymi: á
5: zwłáfczá z Pánem Máthyfem Czechowicem/
6: któręgo ty rodnym Brátem fwym być zowiefz:
7: który Andrzejá Syná twoięgo/ w cnotliwym
8: fwym ćwiczeniu przy fzkole Przemýfkię/ v fie=
9: bie domá chowa: po którym Synie/ day ábys
10: póciechy wielkię doczekał/ która nád tę więtfza
11: być nie może/ iedno żeby fye Páná Bogá bał/ á
12: tego złęgo nie doczekał/ które ná Polfkę idzie.
13: **ORZECH.** Pánie Boże day to. Ale cóż
14: wždy Pánu Fredrowi w Krákowcu powiém od
15: ćiebie. **PAPIEZN.** Nic inęgo/ iedno Mo=
16: dlitwę moię Kápłáńfką/ á Profbę ku Bogu tę/
17: áby miły Pan Bóg Máłżeńftwo to Córki ięgo
18: fzczećić raczył ku chwale fwęy świętęy/ Rodzi=
19: com Pánnie téy ku póćiefze/ á nam wźem
20: Przyaciółóm Zacnégo domu Fredro=
21: węgo/ ku wiecznéy rádości.
22: **ORZECH.**
23: **AMEN.**
24: Dokóńczenie Książ Wtórych.

strona: Aa6

⋮ TYPVS POLONIÆ REGNI.

⋮ CANON.

⋮ Totum euertas vt Regnu^m:

- ⌘ Cⁿfeq^{ue}ns, fac, tollas puⁿctu^m.
- ⌘ Nil de toto remanebit:
- ⌘ Sed cuⁿcta labi oportebit.
- ⌘ Rex, Sacerdos, Ara, Fides,
- ⌘ Non p^{er}manebunt in dies.
- ⌘ Verum Parcaru^mnoⁿæq^{uo}s,
- ⌘ Citò lentient terminos.
- ⌘ Si PETri Claues, sublimi
- ⌘ De vertice: deijcias,
- ⌘ Pyramidalis Quincuⁿcis:
- ⌘ Quo nixa ftat POLonia,
- ⌘ Mole sub hac ætherea.
- ⌘ Hæc, me^mor Polone, caue:
- ⌘ Dum datur, & licet tibi.
- ⌘ MATH: XVI.
- ⌘ Tibi dabo Claues REGNI
- ⌘ Cœlorum: & quodcunq^{ue} li-
- ⌘ gaueris super terram, erit li-
- ⌘ gatum & in cœlis: &
- ⌘ quodcunq^{ue} solueris super terram,
- ⌘ erit solutum & in cœlis. &̄.
- ⌘ IOAN: XXI.
- ⌘ Cùm ergo prandiffent, dicit
- ⌘ SIMoni Petro IESVS: Si-
- ⌘ mon Ioannis, diligis me, plus
- ⌘ his? Dicit ei: Etia^m DOMine,
- ⌘ tu scis, quia amo te. Dicit ei:
- ⌘ PASCE AGNOS MEOS.
- ⌘ DEVTER: XVII.

- ⌘ Qui fuperbierit, nolens obe-
- ⌘ dire Sacerdotis imperio, &c̄.
- ⌘ ex decreto Iudicis, morietur
- ⌘ homo ille. &c̄.
- ⌘ ESA.
- ⌘ LX.
- ⌘ Gens
- ⌘ & Regnum,
- ⌘ quod non fer-
- ⌘ uierit tibi, peri-
- ⌘ bit: et gentes fo-
- ⌘ litudine vafta-
- ⌘ buntur.
- ⌘ POLONIA
- ⌘ Króleftwo Polfkié/ ieft iedno wSár=
- ⌘ mácyéy Páńftwo/ włafnemu Królo=
- ⌘ wi fwemu/ wolnie wybráne^{mv}/ z łáfki
- ⌘ Bożéy przez kápłaná poddáné: ołta=
- ⌘ rzem Krzyża í. vraczóné: wiárą krze=
- ⌘ ściáńfką od Bogá oświécóné: á w ie=
- ⌘ dnym/ święty^m/ powfzechny^m/ y Apoftol
- ⌘ fkim kościele/ zówárté/ y zámknióné.
- ⌘ Arcybifkup Gniéźnién=
- ⌘ fki/ ieft w Polfzce Ká=
- ⌘ płan naywyżlýy/ Primas
- ⌘ Króleftwá Polfkiégo:
- ⌘ Połłaniec ftolice Apo=
- ⌘ ftolfkiéy: zwiérzchni Bi
- ⌘ f kupów Polfkich: począ
- ⌘ tek Rády: ręká y vítá

- ⌘ Bożé. Przez którégó/
- ⌘ Pan Bóg Królá Pola=
- ⌘ kom dáie: wolności po=
- ⌘ ípolitéy/ pokoiá/ y du=
- ⌘ íznégó zbáwienia Ko=
- ⌘ rony Polŕkiéy ítrzeże.

- ⌘ REX est, per quem alij quisq^{ue}
- ⌘ in ordine & gradu fuo, munera
- ⌘ Dei uaria participant: quorum
- ⌘ multiplicem uarietatem, REX,
- ⌘ quatenus omnia prouidet: in fe
- ⌘ uno colligit. DION: IN LIB:

- ⌘ DE DIVINIS NOMI=
- ⌘ NIBVS.

- ⌘ QVINCVNX

- ⌘ MYSTE-

- ⌘ RIVM

- ⌘ FIDEI.

- ⌘ FIDES, est íperandarum fub=
- ⌘ ítantia rerum: argumentum non
- ⌘ apparentium. In qua, ípe uiuit,
- ⌘ charitate uiget, uirtus CRVcis,
- ⌘ Mortis, Sepulturæ, & Refurre=
- ⌘ ctionis CHRisti. MAXIM:

- ⌘ AD CONONEM.

- ⌘ EXOD: XXVII.

- ⌘ Facies et Altare de lignis Se-
- ⌘ thim, quod habebit q^{ui}nq^{ue} cu-
- ⌘ bitos in longitudine, &

- ⌚ totide^m in altitudine: id est, q^{ua}dru^m
- ⌚ & tres cubitos in altitudine.
- ⌚ IOSVE XXII.
- ⌚ Abfit à nobis hoc scelus, vt
- ⌚ recedamus à Domino et eius
- ⌚ vestigia relinquamus extru-
- ⌚ cto Altari, &c. ad victimas
- ⌚ offerendas: prę^{er} Altare Do-
- ⌚ mini DEI nostri, quod ex-
- ⌚ tructum est ante Tabernacu-
- ⌚ lum eius.
- ⌚ Wizerunk Królestwá Polkiégo.